

TOELICHTING BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED GEMEENTE ZUNDERT

INHOUD

- 1. Nota Archeologie Gemeente Zundert**
- 2. Buitengebied**
- 3. Externe Veiligheid in het Bestemmingsplan Buitengebied**
- 4. Nota inspraak- en vooroverlegreacties Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Zundert**

Nota Archeologie Gemeente Zundert



In 1812 werd bij de aanleg van de Napoleonsweg van Antwerpen naar Breda op de Tiggeltakker, bij het gehucht Tiggelt onder Rijsbergen, een altaarsteen gevonden van witte kalksteen uit de Romeinse tijd. Het altaar was gewijd aan de godin Sandraudiga.
De steen bevindt zich tegenwoordig in het Rijksmuseum van Oudheden te leiden.

Nota Archeologie Gemeente Zundert

Auteur:

Mevr. Drs. L. Weterings-Korthorst

Senior regioarcheoloog en contactpersoon regioarcheologie Regio West-Brabant

Controle

Mevr. drs. C. Rodenburg, gemeente Oosterhout

Dhr. H. Koopmanschap, regioarcheoloog Regio West-Brabant

Dhr. Mr. P. Engelvaart, projectleider bestemmingsplan buitengebied gemeente Zundert

Dhr. M. Provoost, planoloog buitengebied gemeente Zundert

Dhr. H. Gunter, Monumentenhuis Brabant.

Versienummer:

2

Datum:

27 september 2011

Status:

definitief

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	4
1.1 Leeswijzer	5
Hoofdstuk 2 Archeologie	6
2.1 Wettelijke kader	6
2.1.1 Europa: Verdrag van Malta	6
2.1.2 Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)	6
2.1.3 Wabo	7
2.1.4 Provinciaal beleidskader	7
2.1.5 Gemeentelijk beleidskader	7
2.2 Totstandkoming archeologische beleidskaart	8
2.3 Toelichting op de archeologische beleidskaart	9
2.4 Het proces van de archeologische monumentenzorg	12
2.4.1 Uitgangspunten proces archeologische monumentenzorg	12
2.4.2 Stappen in het proces van archeologische monumentenzorg	12
2.4.3 Archeologisch onderzoek	13
Hoofdstuk 3 Archeologische Monumentenzorg en Ruimtelijke Ordening	17
3.1 Archeologie in het bestemmingsplan	17
3.2 De structuurvisie	19
3.3 Archeologieverordening	19
3.4 Archeologiebeleid	20
Hoofdstuk 4 Organisatie en instrumentaria	21
4.1 Archeologie in de gemeentelijke organisatie	21
4.2 De uitvoering van het archeologiebeleid	22
4.2.1 Archeologische beleidskaart	22
4.2.2 Archeologieverordening	22
4.2.3 Inpassing in ruimtelijke plannen	22
4.2.4 Het bestemmingsplan	22
4.2.5 Omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen	23
4.3 Regionale samenwerking	24
4.4 Lokale Heemkundekring	25
Hoofdstuk 5 Financiering	26
5.1 Risico's	26
5.2 Archeologieleges	26
5.3 Grondexploitatiebijdrage	26
5.4 Begroting	27
5.5 Excessieve kosten	27
Hoofdstuk 6 Het verleden zichtbaar	28
Begrippen en afkortingen	29
Literatuur	32

Hoofdstuk 1 Inleiding¹

Voor u ligt de beleidsnota Archeologie van de gemeente Zundert. Bij de nota hoort de gemeentelijke archeologische beleidskaart en de gemeentelijke Archeologieverordening.

U vraagt zich wellicht af waarom deze nota is opgesteld. Wel, in de bodem van Zundert liggen unieke archeologische waarden. Samen vormen zij de spiegel van bijna 10.000 jaar bewoningsgeschiedenis. Dit zogenaamde 'bodemarchief' is van groot maatschappelijk belang, omdat het voor het grootste deel van de geschiedschrijving de enige bron van informatie is. Pas vanaf de Romeinse tijd zijn ook geschreven bronnen beschikbaar; onze contreien worden voor het eerst door Caesar rond 44 voor Chr. genoemd. Voor alle kennis van de perioden daarvoor, en ook voor heel veel uit de laatste 2000 jaar, zijn we aangewezen op archeologische informatie. Dit bodemarchief is echter zeer kwetsbaar door velerlei ingrepen en vormen van gebruik die verband houden met wonen, werken en recreëren. Deze functies gaan niet altijd goed samen met het streven naar behoud en beheer van het bodemarchief. Archeologische waarden die door bodemingrepen zoals ploegen, heien, graven en veranderingen in het waterpeil worden verstoord of vernietigd, zijn definitief verloren. Daarom is het noodzakelijk dat de gemeente in het ruimtelijk beleid waarborgen inbouwt voor de omgang met het bodemarchief. Dit is een uitvloeisel van het Verdrag van Malta, dat door Nederland in 1992 werd ondertekend en dat op 1 september 2007 in de Nederlandse wetgeving werd verankerd via de Wet op de archeologische monumentenzorg (in het volgende hoofdstuk meer hierover). Sedert die datum zijn gemeenten op basis van artikel 38a van de herziene Monumentenwet verplicht om bij het vaststellen van bestemmingsplannen en beheersverordeningen (en de bestemming van gronden) "*rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten*". Met de wijziging van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) in juli 2008 is de gemeente in de meeste gevallen formeel het bevoegd gezag geworden voor wat betreft de omgang met archeologische waarden bij beslissingen in het kader van de ruimtelijke inrichting van het gemeentelijk grondgebied. De uitvoering van de Monumentenwet, en de integratie van archeologie in ruimtelijke ordeningsprocessen is daarmee een primair gemeentelijke opgave geworden.

De wet gaat voorts uit van het 'veroorzaker betaalt'-principe. Dit betekent dat gemeenten voorwaarden kunnen stellen aan de omgang met het bodemarchief en dat de initiatiefnemers van een bodemverstorende ontwikkeling – in de praktijk meestal grondeigenaren en ontwikkelaars –, afhankelijk van de archeologische verwachting, geconfronteerd kunnen worden met kosten voor onderzoek en behoud. Vanuit het oogpunt van rechtmatigheid is het van belang dat gemeenten in hun ruimtelijk beleid hierop anticiperen middels het eigen archeologie beleidsinstrumentarium.

Tijdig identificeren en meewegen van archeologische (verwachtings)waarden kan tot slot een bijdrage leveren aan behoud en versterking van de historische identiteit en kwaliteit van de leefomgeving (inclusief het landschap). Hierom en vanwege de nieuwe gemeentelijke rol heeft de gemeente Zundert besloten om te komen tot gemeentelijk beleid ten aanzien van archeologische monumentenzorg. De beleidsnota archeologie met bijbehorende beleidskaart is daarbij het centrale instrument dat alle betrokkenen bij het planvormingsproces in staat stelt om vooraf, proactief, inzicht te krijgen in de nog aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

Bij het zorgvuldig uitvoeren van de Monumentenwet alsmede de integratie van archeologie in ruimtelijke processen is het belangrijk dat instrumentarium wordt ingezet op zaken die daadwerkelijk van belang zijn voor het behoud van archeologische waarden. Hoewel het principe "de veroorzaker betaalt" ook hier uitgangspunt is, is het van belang dat een individuele bouwer of degene die bepaalde bodemverstorende werkzaamheden uitvoert, niet nodeloos op kosten wordt gejaagd. Daarom dient de kans op het aantreffen van archeologische waarden ook goed verantwoord te worden op basis van voorafgaand onderzoek. Daarom is door de gemeente Zundert opdracht verleend voor de opstelling van een archeologiekaart, die de basis kan zijn voor het stellen van prioriteiten in het belang van archeologische waarden. Een dergelijke prioriteitenkaart met onderbouwde differentiatie van het grondgebied van de gemeente voor het opnemen van nadere regels in het kader van de Monumentenwet en in het kader van het bestemmingsplan, is de archeologische beleidskaart.

¹ Klerks/Simons 2011, 5.

De basis voor de thans voorliggende nota is de archeologiekaart met rapport, die in opdracht van de gemeente Zundert in 2010 en 2011 via Stichting Behoud Monumenten Brabant door Vestigia BV is vervaardigd.² In dit rapport wordt een toelichting gegeven op de archeologische monumenten- en verwachtingenkaart, die het resultaat is van een gebiedsdekkende inventarisatie van alle relevante archeologische en historisch-geografische informatie. Deze kaart is vervolgens vertaald naar een beleidskaart. Deze laatste vormt de basis voor toekomstige afwegingen omtrent de omgang met archeologische waarden bij ruimtelijke beslissingen.³

Na vaststelling is de beleidskaart leidend en behoeft de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, die tevens is opgenomen in de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW 2010) van de provincie Noord-Brabant, voor het aspect archeologie niet meer te worden geraadpleegd voor projecten binnen de gemeente. Ten opzichte van de IKAW bevat de archeologische beleidskaart minder beperkingen, zijn de beperkingen verschillend in zwaarte gemaakt naarmate meer of minder archeologische waarden te verwachten zijn en zijn een aantal gebieden uit de IKAW op voorhand vrijgegeven van de verplichting tot archeologisch onderzoek.

Uitzondering hierop zijn de provinciale archeologische landschappen die zijn opgenomen op de CHW 2010 die dienen als inspiratiebron voor toekomstige ontwikkelingen.⁴

De gemeentelijke archeologiekaart van de gemeente Zundert is mede tot stand gekomen met behulp van de provinciale regeling Stimulering Gemeentelijke Archeologie- c.q. Erfgoedkaarten 2009-2011.

1.1 Leeswijzer

De belangrijkste uitgangspunten van het beleid staan in hoofdstuk 2 weergegeven. Dit hoofdstuk vormt de inhoudelijke verantwoording van de archeologische waarden- en verwachtingenkaart en de vertaling van de beleidsadviezen van Vestigia BV en van de Regio West-Brabant (regioarcheologen) naar het beleid van de gemeente Zundert. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens nader aangegeven op welke wijze archeologie in het gemeentelijke beleid wordt verankerd. De doorvertaling van dit beleid en de gevolgen ervan op de organisatie en de daarbij behorende beleidsinstrumenten worden verder in hoofdstuk 4 uitgelegd. Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de belangrijkste financiële aspecten ten aanzien van de archeologische monumentenzorg. In hoofdstuk 6 wordt ten slotte besproken hoe binnen de gemeente Zundert archeologie een belangrijke rol kan spelen binnen de aspecten cultuur, toerisme, recreatie, educatie en publieksvoorlichting.

² Klerks, K./M. Simons, 2011: *Gemeentelijke archeologiekaart Zundert. Toelichting op de totstandkoming en koppeling met de ruimtelijke ordening (planregels)*, Amersfoort.

³ Klerks/Simons 2011, 5.

⁴ Huijbregts 2011.

Hoofdstuk 2 Archeologie

2.1 Wettelijke kader

Het gemeentelijke archeologiebeleid wordt gestuurd door het beleid en de wet- en regelgeving op hogere niveaus. Voor het gemeentelijk archeologiebeleid is met name de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) van belang. Deze wijzigingswet regelt de zorg voor ons bodemarchief en is de vertaling van het Verdrag van Malta, dat Nederland in 1992 mede ondertekende.⁵

2.1.1 Europa: Verdrag van Malta

Het Europese verdrag betreffende de bescherming van het archeologische erfgoed is in 1992 in Valletta (Malta) ondertekend door de ministers van Cultuur van de landen aangesloten bij de Raad van Europa. Dit verdrag wordt het 'Verdrag van Malta' genoemd.⁶

Het verdrag van Malta heeft als doel archeologische resten in Europa te beschermen als onvervangbaar onderdeel van het culturele erfgoed (artikel 1). Het accent ligt op het streven naar het behoud en beheer van archeologische resten in de bodem en op het zoveel mogelijk beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen (artikel 2).

Het verdrag bepaalt dat archeologie voortaan expliciet bij de besluitvorming over ruimtelijke ingrepen moet worden meegewogen. Waar mogelijk dienen de archeologische resten te worden ontzien (behoud *in situ*). Wanneer bescherming en inpassing van archeologisch waardevolle terreinen niet mogelijk blijkt, zal de historische informatie door middel van verantwoord archeologisch onderzoek moeten worden veiliggesteld (behoud *ex situ*). Om deze doelstelling te bereiken, moet het archeologische belang volledig erkend worden in planologische besluitvormingsprocessen (artikel 5). De veroorzaker van de bodemverstoring is verantwoordelijk voor het vroegtijdig (laten) uitvoeren van archeologisch onderzoek en de financiering daarvan (het 'veroorzaker-betaalt-principe'; artikel 6). Onderzoek moet worden uitgevoerd door deskundigen en worden afgesloten met een schriftelijke wetenschappelijke verslaglegging (artikel 7). Een informatieplicht is vastgelegd in de vorm van verplichte uitwisseling van informatie en het actueel houden van een databank met archeologische gegevens (artikelen 7 en 8). Het verdrag verplicht ook voorlichting aan het publiek en publieksgerichte ontsluiting van archeologische resten om bij het publiek meer begrip te ontwikkelen voor het belang van het archeologische erfgoed (artikel 9).⁷

2.1.2 Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)

Het rijk heeft het Verdrag van Malta vervolgens in 2007 verankerd in nationale wet- en regelgeving (zowel voor monumenten als op het gebied van de ruimtelijke ordening) middels de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz).

De Wamz is geen zelfstandige wet, maar een wijzigingswet en betreft onder meer een herziening van de Monumentenwet 1988 (Ministerie van OCenW, 2006). Maar ook de Ontgrondingenwet, Wet Milieubeheer en de Woningwet zijn gewijzigd en aangevuld door de invoering van de Wamz, hierdoor sluit de wet zoveel mogelijk aan op bestaande wet- en regelgeving. Naast de wet is tevens essentiële informatie verwerkt in het Besluit archeologische monumentenzorg en de Memorie van Toelichting op de wet.⁸

De belangrijkste wijziging voor gemeenten is het feit dat archeologie sinds de invoering van de wet archeologie moet verankeren in het bestemmingsplan. Daarnaast is de gemeente in de meeste gevallen verantwoordelijk geworden voor de omgang met het bodemarchief. Tot slot zet de wet in op behoud en beheer in de bodem en verbetering van de informatievoorziening over het cultureel erfgoed.

⁵ Huijbregts 2011.

⁶ Ministerie van WVC en BZ, 1992

⁷ Paragraaf gebaseerd op Ellenkamp 2010, 17.

⁸ Rodenburg 2010, 5.

2.1.3 Wabo

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) van kracht geworden. Deze wet brengt 25 vergunningsstelsels voor de leefomgeving samen onder één stelsel: de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is daardoor een geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu.

De wijzigingen met betrekking tot de Wabo zijn vooral van toepassing op archeologische monumenten en terreinen. De vergunning voor archeologische rijksmonumenten blijft echter geregeld in de Monumentenwet 1988. Met betrekking tot een rijksmonument is in de Wabo tevens bepaald dat de omgevingsvergunning alleen kan worden verleend als de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) zich daartegen niet verzet.

Provinciale en gemeentelijke archeologische monumenten alsook zogenaamde archeologische terreinen (van archeologische waarde dan wel met een archeologische verwachting), zijn monumenten op grond van verordening (artikel 2.2.; lid 1 sub.b van de Wabo). Conform de bepalingen in een provinciale of gemeentelijke verordening is een omgevingsvergunning noodzakelijk voor alle werkzaamheden die een archeologisch terrein verstoren. In artikel 5.2 en artikel 5 lid 3 van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor) staat dat aan de omgevingsvergunning voor bouwen, aanleg, planologie of sloop binnen een archeologisch monument voorschriften kunnen worden verbonden tot het treffen van technische maatregelen waardoor monumenten in de bodem kunnen worden behouden.⁹

2.1.4 Provinciaal beleidskader

In het kader van het cultuurbeleid van Noord-Brabant zet de provincie in op versterking van de Brabantse identiteit. Onderdeel hiervan is het behoud van het Brabantse ruimtelijk erfgoed, waarmee de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving wordt vergroot en dit erfgoed met Noord-Brabant en haar inwoners wordt verbonden.

Tengevolge van de Wro is er de noodzaak om te komen tot zorgvuldig afbakening en onderbouwing van de erfgoedwaarden van provinciaal belang. Deze waarden zijn op de Cultuurhistorische Waardenkaart en zijn in de structuurvisie ruimte en de Verordening ruimte opgenomen.

In totaal zijn er 21 cultuurhistorische landschappen met daarbinnen historisch landschappelijke vlakken en 16 archeologische landschappen geselecteerd en beschreven. De in de structuurvisie aangegeven gebiedspaspoorten zijn voor de cultuurhistorie op hoofdlijnen verder uitgewerkt. De archeologische landschappen zijn niet opgenomen in de Verordening ruimte. Er zijn derhalve geen instructieregels voor het aspect archeologie vanuit provinciaal oogpunt, want dit is namelijk al geborgd met de Monumentenwet 1988 en de wijzigingswet Wamz. Archeologie is een wettelijke taak geworden van gemeenten, zij dienen bij ruimtelijke plannen rekening te houden met archeologie. De provincie is alleen bevoegde overheid bij ontgroningen, Milieu Effect Rapportages (MER) en sommige gemeenteoverschrijdende projecten. De archeologische landschappen zijn alleen (zelf)bindend voor de provincie vanuit de eigen structuurvisie. Met de aanwijzing van deze landschappen heeft de provincie haar belang gedefinieerd. Wanneer dit belang in het geding komt bij ruimtelijke plannen, dan zal de provincie hier tegen zienswijzen indienen. Voorts heeft de provincie een stimulerende rol in de bescherming van het archeologisch belang, denk hierbij aan bijvoorbeeld de stimuleringsregeling voor de opstelling van de gemeentelijke archeologie- of erfgoedkaarten.

Tot slot zet de provincie in op het belang van het regionaal samenwerken wanneer er ruimtelijke plannen zijn binnen de archeologische landschappen die, zoals gezegd, gemeentegrenzen overstijgen. Een dergelijk landschap bevindt zich niet in de gemeente Zundert.

2.1.5 Gemeentelijk beleidskader

In de wet is vastgelegd dat gemeenten bij (op)nieuw vast te stellen bestemmingsplannen rekening dienen te houden met niet alleen de bekende maar ook met te verwachten archeologische resten. De Archeologische Monumentenkaart (AMK) en de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW), die tevens zijn opgenomen in de Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Brabant (CHW 2010), kunnen daarbij als toetsingskader dienen. Nadeel van deze kaarten is dat de kaartschaal voor gemeentelijk niveau en al helemaal voor perceelsniveau te grof is om mee te

⁹ Paragraaf gebaseerd op Groot/Wilbers 2011.

werken. Een gedetailleerde gemeentespecifieke archeologische beleidskaart, gebaseerd op een archeologische waarden- en verwachtingskaart is dan ook feitelijk onmisbaar voor een goede verantwoording van de archeologische waarden en de toepassing van het ruimtelijk instrumentarium zoals bijvoorbeeld het opnemen en het verlangen van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden en het uitvoeren van werken en werkzaamheden die bodemverstoring kunnen zijn (de voormalige aanlegvergunning). Een dergelijke kaart vormt de vertaling van het beleid dat de gemeente hanteert in het kader van de archeologische monumentenzorg. Deze kaart en de doorvertaling naar beleid biedt grote voordelen voor de gemeente. Zo vormt een eigen beleid een praktische vertaling van de wet. Daarnaast kan de archeologische monumentenzorg op een pragmatische wijze worden ingestoken, met andere woorden worden ingekort. Ook schept de kaart helderheid naar een ieder die met bodemingrepen te maken krijgt. Tot slot wordt met een blik op de kaart duidelijk waar men 'voordelig' kan ontwikkelen. Voordelig in financiële zin, maar ook voordelig door het sparen van het archeologisch erfgoed. Ontwikkelen doet men bij voorkeur in de zones met een lage archeologische verwachting. In deze zone worden over het algemeen geen archeologische resten verstoord, is archeologisch onderzoek niet noodzakelijk.¹⁰

De gemeente Zundert zet in op de actualisering van de bestemmingsplannen per uiterlijk 1 juli 2013. Dat betekent dat een aantal verouderde bestemmingsplannen wordt aangepast. Er komt een geheel nieuw bestemmingsplan voor het gehele buitengebied. Dat bestemmingsplan vervangt het bestemmingsplan buitengebied Rijsbergen 1977 en het bestemmingsplan buitengebied Zundert 1997 en de sindsdien tot stand gekomen partiële wijzigingen daarvan. Dat betekent dat een actueel ruimtelijk kader wordt vastgesteld voor het gehele buitengebied en hierin ook de nieuwste inzichten worden opgenomen.

In de tussentijd wordt op het gebied van ruimtelijke visievorm gewerkt aan de opstelling van een aantal structuurvisies. De structuurvisies worden gefaseerd opgepakt. Ze worden volgtijdelijk voor de diverse kernen opgesteld waarbij de potenties en beperkingen voor ruimtelijke ontwikkelingen worden onderzocht. Voor het buitengebied wordt eveneens een structuurvisie opgesteld. Gekozen is dat dit in de volgorde na de structuurvisies voor de diverse kernen gebeurt. De structuurvisie voor het buitengebied zal dus worden opgesteld na de actualisering van het buitengebied.

Aangezien het bestemmingsplan buitengebied mer-plichtig is, is een planmer.studie uitgevoerd. De commissie MER heeft geadviseerd over de Notitie reikwijdte en detailniveau en is van mening dat een integrale visie op de ambities van de gemeente op het gebied van natuur en landschap, bedrijvigheid, milieu, recreatie, etc. niet kan worden gemist. In de planmer zal deze integrale visie worden vastgelegd waarbij ook het behoud van archeologische waarden en cultuur belangrijk is. Vooruitlopend op de opstelling van het bestemmingsplan buitengebied is op 23 april 2009 reeds een duidelijk op het buitengebied gericht beleid vastgesteld in de zogenaamde BOG-visie. De BOG-visie houdt in dat het buitengebied wordt gezoned in drie gebieden, namelijk een gebied met mogelijkheden voor de boomteelt, het zogenaamde boomteeltontwikkelingsgebied, het gebied waar kassenbouw tot maximaal anderhalve hectare is toegestaan in de vorm van teeltondersteunende kassen en een gebied waar dit niet is toegestaan en waar de ter plaatse aanwezige waarden overheersen. De zonering van het buitengebied, waarvoor is gekozen in het kader van de BOG-visie is bepalend voor de bestemmingen in het bestemmingsplan buitengebied.

Op 23 april 2009 is eveneens een aantal thema's vastgesteld voor het bestemmingsplan buitengebied. Tot deze thema's behoren ook cultuurhistorie en archeologie. In de thema's is ten aanzien van deze onderwerpen niet meer aangegeven dan dat de aanwezige waarden dienen te worden beschermd. Dat betekent dat het beleid dat ten aanzien van de archeologie niet alleen voor het buitengebied maar voor de gehele gemeente wordt vastgelegd, niet is gebaseerd op een raadsbesluit. Vaststelling van een archeologische beleidsnota door de raad is dan ook vereist.

2.2 Totstandkoming archeologische beleidskaart¹¹

Voor het gehele grondgebied van Zundert is op basis van bureauonderzoek een analyse gemaakt van het gemeentelijke bodemarchief, die vervolgens in stappen is vertaald naar de gemeentelijke beleidskaart. Het gaat hierbij om de bewoningsmogelijkheden op basis van landschappelijke situatie, de inventarisatie van bekende archeologische informatie (vindplaatsen, onderzoeken, vondsten) en recente verstoringen. Deze gegevens zijn verwerkt in een wetenschappelijk

¹⁰ Pas bij mer-plichtige projecten en grotere ruimtelijke ontwikkelingen met een oppervlakte groter dan 5 hectare.

¹¹ Gebaseerd op Klerks/Simons 2011, hoofdstuk 2.

beslissingsmodel. Het resultaat is een realistische, gebiedsdekkende archeologische verwachting voor het gemeentelijke grondgebied; de archeologische waarden- en verwachtingenkaart.

Op de archeologische waarden- en verwachtingenkaart wordt onderscheid gemaakt tussen archeologische verwachtingen en waarden.

Archeologische verwachtingen zijn een uitdrukking van de verwachte dichtheid aan archeologische resten in de ondergrond. Deze kans wordt uitgedrukt in hoge, middelhoge en lage verwachting. Een hoge, middelhoge of lage verwachting betekent dat verwacht wordt dat de relatieve dichtheid van archeologische verschijnselen groot, gemiddeld of klein is. Een lage verwachting betekent dus niet dat er geen archeologische resten/sporen aanwezig zijn, maar dat zij door hun aard en omvang een lage *dichtheid* hebben - en dat dus het risico dat daar bij bodemingrepen op wordt gestuit laag is. Het grootste deel van het gemeentelijk grondgebied op de waarden- en verwachtingenkaart bestaat uit zones met een archeologische *verwachting* (hoog, middelhoog, laag).

Van *archeologische waarde* wordt gesproken indien is vastgesteld dat op een terrein daadwerkelijk een archeologische vindplaats aanwezig is. Hier is de trefkans in principe 100%. In de gemeente Zundert is een ruime hoeveelheid van zulke terreinen aanwezig. Door de provincie zijn ze in het verleden zo nauwkeurig mogelijk begrensd en als behoudenswaardig aangemerkt. In feite voldoen ze aan de criteria om als archeologisch monument te worden beschermd, maar deze bescherming is (nog) niet geëffectueerd. Deze zogenaamde AMK-terreinen zijn overgenomen op de gemeentelijke verwachtingenkaart. De AMK (Archeologische Monumenten Kaart) is in samenwerking met de verschillende provincies en gemeentelijk archeologen ontwikkeld. Op de kaart staan de terreinen aangegeven waarvan al bekend is dat er archeologische waarden aanwezig zijn. De terreinen zijn beoordeeld op de criteria kwaliteit, zeldzaamheid, representativiteit, ensemblewaarde en belevingswaarde. Op grond van deze criteria zijn de terreinen ingedeeld in terreinen met archeologische waarde, hoge archeologische waarde en zeer hoge archeologische waarde. Onder deze laatste categorie vallen ook de wettelijk beschermde monumenten. De AMK is één van de bronnen om ruimtelijke plannen, zoals streek- en bestemmingsplannen, te kunnen opstellen, beoordelen en toetsen op hun gevolgen voor de archeologie. Een groot aantal provincies, zoals de provincie Noord-Brabant, gebruikt de AMK ook als bron voor de ontwikkeling van digitale cultuurhistorische waardenkaarten. De AMK biedt echter altijd een momentopname. Ieder jaar komen er nieuwe archeologische terreinen bij, vervallen bestaande terreinen of worden groter of juist kleiner. Daarnaast kunnen terreinen die niet op de AMK staan, toch waardevolle archeologische resten bevatten. De kaarten worden via een routatiesysteem doorlopend herzien. De kaart wordt beheert door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (als in 2011).¹²

Voor de historische kernen van Zundert en Rijsbergen is (net als bij de andere dorpen en gehuchten) gekozen voor de kadastrale situatie van 1830, dit is namelijk de oudst betrouwbare bron. Deze dorpskernen zijn momenteel niet opgenomen als AMK-terrein. Alle bekende historische objecten en waarnemingen gerelateerd aan de historische kern vallen binnen de contour van 1830.

De verschillende waarden en verwachtingen zijn tot slot vertaald in een zestal categorieën met elk een eigen planologisch beschermingsregime, de archeologische beleidskaart. Bij het (her)bestemmen van gronden kan op basis van de beleidskaart op relatief eenvoudige wijze rekening worden gehouden met het aspect archeologie. In gebieden waar archeologische resten aanwezig zijn of verwacht worden, zijn maatregelen getroffen om deze zoveel mogelijk te ontzien. Mogelijk kan het 'verhaal achter de archeologische resten' wel worden gebruikt ter inspiratie bij de planvorming. Voor de gebieden waar wel bodemverstoring activiteiten gaan plaatsvinden, is in voorliggende beleidsnota aangegeven of archeologisch onderzoek noodzakelijk is en wanneer eventueel vrijstelling van onderzoek kan worden verleend.

2.3 Toelichting op de archeologische beleidskaart¹³

Ondanks de toegenomen aandacht voor archeologie en cultuurhistorie is het een illusie te denken dat het mogelijk is elk overblijfsel uit het verleden te onderzoeken of te beschermen. Duidelijk mag zijn dat niet elke vierkante meter van de bodem in de gemeente Zundert kan worden ontzien, ook

¹² Berkvens 2010, 59.

¹³ Grotendeels Klerks/Simons 2011, hoofdstuk 7.

niet als daar mogelijk sporen uit het verleden in aanwezig zijn. Gekozen is voor een verscherpte aandacht voor, en het stellen van duidelijke voorwaarden aan ingrepen in de bodem van de archeologisch meest waardevolle delen van het gemeentelijke grondgebied. De gemeente Zundert streeft er naar om in haar beleid op het gebied van de archeologische monumentenzorg, en de vertaling daarvan in het ruimtelijk beleid, zoveel mogelijk aan te sluiten bij het vastgestelde Rijks- en Provinciale beleid.

De Monumentenwet (artikel 41a) gaat uit van een algemeen ontheffingscriterium van 100 vierkante meter, ongeachte de diepte van de ingreep (dus vanaf maaiveld), tenzij de gemeenteraad daar op archeologisch-inhoudelijke gronden anders over beslist. Deze mogelijkheid tot bijstelling van de 100-vierkante-meter-grens (zowel naar boven als beneden) biedt voor gemeenten de mogelijkheid om de beleidsmatige omgang met het bodemarchief in te vullen afhankelijk van de plaatselijke situatie. Voorwaarde is dat het selectie- en ontheffingsbeleid archeologisch-inhoudelijk onderbouwd is en bestuurlijk is vastgesteld.

Met het oog hierop is, op basis van de informatie in de voorgaande hoofdstukken van deze toelichting, een koppeling gemaakt tussen de reële archeologische verwachting op gemeentelijk schaalniveau en de eisen van een 'normaal' ruimtegebruik en ruimtelijke ontwikkelingen. Bij het voorschrijven van archeologisch (voor)onderzoek bij bodemingrepen en ruimtelijke ontwikkelingen wordt daarbij uitgegaan van een zo effectief mogelijke inzet op archeologie. Dit resulteert in onderzoekseisen en ontheffingscriteria die een balans aanbrengen tussen het behoud van archeologische informatie (de gemeentelijke zorgplicht) en economisch-maatschappelijke criteria (tijd, kosten, procedures, regeldruk – zowel voor de initiatiefnemer van een bodemverstorende activiteit als voor het bevoegd gezag). Het uitgangspunt daarbij is de potentiële kenniswinst die te behalen valt.

De gemeente Zundert maakt onderdeel uit van het zuidelijke zandgebied van Nederland en wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van verschillende landschapstypen; Pleistoceen terraslandschap, dekzandgebied, beekdalen en antropogeen beïnvloed landschap. Over het algemeen kan gezegd worden dat de archeologie vrij dicht onder de oppervlakte ligt. Het leefniveau is door de eeuwen heen grotendeels onveranderd gebleven. Uitzonderingen hierop worden gevormd door het terraslandschap in het westen van de gemeente, dat tot in de Late Middeleeuwen bedekt is geweest met een veenmoeras. Vondsten in dit gebied zullen dateren van voor de veenbedekking of van na de afgraving van dit veen. Ook ter plaatse van de dikke enkeerdgronden zal eventuele archeologie voor een deel afgedekt zijn, en zich dieper in de ondergrond bevinden.

Archeologisch waardevol gebied 1: Wettelijk beschermde monumenten

Deze beleidscategorie omvat de ex artikel 3 van de Monumentenwet als beschermd monument aangewezen archeologische terreinen. Hiervoor geldt op grond van artikel 11 van deze wet een vergunningplicht voor wijziging, afbraak of verwijdering. De vergunning dient te worden aangevraagd bij de uitvoerende dienst van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCenW), te weten de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Derhalve vallen deze gebieden buiten de bevoegdheid van de gemeente. Ze moeten echter wel als zodanig worden aangewezen op de kaart van de bestemmingsplannen.

Archeologisch waardevol gebied 2: Waarde archeologie – hoog

Deze beleidscategorie omvat de archeologische terreinen die op de Archeologische Monumentenkaart staan. Het betreft archeologische terreinen waarvan de feitelijke aanwezigheid en behoudenswaardigheid van archeologische resten is vastgesteld. Ook de historische dorpskernen zijn opgenomen in deze maatregelcategorie. De beleidsdoelstelling voor deze categorie is 'duurzaam behoud' i.c. instandhouding. De bescherming van deze archeologische waarden wordt geregeld via het bestemmingsplan.

De volgende ontheffingscriteria zijn op deze categorie van toepassing:

- oppervlakte plangebied tot 100 vierkante meter (wettelijke ondergrens);
- diepte bodemingreep tot 40 centimeter onder maaiveld.

Archeologisch waardevol gebied 3: Waarde archeologie – hoog

Deze beleidscategorie omvat de escomplexen. De beleidsdoelstelling voor deze categorie is 'duurzaam behoud' i.c. instandhouding. De bescherming van deze archeologische waarden wordt geregeld via het bestemmingsplan.

De volgende ontheffingscriteria zijn op deze categorie van toepassing:

- oppervlakte plangebied tot 100 vierkante meter (wettelijke ondergrens);
- diepte bodemingreep tot 50 centimeter onder maaiveld

Archeologisch waardevol gebied 4: Verwachtingswaarde archeologie – hoog

Deze beleidscategorie omvat de categorie 'hoge archeologische verwachting' van de archeologische verwachtingskaart. Het betreft (landschappelijk) zones met naar verwachting een hoge dichtheid aan archeologische sporen, mede naar aanleiding van de inventarisatie van cultuurhistorische objecten en structuren. De beleidsdoelstelling voor deze categorie is archeologisch vooronderzoek om vast te stellen of er sprake is van behoudenswaardige archeologische waarden.

De volgende ontheffingscriteria zijn op deze categorie van toepassing:

- oppervlakte plangebied tot 500 vierkante meter;
- diepte bodemingreep tot 50 centimeter onder maaiveld.

Archeologisch waardevol gebied 5: Verwachtingswaarde archeologie – middelhoog

Deze beleidscategorie omvat de categorie 'middelhoge archeologische verwachting' van de archeologische verwachtingskaart. Het betreft landschappelijke zones met naar verwachting een gemiddelde dichtheid aan archeologische sporen. De beleidsdoelstelling voor deze categorie is archeologisch vooronderzoek om vast te stellen of er sprake is van behoudenswaardige archeologische waarden.

De volgende ontheffingscriteria zijn op deze categorie van toepassing:

- oppervlakte plangebied tot 5.000 vierkante meter;
- diepte bodemingreep tot 50 centimeter onder maaiveld.

Archeologisch waardevol gebied 6: Verwachtingswaarde archeologie – middelhoog voor Paleolithische tot Neolithische vuursteenvindplaatsen

Deze beleidscategorie omvat de categorie 'middelhoge archeologische verwachting' van de archeologische verwachtingenkaart. Het betreft landschappelijke zones met naar verwachting een gemiddelde dichtheid aan archeologische sporen. De beleidsdoelstelling voor deze categorie is specifiek archeologisch vooronderzoek, gericht op het aantreffen van vuursteenvindplaatsen en om vast te stellen of er sprake is van behoudenswaardige archeologische waarden.

De volgende ontheffingscriteria zijn op deze categorie van toepassing:

- oppervlakte plangebied tot 10.000 vierkante meter;
- diepte bodemingreep tot 40 centimeter onder maaiveld.

Archeologisch waardevol gebied 7: Verwachtingswaarde archeologie – laag

Deze beleidscategorie omvat de categorie 'lage archeologische verwachting' van de archeologische verwachtingenkaart. Het betreft landschappelijke zones met naar verwachting een lage dichtheid aan archeologische sporen. De beleidsdoelstelling voor deze categorie is alleen archeologisch vooronderzoek om vast te stellen of er sprake is van behoudenswaardige archeologische waarden wanneer er een mer-plicht geldt of bij grotere ruimtelijke projecten die groter zijn dan 50.000 meter (5 hectare). Om het normale (bijvoorbeeld agrarische) gebruik van de bodem niet in de weg te zitten wordt de diepte grens hier losgelaten.

De volgende ontheffingscriteria zijn op deze categorie van toepassing:

- in principe vrij geven, alleen onderzoek bij mer-plicht en grotere ruimtelijke projecten groter dan 50.000 meter (5 hectare).
- er wordt geen grens gesteld aan de maximale diepte van een bodemingreep.

Archeologievrij gebied: gebied waar geen bodemarchief meer aanwezig is

Deze beleidscategorie omvat de categorie 'geen archeologische verwachting' van de archeologische verwachtingenkaart. Het betreft zones waar het bodemarchief als gevolg van recente bodemverstoringen geheel is verstoord of zones waar al definitief archeologisch onderzoek (opgraving) heeft plaatsgevonden. De beleidsdoelstelling voor deze categorie is vrijgave voor andere ruimtelijke functies. Wel blijft de meldplicht volgens de monumentenwet bestaan bij het aantreffen van toevalsvondsten. Het is dan ook van belang de uitvoerder van grondwerkzaamheden te attenderen op deze meldplicht.

2.4 Het proces van de archeologische monumentenzorg

2.4.1 Uitgangspunten proces archeologische monumentenzorg

De archeologische zorgplicht is geregeld via de Archeologische Monumentenzorg. Het proces is er op gericht een steeds nauwkeuriger inzicht te geven in de eventuele aanwezigheid en aard van archeologische resten in een gebied. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de vraag wanneer archeologisch onderzoek noodzakelijk is en welke stappen daarbij (gewoonlijk) doorlopen moeten worden. Een goed begrip van de logica van deze fasen is van belang om de beleidskeuzen beter te begrijpen.

Het uitgangspunt van de AMZ is archeologisch erfgoed *in situ* te bewaren. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied gepland zijn die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten, is een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk om nader inzicht te krijgen in de eventueel aanwezige of te verwachten archeologische resten. Dit archeologisch onderzoek moet in alle gevallen voldoen aan de vigerende versie van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.¹⁴

2.4.2 Stappen in het proces van archeologische monumentenzorg

Bij ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten, is een archeologisch onderzoek noodzakelijk. Een dergelijk onderzoek is echter niet op elke locatie met een zelfde omvang en diepte gelijk. Dit een samenhang tussen de verwachtingswaarden, de vastgestelde ondergrenzen en de te verwachte archeologische resten.

Om te kunnen beoordelen of er sprake is van onderzoeksverplichting dient de bodemverstoorder de volgende gegevens te leveren aan het bevoegd gezag:

- een kaartje waarop de exacte plangebiedbegrenzing voor de ontwikkeling staat aangegeven, bij voorkeur een kadastrale tekening met alle percelen die betrokken worden in de aanvraag voor een vergunning ontheffing of planrealisatie.
- de aard van de ontwikkeling: sloop en nieuwbouw, nieuwbouw op onbebouwd terrein of gedeeltelijke sloop en gedeeltelijke nieuwbouw.
- de oppervlakte van het totale plangebied en de oppervlakte van totaal te bebouwen gebied. De eerste maat is de maat van alle betrokken perceelsnummers en de tweede maat is de maat van de locatie waar de verstoorder voornemens is te gaan bouwen of anderszins te ontwikkelen.
- de diepte van de voorgenomen verstoring. De verstoorder dient bij schatting deze reëel aan te geven in meters onder maaiveld en geeft deze ook aan bij ingrepen die alleen bovengronds verwacht worden. Deze kunnen van invloed zijn op het uiteindelijk te volgen onderzoekstraject.
- de termijnen waarop de ontwikkeling gaat spelen, met andere woorden waar bevindt de verwachte verstoring zich in de procedure? zijn de bodemverstorende activiteiten of mogelijke belemmeringen bekend van het plangebied? Daarbij kan gedacht worden aan milieuverontreinigingen en/of reeds uitgevoerde saneringen.

Na ontvangst van deze gegevens zal de gemeente Zundert in samenspraak met haar deskundige op het gebied van de archeologische monumentenzorg beslissen of er sprake is van een onderzoeksverplichting.¹⁵ Wanneer een bodemingreep inderdaad onderzoeksplichtig blijkt, wordt door gemeente en deskundige bepaald welke onderzoeksstrategie gevolgd dient te worden. De gemeente Zundert is namelijk niet alleen van mening dat het bepalen van de meest pragmatische onderzoeksstrategie inhoudelijk maatwerk is, maar ook dat op deze wijze de kosten voor de initiatiefnemer lager kunnen uitvallen dan wanneer altijd het hele AMZ-proces wordt doorlopen.

In zijn algemeenheid geldt dat onderzoek niet nodig is als kan worden aangetoond dat:

- *in het gebied reeds in 'relevante mate' verstoring plaats heeft gevonden die dieper reikt dan de verwachte archeologische vondstlaag. Wanneer er volgens de initiatiefnemer sprake is van een verstoord bodemprofiel (ontgravingen, diepploegen, diep funderen etc.) van*

¹⁴ (KNA; z.a., 2010)

¹⁵ Berends/Hendriks 2008.

betreffend plangebied, dan dient dit middels verkennend booronderzoek conform de vigerende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie of op andere wijze overtuigend aangetoond te worden.

- *de bodemverstorende handelingen in het gebied op een zodanige plek plaatsvinden respectievelijk van dien aard zijn dat geen verstoring van de verwachte archeologische resten plaatsvindt, hetzij doordat archeologie in het plan wordt opgenomen, hetzij doordat kan worden aangetoond dat de ingrepen niet verstorend zullen zijn. Omdat het uitgangspunt van de archeologische monumentenzorg behoud in situ is, is archeologievriendelijk bouwen een oplossing. Het staat initiatiefnemers daarom vrij om aan te tonen dat het bouwplan de onderliggende verwachte archeologische waarden niet verstoort en daarmee archeologie vriendelijk is.*

Steekproefsgewijs booronderzoek

Na vaststelling van de nota Archeologie wordt eenmalig tussen 2011 en 2012 de kans geboden aan landbewerkende agrariërs om gezamenlijk de verstoringsdiepte aan te tonen buiten de normen van de KNA. Op deze wijze kan het land bewerkt blijven worden zoals dit werd gedaan vóór de vaststelling van de kaart en is ook alleen daar voor bedoeld.

Door middel van geoarcheologische boringen, uitgevoerd een archeologisch bedrijf het bezit van een opgravingsvergunning afgegeven door het Centraal College van Deskundigen (CCvD), wordt daarbij de verstoringsdiepte vastgesteld. De bovenliggende verwachtingswaarde blijft dan gehandhaafd vanaf het niveau tot waar de bodem is verstoord.

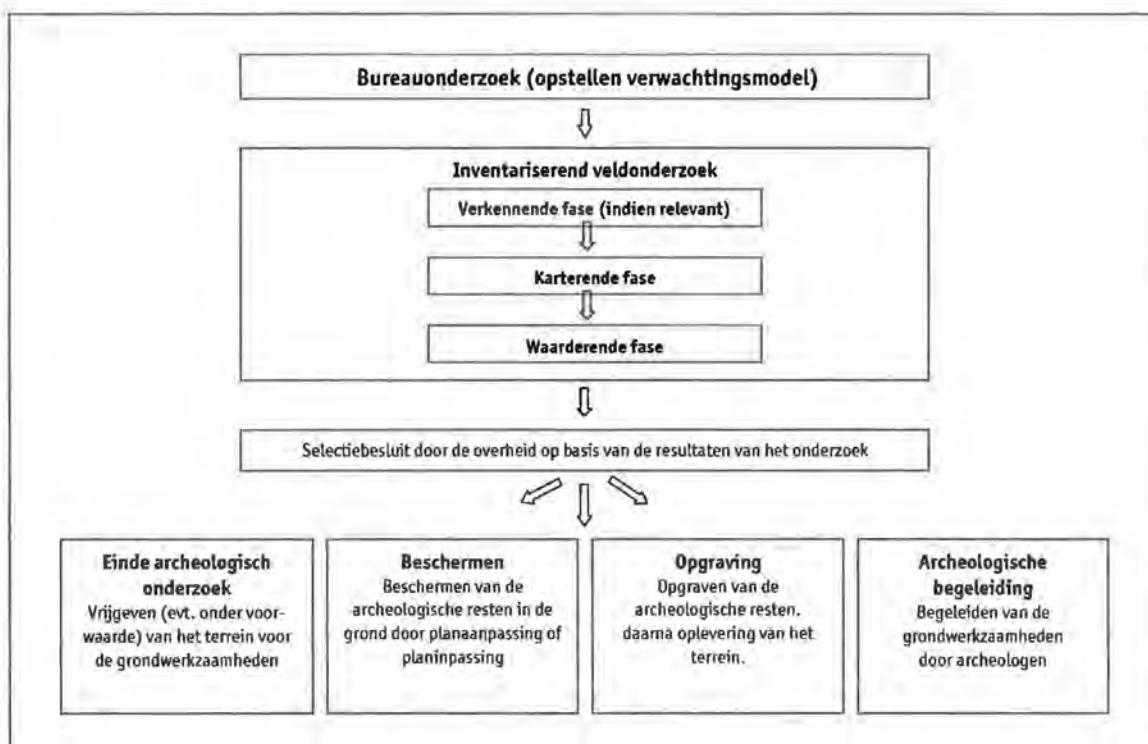
Dit onderzoek wordt door ZLTO geïnitieerd en komt voor rekening van de bodemverstoorders. Voorafgaand aan dit onderzoek dient een plan van aanpak opgesteld te worden en door de bevoegde overheid te worden goedgekeurd.

Het resultaat van het onderzoek is een document per perceel met de aangetroffen diepte van de bodemverstoring en een overzicht van de boorstaten. Het document wordt verstrekt aan de eigenaar van het perceel ter bewijs, aan de gemeente en aan de deskundige van de gemeente op het gebied van de archeologische monumentenzorg van de gemeente. Het document wordt naast de gemeentelijke beleidskaart gehanteerd en bij een update van de kaart wordt hier rekening mee gehouden.

2.4.3 Archeologisch onderzoek¹⁶

Er zijn verschillende typen archeologisch onderzoek. De gebruikelijke procedure ziet er schematisch uit zoals hieronder is weergegeven. Zoals gezegd kan de gemeente Zundert in overleg met haar deskundige een andere route nemen die is afgestemd op de waarden of verwachtingen die gelden voor het betreffende te ontwikkelen gebied.

¹⁶ Paragraaf deels gebaseerd op Ellenkamp 2010



Figuur 1. Schematische weergave van het AMZ-proces. Bron: Ellenkamp 2010.

Het bureauonderzoek

Als eerste stap in het AMZ-proces (figuur 1) dient een **bureauonderzoek** te worden uitgevoerd om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Hiermee wordt inzicht verkregen in welke archeologische resten waar verwacht worden en reeds bekend zijn. Daarnaast kan ook bepaald worden waar deze mogelijk door geplande bodemingrepen bedreigd worden. Aangezien ten behoeve van de opstelling van de gemeentelijke archeologiekartaat reeds een uitvoerig gemeentedeckend bureauonderzoek is uitgevoerd, dient te alle tijden dit rapport¹⁷ te worden geraadpleegd bij bureauonderzoeken.

Inventariserend veldonderzoek

Als de resultaten van het bureauonderzoek hier aanleiding toe geven dient vervolgens een inventariserend veldonderzoek (IVO) plaats te vinden. Vaak worden het bureauonderzoek en het veldonderzoek gelijktijdig uitgevoerd, maar dan nog zijn de resultaten van het bureauonderzoek richtinggevend voor de aard van het uit te voeren veldonderzoek. Het resultaat van een IVO is een rapport met een inhoudelijk (selectie-)advies (buiten normen van tijd en geld), aan de hand waarvan een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden. Dit betekent dat de veldactiviteiten uitgevoerd worden tot het niveau waarop voldoende gegevens verzameld zijn om deze beslissing gefundeerd te kunnen nemen.

Verkenkend of karterend booronderzoek

Het doel van een IVO is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde verwachting. Dit gebeurt door middel van waarnemingen in het veld, waarbij informatie wordt verkregen over bekende of verwachte archeologische resten binnen een onderzoeksgebied. Meestal wordt eerst een *verkenkend of karterend booronderzoek* uitgevoerd, soms aangevuld met of vervangen door een *oppervlaktekartering*. Een verkennend booronderzoek is extensief van aard en heeft vooral tot doel inzicht te geven in de landschappelijke opbouw van een gebied en een inschatting te geven van de intactheid van de bodem, met andere woorden, of deze intact genoeg is om archeologische resten te kunnen bevatten. Het onderzoek heeft niet tot doel archeologische resten op te sporen.

¹⁷ Klerks, K./M. Simons, 2011: *Gemeentelijke archeologiekartaat Zundert. Toelichting op de totstandkoming en koppeling met de ruimtelijke ordening (planregels)*, Amersfoort.

Dit laatste is wel het geval bij karterend onderzoek (karterend booronderzoek of oppervlaktekartering). Bij karterend onderzoek wordt getracht een eerste inzicht te krijgen in de aanwezigheid, de aard, het karakter, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische resten. Indien geen archeologische resten (vindplaatsen) worden aangetroffen, of blijkt dat de archeologische resten niet door geplande ingrepen verstoord worden, gelden geen verdere restricties met betrekking tot de verdere planuitvoering. De ervaring leert echter, dat booronderzoeken op zandgronden slechts een zeer beperkte informatie waarde hebben.

Waarderend vervolgonderzoek

Indien in een onderzocht gebied archeologische resten worden vastgesteld, of er een gerede verwachting voor bestaat, dienen de omvang en gaafheid hiervan te worden vastgesteld aan de hand van een waarderend vervolgonderzoek. Ook deze waarderende fase is onderdeel van het IVO. Meestal gebeurt dit in de vorm van zogenaamd *proefsleuvenonderzoek* dat de mogelijkheid biedt om nauwkeuriger gegevens met betrekking tot aspecten als omvang, kwaliteit en kwantiteit van de archeologische sporen te verkrijgen. Door middel van één of enkele proefsleuven worden de archeologische sporen blootgelegd en opgetekend. Proefsleuven zijn dan ook opgravingen in het klein, waarvoor min of meer dezelfde eisen gelden die aan een opgraving worden gesteld. Het onderzoek is vrij arbeidsintensief en vindt bij voorkeur ruim voor de ruimtelijke planuitvoering plaats.

Selectiebesluit

De resultaten van het waarderend vervolgonderzoek geven uitsluitsel over de behoudenswaardigheid van de archeologische resten, op basis waarvan door de gemeente Zundert een selectiebesluit kan worden genomen. Hierbij bestaan verschillende mogelijkheden:

- 1) De vindplaats is *niet* behoudenswaardig, kan dan ook afgeschreven worden en er zijn *geen verdere restricties* voor de planvorming.
- 2) De vindplaats is behoudenswaardig:
 - a) De vindplaats kan *in situ* behouden worden (*bescherming*) door plaanpassing of -inpassing.
 - b) Behoud *in situ* van de vindplaats is niet reëel. In dit geval dient de vindplaats *ex situ* behouden te worden; dit betekent dat er een volwaardige *opgraving* conform de vigerende KNA dient plaats te vinden. Bij wijze van hoge uitzondering kan, indien de gemeente hiertoe besluit, afhankelijk van de aard van de geplande werkzaamheden, de aard van de verwachte archeologische resten en/of de aard van het gebied en het feit of er al een selectiebesluit is genomen, ook voor *archeologische begeleiding* van de inrichtingswerkzaamheden worden gekozen. **N.B.** Een begeleiding dient aan dezelfde voorwaarden te voldoen als een archeologische opgraving of een Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. proefsleuven conform de vigerende KNA.

Programma van Eisen en Plan van Aanpak

Archeologisch booronderzoek dient altijd plaats te vinden op basis van een Plan van Aanpak (PvA). Dit PVA laat de gemeente altijd beoordelen en goedkeuren door haar deskundige op het gebied van de archeologische monumentenzorg.

Zowel voorafgaand aan een waarderend onderzoek als aan een definitieve opgraving en een archeologische begeleiding dient een Programma van Eisen (PvE) te worden opgesteld, waarin de archeologische eisen staan omschreven waaraan het onderzoek dient te voldoen. Dit PvE dient te worden goedgekeurd door de gemeente Zundert op advies van haar deskundige. Ook de beslissing over het doen van archeologisch onderzoek wordt genomen door de gemeente Zundert op advies van haar deskundige.

Rapport

Elk archeologisch onderzoek dat wordt uitgevoerd binnen de gemeente Zundert levert een rapport op dat is opgesteld conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) die op dat moment vigerend is. Later dit jaar worden tevens de 'Brabantse Minimumeisen voor de rapportage van archeologisch onderzoek vastgesteld', deze gaan gelden naast de KNA en zijn voor de archeologisch uitvoerder daarom tevens verplicht om te volgen.

Alle rapporten binnen de gemeente Zundert worden beoordeeld door haar deskundige op het gebied van de archeologische monumentenzorg (regioarcheologen Regio West-Brabant). Deze deskundige adviseert de gemeente vervolgens over het goedkeuren of laten verbeteren van het rapport en over het al dan niet verplicht stellen van **vervolgonderzoek**. De gemeente Zundert neemt vervolgens de uiteindelijke beslissing hiertoe (zie paragraaf 'Selectiebesluit').

Meldingsplicht

Archeologische vondsten die tijdens graafwerkzaamheden worden gedaan, vallen onder de informatieplicht zoals vastgelegd in art. 53 van de Monumentenwet 1988. Dit houdt in dat, ook wanneer buiten een archeologisch onderzoek, archeologische resten (vondsten en/of sporen) worden aangetroffen, dit onmiddellijk bij het Rijk gemeld dient te worden. In de provincie Noord-Brabant kan deze melding ook gedaan worden bij het Provinciaal Meldpunt Bodemvondsten. Na de melding dient de gelegenheid te worden geboden de archeologische resten in het veld te onderzoeken en te documenteren.

Hoofdstuk 3 Archeologische Monumentenzorg en Ruimtelijke Ordening

De archeologische beleidskaart dient te worden betrokken bij plan-m.e.r.'s, besluit-m.e.r.'s, gemeentelijke structuurvisies, bestemmingsplannen (inclusief uitwerkingen, wijzigingen en ontheffingen), beheersverordeningen, projectbesluiten, ontgrondingen en omgevingsvergunningen. De implementatie en effectuering van het gemeentelijk archeologiebeleid in het ruimtelijk beleid geschiedt via deze planvormen en vergunningen.

Het is van groot belang dat de aanwezige en te verwachten archeologische resten reeds in een zo vroeg mogelijke fase worden meegewogen bij de diverse RO-trajecten. Hierdoor kunnen archeologische resten reeds vroegtijdig worden ontzien, ingepast en/of nader onderzocht. Mogelijk kunnen deze resten zelfs gebruikt worden als inspiratiebron ten aanzien van de nieuwe ontwikkelingen.¹⁸

De gemeente Zundert zal de archeologische beleidskaart inclusief de onderliggende kaarten, periodiek (bijvoorbeeld elke vijf jaar) laten actualiseren, omdat naarmate er meer onderzoek wordt uitgevoerd de contouren van het archeologisch bodemarchief van Zundert steeds scherper in beeld komen en inzichten zullen veranderen. Zo kan uit archeologisch vooronderzoek in het kader van bijvoorbeeld een aanlegvergunning blijken dat een hoge archeologische verwachting in feite een lage verwachting moet zijn of dat een terrein van archeologische waarde moet worden opgegraven en dus van de beleidskaart kan worden verwijderd. De archeologische beleidskaart en ook de hierop gebaseerde plankaarten en planregels in bestemmingsplannen zullen in de praktijk zodoende altijd enigszins achterlopen bij de realiteit. Dit is nu eenmaal een consequentie van de wettelijke verplichting om het archeologiebeleid via bestemmingsplannen te implementeren en effectueren. Deze situatie wordt ondervangen het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid in de planregels voor bestemmingsplannen ten aanzien van archeologisch waardevolle gebieden. Deze wijzigingsbevoegdheid maakt het mogelijk om archeologisch waardevolle gebieden op te waarderen dan wel af te voeren. Duidelijk moge zijn dat de kaart geen eindstation is, maar het beginpunt vormt van een proces van archeologische kennisvermeerdering op niveau van de gemeente en van integratie van archeologie in het ruimtelijk beleid.

3.1 Archeologie in het bestemmingsplan

In de gemeente Zundert liggen voor Nederland unieke archeologische waarden. Samen vormen zij het bodemarchief. Dit bodemarchief is van groot maatschappelijk belang, omdat voor de geschiedschrijving de samenleving voor het merendeel afhankelijk is van archeologisch onderzoek. Tegelijkertijd faciliteert het bodemarchief als onderdeel van de ondergrond allerlei ruimtelijke functies die verband houden met wonen, werken en recreëren. Deze functies gaan niet altijd goed samen met het streven naar behoud en een goed beheer van het bodemarchief. Archeologische waarden zijn namelijk gevoelig voor bodemingrepen, zoals ploegen, heien, graven en veranderingen in het waterpeil. Daarom is het noodzakelijk dat de gemeente in het ruimtelijk beleid waarborgen inbouwt, zodat belangrijke archeologische waarden zoveel mogelijk worden ontzien dan wel, indien dit om redenen van zwaarderwegende maatschappelijke belangen niet mogelijk is, veiliggesteld door middel van professionele archeologische opgravingen. De gemeente Zundert wil met het archeologiebeleid bereiken dat bij ruimtelijke ontwikkelingen zorgvuldig wordt omgegaan met archeologische waarden, zodat deze waar mogelijk behouden blijven voor toekomstige generaties.

Gemeenten zijn op grond van artikel 38a van de gewijzigde Monumentenwet verplicht om bij het vaststellen van bestemmingsplannen en het bestemmen van gronden, rekening te houden met het behoud van archeologische waarden. De gemeente Zundert heeft een archeologische beleidskaart ontwikkeld die het instrument vormt voor de uitvoering van het gemeentelijk archeologiebeleid in het kader van de besluitvorming bij ruimtelijke plannen.

In het bestemmingplan worden (mogelijke aanwezige) archeologische resten beschreven in de toelichting. Hier dient een beschrijving te worden opgenomen van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (vooruitlopend op de wijziging van het Bro). Archeologie is

¹⁸ Huijbregts 2011.

hiervan een onderdeel. Wanneer in 2012 de Modernisering van de Monumentenzorg (MoMo) inwerking treedt, dan zal dit tevens gaan gelden voor het bovengronds erfgoed.

Vervolgens worden op de plankaarten de wettelijk beschermde archeologische terreinen (rijksmonumenten) aangeduid. Tot slot wordt archeologie beschermd middels planregels. Bij de vertaling van beleid naar planregels wordt rekening gehouden met het archeologisch belang, met het versturende effect van de verschillende soorten bodemingrepen op het bodemarchief en met de diepteligging van archeologische waarden. Op basis hiervan worden ontheffingscriteria geformuleerd met betrekking tot omvang van het plangebied en de diepte van de te verrichten bodemingrepen. Er is sprake van een archeologische onderzoeksplicht indien bij de voorgenomen ruimtelijke activiteit beide ontheffingscriteria (oppervlakte van het plangebied en diepte van de bodemingreep) worden overschreden.

De planregels vormen het juridisch-planologisch kader voor de bescherming van belangrijk archeologische waarden, door de aanvrager van een bouw- of aanlegvergunning te verplichten tot:

- Het (laten) uitvoeren van archeologisch (voor)onderzoek om de aard en kwaliteit van het archeologisch bodemarchief vast te stellen; en/of
- Technische aanpassingen zodat archeologische waarden in de bodem behouden kunnen worden; en/of
- Het laten verrichten van een archeologische opgraving door een archeologisch bedrijf het bezit van een opgravingsvergunning afgegeven door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) en werkend volgens de KNA teneinde behoudenswaardige resten die verstoord zullen worden, te documenteren en veilig te stellen; en/of
- het laten begeleiden van de activiteit die tot bodemverstoring leidt, door een archeologisch bedrijf het bezit van een opgravingsvergunning afgegeven door het CCvD en werkend volgens de KNA.

In voorliggende beleidsnota is het gemeentelijk grondgebied onderverdeeld in acht archeologische beleidscategorieën zoals weergegeven in tabel 1.

Archeologisch waardevol gebied 1	Wettelijk beschermde monumenten
Archeologisch waardevol gebied 2	Waarde archeologie – hoog
Archeologisch waardevol gebied 3	Waarde archeologie – hoog (akkercomplex)
Archeologisch waardevol gebied 4	Verwachtingswaarde archeologie – hoog
Archeologisch waardevol gebied 5	Verwachtingswaarde archeologie – middelhoog
Archeologisch waardevol gebied 6	Verwachtingswaarde archeologie – middelhoog voor Paleolithicum tot Neolithicum
Archeologisch waardevol gebied 7	Verwachtingswaarde archeologie – laag
Archeologievrij gebied	Gebied waar geen bodemarchief meer aanwezig is

Tabel 1. De acht archeologische beleidscategorieën zoals opgenomen in deze nota.

De gronden gelegen binnen de zone van de beleidscategorie 'archeologievrij gebied' behoeven geen dubbelbestemming omdat hier de archeologisch relevante bodemlagen al verstoord zijn of reeds een afgerond archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden waardoor het archeologisch bodemarchief is verdwenen. Voor deze gebieden geldt daarom dat er geen sprake meer is van een archeologische verwachting. Ook de terreinen aangeduid als 'Wettelijk beschermde monumenten' (Archeologisch waardevol gebied 1: Waarde – Archeologie – 1) behoeven geen dubbelbestemming. Deze terreinen zijn op basis van de Monumentenwet 1988 aangewezen als beschermd archeologisch monument, of staan op de voorlopige lijst. Het beschermingsregime voor deze monumenten staat los van het bestemmingsplan, en valt buiten de bevoegdheid van de gemeente. Wel worden terreinen die onder dit regime vallen normaliter opgenomen op de plankaart, binnen de gemeente zundert komen dergelijke terreinen echter niet voor. De wettelijke bescherming verbiedt

hier de meeste bodemverstorende activiteiten, tenzij de Minister van OCW hiervoor vooraf vergunning verleent.

Dit betekent dat de volgende zes beleidscategorieën op de beleidskaart van de gemeente zundert zijn opgenomen en ook op deze wijze op bestemmingsplanniveau worden opgenomen (tabel 2).

Archeologisch waardevol gebied 2	Waarde archeologie – hoog
Archeologisch waardevol gebied 3	Waarde archeologie – hoog (akkercomplex)
Archeologisch waardevol gebied 4	Verwachtingswaarde archeologie – hoog
Archeologisch waardevol gebied 5	Verwachtingswaarde archeologie – middelhoog
Archeologisch waardevol gebied 6	Verwachtingswaarde archeologie – middelhoog voor Paleolithicum tot Neolithicum
Archeologisch waardevol gebied 7	Verwachtingswaarde archeologie – laag

Tabel 2. De zes beleidscategorieën die in het bestemmingsplan worden opgenomen.

Indien de gemeente bij de voorbereiding van een bestemmingsplan kosten moet maken ten behoeve van archeologisch (voor)onderzoek, kan zij die kosten onder bepaalde condities verhalen in het kader van de grondexploitatie. Voor het uitvoeren van haar wettelijke archeologische taak bij ruimtelijke procedures mag de gemeente (archeologie-)leges heffen om de kosten van de werkzaamheden bij de initiatiefnemer te leggen.¹⁹

3.2 De structuurvisie

Structuurvisies en bestemmingsplannen dienen met de komst van de Wet ruimtelijke ordening een cultuurhistorische paragraaf te bevatten, waarin helder is aangegeven welke waarden van belang zijn en hoe deze inhoudelijk en procesmatig bij de uitwerking van de plannen betrokken en geborgd kunnen worden. De bepalingen gekoppeld aan de waardenkaart kunnen worden opgenomen in structuurvisies en bestemmingsplannen, zodat er een juridische borging ontstaat. Deze voorziet in een snel en bruikbaar instrument voor bestuurders, planvormers, beleidsmakers, ontwerpers en vakspecialisten.

Bij de ruimtelijke visies en de gemeentelijke bestemmingsplannen komen zo verschillende waarden, informatie daarover en plannen bijeen. In samenhang (waardenkaart, de sturingscriteria en de beleidsplannen) kan zo een dekkend beleid gevoerd worden op alle onderdelen van de ruimtelijke ontwikkeling.²⁰

3.3 Archeologieverordening²¹

Het op gestandaardiseerde wijze opnemen van de archeologische informatie in bestemmingsplannen vindt normaal gesproken plaats bij de actualisering ervan. Dit kan betekenen dat in vigerende bestemmingsplannen archeologische informatie en regels nog enige tijd blijven ontbreken. Ondanks het feit dat de archeologische informatie op de beleidskaart is opgenomen, heeft deze nog geen automatische geldigheid binnen het planologisch proces. De archeologische beleidskaart kan, in afwachting van de actualisering van bestemmingsplannen, voor de gehele gemeente alvast worden geïmplementeerd via het vaststellen van een gemeentelijke verordening²². Door het vaststellen van een dergelijke verordening kunnen op indirecte wijze in een keer oude bestemmingsplannen archeologiebestendig worden gemaakt. De planning is overigens wel dat de archeologische beleidskaart alsmede de Archeologieverordening gelijktijdig met het

¹⁹ Rodenburg 2010, 36.

²⁰ Huijbregts 2011.

²¹ Rodenburg 2010, 36.

²² De verordening kan uitkomst bieden als in bestemmingsplannen nog geen aandacht besteed is aan archeologie. Als in een bestemmingsplan archeologie wel aan bod komt, dan gelden de bepalingen uit het bestemmingsplan boven die van de verordening.

bestemmingsplan buitengebied worden vastgesteld en in werking treedt. De archeologische verordening is dan een vangnet voor die gebieden die nog niet beschikken over een actueel bestemmingsplan.

De principes van het gemeentelijke archeologiebeleid worden vastgelegd in bestemmingsplannen en daarnaast ook in de gemeentelijke nota Archeologie en de Archeologieverordening. Als aanvulling op de planologische maatregelen creëert de gemeente in deze verordening onder meer de mogelijkheid om gemeentelijke archeologische monumenten aan te wijzen. In de Archeologieverordening worden in ieder geval de volgende aspecten behandeld:

- de rol van de gemeente als bevoegde overheid
- de rol van de monumentencommissie
- de eventuele andere wijzen waarop deskundigheid wordt ingebracht bij de verdere ontwikkeling van het archeologiebeleid, inclusief toezicht en handhaving daarvan;
- de status van de gemeentelijke archeologische beleidskaart; de doorvertaling van de archeologische beleidskaart voor gebieden waarbij het binnen de bestaande bestemmingsplannen niet geregeld is;
- meldingsplicht voor projecten waarin het verstoringoppervlak onder de gestelde ondergrens ligt en waarbij tijdens werkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen.
- terreinen die na een correct archeologisch voortraject zijn vrijgegeven en waarbij tijdens werkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen
- terreinen die gelegen zijn in een gebied waarvan is aangetoond dat er reeds verstoring heeft plaatsgevonden die dieper reikt dan de verwachte archeologische vondstlaag en waarbij tijdens werkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen.

3.4 Archeologiebeleid

Een gedegen archeologiebeleid behelst meer dan alleen de juridische verankering van de beleidskaart. In voorliggend archeologiebeleid wordt om die reden ook aandacht geschonken aan de volgende onderwerpen:

- vaststellen doelstellingen en uitgangspunten van het gemeentelijk archeologiebeleid;
- begeleiden van het archeologisch onderzoekstraject;
- vaststellen van de archeologieverordening;
- vastleggen van onderzoeksresultaten;
- actualisatie archeologiekaart;
- communicatie, presentatie en voorlichting;
- organisatie en financiën.
- plaats van de lokale Heemkundekring.

Hoofdstuk 4 Organisatie en instrumentaria²³

4.1 Archeologie in de gemeentelijke organisatie

Aangezien archeologie binnen de gemeente een wettelijke taak is, is het van groot belang dat:

- Alle betrokkenen binnen de gemeentelijke organisatie op de hoogte zijn van het gemeentelijk archeologiebeleid en de eisen die dit met zich meebrengt ten aanzien van ruimtelijke en andere relevante ingrepen;
- er op gemeentelijk niveau nauwe afstemming en heldere werkafspraken worden gemaakt tussen de afdelingen VROM (ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economie en milieu) en Openbare Werken (riolering, water, wegen en verkeer, toerisme en recreatie). Hetzelfde geldt voor de buitendienst, die (ook kleinschalige) bodemverstorende ingrepen plegen (o.a. groenvoorziening, waterbeheer, reconstructies, riolering, kabels/leidingen);
- veroorzakers van bodemverstoringen helder en eenduidig worden geïnformeerd over het gemeentelijke archeologiebeleid. Dat wil zeggen de vastgestelde eisen op het gebied van de Archeologische Monumentenzorg, het veroorzakerprincipe, eventuele gemeentelijke bijdrageregelingen enzovoorts;

De herziene Monumentenwet (door Wamz) en de implementatie van het gemeentelijk archeologiebeleid heeft consequenties voor verschillende disciplines binnen de gemeentelijke organisatie:

- *Grondzaken*: incalculeren van archeologische risico's bij de aan- en verkoop van gemeentelijke gronden;
- *Ecologie, natuur en landbouw*: inpassing van archeologisch waardevolle elementen in het landelijk gebied;
- *Civiele techniek*: onderzoek naar en rekening houden met archeologische aspecten bij de voorbereiding en uitvoering van werken.
- *Landmeten en Geo-informatie*: de digitale verspreiding van de archeologische beleidskaart en de koppeling van de kaart aan andere gemeentelijke bodem- en geo-informatiesystemen alsmede aan de WKPB;
- *Juridische zaken*: uitwerking van het opnemen van archeologische voorwaarden in procedures voor vergunningverlening, en het opstarten van een nader onderzoek naar verhaalmogelijkheden en fonds- of subsidieregeling;
- *Cultuur*: afstemming van archeologiebeleid met andere beleidsvelden, met name op het gebied van integraal cultuurbeleid en de relatie met recreatie, educatie en toerisme;
- *Communicatie*: integratie van het archeologiebeleid in het algemene voorlichtingsbeleid van de gemeente. Dit kan bijvoorbeeld via de gemeentelijke website, brochures, etc.

De afdeling Strategie en Beleid is verantwoordelijk voor de integrale beleidsontwikkeling van ruimtelijke ordening, planologie, stedenbouw, beeldkwaliteit, economische zaken, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport, recreatie en toerisme alsmede het grondbedrijf.

De procedure van de archeologische monumentenzorg wordt opgestart nadat het voornemen van de bodemverstorende ingreep kenbaar is gemaakt. Namens de gemeente wordt het proces vervolgens door een medewerker van afdeling Strategie en Beleid opgestart en begeleid. Deze wordt voor selectie en waardering ondersteund door de expertise van een door de gemeente aangewezen deskundige op het gebied van de archeologische monumentenzorg.

De feitelijke vergunningverlening of -weigering is een formele bestuurlijke beslissing die openstaat voor procedures van bezwaar en beroep. Door het bekend zijn van de procedures en de daaraan te stellen eisen, alsmede de geformuleerde afwegingskaders, worden verrassingen zoveel mogelijk vermeden en de verwerkingssnelheid bevorderd. Dit vergroot de rechtszekerheid voor de initiatiefnemer.

²³ Gebaseerd op Rodenburg 2010 en Huijbregts 2011 en aangevuld met interne informatie van de gemeente Zunderd.

4.2 De uitvoering van het archeologiebeleid

4.2.1 Archeologische beleidskaart

Het is voor de gemeente van belang om over een zo volledig mogelijk en actueel overzicht van de samenstelling van het eigen bodemarchief te beschikken. De gemeente Zundert heeft daarom in 2010 hiertoe opdracht gegeven tot het opstellen van een gemeentelijke archeologiekaart.

In dit rapport wordt een toelichting gegeven op de archeologische monumenten- en verwachtingenkaart, die het resultaat is van een gebiedsdekkende inventarisatie van alle relevante archeologische en historisch-geografische informatie. Deze kaart is vervolgens vertaald naar een beleidskaart. Deze laatste vormt de basis voor toekomstige afwegingen omtrent de omgang met archeologische waarden bij ruimtelijke beslissingen.²⁴

Nadat de archeologische beleidsadvieskaart als beleidskaart bestuurlijk is vastgesteld fungeert deze als een visuele vertaling van het gemeentelijk selectiebeleid en de Archeologieverordening. Daarmee wordt de kaart ook formeel richtinggevend bij ontwikkeling van nieuwe, of het aanpassen van bestaande, ruimtelijke plannen en andere relevante ingrepen. Het overnemen van de archeologische gebieden van de beleidskaart in de gemeentelijke structuurvisies en bestemmingsplannen met de bijbehorende planregels is dan de logische volgende stap. Indien de beleidskaart gemakkelijk toegankelijk en raadpleegbaar is bijvoorbeeld via internet of gemeentelijk intranet, zal er een belangrijke attenderende werking vanuit gaan. Een regelmatige actualisering is natuurlijk onmisbaar en om die reden zal de kaart ook digitaal worden vormgegeven en worden geïntegreerd in het gemeentelijk ruimtelijk of bodeminformatiesysteem zoals dat ook voor andere taakvelden beschikbaar is. De kaart zal periodiek worden geëvalueerd. De intentie is om de kaart eens per vijf jaar te evalueren. Indien daartoe aanleiding bestaat kan deze evaluatie ook eerder en later plaatsvinden.

4.2.2 Archeologieverordening

De gemeente Zundert heeft ervoor gekozen om een aparte archeologieverordening in te voeren. Als voorbeeld hiervoor is de model Erfgoedverordening van de samenwerkende gemeenten Regio Eindhoven (SRE) gehanteerd. Dit model betreft een verbeterde versie van het VNG model. De archeologieverordening wordt gelijktijdig met voorliggende nota Archeologie vastgesteld

De Archeologieverordening zal gezamenlijk met de kaarten ambtelijk periodiek worden geëvalueerd. Indien daartoe aanleiding bestaat kan deze evaluatie ook eerder en later plaatsvinden.

4.2.3 Inpassing in ruimtelijke plannen²⁵

Ondanks de toegenomen aandacht voor archeologie en cultuurhistorie is het een illusie te denken dat het mogelijk is elk overblijfsel uit het verleden te onderzoeken of te beschermen. Niet elke vierkante meter van de bodem in de gemeente kan worden ontzien, ook niet als daar mogelijk sporen uit het verleden in aanwezig zijn. Gekozen is voor een verscherpte aandacht voor, en het stellen van duidelijke voorwaarden aan, ingrepen in de bodem van de archeologisch meest waardevolle delen van het gemeentelijke grondgebied. De gemeente streeft er daarbij naar om haar Archeologie beleid, en de vertaling daarvan in het ruimtelijk beleid, zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij het vastgestelde rijksbeleid.²⁶

4.2.4 Het bestemmingsplan

De archeologisch waardevolle gebieden en bijbehorende regimes die op de archeologische beleidskaart zijn weergegeven, kunnen direct vertaald worden naar de kaarten en planregels van nieuwe bestemmingsplannen. Bij het opstellen of wijzigen van consoliderende bestemmingsplannen zal dit doorgaans voldoende zijn. Voor elk bestemmingsplan, zowel grote als kleine, dat is gericht op ruimtelijke ontwikkelingen, is inzicht in de archeologische waarden door middel van archeologisch

²⁴ Klerks/Simons 2011, 5.

²⁵ Paragraaf deel gebaseerd op Beleidsnota Archeologie gemeente Haarlem. Hieronder vallen in voorkomend geval ook beheersverordeningen o.g.v. de nieuwe Wro

²⁶ Klerks/Simons 2011, hoofdstuk 7.

(voor)onderzoek in een zo vroeg mogelijk stadium vereist. Zo kunnen gedetailleerde gegevens over de ontwikkelingslocatie worden verzameld op basis waarvan archeologische belangen door de gemeente zorgvuldig kunnen worden afgewogen.

De toelichting bij het bestemmingsplan

In de toelichting bij een bestemmingsplan zal worden ingegaan op het gemeentelijk archeologiebeleid. Hiermee wordt de onderbouwing van de dubbelbestemming Waarde – Archeologie gegeven. Op de plankaart worden met een aanduiding de vlakken aangegeven die archeologisch waardevol zijn. In de planregels van het bestemmingsplan wordt bepaald dat bij de afgifte van reguliere bouwvergunningen en aanlegvergunningen archeologische voorwaarden kunnen worden gesteld.

De aanvrager van een vergunning/ontheffing/vrijstelling kan worden verplicht een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het plangebied in voldoende mate is vastgesteld. Op basis van een dergelijk rapport kan worden besloten tot het verlenen van de vergunning zonder verdere voorwaarden of tot het opleggen van verdere verplichtingen in het kader van behoud of onderzoek van archeologische waarden. Aanvullend op het vastleggen van de archeologische bescherming in het bestemmingsplan kunnen op basis van de nieuwe Monumentenwet 1988 (artikelen 37 en 41) aan een sloopvergunning (alleen binnen beschermd stadsgezicht) of aan een wijziging of afwijking van het bestemmingsplan (Wro art. 3.6 lid 1 onder c, 2.1 lid c van de Wabo archeologische voorschriften worden verbonden. De voorschriften kunnen ertoe leiden dat de aanvrager van een omgevingsvergunning of een wijziging of afwijking kan worden verplicht een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein, dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord, naar het oordeel van burgemeester en wethouders c.q. de gemeenteraad in voldoende mate is vastgesteld.

Het rapport moet voldoen aan de eisen die gesteld worden in de archeologieverordening en de KNA. Op basis van een dergelijk rapport kunnen besluiten worden genomen over verdere verplichtingen ten aanzien van behoud of onderzoek van archeologische resten. Indien behoud niet realiseerbaar is kan de gemeente de vergunning verlenen, onder voorwaarde, dat de aanvrager de archeologische waarden laat opgraven en uitwerken. In iedere fase van het archeologisch (voor)onderzoek kan de vergunning of vrijstelling/ontheffing worden verleend, mits de archeologische waarde van het terrein in de betreffende fase voldoende is vastgelegd. Voorschriften omtrent het gebruik van de gronden zullen door de gemeente in overeenstemming met de Wro worden vastgesteld. Niet alleen bij bodemverstorende activiteiten, ook bijvoorbeeld bij het wijzigen van het waterpeil kunnen archeologische belangen in het geding zijn. Bij verlaging van het peil of bij sterke schommelingen kan verdroging van de archeologische resten optreden, waarbij vergankelijk materiaal, zoals hout verloren kan gaan. Indien peilwijzigingen worden voorgesteld, zal rekening moeten worden gehouden met de aanwezige of verwachte archeologische waarden.

Dubbelbestemming Waarde- Archeologie

Ter bescherming van (verwachte) archeologische waarden in het gebied met de dubbelbestemming Waarde – Archeologie dienen in de planregels van het bestemmingsplan bouwregels te worden opgenomen voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, werkzaamheden of slopen die schadelijk kunnen zijn voor de (verwachte) archeologische waarden.

4.2.5 Omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen

Een rapport of notitie inzake de archeologische waarde van de ondergrond wordt toegevoegd aan de indieningsvereisten bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Hiertoe wordt via het Bamz het Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning gewijzigd, hetgeen leidt tot de volgende procedure:

1. Indien het bestemmingsplan een onderzoeksrapport voorschrijft, dient de aanvrager van een omgevingsvergunning bij de aanvraag van een reguliere vergunning of een reguliere vergunning eerste fase een dergelijk rapport bij de aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen mee te leveren. Men kan hiervoor het reguliere proces volgen (figuur 1), maar bij voorkeur vraagt men eerst via de gemeente advies aan de door de gemeente Zundert aangestelde deskundige of een archeologisch onderzoek echt noodzakelijk is (de bodem kan immers in het verleden al verstoord of onderzocht zijn) en hoe het onderzoeksproces het meest pragmatisch kan worden ingestoken. Voor een

efficiënte beoordeling kan de archeologisch deskundige eventueel aanschuiven bij het bouwplanoverleg.

2. Indien het rapport niet voldoet aan de inhoudelijke voorschriften die hiervoor gelden, kan de gemeente, conform de standaardprocedure bij de ontvankelijkheidstoets, binnen 4 weken om aanvullende gegevens vragen. De aanvrager heeft vervolgens tot maximaal 4 weken om de aanvullende gegevens aan te leveren. Doet de aanvrager dit niet of is de aanvulling onvoldoende, dan kan de gemeente besluiten de aanvraag verder buiten behandeling te laten.
3. Namens burgemeester en wethouders beoordeelt de door het bevoegd gezag aangewezen deskundige het rapport en kan een afweging ten aanzien van het bouwplan gemaakt worden.

Bovenstaande geldt alleen voor reguliere omgevingsvergunningplichtige werken. Verder kan in de voorschriften een bouwverbod met een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid worden opgenomen voor nieuwe ontwikkelingen.

Binnenplans afwijken van bestemmingsplan ex artikel 2.1, lid 1, onder c, onder j Wabo en buitenplans afwijken van het bestemmingsplan ex artikel 2.12, lid 1 onder a, onder 2° Wabo

Indien voor het verlenen van een omgevingsvergunning wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen tevens als verzoek om af te wijken van het bestemmingsplan. De Monumentenwet bepaalt dat bij een aanvraag om ontheffing van het bestemmingsplan een archeologisch onderzoeksrapport gevraagd kan worden. De noodzaak hiervan zal per aanvraag bekeken moeten worden. De oppervlaktebepalingen behorend bij de beleidskaart zijn hierbij van toepassing. Aan de ontheffing zelf kunnen voorwaarden verbonden worden ter bescherming van archeologische waarden.

Voor bodemverstorende activiteiten in het kader van artikel 2.1, lid 1, onder c, onder j Wabo gelden dezelfde gebiedscriteria als bij de reguliere aanvragen voor een omgevingsvergunning.

Voor bodemverstorende activiteiten in het kader van artikel 2.1 lid 1, onder c, onder j Wabo die vergelijkbaar zijn in oppervlakte met vergunningsvrije bouwwerken ex artikel , ook wanneer het plangebied gelegen is in gebieden met een hoge archeologische waarde geen rapport verplicht worden gesteld. Voor bodemverstorende activiteiten waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan in het kader van artikel 2.12, lid 1 onder a onder 2° Wabo is bepaald dat bij een dergelijk verzoek een archeologisch onderzoeksrapport gevraagd kan worden. De noodzaak hiervan zal per aanvraag bekeken moeten worden. De oppervlakte-/dieptebevestigingen behorend bij de beleidskaart zijn hierbij van toepassing.

Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, artikel 2.1 lid 1 onder b van de Wabo

Artikel 37 Monumentenwet bepaalt dat bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor slopen van een bouwwerk binnen het beschermd stads- of dorpsgezicht een archeologisch onderzoeksrapport geëist kan worden. De oppervlaktebepaling van artikel 41a Monumentenwet is hierbij niet van toepassing. Logischerwijze zijn de oppervlaktebepalingen behorend bij de beleidskaart daardoor ook niet van toepassing voor sloopaanvragen binnen het beschermd stadsgezicht. Dit betekent dat bij iedere sloopaanvraag binnen het beschermd stadsgezicht, ongeacht de grootte van het werk, een archeologisch rapport gevraagd kan worden. Aan de omgevingsvergunning kunnen vervolgens voorwaarden gesteld worden over de uitvoering van het werk. De sloop van bouwdelen onder het maaiveld kan namelijk verstoring van archeologische waarden veroorzaken. Aan de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk kan bijvoorbeeld de voorwaarde van een gefaseerde sloop worden gekoppeld.

De gemeente Zundert heeft geen beschermd dorpsgezicht, dus van een sloopvergunning in het kader van de Monumentenwet geen sprake kan zijn.

In gebieden waarin archeologische waarden een rol spelen wordt in eerste instantie sloop tot op maaiveldhoogte voorgeschreven en wat betreft de sloop onder het maaiveld wordt in samenspraak met de archeologisch deskundige besloten of onderzoek noodzakelijk is. Een omgevingsvergunning voor slopen kan in het bestemmingsplan worden opgenomen.

4.3 Regionale samenwerking

De gemeente Zundert is ook op regionaal niveau actief op archeologiegebied. Binnen de Regio West Brabant nemen naast de gemeente Zundert verder Aalburg, Etten-Leur, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Drimmelen, Moerdijk, Oosterhout, Rucphen, Werkendam en Woudrichem deel aan

de regionale samenwerking op het gebied van de Archeologische Monumentenzorg. Buiten de regio is tevens de gemeente Gilze-Rijen aangesloten bij de samenwerking. Het samenwerken in regionaal verband is voor Zundert belangrijk, omdat archeologie niet bij de gemeentegrenzen ophoudt. Op deze manier kan in breder verband naar essentiële ontwikkelingen binnen de regio op het gebied van archeologie worden gekeken. De samenwerking heeft geleid tot de aanstelling van het team Regioarcheologie, dat de gemeenten beleidsmatig ondersteunt, Plannen van Aanpak, Programma's van Eisen en rapporten toetst en selectiebesluiten voorbereidt, maar ook Programma's van Eisen opstelt. Gelijktijdig met de vaststelling van de nota Archeologie en de archeologieverordening heeft de gemeente Zundert de regioarcheologen aangesteld als deskundigen op het gebied van de archeologische monumentenzorg. Hierdoor heeft de gemeente Zundert nu de expertise zelf in huis op het gebied van de Archeologische Monumentenzorg.

4.4 Lokale Heemkundekring

De gemeente Zundert wil de bestaande kennis en initiatieven op het gebied van archeologie behouden en daar waar mogelijk stimuleren. Daarom wil de gemeente Zundert dat het mogelijk wordt voor amateurarcheologen om onder supervisie van een professionele uitvoerder archeologische werkzaamheden verrichten. Voorwaarde hiervoor is dat dit geldt voor leden van de lokale Heemkundekring die een archeologische veldcursus hebben gevolgd of aantoonbare ervaring hebben met archeologisch veldwerk. Daarnaast geldt dit alleen voor grotere proefsleufonderzoeken en opgravingen. Tot slot staat het de archeologisch uitvoerder vrij om amateurarcheologen al dan niet uit te nodigen mee te werken aan het onderzoek.

De gemeente Zundert vindt het erg belangrijk dat het erfgoed van de gemeente wordt uitgedragen en ziet hierin een belangrijke rol weggelegd voor de lokale Heemkundekring. Denk hierbij aan het zichtbaar maken en presenteren van archeologie en het geven van publieksvoorlichting zodat archeologisch erfgoed een groter draagvlak krijgt.²⁷

²⁷ Berkvens 2010, 43

Hoofdstuk 5 Financiering²⁸

De Wet op de archeologische monumentenzorg schrijft voor dat de kosten van archeologisch vooronderzoek en opgraving primair bij de veroorzaker van de bodemverstoring (het veroorzakerprincipe) komen te liggen. Vooronderzoek (bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek middels boringen of proefsleuven) dient dan ook een regulier onderdeel van de planvoorbereiding te zijn en van meet af aan te worden meegenomen in de projectbegroting van de ruimtelijke ontwikkeling. Dit geldt zowel voor initiatieven van de gemeente zelf als voor die van derden. Ook aan het uitvoeren van het gemeentelijk archeologiebeleid zijn kosten verbonden. Voor het opstellen en uitvoeren van archeologiebeleid is vanuit het Rijk de Bestuurslastencompensatie ingesteld. Hieronder worden de belangrijkste risico's en mogelijke kostenposten voor de gemeente benoemd. Daarnaast worden mogelijkheden aangegeven om deze kosten zo goed mogelijk te beheersen. In dit hoofdstuk worden alle relevante financiële instrumenten verder gedeut.

5.1 Risico's

Archeologie kan een financieel risico vormen in iedere exploitatie. Dat begint al bij de locatiekeuze: locaties zonder archeologische waarde of verwachting verdienen vanzelfsprekend de voorkeur vanuit het streven naar behoud *in situ*. Als behoud niet mogelijk is, of wanneer de maatschappelijke afweging anders uitvalt, moet rekening worden gehouden met de kosten van archeologisch onderzoek. De aard en omvang van de vindplaats(en) is daarvoor bepalend, evenals de bereikbaarheid van de resten en de vereiste onderzoeksmethode. Om duidelijkheid te krijgen in de kosten voor archeologisch onderzoek dient om die reden al in de vroegste fase van ruimtelijke plannen een eerste inschatting gemaakt te worden van de te verwachten archeologische waarden. De gemeente sluit in het kader van de gebiedsontwikkeling regelmatig overeenkomsten af met particuliere projectontwikkelaars en grondexploitanten. Zo'n overeenkomst is gebaseerd op de Wet ruimtelijke ordening. In deze overeenkomst zal voortaan helder worden gemaakt wie de kosten voor het archeologisch onderzoek en de eventuele bijkomende risico's voor zijn rekening neemt.

5.2 Archeologieleges

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg levert een aantal nieuwe taken op voor de gemeente bij bouwplannen of andere RO-procedures. Een deel van de kosten die voortkomen uit deze extra taken kunnen gedekt worden door het heffen van archeologieleges. Het gaat dan om werkzaamheden van de regioarcheoloog die direct op bepaalde projecten, en handelingen daarbinnen, kunnen worden verhaald en waarbij de initiatiefnemer van het project een particulier of ontwikkelaar is. Enkele voorbeelden (niet uitputtend):

Het adviseren in het kader van de Archeologische MonumentenZorg;

Het schrijven en/of toetsen van archeologische Programma's van Eisen;

Het toetsen van archeologische Plannen van Aanpak;

Het toetsen van archeologische rapportages.

Het toetsen, beoordelen of schrijven van archeologische paragrafen en planregels voor het bestemmingsplan.

Deze kosten worden op basis van werkelijk gemaakte kosten aan initiatiefnemers doorberekend

5.3 Grondexploitatiebijdrage

De Grondexploitatiewet (Grex) maakt deel uit van de Wro en Bro. De Grex regelt de financieel technische en juridische kanten van de grondexploitatie en alles wat direct of indirect met grondexploitatie en locatieontwikkeling te maken heeft. Deze wet is een instrumentarium dat nodig is voor kostenverhaal, verevening en het stellen van locatie eisen bij locatieontwikkeling.

Als een ruimtelijk plan (o.a. bestemmingsplan, omgevingsvergunning of een wijzigingsplan) ontwikkelingsgericht is en er kosten voor de gemeente zijn, dan dient de gemeente ook een exploitatieplan op -en vast te stellen. De gemeenteraad moet het exploitatieplan tegelijk vaststellen met het plan dat het bouwen mogelijk maakt. Hiermee kan de gemeente grondexploitatiekosten die worden gemaakt voor de realisatie van bouwplannen, verhalen. Indien het kostenverhaal anderszins verzekerd is, bijvoorbeeld via de gronduitgifte of door middel van een anterieure overeenkomst, is het vaststellen van een exploitatieplan niet nodig.

²⁸ Deels gebaseerd op Huijbregts 2011 en Rodenburg 2010.

De door de gemeente of provincie te verhalen kosten zijn opgenomen in de kostensoortenlijst van het Bro. Ook de kosten voor cultureel erfgoed zijn opgenomen in deze kostensoortenlijst. De onderzoekskosten die gemaakt moeten worden om archeologische en andere cultuurhistorische waarden te bepalen, kunnen meegenomen worden in de exploitatieopzet van het exploitatieplan en de anterieure overeenkomst. Dit geldt ook als cultureel erfgoed als een (bovenwijkse) voorziening of als een ruimtelijke ontwikkeling in de zin van de Grex is aan te merken. Voorbeeld hiervan is het herstel van een park of van landschapselementen, wat als cultureel erfgoed aan te merken is. Om hiervan gebruik te maken is het wel zaak om deze mogelijkheid op te nemen in een structuurvisie.²⁹

5.4 Begroting

Voor het opstellen en uitvoeren van archeologiebeleid, dat door de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg, als taak naar de gemeenten gedecentraliseerd is, is vanuit het rijk Bestuurslastencompensatie ingesteld. Structureel wordt vanaf 1 januari 2007 elk jaar € 6,35 miljoen aan de gemeenten beschikbaar gesteld. Deze bedragen zijn toegevoegd aan het Gemeentefonds. De bedragen zijn niet geoormerkt, maar worden als onderdeel van de algemene uitkering overgemaakt aan de gemeenten. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft ervoor gekozen hier de verdeelsleutel van de wooneenheden voor te gebruiken, wat inhoudt dat elke gemeente per wooneenheid € 0,61 per jaar uitgekeerd zal krijgen. De uitkering zal via de reguliere termijnbedragen gebeuren en is dus niet als afzonderlijke toevoeging terug te vinden.

Op dit moment reserveert de gemeente Zundert nog geen vast bedrag voor het vervullen van haar wettelijke taak m.b.t. archeologie.

5.5 Excessieve kosten

Op grond van artikel 42 van de Monumentenwet, artikel 26 van de Ontgrondingenwet en artikel 15 lid 20 van de Wet milieubeheer kan de bodemverstoorder een verzoek om schadevergoeding doen wanneer de kosten van het archeologische onderzoek onredelijk hoog zijn. Uit de toelichting op de Wamz en Bamz blijkt dat vooral gedacht moet worden aan kosten in verband met opgravingen. De mogelijkheid bestaat namelijk dat, vooral bij kleinere bouw- en ontwikkelingsprojecten, de kosten van archeologische maatregelen tot een zodanige kostenstijging leiden dat dit niet meer in verhouding staat tot de bouw c.q. projectkosten, waardoor de exploitatie in gevaar komt. Of iets als schade of excessief moeten worden gekwalificeerd, is sterk afhankelijk van het (financiële) belang van de aanvrager, diens draagkracht, de mogelijkheden om naar een andere locatie om te zien en dergelijke meer.

De inschatting is dat aanvragen tot schadevergoedingen voor het niet verlenen van vergunningen niet (of nauwelijks) voor zullen worden toegekend. Het archeologiebeleid van de gemeente is namelijk zo vormgegeven dat in principe elke vergunningaanvraag zal worden verleend, in bepaalde gevallen onder het stellen van archeologische voorwaarden.

Daarnaast zullen in de bestemmingsplannen planregels in het belang van de archeologische monumentenzorg gesteld die van toepassing zijn op omgevingsvergunningen en omgevingsvergunningen waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. De aanvrager kan zich alvorens een vergunning of ontheffing aan te vragen hiervan op de hoogte stellen en op reageren.

De verstoorder dient de kosten te dragen tot de grens van wat de projectexploitatie kan dragen. In hoeverre kosten al dan niet ten laste moet blijven van de aanvrager (initiatiefnemer) is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Een regeling voor de vergoeding van de archeologische onderzoekskosten geeft de wetgever niet. De gemeente zal zelf een regeling voor vergoedingen van de archeologische opgravingskosten gaan ontwikkelen. Zolang deze regeling er echter nog niet is, is het aan het college van burgemeester en wethouders over schadeverzoeken in het kader van de Wamz en het Bamz te oordelen. In elk geval dienen initiatiefnemers de kosten voor archeologisch onderzoek bij hun plannen zelf te dragen. Ook dienen initiatiefnemers maatregelen te treffen om behoud van de verwachte archeologische waarden te bewerkstelligen en de kosten van mogelijk archeologisch onderzoek voor zichzelf te beperken en zodat behoudt *in situ* ontstaat.

²⁹ Overgenomen uit www.minvrom.nl

Hoofdstuk 6 Het verleden zichtbaar

Publieksparticipatie en het creëren van draagvlak voor het archeologiebeleid vormen vanzelfsprekend een belangrijk onderdeel van de archeologische activiteiten in de gemeente. Een 'levend' verleden draagt bij aan de versterking van de eigen identiteit van de gemeente, aan het imago en de herkenbaarheid van deze gemeente en vergroot het draagvlak voor het (moeten) doen van archeologisch onderzoek.

De betrokkenheid van de bevolking bij de resultaten van en de uitvoering van archeologisch onderzoek is groot. Daarom wil de gemeente dat bij elk groter gravend onderzoek aandacht wordt besteed aan dit aspect, bijvoorbeeld door het organiseren van een opendag of rondleidingen tijdens het archeologisch onderzoek. De Heemkundekring zou hier een rol in kunnen spelen. Het Programma van Eisen is bij uitstek de plaats om een dergelijk plan in te verwoorden en dus verplicht te stellen.

In geval van particulier initiatief verdient het de aanbeveling om aanvullende wensen en de financiering daarvan in een zo vroeg mogelijk stadium van planvorming te bespreken. Het is denkbaar dat de gemeente zelf bepaalde educatieve taken verzorgt en met de initiatiefnemer overeenkomt dat deze de opgraving gedurende bepaalde tijden daarvoor openstelt. Het is verder verstandig om bij grotere archeologieprojecten in overleg met alle betrokken partijen een communicatieplan op te stellen en eventuele kosten voor blijvende herinneringen in de projectbegroting op te nemen.

Archeologie is spannend en appelleert sterk aan de behoefte van jongeren om te onderzoeken en het onbekende te ontdekken. Daarnaast doet historie het ook goed in de toeristische en economische sector; "wonen, werken en recreëren in een historische omgeving" spreekt veel mensen aan. Wat vaak net ontbreekt is een aantrekkelijke vertaalslag, bijvoorbeeld via het visualiseren van een stukje geschiedenis in het straatbeeld. Het verleden kan langs twee lijnen worden geconcretiseerd: middels specifieke opgaven in het ruimtelijk ontwerp, en door het vergroten van de publieke betrokkenheid bij het archeologisch onderzoek.

Tevens kan de gemeentelijke website als informatiebron in de toekomst benut worden om regelmatig gegevens over archeologisch onderzoek in de gemeente op te plaatsen. Zo zou tijdens een groter archeologisch onderzoek een pagina op de site hieraan kunnen worden gewijd. Dezelfde informatie kan tevens op een infoblad worden afgedrukt dat voor een ieder beschikbaar is bij het VVV, in de bibliotheek en op het Stads kantoor. Na enkele jaren kunnen deze infobladen dan worden gebundeld tot een publicatie over de stand van zaken van het archeologisch onderzoek in Zundert. Ook kan bijvoorbeeld met enige regelmaat een persbericht verspreid worden, en in bijzondere gevallen kan een apart persgesprek worden georganiseerd, waarin de wethouder het één en ander over archeologie vertelt.³⁰

Tot slot is het onderwijs bij uitstek de instantie om jongeren, ook op het terrein van het culturele erfgoed te bereiken. Erfgoedprojecten kunnen bijdragen aan het vergroten van de verbondenheid van kinderen en jongeren met hun eigen dorp en streek. Projecten waarin archeologie centraal staat of onderdeel is, zullen een plek krijgen in het aanbod voor het onderwijs. Gedacht kan worden aan gastlessen en excursies.³¹

³⁰ Rodenburg 2010.

³¹ Berkvens 2010, 41.

Begrippen en afkortingen

Archeologie

Wetenschap die zich ten doel stelt om door middel van studie van de materiële nalatenschap inzicht te verwerven in alle facetten van menselijke samenlevingen in het verleden.

Archeologische verwachting

De aan een gebied toegekende verwachting in verband met de kans op het voorkomen van archeologische sporen en relictten.

Archeologisch monument

Terrein van algemeen belang wegens de aanwezigheid van tenminste vijftig jaar oude zaken die relevant zijn wegens schoonheid, wetenschappelijke betekenis of cultuurhistorische waarde (Monumentenwet 1988).

Archeologische Monumentenzorg

Beleid gericht op het behoud van archeologische informatie, in het bijzonder van archeologische vindplaatsen.

Archeologisch onderzoek

Onderzoek verricht door of namens de gemeente, door een dienst, bedrijf of instelling erkend door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) en werkend volgens de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA).

Archeologisch vooronderzoek

Archeologisch vooronderzoek kan bestaan uit locatiegericht bureauonderzoek, booronderzoek, geofysisch prospectieonderzoek, het graven van proefsleuven of een combinatie daarvan. De verschillende vormen van onderzoek worden verricht door een erkende partij en uitgevoerd volgens de desbetreffende specificaties in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA). De resultaten van het onderzoek worden weergegeven en geïnterpreteerd in een rapport. Op basis daarvan beoordeelt de gemeente of een aanlegvergunning kan worden verleend.

Archeologische waarde

De aan een gebied toegekende waarde in verband met de in dat gebied aanwezige archeologische sporen en relictten.

Bodemingrepen

Werken en werkzaamheden, genoemd onder Artikel XX, lid 4, waarvan mag worden aangenomen dat zij het bodemarchief kunnen aantasten.

Cultuurhistorische waardenkaart

Kaart van de provincie Noord-Brabant die sinds 2002 (met de invoering van het beleidsstuk 'Brabant in Balans') als provinciaal toetsingskader gehanteerd wordt als het gaat om cultuurhistorische waarden binnen de provincie Noord-Brabant en de verwoording van de zorg hiervoor binnen bestemmingsplannen en structuurvisies. Één van de lagen van de kaart betreft een archeologische verwachtingenkaart. Deze kaart is een één op één vertaling van de landelijke Indicatieve Kaart Archeologische Waarden.

Deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg

Een door het college van Burgemeester en Wethouders aan te wijzen persoon of organisatie die beschikt over de in de beroepsgroep geldende kwalificaties.

Erkende partij

Een dienst, bedrijf of instelling, erkend door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) en werkend volgens de specificaties van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

Excessieve kosten

Kosten voor archeologisch onderzoek in het kader van bouw- of inrichtingsprojecten, die zodanig hoog zijn dat de projectrealisatie in gevaar komt.

Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW)

Door de voormalige ROB / RACM (nu: RCE) vervaardigde kaart van Nederland waarin gebieden worden onderscheiden met een hoge, middelhoge en lage archeologische verwachtingswaarde. Hoewel de IKAW is gebaseerd op archeologische, bodemkundige en geologische gegevens kunnen er geen conclusies over concrete vindplaatsen aan worden ontleend. De kaart mag worden gebruikt op een schaal van 1:50.000 om een eerste indicatie te krijgen van de archeologische verwachting in enig plangebied.

In situ

Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponneerd, weggegooid of verloren.

KNA

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie

Monumentenwet 1988

In de Monumentenwet 1988 is vastgelegd hoe monumenten van bouwkunst en archeologie en stads- en dorpsgezichten moeten worden beschermd. De Monumentenwet 1988 is het belangrijkste instrument voor de bescherming van het cultuurhistorisch erfgoed in Nederland.

Op 1 september 2007 is de Monumentenwet met betrekking tot de archeologie gewijzigd door het aannemen van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMZ). Ondanks deze voor de archeologie ingrijpende wijzigingen blijft de Monumentenwet hierna wel de toevoeging 1988 behouden.

Opgraving

De ontsluiting van een archeologische vindplaats met als doel de informatie te verzamelen en vast te leggen die nodig is voor het beantwoorden van de in het Programma van Eisen verwoorde onderzoeksvraag(en) en het behalen van de onderzoeksdoelstellingen. Opgravingen worden verricht door een erkende partij, beschikkend over een opgravingsvergunning ex artikel 45 van de Monumentenwet en uitgevoerd volgens de desbetreffende specificatie in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA).

RCE

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, voorheen Rijksdienst Archeologie Cultuurlandschappen en Monumentenzorg (RACM). De RCE is het nationaal kennisinstituut voor archeologie, monumenten en cultuurlandschap. Naast kennis zet de Rijksdienst wetten en regels in om het erfgoed te beschermen en te ontwikkelen.

Regio West-Brabant

De gemeenschappelijke regeling *Regio West-Brabant* is ontstaan uit de bundeling van een aantal langer bestaande samenwerkingsverbanden, waaronder de gemeenschappelijke regelingen SES, KCV, MARB en het Regiobureau. Bij de totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling *Regio West-Brabant* is het uitgangspunt geweest dat het algemeen bestuur van de regeling zich uitsluitend bezighoudt met de strategische agenda en de strategische visie.

Regioarcheologie Regio West-Brabant

Regioarcheologie is een onderdeel van de Regio West-Brabant en valt onder de bestuurskolom Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting. De regioarcheologen ondersteunen de aangesloten gemeenten in de wettelijke taak die gemeenten sinds 2007 met de inwerkingtreding van de Wamz moeten vervullen. Op deze wijzen hebben de aangesloten gemeenten zelf vakinhoudelijke expertise in huis.

Verdrag van Malta

Europees verdrag uit 1992 inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed. Bij rijkswet (1998) goedgekeurd voor het hele Koninkrijk. Binnen de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd door de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMZ) op 1 september 2007.

Vergunning

In de WAMZ een omgevingsvergunning zonder welke het verboden is de bodem te verstoren in een archeologisch attentiegebied. Doorgaans beslissen Burgemeester en wethouders van de gemeente waar de bodemverstoring zal plaatsvinden over de aanvraag.

Verwachtingskaart (Archeologische verwachtingskaart)

Een kaart waarop in vlakken staat aangegeven waar archeologische vindplaatsen kunnen worden verwacht. De kaart is het resultaat van een systematische analyse van relevante gegevens. De analyse is statistisch onderbouwd en wordt uitgevoerd met een GIS.

Verwachtingswaarde

De kans op aanwezigheid van onbekende archeologische vindplaatsen, zoals die met behulp van locatieanalyse is voorspeld.

Vindplaats

Plaats waar archeologisch materiaal is verzameld of te verzamelen is.

Wet op de Archeologische MonumentenZorg (WAMZ)

De wet die de Nederlandse vertaling vormt van het Verdrag van Malta. De wet is op 1 september 2007 aangenomen en betreft geen zelfstandige wet, maar een wijzigingswet. Met name op de Monumentenwet 1988.

Wettelijk beschermde monumenten

Archeologische resten die vanuit nationaal oogpunt behouden dienen te blijven en derhalve als monument beschermd zijn ingevolge art. 3 van de Monumentenwet of waar deze wordt voorbereid. De wettelijke bescherming verbiedt hier de meeste bodemverstorende activiteiten, tenzij de Minister van OCW hiervoor vooraf vergunning verleent.

Literatuur

Berends, M. en J. Hendriks (red.) 2008. *Erfgoed in context. ErfgoedVisie Breda 2008-2015*. Breda 2008.

Berkvens, R., 2010: *Ondersteboven. Archeologie in Best. Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg, gemeente Best*, Eindhoven.

Berkvens, R., 2010: *Gilze en Rijen, van onderaf bekeken. Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg, gemeente Gilze en Rijen*, Eindhoven.

Ellenkamp, G.R. 2009. *(On)bewoonde eilanden in het veen. Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart. Gemeente Etten-Leur. Deelrapport II: de archeologische beleidsadvieskaart. Eindversie, juli 2009*. Weesp 2009.

Ellenkamp, G.R., 2010: Een erfgoedkaart voor de gemeenten Aalburg en Werkendam. DEEL 2: toelichting op de beleidsadvieskaart. *RAAP-RAPPORT 2190*.

Groot, N.C.F./A.W.E. Wilbers, 2011: Een verleden te midden van verdwenen Venen. Archeologische Waarden- en Verwachtingenkaart en Advies archeologische beleidskaart van de gemeente Rucphen, *B&G Rapport 1132*.

Huijbregts, M., 2011: *Nota Archeologie Land van Heusden en Altena. Tot op de bodem*, Aalburg.

Klerks, K./M. Simons, 2011: *Gemeentelijke archeologiekaart Zundert. Toelichting op de totstandkoming en koppeling met de ruimtelijke ordening (planregels)*, Amersfoort.

Kools, R., 2007: *Cultuurhistorie in de Gemeente Roosendaal. Toekomst voor het verleden. Beleidsnota Monumenten, Archeologie & Monumentaal Groen*, Roosendaal.

Rodenburg, C., 2010: *Nota Archeologie gemeente Etten-Leur*, Tilburg.

Archeologieverordening gemeente Zundert

Vastgesteld door de gemeenteraad op

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

1. *Monument* (monumentenwet 1988, artikel 1 lid b):
 1. onroerende zaak die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;
 2. terrein dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak als bedoeld onder 1.1.
2. *Archeologisch verwachtingsgebied of -terrein*: gebied of terrein dat in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening is aangewezen vanwege zijn betekenis voor de gemeentelijke archeologische monumentenzorg en als zodanig geregistreerd is op de gemeentelijke archeologische beleidskaart.
3. *Bodemarchief*: alle informatie die in de bodem ligt opgeslagen en daarin terecht is gekomen door activiteiten van mensen en door natuurlijke processen.
4. *Gemeentelijke archeologische beleidskaart*: kaart met een ruimtelijke presentatie van de gemeentelijke archeologische verwachtingsgebieden, de in het verleden vastgestelde waarden en het te voeren beleid, vastgesteld door de bevoegde overheid.
5. *AMK*: Archeologische Monumentenkaart. De Archeologische Monumentenkaart is een gezamenlijk product van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed te Amersfoort en de provincies.
6. *AMZ-proces*: Archeologische Monumentenzorg, de ruimtelijke procedure voor archeologisch onderzoek die gekoppeld is aan de wet op de Archeologische Monumentenzorg 2007;v
7. *Wettelijk beschermd archeologisch Rijksmonument*: archeologisch terrein dat ex artikel 3 van de Monumentenwet als beschermd monument is aangewezen. Deze gebieden vallen buiten de bevoegdheid van de gemeente, maar is als zodanig benoemd in de Nota Archeologie onder archeologisch waardevol gebied 1.
8. *Gebied of terrein van archeologische waarde*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert is aangeduid als archeologisch waardevol gebied 2 of 3 waar archeologische waarden, door onderzoek en/of in combinatie met andere bronnen zijn aangetoond, die als behoudenswaardig kunnen worden gekarakteriseerd.
9. *Gebied of terrein met een hoge archeologische verwachting*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert is aangeduid als archeologisch waardevol gebied 4 en waarvan op basis van historische, geologische en of bodemkundige opbouw, een hoge dichtheid aan archeologische sporen/vindplaatsen wordt verwacht.
10. *Gebied of terrein met een middelhoge verwachting*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert is aangeduid als archeologisch waardevol gebied 5 en waarvan op basis van historische, geologische en of bodemkundige opbouw, een middelhoge dichtheid aan archeologische sporen/vindplaatsen wordt verwacht.
11. *Gebied of terrein met een middelhoge verwachting voor Paleolithische tot Neolithische vuursteenvindplaatsen*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert is aangeduid als archeologisch waardevol gebied 6 en waarvan op basis van historische, geologische en of bodemkundige opbouw, een middelhoge dichtheid aan archeologische sporen/vindplaatsen wordt verwacht, specifiek voor vuursteenvindplaatsen.
12. *Gebied of terrein met een lage archeologische verwachting*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert is aangeduid als archeologisch waardevol gebied 7 en waarvan op basis van historische, geologische en of bodemkundige opbouw, een lage dichtheid aan archeologische sporen/vindplaatsen wordt verwacht.

13. *Archeologievrij gebied*: gebied waar geen bodemarchief meer aanwezig is. In gebieden waar geen bodemarchief meer aanwezig is, zijn de archeologisch relevante bodemlagen al verstoord of waar reeds definitief archeologisch onderzoek (opgraving) is uitgevoerd. Voor deze gebieden geldt daarom dat er geen sprake meer is van een archeologische verwachting. Deze categorie is aangegeven op de beleidskaart.
14. *Archeologisch vooronderzoek*: in schriftelijke rapportage vastgelegd inventariserend onderzoek naar de geschiedenis en de archeologische waarden van een locatie in overeenstemming met de vigerende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), in de vorm van archeologisch bureauonderzoek of inventariserend veldonderzoek.
15. *Archeologisch bureauonderzoek*: vorm van archeologisch onderzoek waarbij de aan- of afwezigheid, het karakter en de omvang, de gaafheid, de conservering en de relatieve kwaliteit van archeologische waarden worden bepaald aan de hand van bestaande bronnen over archeologische waarden die voor een bepaald gebied al bekend zijn of worden verwacht, opgesteld conform de protocollen uit de vigerende KNA.
16. *Inventariserend veldonderzoek (IVO)*: vorm van onderzoek waarbij extra informatie wordt verworven om het gespecificeerde verwachtingsmodel dat op het archeologische bureauonderzoek is gebaseerd aan te vullen en te toetsen door middel van waarnemingen in het veld. Een IVO wordt verricht door een vergunninghoudende partij, beschikkend over een opgravingsvergunning ex artikel 39 van de Monumentenwet 1988 (incl. de RCE) en uitgevoerd volgens de desbetreffende specificatie in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA).
17. *Archeologische begeleiding*: vorm van onderzoek waarbij de uitvoering van niet-archeologische werkzaamheden door een archeoloog wordt begeleid. Het proces kan 3 doelen dienen:
 1. Om bij afwezigheid van adequaat vooronderzoek door fysieke belemmeringen alsnog een vorm van inventariserend veldonderzoek te kunnen verrichten (cf. IVO-proefsleuven);
 2. Om eventueel aanwezige archeologische informatie te behouden (cf. Opgraven);
 3. Om bij (beperkte) ingrepen in gewaardeerde terreinen aanwezige archeologische informatie te behouden (cf. Opgraven).
18. *Opgraving*: Het vlakdekkend onderzoeken van archeologische vindplaatsen, met als doel de gegevens van de vindplaats te documenteren en daarmee de informatie te behouden die van belang is voor kennisvorming over het verleden. Opgravingen worden verricht door een vergunninghoudende partij, beschikkend over een opgravingsvergunning ex artikel 39 van de Monumentenwet 1988 (incl. de RCE) en uitgevoerd volgens de desbetreffende specificatie in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA).
19. *Plan van Aanpak*: Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen te voldoen met een voorstel voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.
20. *Programma van Eisen*: het Programma van Eisen (PvE) is een door de bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.
21. *Bodemingreep of bodemverstoring*: alle grondwerkzaamheden/activiteiten die een effect hebben op het voortbestaan van archeologische waarden *in situ*.
22. *Monumentencommissie*: de door het college van Burgemeester en Wethouders (op basis van art.15 Monumentenwet 1988) ingestelde commissie of aangewezen instantie, die als taak heeft het college van Burgemeester en Wethouders op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de archeologieverordening.
23. *Vergunninghoudende partij*: een dienst, bedrijf of instelling (of de RCE zelf), beschikkend over een door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) afgegeven opgravingsvergunning.
24. *Deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg*: een door het college van Burgemeester en Wethouders aangewezen deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg.
25. *Bevoegde overheid*: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
26. *Vergunning*: een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, of 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
27. *Wabo*: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Artikel 2 Het gebruik van het monument

Bij de toepassing van deze verordening wordt rekening gehouden met het gebruik van het monument.

HOOFDSTUK 2 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSGEBIEDEN

Artikel 3 Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden om zonder of in afwijking van een vergunning van burgemeester en wethouders het archeologische bodemarchief in archeologisch waardevol gebied 2, 3, 4 en 6 of 7 zoals aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert te verstoren, te beschadigen of te vernielen, als beschreven in artikel 2.2. van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
2. Het verbod in lid 1 is niet van toepassing:
 - a. bij bodemingrepen voor werken of werkzaamheden die minder diep gaan dan 40 cm onder maaiveld met een omvang van minder dan 100m² in archeologisch waardevol gebied 2 als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert;
 - b. bij bodemingrepen die minder diep gaan dan 50 cm onder maaiveld met een omvang van minder dan 100m² in archeologisch waardevol gebied 3 als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert;
 - c. bij bodemingrepen die minder diep gaan dan 50 cm onder maaiveld met een omvang van minder dan 500m² in archeologisch waardevol gebied 4 als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert;
 - d. bij bodemingrepen die minder diep gaan dan 50 cm onder maaiveld met een omvang van minder dan 5.000m² in archeologisch waardevol gebied 5 als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert;
 - e. bij bodemingrepen die minder diep gaan dan 40 cm onder maaiveld met een omvang van minder dan 10.000m² in archeologisch waardevol gebied 6 als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert;
 - f. bij mer-plichtige projecten en grotere RO-ontwikkelingen met een omvang van minder dan 50.000m² in archeologisch waardevol gebied 7 als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Zundert;
 - g. indien een rapport is overlegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein naar het oordeel van de bevoegde overheid in voldoende mate is vastgesteld en waaruit blijkt dat:
 - het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of
 - de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of
 - in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn;
 - h. indien kan worden aangetoond dat in het gebied reeds verstoring heeft plaatsgevonden die dieper reikt dan de te verwachte archeologische vondstlaag.
4. Het verbod in lid 1 is ook niet van toepassing indien:

Wordt gehandeld in overeenstemming met de bepalingen in het geldende bestemmingsplan bepalingen voor zover de bepalingen die hierin zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg in overeenstemming zijn met deze verordening;

 - a. er sprake is een activiteit als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3° en tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voorschriften zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.
5. Voor de toepassing van het bepaalde in de vorige leden wordt het totaal van de bodemingrepen die plaatsvinden binnen een tijdsbestek van 1 jaar dan wel betrekking hebben op hetzelfde kadastrale perceel aangemerkt als bodemingrepen waarvoor het verbod als bedoeld in lid 1 niet van toepassing is.

Artikel 4 Aanwijzing archeologische verwachtingsgebieden

1. De gemeenteraad stelt op voordracht van het college een gemeentelijke archeologische beleidskaart vast, die dient als basis voor:
 - a. deze verordening;
 - b. aanwijzing van archeologische verwachtingsgebieden als bedoeld in dit artikel;
 - c. de opstelling en de inhoud van bestemmingsplannen conform artikel 38a van de Monumentenwet 1988.
2. Conform de gemeentelijke archeologische beleidskaart worden de volgende archeologische verwachtingsgebieden aangewezen:
 - a. Archeologisch waardevol gebied 1.
 - b. Archeologisch waardevol gebied 2
 - c. Archeologisch waardevol gebied 3
 - d. Archeologisch waardevol gebied 4
 - e. Archeologisch waardevol gebied 5
 - f. Archeologisch waardevol gebied 6
 - g. Archeologisch waardevol gebied 7
 - h. Archeologievrij gebied:

Artikel 5 Wijzigen kwalificatie van een locatie

Op grond van een melding ingevolge artikel 53 van de Monumentenwet 1988 en op grond van de resultaten van archeologisch onderzoek zijn burgemeester en wethouders bevoegd een terrein of locatie alsnog aanwijzen als gemeentelijk archeologisch monument, gebied van archeologische waarde, of gebied met een hoge of middelhoge verwachting.

Artikel 6 Vergunning archeologische verwachtingsgebieden

1. Burgemeester en wethouders kunnen vergunning verlenen voor graafwerk en bodemingrepen in archeologisch waardevolle gebieden zoals omschreven in artikel 4, lid 2, sub lid a tot en met f.
2. Een omgevingsvergunning voor de activiteiten zoals genoemd in artikel 2.1, 2.2 en 2.3) van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, kan slechts worden verleend indien vooraf door aanvrager van de vergunning door middel van een rapportage van archeologisch vooronderzoek conform de KNA en het PvE naar het oordeel van het college in voldoende mate is vastgesteld dat bij realisatie van de bodemingrepen:
 - a. de archeologische waarden in voldoende mate zijn zeker gesteld; of
 - b. er geen archeologische waarden aanwezig zijn; of
 - c. de archeologische waarden niet of niet onevenredig worden geschaad.
3. Burgemeester en wethouders kunnen aan de verlening van de vergunning de volgende voorschriften verbinden:
 - a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
 - b. de verplichting tot het doen van inventariserend veldonderzoek of een opgraving;
 - c. de verplichting de activiteit die tot bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een hiervoor vergunninghoudende partij op het terrein van de archeologische monumentenzorg.
4. De gevraagde vergunning kan worden geweigerd, indien de archeologische waarden die in het geding zijn naar het oordeel van het college *in situ* behouden dienen te blijven.
5. Het bepaalde in lid 1 geldt niet voor terreinen/gebieden die in overeenstemming met artikel 3 van de Monumentenwet 1988 zijn aangewezen als beschermd archeologisch (rijks)monument (op de archeologische beleidskaart aangegeven als archeologisch waardevol gebied 1).

Artikel 7 Vergunningaanvraag

1. Een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 6, lid 1, moet worden ingediend bij burgemeester en wethouders en moet de volgende gegevens bevatten:
 - a. een kaartje waarop de exacte plangebiedbegrenzing voor de ontwikkeling staat aangegeven, bij voorkeur een kadastrale tekening met alle percelen die betrokken worden in de aanvraag voor een vergunning ontheffing of planrealisatie;
 - b. de aard van de ontwikkeling: sloop en nieuwbouw, nieuwbouw op onbebouwd terrein of gedeeltelijke sloop en gedeeltelijke nieuwbouw;
 - c. de oppervlakte van het totale plangebied en de oppervlakte van totaal te bebouwen gebied. De eerste maat is de maat van alle betrokken perceelsnummers en de tweede maat is de

- maat van de locatie waar de verstoorder voornemens is te gaan bouwen of anderszins te ontwikkelen;
- d. de reële diepte van de voorgenomen verstoring. De verstoorder dient bij schatting deze aan te geven in meters onder maaiveld en geeft deze ook aan bij ingrepen die alleen bovengronds verwacht worden. Deze kunnen van invloed zijn op het uiteindelijk te volgen onderzoekstraject;
 - e. de termijnen waarop de ontwikkeling gaat spelen, met andere woorden waar bevindt de verwachte verstoring zich in de procedure?
 - f. informatie over uitgevoerde bodemverstoringen of mogelijke belemmeringen bekend van het plangebied. Daarbij kan gedacht worden aan milieuverontreinigingen en/of reeds uitgevoerde saneringen.
2. Burgemeester en wethouders kunnen ter beoordeling van de aanvraag nadere gegevens van de aanvrager verlangen, waaronder een archeologische waardering, zoals opgenomen in een archeologisch vooronderzoek.
 3. Uit de vergunningsaanvraag moet duidelijk blijken wat de bestaande en de door de aanvrager gewenste situaties zijn.
 4. Burgemeester en wethouders beslissen op de aanvraag binnen twaalf weken na ontvangst van de aanvraag.
 5. Burgemeester en wethouders kunnen de in het vierde lid genoemde termijn van twaalf weken met ten hoogste zes weken verlengen, mits zij de aanvrager daarvan kennis geeft binnen de in het eerste lid genoemde termijn van twaalf weken.
 6. Bij het niet in behandeling nemen van de aanvraag vanwege onvolledigheid is artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het college kan hiertoe nadere regels geven met betrekking tot bescherming van de archeologische waarden.
 7. In geval van een aanvraag om een vergunning vragen burgemeester en wethouders advies aan de deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg (regioarcheologen Regio West-Brabant) waar het bodemingrepen betreft.

Artikel 8 Ruimtelijke ontwikkeling

1. In het belang van de archeologische monumentenzorg kunnen aan de ontheffing of vergunning, als bedoeld in artikel 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voorwaarden gesteld worden overeenkomstig artikel 39 lid 3 van de Monumentenwet 1988.
2. In het belang van de archeologische monumentenzorg kunnen aan een vergunning op grond van artikel 2.1 onder a t/m c eventueel met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voorwaarden gesteld worden als bedoeld in artikel 41 van de Monumentenwet 1988.
3. In geval van een aanvraag om een vergunning dienen burgemeester en wethouders advies vragen aan een deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg.

Artikel 9 Opgravingen en begeleiding

1. Indien binnen het grondgebied van de gemeente Zundert onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het doen van opgravingen in de zin van artikel 1 sub h van de Monumentenwet 1988, dient onverminderd de overige bepalingen van deze wet:
 - a. de verstoorder, voorafgaande aan het onderzoek, een Programma van Eisen als bedoeld in artikel 1 van deze verordening ter goedkeuring aan het college te overleggen, waarbij nadere eisen worden gesteld aan het onderzoek;
 - b. de verstoorder, voorafgaande aan het onderzoek, een Plan van Aanpak als bedoeld in artikel 1 van deze verordening ter goedkeuring aan het college te overleggen.
2. In de nadere eisen kunnen burgemeester en wethouders bepalingen opnemen met betrekking tot het toezicht op de feitelijke uitvoering van het Plan van Aanpak. Tijdens het onderzoek dienen aanwijzingen van het college in acht te worden genomen.
3. Om te kunnen beoordelen of het plan van aanpak aan het Programma van Eisen en eventuele nadere eisen voldoet, dient het college advies vragen aan haar deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

4. Het is verboden om gravend archeologisch onderzoek te verrichten binnen de gemeente Zundert zonder een door burgemeester en wethouders goedgekeurd Programma van Eisen op grond van artikel 38 van de Monumentenwet 1988.

Artikel 10 Meldingsplicht

Voor projecten waarin het verstoringsoppervlak onder de oppervlaktenorm zoals opgenomen in het vastgestelde archeologiebeleid van de gemeente Zundert ligt of die na een correct archeologisch voortraject zijn vrijgegeven of die vallen onder artikel 3, lid 3 onder h van deze verordening, en waarbij tijdens werkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen geldt een meldingsplicht bij burgemeester en wethouders binnen 1 dag nadat deze waarden bij de verstoorder bekend zijn geworden..

Artikel 11 Procedure

Voor de bepalingen uit artikel 3, derde lid onder g geldt dat geen advies van de monumentencommissie is vereist, maar van de deskundige op het gebied van de archeologische monumentenzorg (thans de regioarcheologen van de Regio West-Brabant).

HOOFDSTUK 3 SCHADEVERGOEDING

Artikel 12 Schadevergoeding

1. Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, kent de bevoegde overheid hem op zijn aanvraag een naar billijkheid te bepalen tegemoetkoming toe, indien de schade in relatie staat tot:
 - a. een omgevingsvergunning volgens artikel 2.1 eerste lid onder a t/m c en artikel 2.2 eerste lid onder a en b, lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
 - b. de weigering daarvan in het belang van de archeologische monumentenzorg;
 - c. de voorschriften die in het belang van de archeologische monumentenzorg aan het desbetreffende besluit zijn verbonden onder a. (artikel 42 Monumentenwet 1988).
 - d. de veroorzaakte schade door een maatregel als bedoeld in artikel 57, tweede lid Monumentenwet 1988.
2. Voor de behandeling van de verzoeken zijn de bepalingen van de verordening ter regeling van de procedure bij toepassing van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 4 SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 13 Strafbepaling

Hij, die handelt in strijd het bepaalde in of krachtens artikel 3 (mogelijk nog artikel 16 van mogelijk hoofdstuk aanwijzen archeologische monumenten) van deze verordening wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van maximaal 3 maanden. Overtreding van artikel 3 van deze verordening kan bovendien worden gestraft met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.

Artikel 14 Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de door burgemeester en wethouders aangewezen personen.

Artikel 15 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt deze in werking op ##-##-2011,
2. Aanvragen om vergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld volgens de bepalingen van de Monumentenverordening.

Artikel 16 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als Archeologieverordening gemeente Zundert.

TOELICHTING OP DE ARCHEOLOGIEVERORDENING

Algemeen

De verordening is gebaseerd op de modelverordening van de VNG. Op enkele punten is, gelet op de specifieke situatie in Zundert, afgeweken van de modelverordening. De instandhoudingbepaling met betrekking tot archeologische terreinen vloeit voort uit de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz), die tot stand is gekomen op grond van het Verdrag van Malta. Met de invoering van de Wamz zijn gemeenten verplicht bij het actualiseren van hun bestemmingsplannen voldoende rekening te houden met de bescherming en het behoud van aanwezige en te verwachten archeologische waarden. Gezien het feit, dat de actualisering van bestemmingsplannen vaak niet eenvoudig is, is het opnemen van een archeologische paragraaf voor veel gemeenten niet eenvoudig of snel te realiseren. De verordening voorziet daarom in een overgangssituatie door het college de bevoegdheid te geven nadere regels te stellen voor verstorende activiteiten in een archeologisch monument of verwachtingsgebied. Deze nadere regels kunnen dezelfde regels zijn die gaan gelden indien een omgevingsvergunning voor de uitvoering van werken en werkzaamheden (de voormalige aanlegvergunning) het bouwen dan wel voor het slopen zou worden aangevraagd op grond van een aangepast bestemmingsplan, waarin wel een archeologische paragraaf is opgenomen (Malta-proof).

De Monumentenwet 1988

In hoofdstuk V van de Monumentenwet 1988 wordt de archeologische monumentenzorg geregeld. In dat hoofdstuk is onder meer bepaald dat de gemeenteraad een verordening kan vaststellen die regels bevat die burgemeester en wethouders kunnen stellen aan opgravingsonderzoek en gevallen kunnen opnemen waarin burgemeester en wethouders kunnen afzien van de verplichting een archeologisch onderzoek of het opleggen van dergelijke verplichtingen.

In artikel 41a van de Monumentenwet kan de raad besluiten om aan te geven dat voor het uitvoeren van bodemingrepen die kunnen leiden tot verstoring van archeologische waarde een vrijstelling geldt voor oppervlaktes die groter zijn dan 100 m².

Om onder meer uitvoering te geven aan de Monumentenwet is een archeologische beleidskaart opgesteld. Deze kaart werkt via de bestemmingsplannen en aanvullend via de thans voorliggende Verordening. Voor de toepassing van het archeologiebeleid dat zal worden uitgevoerd door middel van bestemmingsplan en Verordening is een Nota archeologiebeleid opgesteld welke gelijktijdig met onderhavige Verordening is vastgesteld.

Omdat de bepalingen over archeologie in een aparte Verordening worden geregeld, kunnen de bepalingen uit de huidige Monumentenverordening die daarop betrekking hebben, vervallen.

De Wabo en de Archeologieverordening

Er is voor gekozen om de instandhoudingvergunning van archeologische terreinen op grond van artikel 2.2, tweede lid, Wabo aan te haken bij de omgevingsvergunning (facultatieve integratie). Zolang gemeentelijke bestemmingsplannen nog niet Malta-proof zijn, kan op deze wijze in de omgevingsvergunning bescherming aan archeologische waarden in de bodem worden geboden bij de realisatie van een fysiek project.

De Archeologieverordening bevat de mogelijkheid om nadere regels te stellen. De Wabo ziet toe op vergunningen en ontheffingen en niet op nadere regels. Burgemeester en wethouders blijven hiervoor de bevoegde overheid. Het inhoudelijke toetsingskader van de omgevingsvergunning inzake de gemeentelijke archeologische monumenten is in de verordening bepaald. Voor het overige is bij het opstellen van deze modelverordening rekening gehouden met de 'Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving'.

Toelichting artikelsgewijs

Artikel 1. Begripsbepalingen

De gemeentelijke beleidskaart kan een praktische oplossing bieden in het geval er nog geen Malta-proof bestemmingsplan is vastgesteld. Indien blijkt dat in een bepaald gebied op grond van gemeentelijk historisch onderzoek mogelijk archeologische sporen in de bodem kunnen worden aangetroffen, kan het betreffende gebied op een dergelijke beleidsadvieskaart worden opgenomen.

De overige begripsbepalingen zijn in hun definitie al ruim omschreven, zodat deze geen nadere toelichting behoeven.

Artikel 3 t/m 11. Archeologische verwachtingsgebieden

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg van 1 september 2007 verplicht de raad om, bij de vaststelling van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening, rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Het uitgangspunt van deze wet (voortvloeiend uit het Verdrag van Malta) en daarmee ook van deze verordening, is daarom primair dat in het bestemmingsplan, door middel van een gemeentelijke archeologische waardekaart, wordt vastgelegd waar zich archeologische waarden in de bodem kunnen bevinden. Artikel 3 voorziet in de behoefte aan een overgangperiode tot het moment dat een bestemmingsplan 'Malta-proof' is. Tot het moment dat een 'Malta-proof'-bestemmingsplan kan worden vastgesteld, biedt deze verordening bij wijze van artikel 3 de nodige bescherming aan archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart is aangegeven in welke gebieden archeologische waarden zijn te verwachten of aanwezig zijn. In deze gebieden (respectievelijk gebied of terrein van archeologische waarde, hoge archeologische verwachting, middelhoge verwachting, middelhoge verwachting voor Paleolithische tot Neolithische vuursteenvindplaatsen en gebied met lage archeologische verwachting) mogen diepere graafwerkzaamheden pas worden uitgevoerd als hiervoor een vergunning is verleend. Geen vergunning als bedoeld in artikel 7 van de Verordening is vereist indien de verstoring plaats vindt in een archeologisch waardevol gebied of verwachtingsgebied als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart en de oppervlakte dan wel de diepte niet groter is dan het bij het desbetreffende deelgebied aangegeven aantal (vierkante) meters. De beleidskaart hanteert een zesdeling voor de mate waarin archeologische waarden in de bodem kunnen worden aangetroffen. Deze archeologische verwachtingswaarden zijn gekoppeld aan een bepaalde verstoringsdiepte en een bepaald aantal m2 te verstoren verwachtingsgebied. Hoe lager de verwachte archeologische waarden, hoe groter het aantal m2 kan zijn waarbinnen een verstoring mag plaatsvinden of zijn vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Bij een hoge verwachtingswaarde is het aantal m2 waarbinnen een verstoring mag plaatsvinden echter aanzienlijk kleiner. Bij de bepaling van deze grenzen is voldoende rekening gehouden met de vraag wat er binnen het verwachtingsgebied aan archeologische sporen kan worden aangetroffen. In ieder geval moet het oppervlak dusdanig groot zijn dat voldoende informatie verkregen kan worden over de aard, het karakter en de datering van de (mogelijk) in de bodem aan te treffen archeologische sporen.

In artikel 8 wordt een aantal besluiten uit de Wet ruimtelijke ordening genoemd die op basis van artikel 2.2. van de Wabo gelijk worden gesteld met een omgevingsvergunning. Dergelijke besluiten kunnen tot stand komen doordat bij de aanvraag tot het nemen van een dergelijk besluit voorschriften kunnen worden opgenomen met betrekking tot archeologische waarden in het gebied waarvoor aanvraag wordt ingediend. Aan het besluit kan dan de voorwaarde worden verbonden dat een rapportage wordt overlegd waarin de archeologische waarden van het te verstoren terrein in voldoende mate is vastgesteld.

Om de regierol m.b.t. archeologie goed te kunnen uitoefenen dient het College van B&W een Programma van Eisen te beoordelen en te accorderen. Hierin worden eisen gesteld aan de uitvoering en het eindresultaat van archeologisch onderzoek, zoals verwoord in artikel 9. Vervolgens wordt van de opgraver verwacht dat hij in een Plan van Aanpak weergeeft hoe hij specifiek de gestelde kaders zoals omschreven in het Programma van Eisen denkt te gaan invullen.

Het is verstandig vooruitlopend op het (laten) opstellen van een Plan van Aanpak na te gaan of de voorgestelde onderzoeksmethode (vooral boren) een geschikte methode is voor het betreffende plangebied. Booronderzoek heeft op zandgrond namelijk een zeer beperkte informatie waarde waardoor vaak blijkt dat boren een overbodige (tussen)stap is in het proces van de archeologische monumentenzorg. Op grond van de leden 2 en 3 kunnen vervolgens nadere regels worden gesteld met betrekking tot de feitelijke uitvoering en de beoordeling van het plan van aanpak.

Artikel 12 Schadevergoeding

De Afdeling rechtspraak van de Raad van State heeft uitgemaakt dat de monumentenverordening zonder een schadevergoedingsregeling rechtsgeldig is (BR 86,604). Voor het archeologische deel van de verordening dient echter, op grond van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg, wel een schadevergoedingsregeling in de verordening opgenomen te worden. Het principe van 'de

veroorzaker betaalt', zoals dat in de memorie van toelichting van de Wet op de Archeologische monumentenzorg is verwoord, staat bij de afweging tot toekenning van schadevergoeding voorop en geldt voor alle in het eerste lid genoemde onderdelen. De gemeente zal zelf per geval moeten afwegen wat 'redelijk' of 'buitenproportioneel' is. In deze verordening is gekozen voor een gecombineerde schadevergoedingsbepaling, waarin de specifieke gevallen zijn opgenomen op grond waarvan het college mogelijk een schadevergoeding aan een belanghebbende dient toe te kennen.

Artikel 13 Strafbepaling

Artikel 154, lid 1, van de Gemeentewet laat een keuzemogelijkheid aan de raad om op overtreding van verordeningen straf stellen, maar geen andere of zwaardere dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie, al dan niet met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak. In artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht zijn de geldboetecategorieën opgenomen. De op te leggen boete voor strafbare feiten in de eerste categorie is maximaal € 380,- (2011); in de tweede categorie maximaal € 3.600,-; (tarief 2011). Het is de gemeente niet toegestaan om een hogere geldboete op te nemen dan in genoemde categorieën. In de Monumentenwet 1988 is handelen in strijd met artikel 11 (het verbod om een monument zonder vergunning te wijzigen of af te breken) gekoppeld aan een geldboete van de vijfde categorie maximaal € 76.000,- (tarief 2010). Op gemeentelijk niveau is, gelet op de ernst van dit vergrijp, de hoogte van de strafmaat voor rijksmonumenten en de wens om enige preventieve werking te bereiken, de keuze voor de geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van drie maanden voor de hand liggend.

Artikel 14 Toezichthouders

In dit artikel worden toezichthouders aangewezen overeenkomstig modelbepaling 90.M van de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving. De basis voor deze aanwijzingsbevoegdheid wordt gevonden in hoofdstuk 5, waarin algemene regels worden gegeven voor de bestuursrechtelijke handhaving van algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften. Toezichthouders worden in artikel 5:11 Awb omschreven als zijnde personen die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift, zodat de aanwijzing van toezichthouders derhalve in de Monumentenverordening kan plaatsvinden.

In artikel 5:13 Awb is het evenredigheidsbeginsel neergelegd, wat inhoudt dat een toezichthouder zijn bevoegdheid slechts mag uitoefenen voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak noodzakelijk is. Een toezichthouder kan derhalve niet te allen tijde gebruik maken van alle bevoegdheden die in de Awb standaard aan toezichthouders worden toegekend. Steeds zal de afweging gemaakt moeten worden of het voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs noodzakelijk is. Bepalend hiervoor is de aard van het voorschrift op de naleving waarvan een toezichthouder moet toezien.

Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Nadrukkelijk zij hier vermeld dat het college op grond van artikel 22 niet zelf opsporingsambtenaren aanwijst als bedoeld in artikel 141 Strafvordering. Dat kan en hoeft het college ook niet te doen, aangezien artikel 142 lid 1 sub c Wetboek van Strafvordering regelt dat bij verordening aangewezen toezichthouders ook opsporingsbevoegdheid toekomt. Deze buitengewone opsporingsambtenaren hebben in de regel een opsporingsbevoegdheid voor een beperkt aantal strafbare feiten.

Artikel 16 Citeertitel

Archeologieverordening gemeente Zundert

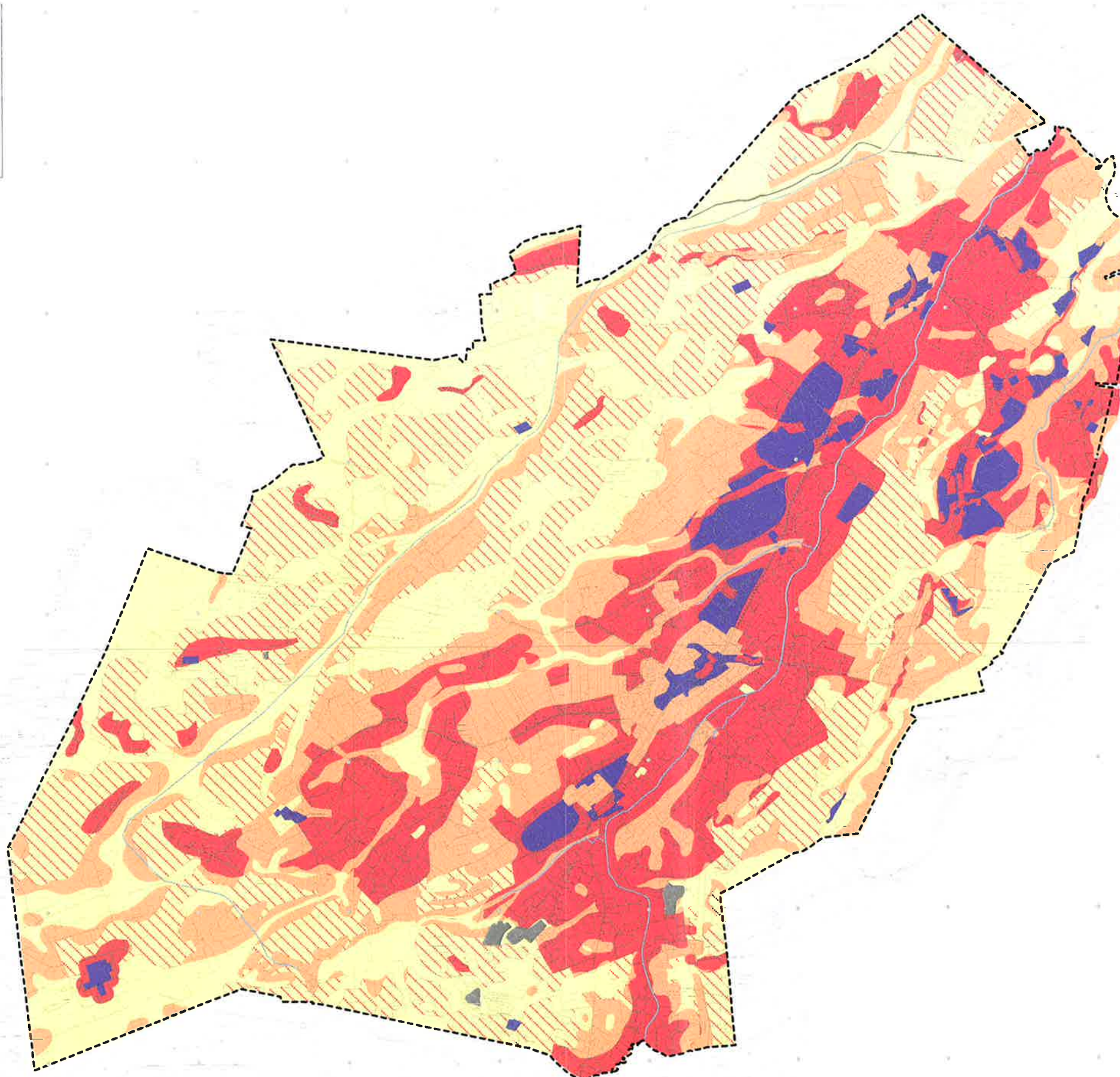
Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [datum].

De voorzitter,

De griffier,

KAART 9 - ARCHEOLOGISCHE BELEIDSKAART

396000
394000
392000
390000
388000
386000
384000
382000



LEGENDA

- Gemeentegrens (2010)
- Topografie (1:10.000 vector)

Beleidscategorieën

- Archeologisch waardevol gebied 2:
Waarde archeologie hoog
- Archeologisch waardevol gebied 3:
verwachtingswaarde archeologie
hoog
- Archeologisch waardevol gebied 4:
Verwachtingswaarde archeologie
middelhoog
- Archeologisch waardevol gebied 5:
Verwachtingswaarde archeologie
laag
- Archeologisch waardevol gebied 6:
Verwachtingswaarde archeologie
laag - paleo- tot neolithisch
- Archeologievrij gebied

Project: V10-1742: Archeologiekarta Zundert
Rapport: V833 versie 1.0
Datum: 16 mei 2011
Bron: Vestigia

Tekenaar: Klerks
Schaal: 1:60.000 / A3

0 1000m



94000 96000 98000 100000 102000 104000 106000 108000 110000 112000

Buitengebied

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Ligging en begrenzing plangebied	4
1.3 Vigerende bestemmingsplannen	4
1.4 Beleidskader	4
1.5 Opzet bestemmingsplan	6
1.6 Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2 De huidige situatie	6
2.1 Beschrijving plangebied	6
2.2 Ontstaansgeschiedenis	6
2.3 Bodem en water	7
2.4 Archeologie en cultuurhistorie	9
2.5 Landschappelijke en natuurlijke waarden/ elementen	9
2.6 Landbouw	10
2.7 Recreatie	11
2.8 Overige functies	11
Hoofdstuk 3 Doelstellingen en beleidsuitgangspunten	12
3.1 Inleiding	12
3.2 Doelstellingen	12
3.3 Thema's	14
3.4 Landbouw	14
3.5 Recreatie	21
3.6 Niet-agrarische bedrijven	22
3.7 Wonen	23
3.8 (Mantel)zorgvoorzieningen	23
3.9 Cultuurhistorie en archeologie	26
3.10 Water	26
Hoofdstuk 4 Milieu	28
4.1 Inleiding	28
4.2 Geluid en luchtkwaliteit	28
4.3 Geur	30
4.4 Bodem	30
4.5 Bedrijven en milieuzonering	31
4.6 Water	31
4.7 Externe veiligheid	32
4.8 Milieueffectrapportage	36
Hoofdstuk 5 Gebiedsbestemmingen en verbeelding	46
5.1 Inleiding	46
5.2 Gehanteerde systematiek	46
Hoofdstuk 6 Juridische aspecten	49
6.1 Indeling van de regels	49
6.2 De regels	49
Hoofdstuk 7 Handhaving	50
7.1 Inventarisatie	50

Hoofdstuk 8 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	52
8.1 Inspraak ingevolge de inspraakverordening en overleg ingevolge artikel	
3.1.1 Bro	52

Bijlagen

1. Beleidskader
2. Externe veiligheid
3. Milieueffectrapportage
4. Archeologiebeleid
5. Retrospectieve toets
6. Nota inspraak en vooroverleg

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Zundert heeft besloten om de voor het buitengebied geldende bestemmingsplannen integraal te herzien. Aanleiding daartoe is primair de wettelijke herzieningsplicht, die bepaalt dat bestemmingsplannen minimaal eenmaal per 10 jaar dienen te worden herzien. Deze wettelijke herzieningsplicht heeft in de meest recente wijziging van de Wet ruimtelijke ordening veel aandacht gekregen. Dat betekent dat alle bestemmingsplannen uiterlijk 1 juli 2013 geactualiseerd dienen te zijn. De bestemmingsplannen voor het buitengebied van de gemeente Zundert zijn ouder dan 10 jaar en dienen dus te worden herzien.

Verder is er op beleidsniveau heel veel gewijzigd. Op 10 december 2010 is de Verordening ruimte fasen 1 en 2 vastgesteld door Provinciale Staten. Deze Verordening heeft rechtstreekse werking voor de bestemmingsplannen in de provincie Noord-Brabant. Bestemmingsplannen dienen aan de inhoud van de Verordening te voldoen.

Vooruitlopend op een nieuw bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Zundert zijn twee belangrijke beleidsnota's vastgesteld door de gemeenteraad namelijk de Nota thema' bestemmingsplannen buitengebied alsmede de Nota boomteeltontwikkelingsgebied gemeente Zundert. Het beleid dat daarin is vastgesteld is in het bestemmingsplan buitengebied zoals dat thans voorligt vertaald.

De aanpak van het bestemmingsplan buitengebied heeft plaatsgevonden in vier fasen, namelijk:

- de inventarisatiefase;
- de beleidsfase;
- de knelpuntenfase;
- de vooroverlegfase.

De inventarisatiefase heeft zich vooral gericht op de omvang van de bestemmingsvlakken voor de agrarische bedrijven. Met de belanghebbenden zijn gesprekken gevoerd om de bestemmingsvlakken op de juiste maat vast te stellen. Het resultaat daarvan is op de verbeelding opgenomen. Hierna wordt uiteengezet welke keuzen daarin zijn gemaakt.

In de beleidsfase is het beleid zoals dat diende te worden uitgewerkt op basis van de raadsbesluiten van 23 mei 2009 nader uitgewerkt. Kern daarbij is dat het buitengebied van de gemeente Zundert kansen moet bieden voor ontwikkelingen die de kwaliteit van het buitengebied ten goede komen. Er is de mogelijkheid geboden om binnen randvoorwaarden kleinschalige recreatie toe te staan binnen het buitengebied. Maar ook is het belangrijk om aan beroeps- en bedrijfsactiviteiten aan huis binnen voorwaarden te stimuleren om zo antwoord te kunnen geven op de vraag om nieuwe maatschappelijke behoeften. Ook maatschappelijke activiteiten die zich goed verdragen met het buitengebied vinden hun plaats in het bestemmingsplan. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal mogelijkheden voor afwijking en wijziging van de bestemmingen. Daardoor is het mogelijk om de verschillende afwegingscriteria maximaal verantwoord te kunnen toepassen.

Behalve de ontwikkelingen op Rijks- en provinciaal niveau houdt dit bestemmingsplan tevens rekening met de belangrijke Landinrichtingsplannen, namelijk het in procedure zijnde Weerij-Zuid en de reeds afgeronde Ruilverkaveling Zundert.

Hoofddijn van dit bestemmingsplan is de zonering van de diverse agrarische bestemmingen en de prioriteit die dat met zich meebrengt voor met name de glastuinbouw en glasboomteelt in de daarvoor aangewezen gebieden:

boomteeltontwikkelingsgebied en AHS-plus. Binnen deze gebieden wordt de prioriteit gelegd bij de agrarische economie. In de overige agrarische bestemmingen wordt

prioriteit gelegd bij de gemengde economie. In de gebieden agrarisch met waarden zijn de waarden van het gebied belangrijk voor de keuze van de bestemmingen en de opgenomen gebruiksregels.

De begrenzing van dit bestemmingsplan is met name gebaseerd op de twee geldende moederplannen in het buitengebied: bestemmingsplan 'Buitengebied Zundert 1997' en bestemmingsplan 'Buitengebied Rijsbergen' uit 1977. Ook herzielt dit bestemmingsplan het bestemmingsplan voor niet-agrarische bedrijven voor het grondgebied van de voormalige gemeente Zundert en het bestemmingsplan voor de burgerwoningen op het grondgebied van de voormalige gemeente Rijsbergen. Daarnaast gelden in het gebied waarvoor het nieuwe bestemmingsplan is opgesteld nog een aantal, minder omvangrijke (vaak perceelsgerichte) bestemmingsplannen. De gemeente heeft behoefte aan één gedragen, optimaal gedigitaliseerd bestemmingsplan buitengebied dat een handhaafbaar beleidskader biedt waarmee zij flexibel kan inspelen op wensen en ontwikkelingen.

Qua vormgeving past dit bestemmingsplan bij de eisen van vandaag: leesbaar, overzichtelijk, gestandaardiseerde regels en een digitale verbeelding, gebaseerd op objectgerichte vlakken en voorzien van een codering, zoals omschreven in het Informatie Model Ruimtelijke Ordening 2009, SVBP2008 (Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen).

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

De gemeentegrens vormt de buitenste begrenzing van het plangebied. De kernen, Zundert, Klein-Zundert, Rijsbergen, Achtmaal en Wernhout vallen net zoals de verblijfsrecreatieterreinen buiten het bestemmingsplan buitengebied.

1.3 Vigerende bestemmingsplannen

Het nieuwe bestemmingsplan herzielt de twee vigerende moederplannen in het buitengebied: bestemmingsplan 'Buitengebied Zundert 1997' en bestemmingsplan 'Buitengebied Rijsbergen' uit 1977, het bestemmingsplan voor de niet-agrarische bedrijven in de gemeente Zundert, het bestemmingsplan voor burgerwoningen op het grondgebied van de voormalige gemeente Rijsbergen en een aantal bestemmingsplannen dat geldt voor met name individuele percelen.

1.4 Beleidskader

In de keuze van het te voeren ruimtelijk beleid dient een gemeente rekening te houden met het door hogere overheden uitgestippelde beleid. Dit geldt vooral daar waar het bovengemeentelijke belangen betreft, zoals bijzondere natuur- en landschapswaarden. In het beleidskader wordt ingegaan op het ruimtelijk relevant Europees, Rijks-, provinciaal en regionaal beleid met betrekking tot het plangebied. Ook wordt ingegaan op reeds vaststaand gemeentelijk beleid voor het buitengebied. Een voorbeeld hiervan betreft de in 2002 door de gemeenteraad vastgestelde Structuurvisieplus Zundert, waarin de gemeente onder andere haar visie ten aanzien van het beleid voor het buitengebied weergeeft. Daarnaast wordt ingegaan voor het ten behoeve van dit bestemmingsplan door de raad vastgestelde beleid. Het betreft hier de Nota Boomteeltontwikkelingsgebied en de Nota thema's bestemmingsplan buitengebied. Beide Nota's zijn vastgesteld op 23 april 2009. Burgemeester en wethouders hebben aan deze Nota's uitvoering gegeven en ten aanzien van een aantal onderwerpen nader beleid geformuleerd. Het beleid dat is vastgesteld door de raad en nader is uitgewerkt door burgemeester en wethouders is de grondslag van dit bestemmingsplan en is in dit bestemmingsplan verder geïmplementeerd en toepasbaar gemaakt.

Het beleidskader is als bijlage bij de toelichting gevoegd.

1.5 Opzet bestemmingsplan

Het bestemmingsplan bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Verbeelding, schaal 1:5000;
2. Regels;
3. Voorliggende plantoelichting.

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de analyse van het plangebied. Dit begint met een beschrijving van de kwaliteiten van het gebied, de zogenaamde analyse van het plangebied. De beschrijving van de kwaliteiten in hoofdstuk 2 is mede bepalend voor de beleidsmatige keuzes die worden gemaakt.

Hoofdstuk 3 bevat de visie op het gebied. Het hoofdstuk vangt aan met een paragraaf over de doelstellingen die de gemeente Zundert met dit bestemmingsplan buitengebied nastreeft. In hoofdstuk 3 worden ook de beleidsmatige keuzes naar thema's beschreven en verantwoord. In hoofdstuk 3 worden ook de keuzes voor natuur en milieuthema's beschreven en verantwoord.

Hoofdstuk 4 geeft de opzet van het plan weer. Hierin is te lezen hoe de visie van hoofdstuk 3 haar vertaling vindt in de regels en op de verbeelding.

Hoofdstuk 2 De huidige situatie

2.1 Beschrijving plangebied

In dit hoofdstuk wordt het plangebied van dit bestemmingsplan buitengebied omschreven. Eerst wordt de achtergrond van het gebied geschetst. Zo komt de ontstaansgeschiedenis aan de orde en wordt het gebied vanuit de lagenbenadering omschreven. Vervolgens komen het huidige gebruik en de aanwezige functies aan de orde.

2.2 Ontstaansgeschiedenis

Geologisch gezien behoort de gemeente Zundert tot het westelijke deel van het Brabantse zandplateau. Dit plateau strekt zich uit tussen twee hoger gelegen zandruggen, die van Alphen naar Oosterhout in het oosten en die van Ossendrecht naar Halsteren in het westen. De in het huidige landschap aanwezige hoogteverschillen, beeklopen en natuurlijke gesteldheid van de bodem zijn voor een groot deel ontstaan door dynamische of geomorfologische processen van ijs, wind en water en dateren uit de periode van het Pleistoceen (ca. 2 miljoen jaar geleden tot 8.000 v. Chr.) en het Holoceen (10.000 jaar geleden tot heden). De oudste aangetroffen bewoningsrelicten uit de omgeving Zundert dateren uit 8.000 tot 3.000 jaar voor Chr. Vondsten hiervan zijn teruggevonden in de Tiggeltsche Akkers, langs de Zandstraat, langs het voormalig Zwartven en in het terrein nabij de Geerloop.

Verder zijn uit de Romeinse tijd nabij het Stuivezand, aan de oostzijde van de Antwerpseweg en in de Tiggeltsche Akkers sporen van bewoning gevonden. Daarna wijst tot de 8e eeuw niets meer op enige menselijke activiteiten.

De ontoegankelijkheid van het gebied belemmerde het ontstaan van nederzettingen. Alleen op de hoger gelegen gronden en verspreid liggende droge plaatsen konden nederzettingen ontstaan. De eerste bevolking vestigde zich omstreeks 1.050 na Chr. vanuit de Raamberg tussen de Moersloot en de Raamloop en verspreidde zich over kleine nederzettingen (esdorpen) in het landschap. Rond de eerste nederzettingen binnen de gemeente Zundert werden de zandruggen, de hogere delen, als bouwland (es) ingericht met als omkadering soortenrijke houtwallen. De beekdalen werden in gebruik genomen als hooi- en graslanden (beemden). Omstreeks 1700 kwam rondom Zundert een drietal bouwlandcomplexen voor:

- bouwlandcomplexen nabij Groot en Klein Zundert;
- bouwlandcomplexen ten noordoosten van Zundert;
- bouwlandcomplexen bij Nieuwmoer.

Het overige deel van het Zundertse gebied was nog niet ontgonnen en bestond voornamelijk uit voedselarme heidevelden. Aan de randen van de akkergronden werd de heide ontgonnen als weidegrond voor de schapen. Binnen de gemeente Zundert liggen rond de kernen oude bolvormige bouwlandgronden (essen of enken) die tijdens de potstalcultuur zijn ontstaan. Tijdens deze jarenlange cultuur hadden de vroeger aanwezige heidegebieden binnen de gemeente Zundert een belangrijke functie voor de boeren. Ze dienden als weide voor de schapen en als winplaats voor de plaggen die als strooisellaag werden verwerkt in de stallen. De ophopende strooisellaag met mest werd uitgereden over de bouwlanden waardoor een dikke humeuze donkere bovenlaag werd gevormd op de aanwezige onderlaag van lemig fijn zand.

Het voornamelijk ten westen van de kern Zundert ontstane veen werd vanaf 1263 gewonnen en via gegraven kanalen afgevoerd. Deze zijn in het huidige landschap nog herkenbaar als lange smalle kanalen (o.a. Roosendaalse Vaart en Turfvaart) en hebben naast een afwateringsfunctie een ecologische functie gekregen. Na ontgraving van veenvelden ontstonden heidevelden. Door ophoging van de restveengronden zijn, met uitzondering van de Matjens, nog weinig sporen te vinden van het voormalige veencomplex.

Een eeuw later was door een stijgende behoefte aan landbouwgrond ongeveer de helft van Zundert omgezet in cultuurgrond. In de omgeving van de Moeren en de Buisse Heide kwamen toen reeds belangrijke boscomplexen voor. Ook na die tijd werd het areaal cultuurgrond verder uitgebreid. De nog overgebleven heidevelden werden deels ontgonnen en deels beplant met grove den.

Na 1800 nam de particuliere heidebebossing sterk toe, waarna vaak weer ontginning volgde. Ook toen zijn landgoederen aangelegd en kleinschalige ontginningen tot stand gebracht. Verder werden grootschalige bebossingen aangelegd en vonden ontginningen tot landbouwgrond plaats door grootgrondbezitters en gemeenten. De vruchtbare beekdalen werden verder ontwaterd en als weide, later ook als boomkwekerijen, verder geëxploiteerd. Veel van deze ontginningen omsluiten nog een groot aantal oorspronkelijke min of meer natuurlijke terreinen. Tijdens de 20e eeuw werden door de verdere opkomst van kunstmest ook delen van de nog aanwezige voedselarme heidegebieden in ontginning genomen. Aanvankelijk gebeurde dit vooral in samenhang met landgoedaanleg en incidentele ontginning door boeren. Dergelijke jonge ontginningen worden in het tegenwoordige landschap nog gekenmerkt door een grootschalige, rechtlijnige verkaveling.

2.2.1 Geologische objecten

Binnen de gemeente liggen enkele bijzondere geologische objecten die beschermd zijn als Geologisch- en Archeologisch object. Dit zijn objecten in het landschap die waardevol zijn uit het oogpunt van geologie, geomorfologie en bodemkunde. Het gaat om:

- Het beekdal van de Aa of Weerij. Rond 1970 is de beek genormaliseerd, maar het dal heeft zijn oorspronkelijke vorm grotendeels behouden. Er zijn nog sporen te vinden van de vroegere meandering.
Van het dal van de Kleine Beek is met name de benedenloop goed ontwikkeld.
- De Zandstraat ligt op een duinrug die evenwijdig loopt aan het dal van de Aa- of Weerij. Dit lengteduin steekt enkele meters boven de omgeving uit. Dit type lange smalle dekzandruggen is in Brabant tamelijk zeldzaam.
- De Matjens is één van de meest zeldzame vlietveengronden van Noord-Brabant en is om die reden beschermd als GEA-object (bijzonder geologisch object).
- Het Hellegat, ook een oude veenontginning, ligt ten noordwesten van Rijsbergen.
- De afgegraven komvormige laagten behoren tot de oudste van West-Brabant en vormen, met het nog aanwezige Padvindersven (gemeente Etten-Leur) een complex van vochtige laagten op de grens met de gemeente Etten-Leur en gemeente Zundert.

2.3 Bodem en water

2.3.1 Bodem

Het indelen van gronden is gebaseerd op specifiek te onderscheiden bodemlagen. Alle gronden waarvan het ophogingsdek dikker is dan 50 cm worden, ongeacht het verdere bodemprofiel, tot de Enkeerdgronden gerekend.

De cultuurgronden die in de beekdalen liggen behoren tot de Beekeerdgronden. Bij dit vochtige eerdgrondtype bevat de humeuze bovenlaag leem, afkomstig van de beek.

Op de hogere voormalige heidegronden binnen de gemeente bestaat de bodem voornamelijk uit grof zandig materiaal. Door het jarenlang wegzakken van neerslagwater is een lichtgrijze uitgespoelde bovenlaag van de bodem op een donkere inspoelingslaag ontstaan. Gronden met een dergelijke opbouw worden tot de Podzolgronden gerekend.

2.3.2 Water

2.3.2.1 Oppervlaktewater

Het oppervlaktewatersysteem binnen de gemeente Zundert maakt deel uit van het stroomgebied van de beek Aa of Weerij, dat onderdeel uitmaakt van de rivier de Mark. Het bestaat uit een beeksysteem, zijbeken en gegraven waterlopen. Verder liggen in de gebieden de Krochten, de Oude Buissche Heide en Pannenhoef diverse vennen. Het watersysteem wordt gevoed door kwelwater, neerslagwater en oppervlaktewater van grensoverschrijdende beken en/of gegraven waterlopen.

De belangrijkste en grootste waterlopen binnen de gemeente Zundert zijn: de Aa of Weerij, de Kleine Beek, de Turfvaart en de Bijloop. Het meeste neerslagwater en kwelwater wordt binnen de gemeente via een stelsel van waterlopen naar de Aa of Weerij afgevoerd. Naast een afwateringsfunctie hebben sommige waterlopen ook een landbouwkundige, natuurlijke of recreatieve functie.

De Aa of Weerij en de Kleine Beek zijn genormaliseerd. De zijwaterlopen van de Aa of Weerij bestaan voornamelijk uit gegraven Turfvaarten en genormaliseerde beken. De beken reageren over het algemeen vrij snel op een neerslagoverschot.

De Aa of Weerij

Dit is de grootste waterloop die de gemeente Zundert doorsnijdt. De beek passeert oostelijk de kernen Rijsbergen en Zundert. De loop van de beek is na 1960 genormaliseerd. Een aantal oude beekmeanders is in het landschap terug te vinden, onder meer in het gebied de Goorkens en ten Noorden van de kern Zundert. Verder zijn in het beekdal van de Aa of Weerij tussen België en de Krabbebossen nog relictten aan te treffen van het vroegere beekdallandschap zoals oude sloten en bermen. De Aa of Weerij heeft vooral een aan- en afvoerfunctie van water voor de landbouw. Daarnaast heeft de beek een ecologische verbindingfunctie en een belangrijke kano- en viswaterfunctie. Langs de Aa of Weerij zijn amfibieënleefgebieden aanwezig binnen een tweetal oude meanders (Blauwe Hoef en Krabbenbosschen/Montense laan). Verder beperkt de natuurwaarde zich momenteel tot de laagste delen van het beekdal. Dergelijke plaatsen worden gekenmerkt door uittreding van diepe kalkrijke kwel.

De Kleine Beek

De kleine Beek ontstaat in het gebied van de Matjens en loopt ten westen van de kern Zundert. De beek watert af in de Aa of Weerij ten noorden van Zundert, nabij Stuivezand. De Kleine Beek heeft een hoge natuurwaarde vanwege het voorkomen van een aantal zeldzame waterplanten die sterk afhankelijk zijn van een specifieke waterkwaliteit.

De Turfvaart en de Bijloop

De Turfvaart ontspringt in de Matjens en ligt in het dal van de Bijloop. De vaart is rond 1620 aangelegd. Vanwege de ouderdom van de Turfvaart kan deze biologisch gezien als een rechtgetrokken beek worden beschouwd. De vaart mondt bij Breda uit in de Aa of Weerij. In het beekdal van de Turfvaart is rond 1400 veen ontgonnen.

De Bijloop is een natuurlijke beek. De beekloop begint vanuit het landgoed de Moeren en loopt via het landgoed de Pannenhoef richting het noorden, waarna de beek in een verslankte vorm verder door het landgoed De Vloeiweide loopt. Ter hoogte van het Hellegat takt de beek af naar het oosten en watert af in de Aa of Weerij.

De gronden in de beekdalen van de Turfvaart en Bijloop zijn van oudsher in gebruik als graslanden en omvatten tevens gebieden met een hoge of potentiële natuurwaarde. Bovenstreams liggen natuurlijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden, zoals heidevelden en venvegetaties.

De Turfvaart en de Bijloop hebben een natuurfunctie. Het gebied tussen de Bijloop en de Turfvaart vanaf de noordkant van landgoed de Pannenhoef naar de Vloeiweide is begrensd als ecologische verbindingzone. Natuurherstelmaatregelen moeten in de toekomst zorgen voor een gevarieerd beekdallandschap.

2.3.2.2 Grondwater

Het grootste deel van het grondgebied van de gemeente Zundert is intermediair gebied. De belangrijkste infiltratiegebieden voor het watersysteem de Aa of Weerijds worden gevormd door de Rucphense bossen, Krabbebossen, de hoge gronden in Vlaanderen en de dekzandrug tussen het systeem van de Bovenmark en de Aa of Weerijds. In de diep liggende dalen van de Aa of Weerijds, de Kleine beek (Omgeving Hulsdonk) en de Turfvaart en de Bijloop komt veel diep kalkrijk kwelwater voor. Lokale nog zeer schone kwel komt voor in het gebied van de Matjens, het zuidelijke deel van de Turfvaart en de Bijloop en in de Lange Gooren.

Het ecologisch kwaliteitsniveau van de oppervlaktewateren binnen het stroomgebied van de Aa of Weerijds ligt beneden een goed ecologisch kwaliteitsniveau (HWB, 1997). Vanuit de landbouw en stedelijke gebieden spoelen probleemstoffen uit naar het gronden oppervlaktewater. Vanuit de landbouw vormen de stoffen fosfaat, nitraat en bestrijdingsmiddelen de grootste groep belastende stoffen. Stedelijke milieus vormen een diffuse bron voor probleemstoffen (zware metalen) afkomstig van verkeer en gebruikte bouwmaterialen. Daarnaast voert de Aa of Weerijds een aantal probleemstoffen aan vanuit Vlaanderen.

2.4 Archeologie en cultuurhistorie

2.4.1 Historische structuren

In Rijsbergen en Zundert zijn gebieden met redelijk hoge historische stedenbouw aanwezig. Aan de oostkant en aan de westkant van de gemeente ligt van noord naar zuid een aantal historische groenstructuren. Veel van de huidige wegen zijn aangegeven als lijnen van redelijk hoge tot hoge historisch geografische waarde. Een groot deel van het Beekdal van de Aa of Weerijds is aangewezen als vlak met redelijk hoge historisch geografische waarde. Rondom de Turfvaart ligt een aantal gebieden die zijn aangegeven als vlakken van redelijk hoge tot hoge historisch geografische waarde.

2.4.2 Archeologische waarden

In een groot deel van de gemeente is de kans op archeologische vondsten middelhoog tot hoog. Dit is met name rondom de beekdalen het geval. In het archeologische beleid dat als bijlage bij dit bestemmingsplan is gevoegd, zijn de archeologische waarden beschreven en is een categorie-indeling aangebracht.

2.5 Landschappelijke en natuurlijke waarden/ elementen

2.5.1 Landschap

In het westen van de gemeente ligt van zuid naar noord een aaneengesloten landgoederencomplex met een hoge cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Het complex bestaat uit de landgoederen de Oude en Nieuwe Buissche Heide, Wallsteyn, de Moeren, de Pannenhoeft, de natuur- en bosgebieden de Reten, Veldekensberg, Lange Maten/Ketelmeren en de landbouwgronden in en om deze natuurgebieden. Deze natuurgebieden zijn in het kader van de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur (EHS) aangeduid als natuurontwikkelings-, reservaat- of beheersgebied (zie afbeelding). De totale oppervlakte van het gebied bedraagt ruim 2000 hectare.

Daarnaast liggen binnen de gemeente de volgende natuur- en bosgebieden: de Vloeiweide, de Leemputten, moerasgebied de Matjens, De Krabbebossen, beekdal Aa of Weerijds en Natuurcomplex De Maalbergsche heide, De Krochten, De Lange Gooren en Waaienberg. Overige gebieden van landschappelijke waarde zijn Hellegat, de Heideontginning, productiebos Weimersche Heide, Zundertse Zijde, Beekdal van de Kleine Beek, Aartsberg, het stroomgebied van de Hazeldonkse beek en Breedbroeken.

2.5.2 Natuur

Het gebied is een golvend dekzandlandschap met dekzandruggen, landduinen, erosies beekdalen en afgesloten laagten. Op de hogere delen van het gebied liggen

voornamelijk oude grove dennenbossen met veel eik en berk. Op de oude landgoederen liggen de oudste bossen die voornamelijk uit zomereik bestaan. In de beekdalen van het stroomgebied Bijloop en Turfvaart komen plaatselijk nattere bostypen voor zoals waardevolle broekbossen en moerasstruwelen met grauwe wilg en gagel. Op de landgoederen de Oude Buissche Heide, de Moeren, Lange Maten en de Pannenhoef komen waardevolle droge tot natte soortenrijke heidevegetaties en vennen voor. De natuurgebieden herbergen nog steeds zeldzame en bedreigde planten- en diersoorten. In het gebied komen ruim 100 soorten broedvogels, 18 soorten libellen en 10 soorten amfibieën en reptielen voor. De Lokker (oud ven gelegen in de Pannenhoef) behoort faunistisch en floristisch tot een van de waardevolste gebieden in West-Brabant.

2.6 Landbouw

2.6.1 Landbouwstructuur

2.6.1.1 Aantal bedrijven en bedrijfstypen

De landbouw in Zundert bestaat voornamelijk uit boomteelt en teelt van zacht fruit. De land- en tuinbouw speelt een belangrijke rol in het buitengebied van de gemeente Zundert. In de agrarische sector zijn 1636 gezinsarbeidskrachten werkzaam. Het gebied telt 898 agrarische bedrijven (CBS 1999). De belangrijkste agrarische sectoren zijn de tuinbouw, inclusief boomteelt, en de rundveehouderij. Daarnaast komen er nog intensieve veehouderij en akkerbouw voor. De tuinbouw vormt de helft van het totale aantal bedrijven. Naast de boomteelt bestaat deze sector uit glastuinbouwbedrijven met groenteteelt, vollegrondsgroentebedrijven en bedrijven met aardbeien.

Boomteelt

De boomteelt en vollegrondsgroenteteelt vindt voornamelijk rond de kernen Zundert en Rijsbergen plaats. Van de boomteeltbedrijven heeft meer dan drie vierde een tak extensieve boomteelt, dat wil zeggen, bos- en haagplantsoen, laanbomen en spillen. Ruim een derde van de bedrijven heeft een intensieve teelt op het bedrijf. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt in de teelt van vaste planten, vollegrondssierteelt, containersierteelt en snijgroen. Met name de bedrijven met intensieve boomteelt zijn gespecialiseerde bedrijven, die veelal gebruik maken van ondersteunende voorzieningen, voornamelijk kassen en vaste tunnels. Momenteel wordt een onderzoek verricht om te bezien of de logistiek van de boomteelt is te verbeteren, het zogenaamde project Treeport. Het project Treeport heeft geen repercussies voor het onderhavige bestemmingsplan. Het bestemmingsplan buitengebied beoogt een actualisering te zijn van de huidige bestemmingsplannen en een kader voor ontwikkelingen binnen deze gebieden. Aanbevelingen in het kader van het project Treeport konden gelet op de stand van het project Treeport en de andere focus van dit project nog niet worden meegenomen.

Niet-boomteelt

Een kwart van het totale aantal agrarische bedrijven is gespecialiseerd in rundveehouderij. De rundveehouderij kan onderverdeeld worden in melkveebedrijven en bedrijven met overig rundvee. In het gebied ten oosten van de kern Achtmaal is de rundveehouderij de voornaamste vorm van landbouw.

De intensieve veehouderij bestaat uit varkens- en pluimveehouderij. Zij zijn goed voor zes procent van het totale aantal bedrijven. De pluimveehouderij in Zundert is een relatief kleine sector met een aantal gespecialiseerde bedrijven. Voor de intensieve veehouderij, de ontwikkelingsmogelijkheden daarvan en de consequenties van de intensieve veehouderij voor de Natura 2000-gebieden is een milieu-effectrapportage opgesteld. De milieu-effectrapportage is als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd.

Vier procent van het totaal aantal bedrijven wordt gevormd door bedrijven met akkerbouw als hoofdactiviteit. Het resterende deel wordt gevormd door combinaties van de sectoren. De agrarische sector heeft in totaal 8.077 hectare cultuurgrond in gebruik. Ruim de helft hiervan wordt gebruikt door de rundveehouderij.

Eén vierde deel van de oppervlakte wordt door de tuinbouw ingenomen.

2.7 Recreatie

De gemeente Zundert heeft diverse mogelijkheden voor recreatie. Het toeristisch aanbod kan onderverdeeld worden in verblijfs-, dag-, en natuurrecreatie en mogelijkheden tot recreëren aangeboden door horeca en detailhandel. Binnen een afwisselend landschap is er een aanbod voor verschillende doelgroepen. Zowel de ligging van Zundert nabij grote steden als de goede bereikbaarheid van de gemeente bieden mogelijkheden om dit aanbod nog verder uit te breiden.

2.7.1 Verblijfsrecreatie

Binnen de gemeente is er een redelijk gevarieerd aanbod van verblijfsrecreatiebedrijven. Zij bieden overnachtingsmogelijkheden op camping, bungalowpark, pension en hotel. De campings bieden zowel vaste als toeristische staanplaatsen. De recreatieterreinen in het buitengebied vallen buiten het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. In het buitengebied zijn geen hotels of pensions gelegen (slechts één aanwezig binnen het stedelijk gebied).

2.7.2 Dagrecreatie

Voor natuur- en cultuurliefhebbers is er een netwerk van fiets-, wandel- en ruitersporen, waarvan er enkele zijn bewegwijzerd. De diverse routes doen vaak ook de omliggende gebieden aan, zowel in Nederland als in België. Er zijn ook tal van natuurgebieden en landgoederen in de gemeente, welke recreatief gebruikt worden. De landgoederen bieden niet alleen een mooie natuur, maar zijn ook cultuurhistorisch van belang.

2.8 Overige functies

2.8.1 Wonen

In het buitengebied van Zundert liggen tussen de agrarische en niet-agrarische bedrijven verschillende percelen met de bestemming wonen. De toevoeging van nieuwe burgerwoningen in het buitengebied is niet toegestaan.

2.8.2 Niet-agrarische bedrijven

In het buitengebied zijn diverse niet-agrarische bedrijven gevestigd. De meeste bedrijven zijn opgenomen in het "Bestemmingsplan niet-agrarische bedrijven Zundert" of in het "Bestemmingsplan buitengebied Rijsbergen".

Voor het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied is een inventarisatie uitgevoerd. Daarbij krijgen de niet-agrarische bedrijven een specifieke aanduiding overeenkomstig de thans bestaande vergunningssituatie. Het legale aantal vierkante meters wordt vastgelegd in de regels met een uitbreidingsmogelijkheid van 20 %.

2.8.3 Maatschappelijke functies

Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan is een beperkt aantal maatschappelijk functies aanwezig. Het gaat om een begraafplaats, een abdij, een kinderopvang en een dierenopvang.

De abdij is ook nog als zodanig in gebruik en heeft cultuurhistorische waarde.

2.8.4 Infrastructuur

De wegenstructuur van Zundert kent zijn oorsprong in de aanwezigheid van de doorgaande verkeersroute Breda-Antwerpen (N263). Zowel de bebouwde kom van Rijsbergen, Zundert als Wernhout zijn rondom deze weg in de loop der jaren tot ontwikkeling gekomen. Door de latere komst van snelweg A16 is een groot deel van de gebruikers verplaatst. Toch functioneert de N263 nog regelmatig als alternatief van of aanvulling op de A16. Ook de wegen van en naar Etten-Leur, Rucphen en Hoogstraten(België) zijn omvangrijke verkeersaders voor Zundert.

Hoofdstuk 3 Doelstellingen en beleidsuitgangspunten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt in eerste instantie (paragraaf 3.2) ingegaan op de doelstellingen die door de gemeente Zundert zijn geformuleerd voor dit bestemmingsplan buitengebied. Vervolgens komt het beleid voor de verschillende thema's aan de orde. Dit beleid geeft invulling aan de doelstellingen.

3.2 Doelstellingen

3.2.1 Hoofddoelstelling

Zoals in hoofdstuk 1 is aangegeven, is de primaire doelstelling van het bestemmingsplan buitengebied het actualiseren van de thans geldende bestemmingsplannen. Voor het actualiseren van de planologische situatie is allereerst van belang de bestaande situatie voldoende in beeld te brengen. Daartoe is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd, waarbij per perceel in het buitengebied een beschrijving is gemaakt van de feitelijke bebouwings- en gebruikssituatie. Deze is getoetst aan de vraag of voor bestaande bebouwing en gebruik de vereiste vergunningen zijn afgegeven. Indien dat niet het geval is, zijn deze situaties op een zogenaamde knelpuntenlijst geplaatst.

Na de inventarisatie is het beleid geformuleerd. Vervolgens zijn de bestaande situatie en beleid met elkaar geconfronteerd.

Ten behoeve van het oplossen van knelpunten zijn criteria geformuleerd. Per knelpunt is een antwoord gegeven of de bestaande situatie die afwijkt van het bestaande planologische regime en/of niet in overeenstemming is met verleende vergunningen, onder het nieuwe bestemmingsplan kan worden gebracht.

De vergelijking tussen de vigerende planologische situatie en de in het voorliggende bestemmingsplan opgenomen bestemming is vastgelegd in de zogenaamde retrospectieve toets, welke als bijlage bij deze toelichting gaat.

3.2.2 Subdoelstellingen

Uitgangspunt is geweest een beleidsarm, conserverend bestemmingsplan op te stellen. Nieuwe ingrijpende ontwikkelingen zijn niet in dit bestemmingsplan opgenomen. Maar nieuw beleid is wel meegenomen om het plan "bij de tijd te brengen". Zo is bij het opstellen van het plan bijvoorbeeld rekening gehouden met gewijzigde wetgeving, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), en zijn de nieuwste inzichten gebruikt voor de bescherming van natuur- en landschapswaarden. In het plan worden de volgende subdoelstellingen gediend.

Zonering van het buitengebied

Het buitengebied van de gemeente Zundert is onderverdeeld in een gebied waar de landbouw het primaat heeft en een gebied waar de gemengde (agrarische) economie primair wordt gediend.

Er zijn in totaal vijf soorten agrarische gebieden: Agrarisch (ongedifferentieerd), Agrarisch-AHS plus (Agrarische Hoofdstructuur plus), Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied, Agrarisch met waarden - Beekdal en Agrarisch met waarden - Groenblauwe mantel. Binnen de eerste drie hiervoor genoemde gebieden zijn de mogelijkheden voor de ontwikkeling van de agrarische sector het grootst en de mogelijkheden voor nevenfuncties ondergeschikt aan het agrarische gebruik. Daarnaast zijn er de gebieden met de bestemming Agrarisch met waarden - Beekdal en Agrarisch met waarden - Groenblauwe mantel. Binnen deze gebieden zijn ook de agrarische functies van belang maar is er ook sprake van natuur- en landschapswaarden in het gebied. Deze waarden mogen niet uit het oog worden verloren.

Naast deze agrarische gebiedsbestemmingen zijn er ook nog gebiedsdekkende bestemmingen opgenomen voor Natuur, Bos en Sport (golfterrein). De andere bestemmingen zijn meer op de detailfuncties gericht en beslaan een minder groot gebied.

Vastleggen en beschermen van aanwezige waarden

De thans aanwezige waarden, zoals deze zijn opgenomen in wetgeving en beleid zijn in het bestemmingsplan vastgelegd en beschermd. De waarden worden beschermd via bouw- en gebruiksverboden en mogelijkheden voor het krijgen van een omgevingsvergunning. Gekoppeld aan de aanwezige waarden zijn er mogelijkheden/ onmogelijkheden voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning opgenomen.

Bevorderen van flexibiliteit en maatwerk

Het buitengebied is geen eenzijdig gebied waar behalve de agrarische functie zich verder geen ontwikkelingen voordoen. Binnen het buitengebied wedijveren de agrarische functie, de recreatie, de zorg, maatschappelijke functies, niet agrarische bedrijvigheid groot en klein en wonen met elkaar. Het bestemmingsplan beoogt de dynamiek van het buitengebied te bewaken. Ontwikkelingen moeten zich goed met elkaar verdragen. Daarbij biedt het bestemmingsplan kansen voor beperkte nieuwe ontwikkelingen binnen de hoofddoelstelling zoals deze hiervoor is beschreven. De kenmerken van het buitengebied bieden kansen voor functies die gebruik maken van deze kenmerken en het functioneren van het buitengebied kunnen versterken.

Milieudoelstellingen

Er zijn veel expliciete en impliciete milieudoelstellingen die met het bestemmingsplan worden vastgelegd en beschreven. Denk hierbij aan de aspecten externe veiligheid en geurhinder. Ook de Wet geluidhinder en de publicatie Bedrijven en milieuzonering zijn meegenomen in de overwegingen voor het toekennen van bestemmingen in het bestemmingsplan. Ten behoeve van het aanwijzen van het Boomteeltontwikkelingsgebied alsmede de mogelijkheden voor intensieve veehouderij is een MER opgesteld. De conclusies uit het MER zijn van belang voor de vastlegging van de desbetreffende gebieds- en detailbestemmingen.

Onderscheid in agrarische bedrijven

Conform de Verordening ruimte zijn de agrarische bedrijven onderscheiden in grondgebonden, niet-grondgebonden en overige niet-grondgebonden bedrijven. Voor grondgebonden bedrijven gelden minder beperkingen dan voor niet-grondgebonden bedrijven.

Per agrarisch bedrijf is maatwerk verricht. De omvang van bouwblokken is afgestemd op de bestaande, legale situatie met een uitbreidingsmogelijkheid van 20 %. Indien voor of tijdens de planprocedure nog concrete initiatieven zijn ingediend in de vorm van een aanvraag om omgevingsvergunning, dan zijn deze initiatieven nog meegenomen en hebben deze in voorkomende gevallen geleid tot een grotere oppervlakte.

Waterdoelstellingen

Voortvloeiend uit de Verordening ruimte zijn diverse waterhuishoudingsdoelstellingen in het plan vastgelegd. In het plan zijn waterbergingsgebieden planologisch vastgelegd of mogelijk gemaakt.

Boomteeltontwikkelingsgebied

Behalve een besluit inzake de uitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied is nog een ander belangrijk beleidsstuk op 23 april 2009 vastgesteld. Dit betreft de Boomteeltontwikkelingsvisie voor de gemeente Zundert. In deze visie is het beleid vastgelegd dat de gemeente wil gaan voeren om de ontwikkelingsmogelijkheden voor de glasboomteelt maar ook voor de glastuinbouw te bevorderen. Daartoe is in goed overleg met de sector een visie geformuleerd waarin gebieden zijn aangewezen die de nodige ontwikkelingskansen krijgen voor de glasboomteelt en de glastuinbouw. Daartegenover staat dat in andere gebieden de natuur- en landschapswaarden dienen te overheersen zodat aldaar beperkingen aanwezig zijn voor de sector. Geconstateerd is dat de BOG-visie zich op onderdelen niet verdraagt met de Verordening ruimte. Bepaalde delen van het grondgebied van de gemeente zijn in de BOG-visie aangewezen als

beekdal, terwijl de Verordening ruimte deze gebieden niet aanmerkt als groenblauwe mantel. In het voorliggende bestemmingsplan is de indeling van het grondgebied van de gemeente, zoals deze is vastgelegd in de Verordening ruimte opgenomen. De BOG-visie is vanwege de nieuwe regels op provinciaal niveau achterhaald. Wij menen dat met een agrarische bestemming de desbetreffende gebieden evenzeer kunnen worden beschermd.

Het thans in het bestemmingsplan buitengebied 1997 aangeduide beekdalgebied inclusief de daarin voorkomende faciliteiten voor de boomteelt is en blijft uitgangspunt, ook voor het voorliggende bestemmingsplan. Wij zijn van mening dat de boomteelt in de gemeente Zundert, die zich kenmerkt door een grondgebonden karakter met ondersteuning in de vorm van kassen en teeltondersteunende voorzieningen, een zeer belangrijke motor is van de plaatselijke economie en dus ook de nodige ontwikkelingsmogelijkheden moet kunnen behouden. Binnen het boomteeltontwikkelingsgebied moeten de boomteeltbedrijven dan ook de kansen krijgen. Binnen de gebieden die zijn aangeduid als groenblauwe mantel, dienen de bedrijven een andere bedrijfsvoering te hebben. De bestaande bedrijven krijgen wel faciliteiten maar deze zijn beperkt door criteria in de vorm van oppervlakte en voorwaarden voor landschappelijke inpassing.

3.3 Thema's

Ter voorbereiding op dit bestemmingsplan is een Nota met beleidsuitgangspunten per thema opgesteld. Deze Nota is in de raadsvergadering d.d. 23 april 2009 door de gemeenteraad van Zundert vastgesteld. Deze nota gaat in op de thema's die zijn opgenomen in dit bestemmingsplan buitengebied voor de gemeente Zundert.

Per thema is ingegaan op het (destijds) geldende beleid en de wijze waarop dit thema is opgenomen in de destijds geldende bestemmingsplannen van de gemeente Zundert. Aan de hand hiervan is een voorstel gedaan voor de manier waarop dit thema zou kunnen worden opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied Zundert.

De Nota geeft eveneens een aantal onderwerpen aan die nog nader dienen te worden uitgewerkt. Burgemeester en wethouders hebben een aantal beleidsnota's vastgesteld. Deze beleidsnota's komen nader in deze toelichting aan de orde en zijn basis voor de afwijkingsbevoegdheden in de regels.

In de door de raad vastgestelde Nota wordt niet expliciet ingegaan op de diverse milieuthema's, zoals geluid, geur, luchtkwaliteit, externe veiligheid, die aan de orde zijn in het buitengebied van Zundert. Deze aspecten zijn wel meegenomen bij het toekennen van (detail) bestemmingen (hoogspanningsleidingen, gasvulpunt, etc.) en het opnemen van voorwaarden bij bijvoorbeeld een mogelijkheid tot wijzigen. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat wordt voldaan aan de meest recente wet- en regelgeving met betrekking tot deze milieuaspecten en dat bestaande, aanwezige functies niet ten nadele zullen worden beïnvloed door een nieuwe functie of nieuwe bebouwing. Speciaal is nadere aandacht besteed aan het aspect externe veiligheid. Daartoe is in samenwerking met de Veiligheidsregio een verantwoording opgesteld. Aan deze verantwoording wordt verderop in deze toelichting nadere aandacht besteed.

Definities, regels en verbeelding zijn afgestemd op de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant. Deze verordening is vastgesteld na het vaststellen van de Nota van beleidsuitgangspunten per thema. Daarom kan de terminologie afwijken van hetgeen is opgenomen in de nota met beleidsuitgangspunten.

3.4 Landbouw

3.4.1 Toekenning agrarische bouw kavels

3.4.1.1 Bouwbloktoekenning algemeen

In principe krijgen bestaande, rechtmatig ontstane, agrarische bedrijven ook in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' toegekend. Wanneer twijfel bestaat over de volwaardigheid van een agrarisch bedrijf, is de ondergrens van 10 Nge (Nederlandse Grootte Eenheid) gehanteerd. De bestemming Agrarisch - Agrarisch bedrijf is toegekend wanneer het agrarisch bedrijf groter is dan 10 Nge. In geval van een gemengd agrarisch bedrijf, is uitgegaan van de agrarische bedrijfstak die het grootste aandeel heeft in de opbrengsten van het totale agrarische

bedrijf. Op de huidige bestemmingsplankaart van de gemeente Zundert zijn geen agrarische bouwblokken binnen de AHS begreund. Op de vigerende bestemmingsplankaart van de gemeente Rijsbergen is dit wel het geval. Vanuit het oogpunt van rechtszekerheid is in het nieuwe bestemmingsplan de bestemming Agrarisch - Agrarisch bedrijf concreet begreund en is qua hoogte- en inhoudsmaten één regeling gehanteerd: goothoogte bedrijfsgebouwen 8 m, hoogte bedrijfsgebouwen 11 m. Conform provinciaal beleid is voor de inhoud van een bedrijfswoning de maat van 750 m³ gehanteerd, of de inhoud van de woningen zoals deze nu (rechtmatig) aanwezig is. Goothoogte en hoogte van de bedrijfswoning mogen respectievelijk maximaal 7 m en 10 m bedragen. Ook is een minimale afstand tot de as van de weg geregeld: 15 m. Middels een afwijkingsprocedure zal het voor bedrijven die laanbomen telen en handelsbedrijven (5 tot 10) onder voorwaarden mogelijk zijn om goot en nokhoogte tot respectievelijk 9 en 15 m te kunnen verhogen.

Gezien de verbale regeling in het bestemmingsplan buitengebied van de voormalige gemeente Zundert was het noodzakelijk om van agrarische bedrijven goed in beeld te krijgen wat er aan bebouwing aanwezig is en wat volgens de huidige verbale regeling de uitbreidingsmogelijkheden zijn. Om dit allemaal inzichtelijk te krijgen is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd. Aan de hand van de bij de gemeente aanwezige dossiers en de aanwezige lokale kennis zijn voorstellen voor de begrenzing van de bestemming Agrarisch - Agrarisch bedrijf besproken met de eigenaren / gebruikers van de agrarische bedrijven. Met elke eigenaar is een gesprek gevoerd om (on) mogelijkheden te bespreken wat betreft de begrenzing van de bestemming.

Hierna wordt ingegaan op de wijze van begrenzen / bestemmen van specifieke soorten agrarische bedrijven. Hier wordt alleen ingegaan op de uiteindelijke keuze voor de wijze van bestemmen en wordt niet de overweging die hieraan ten grondslag ligt, aangehaald. Hiervoor wordt verwezen naar de bijlage bij de toelichting, met daarin de Beleidsuitgangspunten per thema Bestemmingsplan Buitengebied Zundert (vastgesteld d.d. 23 april 2009).

3.4.1.2 Toekennen bestemming Agrarisch- Agrarisch bedrijf voor niet-grondgebonden bedrijven
Glastuinbouwbedrijven en glasboomteeltbedrijven zijn (volwaardige) agrarische bedrijven, waarin de productie geheel of in overwegende mate plaatsvindt in kassen en die in het bestemmingsplan bestemd zijn als Agrarisch - Agrarisch bedrijf met de aanduiding glastuinbouw. Een kas is een agrarisch bedrijfsgebouw waarvan de wanden en het dak voornamelijk bestaan uit glas of een ander lichtdoorlatend materiaal, dienend voor de productie van gewassen onder geconditioneerde klimaatomstandigheden. Schuurkassen en permanente tunnel- of boogkassen (> 1,5 m) worden ook beschouwd als een kas. Enkele boomteeltbedrijven in onze gemeente zijn zogenaamde glasboomteeltbedrijven. Deze bedrijven zijn, net zoals glastuinbouwbedrijven voor hun bedrijfsvoering overwegend afhankelijk van het glas.

Toekenning

Glastuinbouw

Wat betreft de toekenning van de bestemming Agrarisch - Agrarisch bedrijf aan glastuinbouwbedrijven is het uitgangspunt dat een bestemmingsvlak wordt toegekend van maximaal 1,5 ha. met een maximale oppervlakte netto glas van 5.000 m². Alleen binnen Agrarisch - AHS plus en binnen Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied is een oppervlakte netto glas toegestaan van 1,5 hectare respectievelijk 2 ha. (na vergroting). Bestaande bedrijven die thans legaal aanwezig zijn en een grotere oppervlakte hebben, ook aan netto glas, krijgen een bestemming op maat waarin bestaande rechten en vergunningen zijn geregeld.

Boomteelt

Boomteeltbedrijven krijgen eveneens een bouwblok op maat toegekend. Het beleid voor glastuinbouwbedrijven is niet van overeenkomstige toepassing. (Glas)boomteeltbedrijven in het BOG kunnen een maximaal bouwvlak bij recht toegekend krijgen van maximaal 2 ha met een

maximale oppervlakte netto-glas van 2 ha., in AHS-plus van maximaal 1,5 ha. met een maximale oppervlakte van 1,5 ha. netto glas en in de overige gebieden van maximaal 1,5 ha. met een maximale oppervlakte van 0,5 ha. netto glas.

Intensieve veehouderij

Een intensieve veehouderij is een agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals rundveemesterij, varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, pelsdier-, geiten-, of schapehouderij of een combinatie van deze bedrijfsvormen, almede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsvormen, met uitzondering van grondgebonden melkrundveehouderij (Bron: Verordening Ruimte van de Provincie Noord-Brabant). In het bestemmingsplan zijn begrensde bestemmingsvlakken opgenomen voor de intensieve veehouderijbedrijven. Wat betreft de begrenzing en mogelijkheden voor intensieve veehouderijbedrijven is aangesloten bij de regeling in de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant. Voor de intensieve veehouderij geldt de zonering van het buitengebied in verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden. Voor de extensiveringsgebieden wordt een strak begrend bouwvlak opgenomen, waardoor het aantal dieren niet kan toenemen. Voor de verwevingsgebieden wordt een bouwblok op maat opgenomen dat overeenkomt met de bestaande vergunnings situatie. Gelet op de consequenties voor de diverse milieu-thema's wordt niet bij recht een uitbreidingsmogelijkheid opgenomen, met uitzondering van de situatie waarin uitbreiding noodzakelijk is om te voldoen aan de eisen voor dierenwelzijn.

Uitbreiding

Glastuinbouw en glasboomteelt

Bestaande glastuinbouwbedrijven mogen uitbreiden binnen Agrarisch, Agrarisch - AHS-plus en binnen Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied. Binnen deze bestemmingen mogen ze, via wijziging groeien tot een bestemmingsvlak van maximaal 3 ha.

In de Verordening ruimte van de provincie wordt voor de toekenning en uitbreiding van glasboomteeltbedrijven binnen het boomteeltgebied uitgegaan van het geldende bestemmingsplan buitengebied van de voormalige gemeente Zundert. Binnen de groenblauwe mantel bestaan geen uitbreidingsmogelijkheden voor glastuinbouw of glasboomteelt met uitzondering voor de bestaande glastuinbouwbedrijven.

Intensieve veehouderij

Een intensieve veehouderij mag alleen uitbreiden in het verwevingsgebied ten behoeve van het voldoen aan eisen voor dierenwelzijn.

Omschakeling

Omschakeling naar Agrarisch - Agrarisch bedrijf met een aanduiding glastuinbouw mag alleen naar boomteelt binnen een bestaand bestemmingsvlak en binnen het gebied Agrarisch, Agrarisch - AHS plus en Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied. Omschakeling van een grondgebonden fruitteeltbedrijf naar boomteelt is mogelijk binnen AHS plus en BOG.

Nieuwvestiging

Nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven is niet toegestaan. Binnen de bestemming Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen ten behoeve van de nieuwvestiging van een Agrarisch bedrijf met de nadere aanduiding 'boomteelt'.

3.4.1.2 Toekennen bestemming Agrarisch- Agrarisch bedrijf voor grondgebonden bedrijven

Algemeen

De boomteeltbedrijven (behalve dus de glasboomteeltbedrijven) in de gemeente Zundert zijn

grondgebonden bedrijven, waarbij de kassen ondersteunend zijn aan de bedrijfsvoering. Als zodanig verdienen deze bedrijven dan ook een andere benadering dan de glastuinbouwbedrijven. In het boomteeltontwikkelingsgebied is ruimte gegeven aan boomteeltbedrijven waarvan het kenmerk is dat de kassen ondersteunend zijn aan de totale bedrijfsvoering. Landschappelijk betekent dit dat er voldoende ruimte tussen de kassen overblijft en er dus geen risico is dat er een totaal-verglazing van het gebied optreedt.

Toekenning

Boomteelt

Voor de boomteelt hanteren wij het bouwvlak op maat-principe voor grondgebonden agrarische bedrijven. Dat betekent dat een bouwvlak wordt toegekend dat overeenkomt met de bestaande vergunde situatie met een uitbreidingsmogelijkheid van 20% tot maximaal 2 ha in het BOG en AHS plus.

Fruitteelt

Ook de fruitteelt is een belangrijke sector binnen de gemeente Zundert. Voor zover de fruitteelt-bedrijven grondgebonden zijn, wordt binnen alle agrarische bestemmingen een bouwvlak toegekend dat overeenkomt met de bestaande situatie plus 20% tot een maximum van 1,5 ha.

Akkerbouw, rundveehouderij en melkveehouderij (grondgebonden)

Voor de rundveehouderij en melkveehouderij wordt een bouwvlak op maat toegekend dat overeenkomt met de bestaande bouwrechten plus 20% met een maximum van 1,5 ha.

Uitbreiding

Boomteelt

Een boomteeltbedrijf mag in het BOG mag uitbreiden tot maximaal 4 ha. waarvan 3 ha. netto glas. In de AHS-plus is een uitbreidingsmogelijkheid opgenomen tot maximaal 2 ha. met maximaal 1,5 ha. netto glas. In de overige gebieden mogen boomteeltbedrijven uitbreiden tot maximaal 1,5 ha. waarvan maximaal 0,5 ha. glas.

Fruitteelt

Voor de fruitteelt geldt dat uitbreiding in het BOG en AHS plus mag plaatsvinden tot maximaal 2 ha. waarvan maximaal 2 ha. netto glas in BOG en AHS plus en tot maximaal 2 ha, waarvan maximaal 0,5 ha. glas in de overige gebieden.

Akkerbouw, rundveehouderij en melkveehouderij (grondgebonden)

Een rundveehouderij mag uitbreiden tot maximaal 2 ha. in de gebieden met de bestemming A-BOG, A-AHS plus en A. De uitbreidingsmogelijkheden voor een rundveehouderij in de overige bestemmingen is beperkt tot maximaal 1,5 ha. en gekoppeld aan de wijzigingscriteria.

bedrijf	bestemming	toekenning	uitbreiding	omschakeling	glas
glastuinbouw	A	Bestaand plus 20 % tot max 1,5 ha	3 ha. voor bestaande bedrijven,	Naar boomteelt	5000 m2 3 ha. voor bestaande bedrijven
	AHS plus	Bestaand plus 20 % tot max. van 1,5 ha.	3 ha. voor bestaand anders max. 2 ha.	Naar boomteelt	1,5 ha. 3 ha. voor bestaande bedrijven
	BOG	Bestaand plus 20 % tot max. van 1,5 ha.	3 ha. voor bestaand, geen omschakeling naar gt mogelijk	Naar boomteelt	1,5 of of 3 ha. voor bestaande bedrijven
	GB mantel	Bestaand plus 20 %	3 ha. voor bestaand, geen	Nee	5000 m2, 3 ha.

		tot max. van 1,5 ha.	omschakeling van grondgebonden naar gt mogelijk		bestaande bedrijven
	beekdal	Bestaand plus 20 % tot max. van 1,5 ha.	3 ha. voor bestaand , geen omschakeling van grondgebonden naar gt mogelijk	Nee	5000 m2, 3 ha. bestaande bedrijven
Intensieve veehouderij	Extensiverings- gebied	Strak begrensd bouwblok	nee	nee	--
	Verwevings- gebied	Bestaand	Tot max. 1,5 ha. t.b.v. dierenwelzijn	nee	---
boomteelt	A	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	1,5 ha	Nee	0,5 ha.
	AHS plus	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	2 ha	Nee	1,5 ha
	BOG	Bestaand plus 20 % tot max. 2 ha.	4 ha.	Nee	3 ha.
	GB mantel	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	1,5 ha.	nee	0,5 ha.
	Beekdal	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	1,5 ha.	nee	0,5 ha.
fruitteelt	A	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	nee	nee	0,5 ha.
	AHS plus	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	2 ha	Naar bm	1,5 ha.
	BOG	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	2 ha.	Naar bm	1,5 ha
	Gb mantel	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	nee	Nee	0,5 ha.

	Beekdal	Bestaand plus 20 % tot ma. 1,5 ha.	nee	Nee	0,5 ha
Overig grondgebonden	A	Bestaand plus 20 % tot max. 1,5 ha.	2 ha.	Naar bm	—
	AHS plus	idem	idem	idem	
	BOG	idem	idem	idem	
	Gb mantel	idem	idem	idem	
	Beekdal	idem	idem	idem	

3.4.2 Teeltondersteunende voorzieningen

Voor wat betreft de mogelijkheid voor het realiseren van teeltondersteunende voorzieningen wordt van het volgende uitgegaan.

Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen zijn binnen en buiten het bouwvlak zonder voorafgaande toestemming toegestaan.

Binnen de bestemmingen AHS-plus en Boomteeltonwikkelingsgebied zijn permanente teeltondersteunende voorzieningen zonder voorafgaande toestemming toegestaan, zowel binnen als buiten de bestemmingsvlakken voor agrarische bedrijven. Hiervoor is gekozen om zo mogelijkheden te kunnen bieden aan de boomtelers in het gebied.

Binnen de bestemming Agrarisch is het realiseren van teeltondersteunende voorzieningen toegestaan binnen een bouwvlak zonder voorafgaande toestemming en buiten het bouwvlak met een aanlegvergunning.

Binnen de bestemming Agrarisch-Groenblauwe mantel is de realisering van permanente teeltondersteunende voorzieningen alleen toegestaan op het bouwvlak of binnen een differentiatievlak. Binnen de bestemming Agrarisch-Beekdal is het realiseren van permanente teeltondersteunende voorzieningen alleen toegestaan binnen het bouwvlak of op een differentiatievlak dat direct aansluit op het agrarisch bouwvlak.

A	Aanlegvergunning
AHS plus	Rechtstreeks
BOG	Rechtstreeks
Gb mantel	Differentiatievlak
Beekdal	Differentiatievlak aansluitend aan bestaand bouwvlak

3.4.3 (Tijdelijke) huisvesting arbeidsmigranten

Voor het realiseren van tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten heeft de gemeente Zundert een beleidsnotitie vastgesteld. Hierin is aangegeven dat, vanwege de behoefte aan het bieden van huisvesting aan arbeidsmigranten op het bedrijf een voorziening dient te worden getroffen. De voorziening wordt gerealiseerd binnen het bestemmingsvlak, in woonunits of stacaravans, de bedrijfswoning of een bijbehorend bouwwerk en voor maximaal 6 maanden per kalenderjaar. Er wordt een maximum gesteld van 50 medewerkers per bedrijf. Bovendien dient minimaal 75% daarvan op het bedrijf zelf werkzaamheden te verrichten.

3.4.4 Hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijven

Bij de toekenning van de bestemming is ervoor gekozen om bij een vrijgekomen agrarisch bedrijf toch de bestemming Agrarisch bedrijf toe te kennen als er meer dan 200 m² voormalige agrarische bedrijfsbebouwing aanwezig is. Dit is gedaan om bij een eventuele wijziging naar de bestemming 'Wonen' of een andere bestemming te realiseren dat de bebouwing meer dan 200 m² daadwerkelijk wordt gesloopt. Indien reeds minder dan 200 m² voormalige agrarische bedrijfsbebouwing aanwezig is, dan is ervoor gekozen om de desbetreffende vrijgekomen agrarische bedrijven rechtstreeks te bestemmen tot 'Wonen' met een aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf (VAB)'. Een groter (dan 100 m²) oppervlak aan bijbehorende bouwwerken is daarmee toegestaan. Dit is vaak wenselijk i.v.m. hobbymatig (agrarisch) gebruik.

In het VAB-beleid hebben we het eveneens mogelijk gemaakt om een vab-locatie te wijzigen naar een niet-agrarisch bedrijf in de categorie 1 en 2 voor een bouwvlak van maximaal 5.000 m². In die situatie mag maximaal 400 m² worden aangewend voor het desbetreffende niet-agrarische bedrijf.

Door hergebruik en functieverandering van vrijgekomen agrarische bedrijfsbebouwing in het buitengebied kunnen de vitaliteit en de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van het buitengebied behouden en vergroot worden, zonder daarbij de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven te beperken.

Meer concreet streeft de gemeente Zundert met haar VAB-beleid de volgende doelen na:

- De vitaliteit van het buitengebied vergroten door vestiging van nieuwe economische bedrijvigheid in vrijgekomen agrarische bedrijfsbebouwing in het buitengebied onder voorwaarden mogelijk te maken;
- De ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van het buitengebied vergroten door vrijgekomen landschapsontsierende agrarische bedrijfsbebouwing te saneren;
- Door hergebruik van vrijgekomen agrarische bedrijfsbebouwing verpaupering en ongewenst gebruik van vrijgekomen agrarische bedrijfsbebouwing in het buitengebied tegen te gaan;
- Voorzien in de behoefte wonen in waardevolle bebouwing in het landelijk gebied. Bij het opstellen van het beleid is er bewust voor gekozen om geen positieve of negatieve lijst met functies op te nemen, maar algemene randvoorwaarden te formuleren.

Voor elke functieverandering geldt:

- De activiteiten moeten binnen de gebouwen plaatsvinden;
- Er mag geen buitenopslag plaatsvinden;
- De bedrijfsgebouwen mogen niet groter zijn dan de voormalige bedrijfsgebouwen en per functie wordt aangegeven wat de maximale oppervlakte mag zijn;
- De nieuwe functie moet leiden tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Dit moet eventueel gepaard gaan met sloop van een deel van de bestaande bebouwing en een landschappelijke inpassing van de functie;
- De nieuwe activiteit mag bestaande (agrarische) bedrijven in de omgeving niet belemmeren in de bedrijfsvoering of ontwikkelingsmogelijkheden;
- Voor VAB-activiteiten in het BOG gebied geldt het 'nee, tenzij' principe.
- Medewerking kan alleen worden verleend als goed onderbouwd kan worden dat op een specifieke plek in het BOG gebied geen afbreuk wordt gedaan aan de doelstellingen van dat gebied. Uitgangspunt voor deze gebieden blijft dat de huidige en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden in de zin van verdere intensivering niet belemmerd mogen worden;
- De nieuwe activiteit moet zich verhouden tot een woonfunctie in de directe omgeving (bijvoorbeeld categorie 1 en 2 van de VNG-brochure 'Bedrijven en

- milieuzonering', dan wel een daarmee naar aard en omvang gelijk te stellen activiteit);
- Eventuele parkeerplaatsen worden ingepast op eigen terrein;
- Er mag geen sprake zijn van een industriële uitstraling; de activiteit moet passen in het landelijk gebied;
- Er moet sprake zijn van landschappelijke inpassing, waarvoor, afhankelijk van de impact van de nieuwe activiteit, een beplantingsplan voor het totale erf (en de directe omgeving) ingediend moet worden. Per functie zal aangegeven worden wat de minimale omvang moet zijn ;
- Er mag geen sprake zijn van detailhandel, het college zal per activiteit bepalen of iets al dan niet is toegestaan;
- Reclame-uitingen dienen in overeenstemming te zijn met de welstandsnota.

3.5 Recreatie

3.5.1 Extensieve recreatie

Extensief recreatief medegebruik

Binnen alle gebiedsdekkende bestemmingen van het bestemmingsplan buitengebied is extensief recreatief medegebruik toegestaan. Bij extensief recreatief medegebruik dient gedacht te worden aan wandelen en fietsen. De vormen van recreatie waaraan hier gedacht dient te worden zijn in hoofdzaak gericht op natuur- en landschapsbeleving.

Afwijkingsmogelijkheden bestemming 'Agrarisch-bedrijf'

Bij de bestemming Agrarisch-bedrijf zijn verschillende afwijkingsmogelijkheden opgenomen ten behoeve van extensieve recreatie. Onder voorwaarden bestaat de mogelijkheid om af te wijken van de bestemming 'Agrarisch-bedrijf' voor een minicamping, een paardenbak voor hobbymatig gebruik, dagrecreatie en zorg, recreatieve activiteiten (meer algemeen), Bed & Breakfast en recreatieve plattellandsverblijven. Voor de laatste twee recreatie vormen, wordt verwezen naar de volgende paragrafen. Hiervoor is apart beleid geformuleerd.

3.5.2 Bed & Breakfast

De gemeente Zundert heeft beleidsregels opgesteld voor Bed & Breakfasts binnen de gemeente. Deze regels zijn geïmplementeerd in dit bestemmingsplan buitengebied. Met deze nieuwe beleidsregels wil de gemeente de mogelijkheden voor het exploiteren van een Bed & Breakfast verruimen waardoor exploitatie aantrekkelijker wordt. Omdat de gemeente hierbij grote waarde hecht aan de kwaliteit van het aanbod, heeft zij een lijst opgesteld met specifieke eisen ofwel criteria. Het beleid verschaft duidelijkheid aan (potentiële) initiatiefnemers van Bed & Breakfasts, over de gemeentelijke visie en de eisen die de gemeente en de regio stellen aan deze vorm van verblijfsrecreatie. Bij de beleidsregels is een stroomschema opgenomen, waaruit blijkt op welke vorm van verblijfsrecreatie het initiatief betrekking heeft. Vervolgens wordt meteen verwezen naar relevant beleid voor betreffende initiatieven.

3.5.3 Recreatief plattellandsverblijf

In de gemeente Zundert wordt de volgende definitie gehanteerd voor een recreatief plattellandsverblijf:

"Een (deel van een) gebouw bij een agrariër is blijvend, volledig gescheiden, ingericht voor verblijfsrecreatie, en wordt ook zo verhuurd. Bij deze vorm van verblijfsrecreatie staat de beleving van het platteland centraal. Het verblijf vormt een zelfstandige eenheid doordat deze is voorzien van een keuken en sanitair. Hierbij is het tevens belangrijk te vermelden dat het zowel om appartementen als woningen kan gaan".

Medewerking aan de bouw van een recreatief plattellandsverblijf is mogelijk via een afwijkingsbevoegdheid, onder de volgende voorwaarden:

- Er mag 1 plattelandsverblijf per agrarisch bedrijf aanwezig zijn;
- Het recreatief plattelandsverblijf dient in bestaande opstallen gerealiseerd te worden;
- De toestemming om een recreatief plattelandsverblijf te exploiteren is persoons- en bedrijfsgebonden;
- Er moet sprake zijn van een in bedrijf zijnd agrarisch bedrijf; als er geen geldende milieuvergunning c.q. melding meer is, dient de exploitatie van het recreatieve plattelandsverblijf te worden beëindigd;
- Aanvragen met betrekking tot het exploiteren van recreatieve plattelandsverblijven dienen getoetst te worden door de Stichting Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (AAB). Deze stichting toetst onder andere de volwaardigheid en continuïteit van het bedrijf en de ondergeschiktheid van het recreatief plattelandsverblijf aan dit bedrijf;
- De nevenactiviteit moet plaatsvinden binnen het bouwblok waarbinnen de bedrijfswoning gevestigd is maximaal 25 meter van de bedrijfswoning;
- Het recreatieve plattelandsverblijf moet in functionele en bedrijfseconomische zin ondergeschikt zijn aan het agrarisch bedrijf. Maximaal 25% van het vloeroppervlak van de bedrijfsgebouwen, inclusief bedrijfswoning, mag voor de nevenactiviteit worden gebruikt. De maximale oppervlakte per verblijf wordt gecategoriseerd naar het aantal personen waarvoor het verblijf bedoeld is;
- Ter voorkoming van permanente bewoning wordt een maximum verblijfsduur gehanteerd van zes aaneengesloten weken. Daarnaast dient met de initiatiefnemer een overeenkomst te worden gesloten waarin wordt bedongen dat, indien sprake is van permanente bewoning, een boeteclausule in werking zal treden. Handhaving is dan mogelijk op basis van de wettelijke regeling conform het GBA;
- Er mag per bedrijf slechts één recreatief plattelandsverblijf gerealiseerd worden, dat plaats mag bieden aan maximaal zes personen. Bij een appartementvorm dat ondergeschikt blijft aan de bedrijfswoning kan hier van afgeweken worden en mag de capaciteit van zes overnachtingsplaatsen uitgesplitst worden over maximaal twee vakantieverblijven;
- Een recreatief plattelandsverblijf moet voldoen aan de bepalingen gesteld in de Wabo het Bouwbesluit, Bouwverordening, Gebruiksbesluit, Activiteitenbesluit en de redelijke eisen van welstand, externe veiligheid en getoetst zijn op brandveiligheid; De eigenaren van vakantieverblijven moeten een nachtregister bijhouden, als bedoeld in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht. Hierin dienen ook de kinderen jonger dan vier opgenomen te worden;
- De gasten die in het recreatief plattelandsverblijf verblijven zijn toeristenbelasting verschuldigd;
- Er mogen geen andere horeca-activiteiten dan het verstrekken van logies plaatsvinden (ondergeschikte horeca);
- Reclame voor het recreatief plattelandsverblijf is mogelijk op eigen terrein;
- Parkeren dient te gebeuren op eigen terrein;
- Er mogen geen onevenredig nadelige gevolgen voor het woon- en leefklimaat van omwonenden en de bedrijfsvoering van omliggende bedrijven ontstaan.

Opmerking

De locatie waar het recreatieve plattelandsverblijf gevestigd is heeft een agrarische bestemming; dat betekent dat het recreatief plattelandsverblijf niet geurgevoelig is volgens de Wet geurhinder en veehouderij.

3.6 Niet-agrarische bedrijven

3.6.1 Bestaande bedrijven

De bestaande bedrijven (niet agrarisch) zijn in lijn met het geldende bestemmingsplan voor niet-agrarische bedrijven voor het buitengebied van de voormalige gemeente Zundert bestemd. Voor de rest van het buitengebied is de rechtmatig tot stand gekomen

functie positief bestemd. Bovendien heeft een actualisering plaatsgevonden. Niet agrarische bedrijven zijn beperkt tot de categorieën 1 en 2 volgens de publicatie *Bedrijven en Milieuzonering van de VNG (2009)*, tenzij in de bestaande situatie sprake is van een legaal categorie 3-bedrijf. Dit is eveneens overeenkomstig de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant. Omschakelingen conform de Staat van Bedrijfsactiviteiten, zoals bijgevoegd bij de regels, is sowieso toegestaan. Daar waar al sprake is van een afwijkende oppervlakte of activiteit kan omgeschakeld worden naar bedrijfsactiviteiten met een kleinere of gelijkblijvende omvang en milieucategorie.

3.7 Wonen

3.7.1 Bestaande burgerwoningen

In het bestemmingsplan hebben de rechtmatig tot stand gekomen vrijstaande burgerwoningen de bestemming 'wonen'. Voor de burgerwoningen binnen deze bestemming wordt de volgende maximale maatvoering gehanteerd:

- 750 m³ voor burgerwoningen (gothoogte: 7 m, bouwhoogte: 10 m);
- 100 m² voor bijbehorende bouwwerken (gothoogte 3 m, bouwhoogte 5 m);

Aaneengebouwde burgerwoningen

In het buitengebied van de gemeente Zundert komen ook aaneengebouwde burgerwoningen voor. Dit zijn vaak voormalige boerderijen, die zijn gesplitst. Voor deze aaneengebouwde burgerwoningen geldt een andere maatvoering, dan voor de vrijstaande burgerwoningen. De volgende maximale maatvoering is hiervoor opgenomen:

- 600 m³ per woning;
- 75 m² voor bijbehorende bouwwerken;
- gothoogte: 7 m;
- bouwhoogte: 10 m.

Vaak zijn aaneengebouwde woningen minder groot dan vrijstaande woningen. De gemeente wil verdere versterking door eventuele uitbreiding van aaneengebouwde woningen voorkomen. Daarom is ervoor gekozen om de hiervoor genoemde maatvoering te hanteren voor aaneengebouwde burgerwoningen. De aaneengebouwde woningen zijn specifiek aangeduid op de verbeelding. Hier zijn uitsluitend 2 aaneengebouwde woningen toegestaan. Op deze manier wordt voorkomen dat 1 van de woningen wordt gesloopt en elders op het perceel wordt terug gebouwd. Zo blijft er sprake van een eenduidig beeld.

Woningsplitsing

Voor woningsplitsing zijn in het bestemmingsplan mogelijkheden opgenomen, mits het splitsing betreft van voormalige boerderijgebouwen die zijn aangeduid met 'cultuurhistorische waarden'. Binnen een voormalig boerderijgebouw zijn maximaal 2 woningen toegestaan.

Beroep en bedrijf aan huis

Onder een beroep of bedrijf aan huis wordt het volgende verstaan: een beroep of bedrijf, dat in of bij een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is. Er worden 2 categorieën onderscheiden: de vrije beroepen oftewel aan huis gebonden beroepen en beroeps- en/of bedrijfsmatige activiteiten.

Voor wat betreft de beleidsregels is aansluiting gezocht bij de regels zoals die gelden binnen de bestemmingsplannen voor de bebouwde kommen binnen de gemeente Zundert.

Zowel beroeps- als bedrijfsmatige activiteiten in de woning met de daarbij behorende

bijgebouwen zijn mogelijk met een binnenplanse afwijking en met dien verstande dat:

- het ondergeschikt blijft aan de woonfunctie;
- de persoon die de activiteit uitoefent tevens bewoner van het huis is;
- degene die de activiteiten in de woning of bijgebouw uitvoert is tevens gebruiker van de woning. Er mag daarnaast één medebewoner en één persoon van buitenaf worden ingehuurd voor ondersteunende werkzaamheden. In totaal dus maximaal drie personen.
- er mag geen vorm van opslag, horeca, detailhandel of groothandel plaatsvinden vanuit de woning en of het bijgebouw mag geen horeca, detailhandel of groothandel plaatsvinden, ook mag geen seksinrichting worden opgericht.
- Agrarische bedrijven mogen niet onevenredig worden geschaad. De beroep- of bedrijfsmatige activiteit mag de agrarische bedrijfsvoering in de omgeving niet beïnvloeden en of onevenredige schade toebrengen.
- uitsluitend categorie 1 bedrijven gevestigd mogen worden. De beroeps- of bedrijfsmatige activiteit moet een categorie 1 bedrijf zijn. Een categorie 2 bedrijf is mogelijk mits kan worden aangetoond dat het een activiteit betreft die qua effect op de omgeving daarmee gelijk te stellen is.
- voldoen aan eisen m.b.t. externe veiligheid
- het geen nadelige invloed heeft op het verkeer
- de noodzakelijke aanvullende parkeervoorzieningen voor de activiteit en als gevolg van de activiteit (bezoekers/laden en lossen) dienen op eigen terrein te worden gesitueerd. de activiteit mag geen duidelijk waarneembare nadelige invloed hebben op de verkeerssituatie ter plaatse.
- reclame-uitingen met beperkte omvang zijn toegestaan
- geen publiekgericht karakter en onbelemmerde en onbeperkte toegang van publiek

Met deze beleidsregel worden voldoende mogelijkheden geboden voor activiteiten aan huis die passen in de bedrijfs-/ woonomgeving. Het is niet wenselijk activiteiten zoals detailhandel en publieksgerichte activiteiten, toe te staan die niet passen binnen de uitgangspunten van deze beleidsregel.

3.7.2 Woonbos

Voor een aantal woningen is speciaal een bestemming Wonen - Woonbos opgenomen. Het gaat om de woningen die op het terrein staan, dat grenst aan het recreatieterrein Oekelsbos. Gezien de ligging in het groen en de totstandkoming van deze situatie (legalisering) is deze bestemming opgenomen. De bouw mogelijkheden zijn dan ook beperkter voor deze woningen dan voor de andere in het buitengebied aanwezige woningen. De maximale inhoudsmaat van de woningen bedraagt 450 m³. De maximale omvang van de bijbehorende bijgebouwen bedraagt 70 m². Verder is wat betreft regeling voor deze woningen aangesloten bij het bestemmingsplan dat destijds (2008) speciaal voor dit terrein is opgesteld.

3.7.3 Paardenbakken

Binnen het bestemmingplan is het mogelijk om middels een afwijking van het bestemmingsplan een paardenbak mogelijk te maken. Van deze mogelijkheid tot afwijken kan gebruik worden gemaakt, wanneer een paardenbak redelijkerwijs niet gesitueerd kan worden binnen de bestemming 'Agrarisch - agrarisch bedrijf' of de bestemming 'wonen'. De paardenbak moet wel aansluitend aan de betreffende bestemming worden gerealiseerd (maximaal 100 m vanaf de achtergrens van de bestemming).

In de regels van dit bestemmingsplan wordt nog een aantal voorwaarden gesteld voor het toelaten van een paardenbak, zodat woon- en leefklimaat in de directe omgeving niet onevenredig worden aangetast.

3.8 (Mantel)zorgvoorzieningen

Een mantelzorgverblijf is veelal bestemd voor (tijdelijke) bewoning door zorgbehoevende personen. De zorgvrager woont zelfstandig (met eventueel diens partner of mantelzorgverlener) in de extra woonruimte. Het is niet toegestaan om anderen in de mantelzorgwoning te laten wonen. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRS) bepaalt of er sprake is van een zelfstandig verblijf.

De aanwezigheid van zelfstandige voorzieningen, zoals keuken, badkamer etc., zijn bepalend voor de vraag of er sprake is van een zelfstandige woning. In de meeste gevallen is er voor een mantelzorgverblijf een afwijking nodig, omdat er sprake is van een tijdelijke extra woonruimte. De duur van de tijdelijkheid kan niet van te voren worden vastgelegd, gelet op het karakter van mantelzorg.

De voorkeur gaat uit naar in pandige mantelzorg. Echter er is voor gekozen om mantelzorg niet te beperken tot inwoning omdat hiermee onvoldoende tegemoet gekomen kan worden aan de maatschappelijke vraag naar mantelzorg. Hierdoor is er een mogelijkheid voor inwonen op afstand. Hierbij heeft een tijdelijke woonunit de voorkeur boven bewoning van een bestaand bijgebouw. Toch kunnen er redenen zijn om te kiezen voor huisvesting ten behoeve van mantelzorg in een bestaand bijgebouw. Het realiseren van huisvesting ten behoeve van mantelzorg in een aangebouwd of in pandig bijgebouw krijgt de voorkeur boven een vrijstaand bijgebouw. Het bouwen van een nieuw bijgebouw ten behoeve van mantelzorg is niet toegestaan. Bij een aanvraag krijgt de aanvrager de voorkeur (opties) toegelicht.

Inwoning

De voorkeur gaat uit naar inwoning. De zorgbehoevende woont bij gezinsleden/ of kennissen in dezelfde woning. Inwoning is rechtstreeks toegestaan indien het bestemmingsplan dit toelaat. Mantelzorg is alleen toegestaan indien de locatie bestemd is voor wonen. Inwoning is rechtstreeks passend binnen het bestemmingsplan als de maximale inhoud van de woning inclusief een aangebouwd bijgebouw, dat gebruikt wordt voor mantelzorg, niet wordt overschreden.

Tijdelijke woonunit

Een tijdelijke woonunit heeft de voorkeur boven het bewonen van een bestaand vrijstaand bijgebouw. Dan hoeven er geen bijgebouwen te worden aangepast en na beëindiging kan een woonunit snel worden verwijderd. Een tijdelijke woonunit kan verleend worden via een binnenplanse afwijking. Een tijdelijke woonunit op basis van mantelzorg mag geplaatst worden bij een woning als het tijdelijke verblijf ingepast wordt met een maximale oppervlakte van 80 m². Dit komt bovenop het maximale toegestane aantal m² voor bijgebouwen.

Zelfstandig wonen in een aan of bijgebouw

Er kunnen verschillende redenen zijn om toch te kiezen voor huisvesting van mantelzorg in een bijgebouw. Zo kan er sprake zijn van bijgebouwen waar niets mee wordt gedaan en/of er is geen mogelijkheid voor het plaatsen van een tijdelijke woonunit. De provincie geeft aan dat onder strikte condities aan tijdelijke bewoning van een vrijstaand bijgebouw medewerking kan worden verleend. De gemeente Zundert volgt hierin de provinciale voorbeeldregeling.

Deze voorbeeldregeling gaat uit van de mogelijkheid voor een afhankelijk woonruimte voor mantelzorg van maximaal 80 m². Het bouwen van een bijgebouw ten behoeve van mantelzorg is echter niet toegestaan. Doormiddel van een binnenplanse afwijking staat de gemeente Zundert huisvesting ten behoeve van mantelzorg toe in bestaande bijgebouwen die vallen binnen het bestemmingsplan Buitengebied.

3.9 Cultuurhistorie en archeologie

Cultuurhistorische waarden

Op de verbeelding zijn de gemeentelijke en Rijksmonumenten aangeduid met eenzelfde aanduiding. Deze aanduiding heeft met name de functie om aan te geven dat de hoofdvorm van het gebouw of complex dient te worden gehandhaafd. Daarmee wordt voorkomen dat ongewenst wordt gesloopt en teruggebouwd.

Beekdalen

Eerder is al ingegaan op de wijze waarop de beekdalen in het bestemmingsplan zijn opgenomen. De begrenzing van de beekdalen is conform de begrenzing van het beekdal volgens het oude bestemmingsplan buitengebied Zundert, voor zover deze overeenkomt met de aanduiding Groenblauwe mantel uit de Verordening ruimte. Deze grenzen zijn doorgetrokken naar het Rijsbergse deel dat in het vigerende bestemmingsplan buitengebied geen extra beschermingszone rond de beekdalen heeft opgenomen. Bescherming van de beekdalen is behalve in het kader van de aanwezige natuurwaarden ook van belang met betrekking tot de waterberging. Bij het opstellen van de regels in relatie tot het verlenen van een omgevingsvergunning zijn bodem, water en landschap leidend (nee, tenzij principe).

Archeologie

Voor de archeologische waarden is een archeologisch beleid opgesteld. Het archeologische beleid is op een beleidskaart opgenomen. Beleid en beleidskaart zijn als bijlage toegevoegd aan deze toelichting. Het plangebied is verdeeld in gebieden waar geen archeologische waarden zijn en gebieden waarin dat wel het geval is. Zijn archeologische waarden aanwezig of te verwachten, dan is het desbetreffende gebied verdeeld in categorieën. De bescherming vindt plaats via het stelsel van de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. De waarden zijn beschermd door middel van een dubbelbestemming. Naarmate de verwachtingen over het aantreffen van archeologische waarden hoger zijn, dient eerder een vergunning te worden aangevraagd. De aanvrager dient aan te tonen dat als gevolg van de door hem uit te voeren werkzaamheden de desbetreffende archeologische waarden niet worden geschaad.

3.10 Water

Grotere oppervlakten water en leggerwaterlopen hebben in het bestemmingsplan de bestemming 'water' gekregen. Niet alle kavelsloten zijn bestemd in verband met de leesbaarheid van de verbeelding. Deze zijn generiek geregeld binnen de gebied dekkende bestemmingen.

Een aantal gebieden wordt alleen gebruikt t.b.v. waterberging. Deze hebben de bestemming Water gekregen. Het gaat om de volgende gebieden:

- de waterbergingsgebieden van de legger van het waterschap.
- een aantal gebieden is in agrarisch gebruik, maar doet ook regelmatig dienst als waterberging. Deze gebieden hebben de Dubbelbestemming Waterstaat - Waterberging. Dit zijn de gebieden zoals opgenomen in de Verordening Ruimte en aangeduid als Regionale waterberging. De gebieden die al zijn ingericht hebben niet deze dubbelbestemming gekregen.
- een aantal gebieden zal t.z.t. naast de agrarische functie de functie van waterberging krijgen. Voor deze gebieden is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om te wijzigen naar Water, of de dubbelbestemming Waterstaat - Waterberging toe te voegen. Deze gebieden zijn opgenomen met een wro-zone - reserveringsgebied waterberging.
- het attentiegebied EHS (de voormalige natte natuurparel) is eveneens middels een dubbelbestemming opgenomen binnen de verschillende bestemmingen waarbinnen deze voorkomt. Voor beide dubbelbestemmingen is een stelsel opgenomen om te kunnen afwijken van de bestemmingen, middels een omgevingsvergunning (vroegere aanlegvergunningstelsel).

Voor het Attentiegebied EHS houdt dit het volgende in: het verkrijgen van een

omgevingsvergunning is onder voorwaarden mogelijk om zo het verzetten van grond van meer dan 100 m³ of op een diepte van 60 cm onder maaiveld te voorkomen.

Ook is verwezen naar de Keur van het waterschap. De Keur is niet 1 op 1 opgenomen in de regels van het bestemmingsplan. Op deze manier wordt voorkomen dat wanneer de Keur wijzigt ook het bestemmingsplan moet worden gewijzigd.

Hoofdstuk 4 Milieu

4.1 Inleiding

Hoewel de ruimtelijke ordening en het milieubeleid zich met dezelfde omgeving bezig houden, verschilt de wettelijke basis. Het belangrijkste kader voor het milieubeleid is de Wet milieubeheer. Voor de ruimtelijke ordening is dat de Wet ruimtelijke ordening. Echter, omdat beide beleidsvelden zich met dezelfde omgeving bezighouden mag van wederzijds negeren geen sprake zijn. Zowel op Rijksniveau als op provinciaal en gemeentelijk niveau laat het omgevingsbeleid een integratie van de twee beleidsvelden zien (onder meer via de nieuwe omgevingsvergunning). Het bestemmingsplan mag ook geen belemmering zijn voor de uitvoering van het milieubeleid. Waar mogelijk versterkt het bestemmingsplan het instrumentarium uit het milieuspoor.

Bij nieuwe ontwikkelingen dient door middel van een afwijking of een wijziging de uitvoerbaarheid te worden aangetoond, waaronder begrepen de toelaatbaarheid op het gebied van milieu, externe veiligheid, waterhuishouding, ecologie en archeologie. Zo zijn in het bestemmingsplan de in het plangebied aanwezige hinderzones opgenomen, om te voorkomen dat vanuit het oogpunt van milieubeheer onaanvaardbare situaties ontstaan. Het bestemmingsplan kan niet in de plaats treden van milieubeleid. Het wettelijke kader is daar niet op toegesneden en het kan leiden tot een stelsel van dubbele of elkaar overlappende regelgeving.

In het buitengebied spelen diverse milieuaspecten zoals geluid, lucht, bodem, water en externe veiligheid. In dit hoofdstuk is enerzijds weergegeven wat de huidige situatie in het buitengebied van Zundert is. Anderzijds geeft dit hoofdstuk aan hoe de milieuaspecten zich verhouden tot de ontwikkelingsmogelijkheden in dit bestemmingsplan.

4.2 Geluid en luchtkwaliteit

4.2.1 Geluid

Op 1 januari 2007 is de gewijzigde Wet geluidhinder (Wgh) in werking getreden. Deze wet biedt geluidgevoelige bestemmingen (zoals woningen) bescherming tegen geluidhinder van wegverkeerslawaai, spoorweglawaai en industriellawaai. Deze bescherming vindt plaats door middel van zonering. Er gelden grenswaarden op basis waarvan de bouw van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen binnen de geluidszone wordt beperkt. De geluidsbronnen in het buitengebied van Zundert betreffen met name weg- en railverkeer.

Wegverkeer

Volgens de Wet geluidhinder is het noodzakelijk dat er aandacht wordt besteed aan de akoestische situatie (bij nieuwe geluidgevoelige objecten). Voor wegen die deel (gaan) uitmaken van een 30 km-gebied geldt dat akoestisch onderzoek in principe niet uitgevoerd hoeft te worden. De voorkeursgrenswaarde van 48 dB mag aan de gevel echter niet overschreden worden.

In het plangebied gelden geen belemmeringen vanuit spoorweglawaai en/ of luchtvaartlawaai. In het geval in de toekomst een bouwplan voor een geluidgevoelig object ingediend wordt, dient getoetst te worden aan het gemeentelijke milieumodel (of het dan geldende model) om te bepalen of de voorkeursgrenswaarden uit de Wgh worden overschreden. Indien de verwachting is dat deze overschreden worden, is akoestisch onderzoek nodig om de werkelijke gevelbelasting en de te treffen maatregelen te bepalen.

Indien nodig en mits volledig kan het akoestisch onderzoek als onderbouwing van een ontheffingsaanvraag hogere waarde worden gebruikt. In dit bestemmingsplan zijn geen nieuwe ontwikkelingen voorzien.

Industrie

Voor industrieterreinen waarop inrichtingen zijn of kunnen worden gevestigd, die in belangrijke mate geluidhinder veroorzaken, geldt op basis van de Wet geluidhinder een verplichte zonering. De geluidszone dient op de verbeelding te worden aangegeven. Er is in de gemeente Zundert geen sprake van een gezoneerd industrieterrein. Ook is er geen sprake van dergelijke terreinen buiten de gemeente die een invloed hebben op het plangebied.

Conclusie

Op grond van artikel 77 van de Wet geluidhinder dient bij de voorbereiding van de vaststelling van een bestemmingsplan een akoestisch onderzoek ingesteld te worden naar geluidbelastingen op de gevels van woningen afkomstig van (spoor)wegverkeerslawaai.

Uit dit onderzoek moet naar voren komen wat de te verwachten geluidbelasting voor woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen is en welke maatregelen worden getroffen om de maximaal toelaatbare grenswaarden niet te overschrijden.

Dit onderzoek kan achterwege blijven indien op het tijdstip van de vaststelling of herziening van een bestemmingsplan een weg reeds aanwezig of in aanleg is en de woning of andere geluidsgevoelige objecten ook reeds aanwezig of in aanbouw zijn. Aangezien het bestemmingsplan rechtens geen nieuwbouw van woningen toelaat, kan een akoestisch onderzoek daarom achterwege blijven.

De consequenties van geluid van wegverkeer heeft in het buitengebied enkel betrekking op cultuurhistorisch waardevolle panden, die gesplitst kunnen worden tot 2 woningen, met behoud van de aanwezige waarden. Vanuit de Wet Geluidhinder geldt dat voor deze woningen sprake is van een 'nieuwe situatie'. Deze mogelijkheden worden in het bestemmingsplan mogelijk gemaakt via een wijzigingsbevoegdheid. In het bestemmingsplan is een verplichte procedurele koppeling tussen het bestemmingsplan en aantoning van de toelaatbaarheid op het gebied van milieu, en dus geluid, opgenomen.

In het geval in de toekomst een bouwplan voor een geluidgevoelig object ingediend wordt, dient getoetst te worden aan het gemeentelijke model (of het dan geldende model) om te bepalen of de voorkeursgrenswaarden uit de Wgh worden overschreden. Indien de verwachting is dat deze overschreden worden, is akoestisch onderzoek nodig om de werkelijke gevelbelasting en de te treffen maatregelen te bepalen. Indien nodig en mits volledig kan het akoestisch onderzoek als onderbouwing van een ontheffingsaanvraag hoge waarden worden gebruikt.

4.2.2 Luchtkwaliteit

Sinds 15 november 2007 zijn de belangrijkste bepalingen over luchtkwaliteitseisen opgenomen in de Wet milieubeheer. Dit deel staat ook wel bekend als de Wet luchtkwaliteit'. Hiermee is het Besluit luchtkwaliteit 2005 (Bik 2005) vervallen. Met de nieuwe 'Wet luchtkwaliteit' wil de overheid zowel de verbetering van de luchtkwaliteit bewerkstelligen als ook de gewenste ontwikkelingen in ruimtelijke ordening doorgang laten vinden.

De kern van de 'Wet luchtkwaliteit' bestaat uit de (Europese) luchtkwaliteitseisen. Rijk, provincies en gemeenten werken samen om de Europese eisen voor luchtkwaliteit te realiseren. De bestuursorganen dienen bij de uitoefening van bevoegdheden die gevolgen kunnen hebben voor de luchtkwaliteit grenswaarden in acht te nemen. De vaststelling van een bestemmingsplan wordt in de jurisprudentie aangemerkt als de uitoefening van een bevoegdheid die gevolgen kan hebben voor de luchtkwaliteit. Een belangrijke wijziging ten opzichte van het Besluit luchtkwaliteit 2005 is introductie van het begrip 'niet in betekenende mate' (NIBM). Dit begrip maakt ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk in overschrijdingssituaties. Elk project dat NIBM bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit kan uitgevoerd worden. Binnen gestelde

omvangsgrenzen is geen toetsing aan de grenswaarden van de luchtkwaliteit noodzakelijk. Wel blijven de begrippen goede ruimtelijke ordening en blootstelling van kwetsbare groepen van belang.

Voor stikstofoxide, koolmonoxide, benzeen, zwaveldioxide en lood zijn bij landelijke metingen en berekeningen geen overschrijdingen van de grenswaarden geconstateerd of te verwachten. Voor stikstofdioxide en fijn stof ligt dat anders.

Ten aanzien van concentraties stikstofdioxide wordt, uitgaande van doorzetting van de huidige dalende trend, verwacht dat landelijk grotendeels aan de grenswaarden voor stikstofdioxide wordt voldaan.

Het plangebied van voorliggend bestemmingsplan bevat geen sterk verkeersbelaste locaties in stedelijk gebied, maar betreft landelijk gebied met bebouwing. De A16 is de meest intensieve verkeersader die aan de oostzijde van de gemeente ligt. Langs deze Rijksweg is er in 2010 geen sprake van overschrijding van de grenswaarden. Het aspect luchtkwaliteit maakt voorts deel uit van het MER dat in het kader van dit bestemmingsplan wordt opgesteld. Hierin wordt ook de ontwikkeling van de intensieve veehouderij meegenomen. Ruimere ontwikkelingsmogelijkheden voor deze bedrijven kunnen immers leiden tot een toename van fijn stof emissie en daarmee consequenties hebben voor de luchtkwaliteit in het buitengebied. De conclusies van deze MER zijn opgenomen in het bestemmingsplan.

Conclusie

Dit bestemmingsplan voorziet niet direct in de bouw van nieuwe woningen of in de realisatie van andere functies die substantieel meer verkeersbewegingen met zich meebrengen. De luchtkwaliteit ter plaatse is goed. Het uitvoeren van een luchtkwaliteitsonderzoek ten behoeve van dit bestemmingsplan is niet noodzakelijk.

4.3 Geur

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dienen te worden getoetst aan de normen uit de per 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij. Als gevolg van deze wet worden normen gesteld voor de bouw van nieuwe geurgevoelige objecten (zoals woningen). Er dient voor deze woningen sprake te zijn van een goed woon- en leefklimaat. Daarnaast mag geen afbreuk worden gedaan aan de milieuruimte van omliggende veehouderijbedrijven.

In het buitengebied van Zundert zijn de volgende geurbronnen van belang:

- industriële geurbronnen (bedrijven en nutsfuncties);
- veehouderijen.

Het bestemmingsplan voorziet niet in het rechtstreeks toelaten van geurgevoelige bestemmingen. Bij afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden waar geurgevoelige bestemmingen mogelijk worden gemaakt, is de voorwaarde opgenomen dat er sprake moet zijn van het aantonen van de toelaatbaarheid vanuit het aspect milieu. Het aspect geur maakt hier deel van uit.

In het MER bij dit bestemmingsplan wordt nadrukkelijk ingegaan op het aspect geur.

4.4 Bodem

In een bestemmingsplan dient inzichtelijk te worden gemaakt of de bodem geschikt is voor de toe te kennen bestemmingen. Daarom dient in principe inzicht te worden gegeven in de bodemkwaliteit van locaties voor gronden die in een bestemmingsplan een nieuwe bestemming krijgen.

In dit bestemmingsplan wordt vooral de bestaande situatie bestendigd. Nieuwe ontwikkelingen waarvoor nog geen planologische procedure is gevoerd, zijn in het plan niet meegenomen. In het kader van het bestemmingsplan hoeven dan ook geen bodemonderzoeken te worden uitgevoerd.

4.5 Bedrijven en milieuzonering

In maart 2009 is de nieuwe uitgave van de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) verschenen. In deze publicatie is een lijst opgenomen met richtafstanden voor een scala aan milieubelastende activiteiten ten opzichte van een rustige woonwijk. Voorts geeft de handreiking aan waar gemeenten maatwerk en flexibiliteit kunnen toepassen bij het inpassen van bedrijvigheid in de fysieke omgeving en bij het inpassen van woningen en andere gevoelige functies nabij bedrijven.

Bij omschakeling en bij flexibiliteitsbepalingen die betrekking hebben op nieuwe milieubelastende activiteiten wordt een koppeling gelegd met de staat van bedrijfsactiviteiten zoals opgenomen in deze publicatie.

4.6 Water

In deze waterparagraaf wordt beschreven welke waterhuishoudkundige en waterstaatkundige aspecten relevant zijn in het plangebied van dit bestemmingsplan. In deze waterparagraaf wordt vooral aangegeven hoe de bestaande waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige aspecten zijn opgenomen in het regels en verbeelding. De watergangen zijn in de verbeelding opgenomen. Bij ontwikkelingen die middels ontheffing of wijziging mogelijk zijn, vormt waterhuishouding een specifiek onderdeel van de beoordeling. In lijn met de Verordening ruimte van de provincie Brabant is het mogelijk gemaakt de beken te ontwikkelen tot ecologische verbindingszone. Hiervoor is een wro-zone - wijzigingsgebied ecologische verbindingszone opgenomen. De waterlopen waarvan de aangrenzende gronden als zodanig zijn aangeduid, waren in de Structuurvisie van de gemeente ook al opgenomen als ecologische verbindingszone. Daarnaast is rond een aantal beekdalen, in lijn met de verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant de aanduiding wro-zone - zoekgebied beekherstel opgenomen. Binnen deze gebieden zijn werken en werkzaamheden middels een omgevingsvergunning toegestaan. Natuurlijk zijn hier voorwaarden aan gekoppeld, gerelateerd aan de ter plaatse aanwezige waarden.

Waterbeleid

Het beleid aangaande de waterhuishouding is beschreven in Bijlage 1 Beleidskaders. Het waterschap werkt aan een beter watersysteem, voor mensen, planten en dieren en streeft naar een robuuster watersysteem. Dit houdt het volgende in: veiliger, minder kwetsbaar voor regenval en droogte, schoner, natuurlijker en beter toegankelijk voor recreanten. Het waterschap pakt deze thema's in samenhang aan omdat dit leidt tot een beter resultaat. In het waterbeheerplan staan de doelen en noodzakelijke ingrepen. Bij de keuze daarvan heeft het waterschap een afweging gemaakt tussen belangen van boeren, burgers, natuurbeheerders en andere partijen. Het waterbeheerplan geeft de basis voor het continue proces van plannen en aanpassen. In het waterbeheerplan zijn de volgende thema's onderscheiden:

- Veilige dijken;
- Droge voeten;
- Voldoende water;
- Gezonde natuur;
- Schoon water;
- Genieten van water.

In het waterbeheerplan is per thema aangegeven wat het waterschap wil doen, hoe dit bereikt kan worden en hoe de resultaten worden gemeten.

Voorts geldt voor diverse ontwikkelingen in het buitengebied de Keur van het waterschap. De Keur is van toepassing op watergangen die in de Keur zijn opgenomen. De regelgeving van de Keur blijft van toepassing ongeacht of in bestemmingsplanregels deze regelgeving is overgenomen of ernaar wordt verwezen. In de regels wordt op verschillende plaatsen verwezen naar de voorwaarde dat werken / ontwikkelingen

hydrologisch neutraal of in overleg met het waterschap dienen te worden uitgevoerd.

Watertoets

Conclusie is dat het bestemmingsplan buitengebied ten aanzien van water nauwelijks grote wijzigingen kent. De waterhuishouding in het gebied zal dan ook nauwelijks veranderen. Voorts hanteert de gemeente de voorkeursvolgorde schoon houden, scheiden en zuiveren als uitgangspunt.

4.7 Externe veiligheid

Het bestemmingsplan is conserverend van aard. Het bestemmingsplan laat niet direct ontwikkelingen toe. Via een afwijking (binnenplanse ontheffing) zijn wel diverse ontwikkelingen mogelijk; zoals het oprichten van een minicamping bij agrarische bedrijven (voor 25 plaatsen) en het oprichten van een Bed & Breakfast bij woningen. Bij externe veiligheid wordt onderscheid gemaakt in de richtlijnen voor stationaire bronnen en transportassen. De richtlijnen voor stationaire bronnen zijn vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi). De richtlijnen voor transport zijn vastgelegd in de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). In zowel de richtlijnen voor stationaire bronnen als voor de transportassen worden normwaarden gegeven voor twee verschillende typen risico's, het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Ten behoeve van het bestemmingsplan is een verantwoording voor de externe veiligheid opgesteld. Deze verantwoording is opgesteld in overleg met en na goedkeuring van de Veiligheidsregio. De desbetreffende rapportage is opgenomen als bijlage bij de toelichting.

Plaatsgebonden risico (PR)

Het plaatsgebonden risico geeft inzicht in de theoretische jaarlijkse kans op overlijden van een individu op een bepaalde horizontale afstand van een risicovolle activiteit. Dit risico wordt bepaald door te stellen dat een (fictieve) persoon zich 24 uur per dag gedurende een heel jaar, onbeschermd op een bepaalde plaats bevindt. Het plaatsgebonden risico is geheel afhankelijk van de hoeveelheid vervoer en de aard van gevaarlijke stoffen en de ongevalfrequentie.

Het plaatsgebonden risico kan als risicocontour worden weergegeven op een topografische kaart door middel van lijnen die getrokken zijn door de punten met een gelijke jaarlijkse kans op overlijden. De grenswaarde van het plaatsgebonden risico voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is een kans van één op miljoen per jaar (10⁻⁶ per jaar). Binnen de risicocontour van 10⁻⁶ per jaar zijn kwetsbare objecten niet toegestaan.

Groepsrisico (GR)

Het Groepsrisico wordt zowel bepaald door de mogelijke ongevallen en bijbehorende ongeval- en uitstromingsfrequentie als het aantal aanwezigen in de nabijheid van een eventueel ongeval. Bij het aangeven van representatieve aantallen personen wordt gewerkt vanuit zowel de kwetsbare als de minder kwetsbare bestemmingen. Met het groepsrisico wordt aangegeven hoe hoog het totale aantal slachtoffers bij een ongeval kan zijn op basis van de aanwezige mensen. Naarmate de groep slachtoffers (N) groter wordt, moet de kans (f) op een dergelijk ongeval (kwadratisch) kleiner zijn. Dit resulteert in een fN-curve waarbij de kans tegen het aantal slachtoffers is uitgezet. Bij het bepalen van het groepsrisico wordt er getoetst met behulp van de oriëntatiewaarde. Dit is geen harde norm, maar geldt als richtwaarde.

Het bevoegd gezag bepaalt echter zelf of zij een groepsrisico in een bepaalde situatie acceptabel vindt of niet. Het groepsrisico geeft de aandachtspunten aan langs een transportroute en nabij stationaire risicobronnen waar zich mogelijk een ramp met veel slachtoffers kan voordoen. Op basis van deze informatie kan het bevoegd gezag zijn standpunt bepalen.

Verantwoording Groepsrisico

In de Circulaire Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen en het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen is aangegeven dat bij overschrijding van de oriëntatiewaarde of bij een toename van het groepsrisico, de verantwoording doorlopen moet worden. Vanuit het Besluit externe veiligheid inrichtingen geldt voor elk nieuw besluit de plicht tot verantwoorden.

De Verantwoordingsplicht Groepsrisico bestaat uit de volgende stappen:

- Vaststellen van de risico's van de huidige situatie.
- Vaststellen van het risico na realisatie van de nieuwe plannen.
- Ruimtelijke onderbouwing van het plan.
- Maatregelen ter beperking van de risico's.

Mogelijkheden voor hulpverlening en zelfredzaamheid.

In paragraaf 4.3 van de Circulaire Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen en artikel 12 van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen worden deze stappen nader beschreven.

4.7.1 Onderzoek externe veiligheid

4.7.1.1 Inleiding

Het aspect externe veiligheid kan relevant zijn vanwege bedrijven (inrichtingen) die met gevaarlijke stoffen werken en vanwege het transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen.

Het onderzoek naar de externe veiligheidsrisico's in het plangebied Bestemmingsplan Buitengebied, waarin tevens de risicoberekeningen zijn opgenomen, vormt een separate bijlage bij dit bestemmingsplan.

4.7.1.2 Bedrijven

Wettelijk kader

Het Bevi (Besluit externe veiligheid inrichtingen) is gericht aan het bevoegd gezag inzake de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en heeft onder meer tot doel om bij nieuwe situaties toetsing aan de risiconormen te waarborgen. In de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) zijn standaardafstanden opgenomen waarbij wordt voldaan aan de grenswaarden van het plaatsgebonden risico.

Het Bevi is van toepassing op vergunningsplichtige risicovolle bedrijven en de nabijgelegen al dan niet geprojecteerde (beperkt) kwetsbare objecten. In artikel 2, lid 1 van het Bevi is opgesomd wat wordt verstaan onder risicovolle bedrijven. Voor de toepassing van het Bevi, wordt een nieuw ruimtelijk besluit gezien als een nieuwe situatie.

Bestaande situatie Bevi-inrichtingen

Uit het professionele risicokaart blijkt dat het plangebied binnen het invloedsgebied is gelegen van 7 Bevi-inrichtingen. Hiervan is 1 inrichting binnen het plangebied zelf gelegen. Drie Bevi-inrichtingen zijn in de gemeente Breda gelegen.

Bevi-bedrijf	Adres	
Autoservice De Noordhoek	Noordhoeksestraat 1	Rijsbergen
Camping Laarse Heide	Laarse Heistraat 10	Zundert
Total Wernhout	Wernhoutseweg 113	Wernhout
ARDO B.V.	Industrieweg 9	Zundert

Shell Hazeldonk West	Hazeldonk 5002	Breda
Shell Hazeldonk Oost	Hazeldonk 111	Breda
Loodet	Hazeldonk 6803	Breda

De plaatsgebonden risicocontouren van 10^{-6} /jaar van beide Shell tankstations vallen (deels) binnen het plangebied. Ook de plaatsgebonden risicocontouren van 10^{-6} /jaar van Autoservice De Noordhoek zijn over het plangebied gelegen. De bestemming van de gebieden binnen deze contouren is zodanig dat realiseren van kwetsbare objecten binnen deze contouren is uitgesloten.

Het realiseren van kwetsbare objecten binnen deze PR contouren dient uitgesloten te worden

Naar aanleiding van het onderzoek naar landgrensoverschrijdende risico's is geconstateerd dat van Oostvogels Logistics, gelegen aan de Luxemburgstraat 3 te Hoogstraten, het invloedsgebied is gelegen over het grondgebied van de gemeente Zundert. Omdat het een conserverend plan betreft en er geen wijzigingen optreden is geen nieuwe GR-berekening uitgevoerd. Er is wel een verantwoording van het groepsrisico opgesteld.

Conclusie Bevi-inrichtingen

Van de aanwezige Bevi-inrichtingen binnen, en in de omgeving van, het plangebied, zijn meerdere plaatsgebonden risicocontouren gelegen over het plangebied gelegen. Het betreft een PR-contour van het LPG-vulpunt van Shell Hazeldonk West. De PR contour ligt enkele meters over het plangebied. Binnen deze contour is uitgesloten dat kwetsbare objecten kunnen worden gerealiseerd.

Het groepsrisico vanwege de inrichtingen zal niet stijgen als gevolg van dit bestemmingsplan.

Ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing is op grond van art. 13 van het Bevi, het groepsrisico verantwoord.

4.7.1.3 Transport

Wettelijk kader

Voor ruimtelijke plannen zijn spoorwegen, vaarwegen en autowegen risicorelevant als er binnen een zone van 200 meter vanaf de transportas een ontwikkeling gepland wordt.

Beoordeling van de risico's veroorzaakt door het doorgaand verkeer dient plaats te vinden aan de hand van de circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' uit 2004 en de wijziging daarop van 1 augustus 2008 en 1 januari 2010, waarin grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico en richtlijnen voor de toepassing van de rekenmethodiek en de verantwoording van het groepsrisico zijn opgenomen. Voor buisleidingen is op 1 januari 2011 het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden.

De Rijksoverheid is bezig met de ontwikkeling van nieuwe regelgeving en adviseert hierop te anticiperen. Het betreft het Basisnet Weg, het Basisnet Spoor, het Basisnet Water en het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev). In het Btev wordt onder andere beschreven aan welke voorwaarden het bouwen in een plasbrandaandachtsgebied (PAG) moet voldoen.

Het Basisnet weg is inmiddels grotendeels geïmplementeerd in de genoemde circulaire (m.u.v. het PAG). Voor gedetailleerde informatie m.b.t. risicoberekeningen kan het eindrapport Basisnet Weg (oktober 2009) worden geraadpleegd.

- Vaarwegen

Het plangebied is op meer dan 200 meter gelegen van een risicorelevante vaarweg. Dit aspect is daardoor niet relevant.

- Spoorwegen

Het plangebied is op meer dan 200 meter gelegen van een spoorlijn (waarover gevaarlijke stoffen worden getransporteerd). Dit aspect is daardoor niet relevant.

- Provinciale /gemeentelijke wegen

Er vindt beperkt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats over de N263. Er is geen sprake van een plaatsgebonden risico van 10^{-6} per jaar. Het groepsrisico is ruim onder de oriënterende waarde (OW) gelegen.

- Snelwegen

De rijksweg A16 en de bijbehorende verbindingbogen zijn aangrenzend aan het plangebied gelegen. Voor de bestaande situatie zijn berekeningen uitgevoerd uitgaande van GF3-plafonds zoals deze zijn opgenomen in de circulaire.

Uit de berekening blijkt dat ter hoogte van het plangebied sprake is van veiligheidszones (maximaal plaatsgebonden risico van 10^{-6} per jaar). Deze breedte van deze veiligheidszones varieert van 5 tot 30 meter vanaf het hart van de weg. Dit betekent dat de veiligheidszones niet tot in het plangebied reiken.

Het groepsrisico per kilometer ter hoogte van het plangebied is nihil. Dit betekent dat er geen verantwoording groepsrisico noodzakelijk. Wel is advies gevraagd aan de aan de Regionale Brandweer inzake de planning en invulling van eventueel te nemen veiligheidsverhogende maatregelen.

- Buisleidingen

In verband met de bescherming en het beheer van de leiding, is de belemmeringenstrook bestemd. De belemmeringenstrook bedraagt tenminste 5 meter aan weerszijde van een leiding, gemeten vanuit het hart van de buisleiding. Binnen deze afstand is in beginsel geen bebouwing toegestaan.

Voor de hogedruk aardgasleidingen zijn berekeningen uitgevoerd met Carola om het plaatsgebonden risico en het groepsrisico te bepalen. De buisleidingen van de Gasunie hebben op een aantal locaties een PR 10^{-6} . Deze is over een aantal kwetsbare objecten gelegen.

Op grond van het Bevb geldt voor Gasunie de saneringsverplichting vanwege de bestaande (en geprojecteerde) kwetsbare objecten. De gemeente Zundert heeft voor 1 juli 2011 een overzicht van de geconstateerde knelpunten ingediend bij Gasunie. De Gasunie dient ter plaatse de PR 10^{-6} contour te reduceren. Aangezien de buisleiding is gelegen in het buitengebied waar de personendichtheid zeer laag is, is het groepsrisico nihil.

Het realiseren van kwetsbare objecten binnen deze PR-contour is uitgesloten. Wanneer de Gasunie in mogelijk in de toekomst de PR contour van de gasleiding zal verkleinen kan de gemeente Zundert door middel van een afwijkingsbevoegdheid mogelijk kwetsbare objecten toestaan.

Conclusie transport

Het aspect 'vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor- en vaarwegen' is niet relevant.

Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg veroorzaakt een veiligheidszone ter plaatse van de snelweg A16 en de verbindingsoog met de A58 die echter niet over het plangebied is gelegen.

Ontwikkelingen binnen een zone van 200 meter van de A16, de N263 en de nieuwe Randweg zijn relevant voor het groepsrisico. Gezien de huidige lage bevolkingsdichtheid en het overwegend conserverend karakter van het bestemmingsplan, is het groepsrisico niet relevant.

Zowel als gevolg van het transport over de weg alsmede het vervoer door buisleidingen is er geen sprake van een (relevant) groepsrisico zodat een verantwoording groepsrisico achterwege kan blijven.

4.8 Milieueffectrapportage

Aanleiding voor de opstelling van een MER

In het kader van het voorliggende bestemmingsplan buitengebied wordt het beleid over de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij en boomteeltsector nader uitgewerkt. Dit nieuwe planologisch beleid stelt kaders aan ontwikkelingen, waarvoor later nog een milieueffectrapportage moet worden doorlopen of waarvoor moet worden beoordeeld of dat nodig is. Om die reden moet de gemeente ook voor het bestemmingsplan buitengebied een milieueffectrapport (MER) opstellen.

Procedure voor dit MER

Nadat de gemeente Zundert eerst aan de hand van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau advies heeft ingewonnen, is vervolgens het MER opgesteld. Daarbij zat ook een advies van de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage. De gemeente voegt dit MER toe bij het ontwerp-bestemmingsplan, zodat bij de behandeling daarvan de milieueffecten van het plan en eventuele alternatieven daarvoor inzichtelijk worden gemaakt. Ook kan een ieder op het ontwerp-bestemmingsplan en op het MER zijn zienswijzen indienen.

Visie gemeente op haar buitengebied

De gemeente heeft op hoofdlijnen de volgende visie op het nieuwe bestemmingsplan en hoe daarin de boomteeltsector en de veehouderij te faciliteren:

- Het nieuwe bestemmingsplan is beleidsarm en conserverend. Nieuwe ingrijpende ontwikkelingen zijn niet opgenomen, maar nieuw beleid is wel meegenomen om het plan "bij de tijd te brengen";
- De boomteeltsector mag flink groeien en intensiveren. De gemeente wil maximale ruimte bieden aan de boomteeltsector. Als bovengrenzen gelden 500 hectare aan pot- en containervelden en 175 hectare glas. De gemeente streeft daarbij een sterke concentratie na van de boomteelt in het boomteeltontwikkelingsgebied (BOG). Daarnaast biedt zij mogelijkheden in de agrarische hoofdstructuur plus (AHS+). In de beekdalen wenst de gemeente geen verdere intensivering van de boomteeltsector. Het maximum krijgt gestalte door de mogelijkheid van een pot- en containerveld te koppelen aan een aanlegvergunning binnen de bestemming Agrarisch. De aanlegvergunning wordt slechts verleend als het totaal aantal hectaren niet boven de gestelde grenzen uitkomt;
- Groei van de intensieve veehouderij (varkens, kippen, vleeskalveren e.d.) wil de gemeente toelaten conform provinciaal beleid. Dit houdt in dat deze bedrijven tot maximaal 1,5 hectare bouwblok toegekend kunnen krijgen in het verwevingsgebied landbouw. In extensiveringsgebied (zones langs kernen en natuur) mag de sector niet groeien.

Wat gebeurt zonder nieuw bestemmingsplan?

Uit trendmatige cijfers (afgelopen tien jaar) blijkt dat de veehouderijsector ongeveer even groot is gebleven, zowel in Nederland als in de gemeente Zundert. Het aantal veebedrijven neemt af, daar staat tegenover dat deze veehouderijen per stuk steeds groter groeien, zodat per saldo de sector even groot blijft. Als referentiesituatie ("wat zou er gebeuren als de gemeente geen nieuw bestemmingsplan met planologische mogelijkheden voor de veehouderij erin?") is aangenomen dat de veehouderij gelijk van omvang blijft de komende tien jaar. Verder zal de sector de komende jaren moeten investeren in stalsystemen die de uitstoot van ammoniak terugdringt, dus maken die aanpassingen deel uit van de referentie.

De boomteeltsector is in de gemeente Zundert al sterk aanwezig en blijkt te groeien. Ook in deze sector neemt het aantal bedrijven af, maar de groei per bedrijf is gemiddeld zo groot, dat de boomteeltsector in omvang toeneemt. Als referentie is verondersteld dat de boomteelt met een kwart zal groeien in de gemeente en dat deze groei verspreid zal plaatsvinden.

Milieugebruiksruimte

In dit MER is in beeld gebracht hoeveel groei er mogelijk is vanuit milieueisen voor een scala aan milieuthema's. Dit wordt ook wel aangeduid met de term 'milieugebruiksruimte'.

Stikstof

Voor de ammoniakuitstoot, een verzurende stof die als onderdeel van de neerslag aan stikstof natuurgebieden belast, geldt vooral de eis dat Europees beschermde Natura 2000-gebieden niet significant aangetast mogen worden. De achtergrondbelasting (het totaal van de neerslag aan stikstof) is zo hoog, dat er geen gram bij mag. Om die reden kan de veehouderij in Zundert de uitstoot aan ammoniak niet uitbreiden, tenzij er ergens anders uitstoot gesaneerd wordt. Dit kan door aankoop van uitstootrechten uit een provinciale ammoniakbank. De veehouderij in Zundert heeft hiervoor een relatief goede uitgangspositie, omdat Natura 2000-gebieden relatief ver weg liggen. Hoe verder het Natura 2000-gebied afligt van een veehouderij, des te lager is de belasting van het gebied door die veehouderij.

Geur

Voor geurhinder geldt de Wet geurhinder en veehouderij als maatstaf. Bij uitbreiding van een veehouderij moet de gemeente toetsen of dit niet leidt tot een overschrijding van geurnormen voor burgerwoningen in het buitengebied resp. in de bebouwde kom. Voor de meeste veehouderijen is de milieuruimte m.b.t. geur in de gemeente Zundert beperkt, hetgeen inhoudt dat ze maar beperkt kunnen groeien en tegen hun geurgrenzen 'aanlopen'. Voor melkveehouderij gelden vaste afstanden tot burgerwoningen en geldt de geurfactor dus niet.

Fijn stof

Fijn stof bestaat uit in de lucht zwevende deeltjes die kleiner zijn dan 10 micrometer, die kunnen leiden tot gezondheidsproblemen en tot vroegtijdige sterfte. Wettelijk zijn grenswaarden vastgelegd, waarboven de fijn stof-concentratie in een bepaalde hoeveelheid tijd niet mag komen. De fijn stof-concentratie in Zundert ligt betrekkelijk ver onder die norm. Dit betekent dat er nog veel ruimte is voor uitbreiding van veehouderij, die deze uitstoot. Wel moet gezegd worden dat de norm van de Wereldgezondheidsorganisatie WHO lager ligt dan de wettelijke Nederlandse norm en dat die niet wordt gehaald in grote delen van de gemeente Zundert.

Stalmaatregelen

Voor de bovengenoemde milieubelastende stoffen (stik stof, geur, fijn stof) bestaan in de veehouderij mogelijkheden om deze door stalinnovatie te beperken. Dit betekent dat uitbreiding toch mogelijk kan zijn, zonder dat er sprake is van een toename aan milieubelasting.

Overige

Vanuit andere milieuthema's kunnen beperkingen optreden als volgt:

- Bodemkwaliteit: uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat de bovengrond licht is verontreinigd met de bestrijdingsmiddelen DDT en Drins. Dit betekent dat aan de boomteelt beperkingen gesteld zouden kunnen worden. De gemeente Zundert ontwikkelt momenteel bodembeleid;
- Waterkwaliteit: de normen van de Kaderrichtlijn Water worden al overschreden en zullen ook op termijn (2015) niet gehaald worden. De concentraties uit toevoersloten naar de grotere waterlopen mogen niet toenemen, dus kunnen eisen nodig zijn voor de boomteelt;
- Waterkwantiteit: op enkele specifieke locaties in de gemeente zijn waterbergingsgebieden aangewezen, hier zullen de mogelijkheden voor boomteelt en veehouderij beperkt zijn;
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie: er zal rekening gehouden moeten worden met een aantal historische groenstructuren en vlakken met historisch geografische waarde. In de beekdalen is de trefkans op archeologische vondsten het hoogst;
- Geluid: met name de veehouderij kan lokaal geluidsoverlast veroorzaken, vanwege gebruik van ventilatoren. De afstandsnormen uit het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) vanwege geluid (minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen)) lijkt in de gemeente Zundert het meest beperkende criterium te zijn voor de veehouderij.

Voornemen, alternatieven, worst case situatie

Voornemen

Het voornemen van de gemeente bestaat uit de mogelijkheden die zij wil bieden aan de boomteelt en de veehouderij. Deze zijn genoemd in de visie (zie boven).

Alternatieven

De effecten van een mogelijke ontwikkeling van de veehouderij en van de boomteeltsector zijn volgens drie alternatieven verkend in het MER. Voor de ontwikkeling van de boomteeltsector zijn alternatieven geformuleerd die de bestuurlijk/politieke discussie op gemeentelijk en provinciaal niveau kunnen voeden met milieu-informatie. Voor de veehouderij is gewerkt met enkele mogelijke ontwikkelscenario's. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de alternatieven die in dit MER zijn behandeld. Het alternatief Sterke groei is het voorkeursalternatief van de gemeente Zundert.

Alternatief	Beschrijving
Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)	Boomteelt Geen toename van de boomteelt, maar stabilisatie. Afname van boomteelt in beekdalzones, kernrandzones en GHS, maar groei in het BOG. Per saldo nulgroei. Intensieve veehouderij Afname IV door stoppen bedrijven < 40 nge*, en <70 nge in kwetsbare zones (extensiveringsgebied, in Wav-zones en kernrandzones). Er zijn geen groeiers verondersteld.
Alternatief Beperkte groei	Boomteelt Als MMA maar met toename boomteelt met 25% (waaronder pot- en containerveld en glas) in BOG en AHS+. Is gelijk als referentie, echter de ligging is anders, want met aangepast BOG (voorstel gemeente). Intensieve veehouderij De productieruimte van de stoppers wordt geheel toegekend aan de groeiers in verwevingsgebied (voor zover dit mogelijk is binnen geurcontouren en bouwblok).
Alternatief Sterke groei	Boomteelt Toename boomteelt in BOG en in AHS+, met uitbreiding van pot- en containervelden en ondersteunend glas tot maximaal 500 hectare pot- en containerveld en 175 hectare glas. Intensieve veehouderij Intensieve veehouderij conform alternatief Beperkte groei, maar ook toename melkrundvee met 10%. Voor IV wordt verondersteld dat deze een gelijke omvang houdt.

* nge is een economische maat voor de bedrijfsomvang.

Worst case

Op verzoek van de Commissie voor de m.e.r. is een zogenaamde worst case situatie uitgewerkt. Hierin staat omschreven wat er zou gebeuren als de veehouderij haar geboden fysieke ruimte volledig zou benutten. Dit houdt in dat op alle agrarische bouwblokken een uitbreidingsruimte mogelijk is tot 1,5 hectare en dat op alle agrarische bouwblokken omschakeling naar intensieve veehouderij kan plaatsvinden. De uitkomst is dat in dat geval de ammoniakuitstoot in de worst case situatie zou toenemen met ruim 40%. Voor de geuruitstoot geldt dat deze meer dan verdubbelt bij de worst case situatie. Bij deze methode zijn echter de nodige kanttekeningen te plaatsen en het risico dat de voorziene ontwikkeling zal plaatsvinden is naar verwachting klein.

Effecten van de alternatieven

Relevante effecten van veehouderij en boomteelt

De alternatieven zijn op een aantal milieu-aspecten beoordeeld. Een effect treedt niet altijd op uit zowel de veehouderij, als uit de boomteelt. Daarom is eerst een inschatting gemaakt welke effecten relevant zijn en welke niet.

Aspect	Criterium	Intensieve veehouderij	Boomteeltsector
Natuur	Ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden, Wav-gebieden en overige natuur	Relevant Stalemissies dragen bij aan ammoniak- en stikstofdepositie	Niet relevant Geen ammoniak- en stikstofdepositie
	Effecten op soorten	Niet relevant Informatieplicht schuift door naar meer concrete initiatieven	Niet relevant Informatieplicht schuift door naar meer concrete initiatieven
	Barrièrewerking en ruimtebeslag	Niet relevant In het buitengebied is eventuele uitbreiding van IV beperkt tot bestaande bouwblokken	Relevant Vanwege grote bouwvlakken en mogelijke uitbreiding daarvan
Geur	Geurhinder	Relevant Stalemissies leveren bijdrage aan geurhinder	Niet relevant Teelt resulteert nauwelijks in waarneembare geurhinder
Fijn stof	Overschrijding fijn stof emissienormen	Relevant Toename vrachtverkeer en eventueel pluimveehouderij	Relevant Toename vrachtverkeer
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Beïnvloeding landschappelijke patronen/objecten en elementen	Relevant Verstening door IV ontwikkelingen	Relevant Verglazing, plastificering en containerisering door boomteelt ontwikkelingen

	Beïnvloeding van historische landschappelijke patronen/objecten en elementen	Relevant CH-patronen ondervinden invloed van versterking/bouwmassa	Relevant CH-patronen ondervinden invloed van verglazing/bouwmassa
	Beïnvloeding van de archeologische waarden	Relevant Bij aanleg van funderingen en mestkelders	Relevant Bij aanleg van funderingen, bergingsbassins en verhardingen
Licht	Lichthinder op natuur en mensen	Niet relevant Licht treedt nauwelijks naar buiten uit stallen en installaties	Niet relevant Nauwelijks teelt van glasgroenten en snijbloemen met assimilatiebelichting
Geluid	Geluidshinder bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidsgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden	Relevant Vanwege geluidsemissie van ventilatiesystemen	Niet relevant Teelt resulteert nauwelijks in waarneembare geluidshinder
Bedrijfsschade	Ammoniakdepositie op bouwteeltgewassen en potplanten	Relevant Ammoniakdepositie uit o.a. IV kan effect hebben op boomteeltgewassen	
Verkeer	Gevolgen voor verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid	Relevant Toename van vrachtverkeer op plattelandswegen	Relevant Toename van vrachtverkeer op plattelandswegen
Water & Bodem	Beïnvloeding van de bodemstructuur en geomorfologie	Relevant Eventuele uitbreiding van stallen	Relevant Eventuele uitbreiding en nieuwvestiging in de boomteeltsector en bewerking van de bodem
	Beïnvloeding van het grond- en oppervlaktewatersysteem	Niet relevant Uitgangspunt is waterneutraal bouwen	Relevant Vanwege verhardingen en grote bouwblokken en mogelijke grondwaterafhankelijke systemen als gietwater
	Beïnvloeding van de bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewater kwaliteit	Niet relevant Vanwege vergunningeisen als vloeistofdichte vloeren geen effect	Relevant Gebruik meststoffen en pesticiden in combinatie met uitspoeling

Gezondheid	Effecten op gezondheid	Relevant Vanwege zoönosen en milieuaspecten (geur, fijn stof)	Niet relevant Vanwege geconditioneerde gewasbescherming uit te sluiten
------------	------------------------	---	--

Resultaten effectbeoordeling

Op basis van modelberekeningen aan de alternatieven is bepaald wat de ammoniakuitstoot vanuit de veehouderij is en in welke hoeveelheden deze neerstaat op natuurgebieden. Verder is berekend welke geurhinder te verwachten is. De effecten voor andere aspecten zijn vooral verkregen door de alternatieven te linken aan documentatie die beschikbaar is over bijvoorbeeld waterkwaliteit, natuur- en landschapswaarden en de verkeerssituatie in de gemeente. In onderstaande tabel is het resultaat van deze beoordeling weergegeven.

Aspect	Beoordelingscriterium	MMA	Beperkte groei	Sterke groei
Natuur	Ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden	0/-	- -	- -
	Ammoniakdepositie op Wav-gebieden	0/-	-	-
	Ammoniakdepositie op overige natuur	0/-	-	-
	Effecten op soorten	+	0/+	-
	Barrièrewerking en ruimtebeslag	+	0/-	-
Geur	Leefklimaat binnen de bebouwde kom	+	-	-
	Leefklimaat buiten de bebouwde kom	+	0	0
Fijn stof	Verkeer fijn stof (PM10)	0/+	0	0
	Bedrijfsvoering fijn stof (PM10)	0/+	0	0
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Beïnvloeding landschappelijke patronen/objecten en elementen	0/+	0/-	-
	Beïnvloeding van historische landschappelijke patronen/objecten en elementen	+	0/-	-
	Beïnvloeding van de archeologische waarden	0/-	-	- -
Licht	Lichthinder op natuur en mensen	0	0	0
Geluid	Verandering geluidsemissie bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidsgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden	0/-	-	- -
Bedrijfsschade	Ammoniakdepositie op boomteeltgewassen en potplanten	+	0/+	-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	0	0

	Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0/+	-	--
Water & Bodem	Beïnvloeding van de bodemstructuur en geomorfologie	0/-	-	--
	Beïnvloeding van het grond- en oppervlaktewatersysteem	0	0	0
	Beïnvloeding van de bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewater kwaliteit	0/+	-	--

Uit de beoordeling komt in grote lijnen naar voren dat door toename in omvang en in intensiteit van de activiteiten in het buitengebied er negatieve effecten optreden voor de meeste milieuthema's. Dit geldt vooral voor het alternatief Sterke groei, hetgeen het voorkeursalternatief is van de gemeente Zundert. Het Meest milieuvriendelijke alternatief scoort voor een aantal thema's daarentegen positief, met name doordat in dit alternatief de intensieve veehouderij in kwetsbare zones afneemt en doordat de boomteelt afneemt in de beekdalen, kernrandzones en GHS en groeit in het BOG, overigens bij gelijkblijvende omvang.

Aanbevelingen

Omdat de gemeente Zundert er nadrukkelijk voor kiest om de boomteeltsector zich verder te laten ontwikkelen en deze prominente effecten met zich brengt, is voor deze sector in onderstaande aanbevelingen met name aandacht. De volgende aanbevelingen volgen uit dit MER.

Boomteelt

1. De gemeentelijke visie houdt in dat de pot- en containerteelt een maximale omvang mogen hebben van 500 hectare, en dat de bovengrens voor glas ligt bij 175 hectare. Dit is niet juridisch-planologisch verankerd, maar zal door de gemeente gemonitord worden. Aanbevolen wordt om;
 - op grond een eenduidige definitie zo spoedig mogelijk de huidige omvang in beeld te brengen van pot- en containerteelt en van glastuinbouw (inclusief ondersteunend glas);
 - uitbreiding van pot- en containervelden en kassen te koppelen aan een omgevingsvergunning (voorheen aanlegvergunning).
 Op deze wijze is de monitoring geborgd en biedt het de gemeente instrumenten om daadwerkelijk een limiet te stellen.

Verwerking in het bestemmingsplan:

Bij verlening van een omgevingsvergunning voor de realisering van pot- en containervelden binnen de bestemming Agrarisch zal opgenomen worden dat de vergunning slechts kan worden verleend als de maximaal toegestane oppervlakte aan pot- en containervelden binnen het bestemmingsplan Buitengebied niet wordt overschreden. Eenzelfde voorwaarde wordt gesteld in de regels voor toepassing van de wijzigingsbevoegdheid in de overige bestemmingen voor de aanleg van pot- en containervelden. Voor de bouw van kassen wordt in de wijzigingsbevoegdheid de voorwaarde gesteld dat de totale oppervlakte voor de bouw van kassen niet mag worden overschreden in het buitengebied.

2. De begrenzing van het BOG is in een samenwerking van de gemeente met de agrarische sector tot stand gekomen. Met name op de situering van de beekdalen is kritiek gekomen. Het is aan te raden om met meer betrokken partijen in het veld nader te bepalen hoe de begrenzing van het BOG logischerwijze zou moeten zijn.

Verwerking in het bestemmingsplan:

De begrenzing van de beekdalen is tot stand gekomen voordat de Verordening ruimte in werking trad. Inmiddels is deze Verordening in werking getreden en hebben de beekdalen voor het belangrijkste deel de aanduiding Groenblauwe mantel gekregen. Om die reden is in het onderhavige bestemmingsplan de begrenzing van de Groenblauwe mantel aangehouden. De gebieden die in de BOG-visie de aanduiding beekdal hebben gekregen maar in de Verordening ruimte niet de aanduiding Groenblauwe mantel hebben gekregen, zijn opgenomen met de bestemming Agrarisch.

3. De uitbreiding van een glastuinbouwbedrijf of boomteeltbedrijf is gekoppeld aan een wijzigingsbevoegdheid binnen de agrarisch gebiedsbestemming daar omheen. Aan deze wijzigingsbevoegdheid zijn o.a. voorwaarden voor landschappelijke inpassing verbonden. Hetzelfde geldt voor nieuwvestiging van (glas) boomteeltbedrijven in het BOG. De gemeente wordt aanbevolen om hiervoor tijdens de planperiode voldoende menskracht in te zetten en toe te zien op de naleving van de eisen die het nieuwe bestemmingsplan hierover stelt. Dit gezien de voorziene uitbreiding van de boomteeltsector.

Verwerking in het bestemmingsplan:

De opstelling van een Landschapsontwikkelingsplan heeft prioriteit en zal in de loop der planperiode tot stand komen. De uitkomsten van het Landschapsontwikkelingsplan zal in de vorm van beleidsregels voor de toepassing van afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden worden vertaald.

4. Voor het bodemarchief is van belang dat eventueel aanwezige archeologische waarden binnen de gemeente via de omgevingsvergunning van de Wabo (voorheen aanlegvergunning in de bestemmingsplannen) beschermd worden. Afhankelijk van uit te voeren werkzaamheden zal voor een initiatief een aanlegvergunning moeten worden aangevraagd. In het kader van deze aanvraag zal worden nagegaan wat de archeologische (verwachtings)waarde ter plaatse van het initiatief is. Specifiek voor de bouw van stallen of kassen kan hier invulling aan worden gegeven door een detailonderzoek en door bouwbegeleiding.

Verwerking in het bestemmingsplan:

Er is een archeologische beleidskaart opgesteld, welke op de verbeelding en in de regels van het bestemmingsplan vertaling heeft gevonden.

5. De situatie op de plattelandswegen zal bij uitbreiding van de boomteelt door toename van vrachtverkeer onveiliger worden voor de andere weggebruikers. In het GVVP is een groot aantal maatregelen benoemd ter verbetering van de wegen voor gebruik door fietsers (zie bijlage 13-2 in het GVVP). Het is noodzakelijk om deze maatregelen tijdig uit te voeren. Dus vóórdat groei plaatsvindt, dient de wegenstructuur op orde te zijn om deze groei af te kunnen wikkelen.

Verwerking in het bestemmingsplan:

De uitvoering van het GVVP heeft prioriteit en daarvoor is budget beschikbaar gesteld. Dat betekent dat uitvoering van de in het GVVP gestelde maatregelen daarmee gegarandeerd is. Bij de toepassing van de wijzigingscriteria zal een voorwaarde worden toegevoegd dat de verkeers- en logistieke situatie voldoende mogelijkheden moeten bieden. De als gevolg van de voorziene groei van de boomteeltsector als geheel noodzakelijke aanpassing van de verkeersstructuur wordt in het GVVP voldoende ondervangen.

6. Onttrekking van grondwater ten behoeve van beregening moet zoveel mogelijk worden voorkomen, door gebruik te maken van hemelwater. Aanbevolen wordt om in het vergunningentraject te beoordelen in hoeverre schadelijke effecten op lokaal niveau worden verwacht.

Verwerking in het bestemmingsplan:

Dit betreft een onderwerp dat zich niet laat reguleren in het bestemmingsplan, maar waarop toegezien dient te worden in de vergunningstelsels van Waterschap en gemeente op basis van de desbetreffende wetten.

7. Het streven naar groei van de boomteelt in de gemeente Zundert brengt als belangrijk risico met zich dat de oppervlaktewaterkwaliteit (blijvend) niet aan de KRW-normen kan voldoen. Met name de uitspoeling van bestrijdingsmiddelen en meststoffen is een knelpunt, zo blijkt uit diverse bronnen.
Voor het beperken van de emissie naar het oppervlaktewater kan gewerkt worden met teeltvrije zones rond de aanwezige watergangen. De gemeente wordt geadviseerd om te bekijken of in het bestemmingsplan buitengebied dergelijke teeltvrije zones langs waterlopen zijn voor te schrijven. Bijvoorbeeld door de waterloop op de verbeelding breder weer te geven, of door in de regels eisen te stellen aan het grondgebruik langs waterlopen. Deze eisen zouden voor de grotere waterlopen in het gebied, die ook zijn opgenomen op de verbeelding, gekoppeld kunnen worden aan bijvoorbeeld de dubbelbestemming waterstaat-waterlopen en zo ook voor de gebieden waarbinnen natuurontwikkeling of ecologische verbindingzones (wro- zone evz, wro-zone beekherstel) mogelijk zijn. Daarnaast kan generiek beleid binnen de gebiedsdekkende bestemming worden opgenomen, dat teeltondersteunende voorzieningen op een bepaalde afstand (breedte spuitzone) van de buitengrens van het perceel moeten worden aangelegd / gerealiseerd.

Verwerking in het bestemmingsplan:

In het bestemmingsplan is opgenomen dat binnen de bestemming Agrarisch-Beekdal geen pot- en containervelden mogen worden aangelegd.

8. De gemeente wordt aangeraden te participeren in het project 'Boomkwekerij'.

Verwerking in het bestemmingsplan:

De gemeente participeert hierin reeds. Dit betreft echter geen onderwerp dat zich leent voor verwerking in het bestemmingsplan.

Veehouderij

1. De provinciale Verordening Stikstof en Natura 2000 stuurt aan op saldering, waarbij uitbreiding in emissie/depositie op de ene locatie gepaard dient te gaan met gelijktijdige vermindering ervan elders middels en depositiebank. De gemeente wordt aangeraden de beleidsontwikkelingen hierover nauwgezet te volgen en te bezien of een eventuele uitwerking van dit beleid in het bestemmingsplan buitengebied dient te worden opgenomen.

Verwerking in het bestemmingsplan:

In de wijzigingsregels voor vergroting van een bouwvlak voor iv zal een koppeling worden aangebracht met de Verordening.

2. Alhoewel de Natura 2000-gebieden op een dusdanige grote afstand liggen van het grondgebied van de gemeente Zundert, dat er nauwelijks nog traceerbare stikstofdepositie uit de Zundertse veehouderij optreedt, wordt het volgende geadviseerd: De gemeente zal bij het beoordelen van ruimtelijke initiatieven en/of een aanvraag voor een omgevingsvergunning zich er van moeten vergewissen dat er wordt voldaan aan de voorwaarden uit de provinciale verordening "Stikstof en Natura 2000" en de Natuurbeschermingswet. Dit zal één van de toetsingskaders moeten zijn bij het gebruik maken van de flexibiliteitsbepalingen "afwijkingsmogelijkheden en wijzigingsbevoegdheden" in het bestemmingsplan.

Verwerking in het bestemmingsplan:

Bij de flexibiliteitsbepalingen zal deze koppeling worden aangegeven

3. Uit de worst case situatie blijkt dat de emissies van ammoniak en geur uit de veehouderij sterk zouden kunnen toenemen. De gemeente kan het volgende doen om dit effect op voorhand te beperken:
 - De mogelijkheid tot omschakeling naar intensieve veehouderij zou de gemeente niet kunnen opnemen in het bestemmingsplan buitengebied;
 - Door bij het beoordelen van ruimtelijke initiatieven grenswaarden te stellen aan de maximale geurbelasting, als onderdeel van de basistoets op een goede ruimtelijke ordening, kan de gemeente het risico op een te hoge achtergrondbelasting beperken.

Verwerking in het bestemmingsplan:

De mogelijkheid van omschakeling naar IV is in de regels uitgesloten.

4. Bij de modelleringen in dit MER is het uitgangspunt dat de bedrijven in werking zijn conform de vergunning. Het blijft van belang dat de gemeente toeziet op een goede uitvoering van plannen en een goede leefomgeving door op passende wijze invulling te geven aan haar controlerende en handhavende functie. Door controle en handhaving kan wellicht nog milieuwinst geboekt worden.

Verwerking in het bestemmingsplan:

Wij nemen kennis van deze opmerking. In het kader van de handhavingsparagraaf betreft dit een extra aspect

Op basis van de zienswijzen op het ontwerp-bestemmingsplan en dit MER zal de gemeenteraad het bestemmingsplan gaan vaststellen. Dit nieuwe bestemmingsplan vervangt vanaf dat moment de vigerende bestemmingsplannen.

Hoofdstuk 5 Gebiedsbestemmingen en verbeelding

5.1 Inleiding

De visie die in het vorige hoofdstuk is weergegeven, is vertaald in het bestemmingsplan buitengebied. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het toekennen van de verschillende gebiedsdekkende bestemmingen in het plan buitengebied. Wat betreft het bestemmen van de details (agrarisch bedrijf, bedrijf, wonen, horeca, sport en cultuur en ontspanning) is uitgegaan van de uitvoerige inventarisatie die heeft plaatsgevonden. Voor een aantal bestemmingen, zoals verkeer, leidingen etc. is uitgegaan van de feitelijke situatie.

Eerst wordt ingegaan op de verschillende gebieddekkende agrarische bestemmingen. Vervolgens wordt specifiek stilgestaan bij de gebieddekkende natuurbestemming en de andere aan natuur gelieerde (dubbel) bestemmingen.

5.2 Gehanteerde systematiek

Bij het toekennen van gebied dekkende bestemmingen is zoveel mogelijk aangesloten bij het geldende provinciale beleid, zoals opgenomen in de Structuurvisie van de provincie en de Verordening ruimte, het geldende bestemmingsplan buitengebied van de voormalige gemeente Zundert en de Gebiedsvisie Boomteeltontwikkelingsgebied, zoals hiervoor ook genoemd.

Hierna is per gebiedsdekkende bestemming aangegeven op grond waarvan deze is begrensd en wat eventuele overwegingen hiervoor zijn geweest. Ook is aangegeven op welke wijze dit aansluit bij de Structuurvisie van de Provincie Brabant.

Bij de toelichting op de regels wordt aangegeven op grond waarvan de verschillende agrarische bestemmingen van elkaar verschillen qua mogelijkheden.

Agrarisch

De gronden die in agrarisch gebruik zijn en waar geen sprake is van waarden en geen extra mogelijkheden zijn voor de glastuinbouw en boomteelt (dus niet zijnde Agrarisch - AHS plus en Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied) hebben binnen dit bestemmingsplan de bestemming 'Agrarisch - primair agrarisch gebied'. Deze gronden zijn niet meegenomen in de Ontwikkelingsvisie Boomteeltontwikkelingsgebied van de gemeente Zundert (vastgesteld door de raad op 23 april 2009) omdat de glastuinbouw / boomteelt hier in mindere mate aanwezig is. In de structuurvisie van de provincie vallen deze gronden binnen 'gemengd landelijk gebied'.

Agrarisch - AHS plus

Gronden binnen de bestemming AHS-plus zijn met name in agrarisch gebruik. Binnen de bestemming Agrarisch - AHS plus vallen de gronden die in het kader van de Ontwikkelingsvisie Boomteeltontwikkelingsgebied alsmede als TOV-gebied zijn aangeduid in de Verordening ruimte. Dit gebied vormt als het ware een soort van schil rond de kern van het BOG (zie omschrijving bestemming hierna) richting het agrarisch gebied, waar boomteelt / glastuinbouw minder aanwezig is.

De bestemming sluit aan op het gebied dat op de structuurvisiekaart is aangeduid als 'landelijk gebied - accentgebied agrarische ontwikkeling'.

Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied

Binnen de bestemming Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied vallen de gronden die in het kader van de Ontwikkelingsvisie Boomteeltontwikkelingsgebied als BOG zijn aangeduid. Deze gronden vormen als het ware het hart van het BOG waar de ruimste mogelijkheden zijn voor het uitoefenen van de boomteelt.

De begrenzing van dit gebied sluit aan bij de begrenzing zoals deze is opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied van 1997 van de gemeente Zundert en de Structuurvisie van de provincie Noord-Brabant. In de structuurvisie van de provincie Noord-Brabant wordt één op één verwezen naar de begrenzing zoals deze is opgenomen in het

bestemmingsplan van de gemeente. De bestemming past binnen het gebied dat op de structuurvisiekaart is aangeduid als 'landelijk gebied - accentgebied agrarische ontwikkeling'.

Agrarisch met waarden - Beekdal

De bestemming agrarisch met waarden - beekdal is toegekend aan de gronden die in het beekdal van de verschillende door Zundert stromende beken liggen. De begrenzing van dit gebied is gebaseerd op de begrenzing van de beekdalen zoals meegenomen in de Ontwikkelingsvisie Boomteeltontwikkelingsgebied voor zover deze in de Verordening ruimte zijn aangewezen als groenblauwe mantel.

Natuurlijk heeft in het kader van dit bestemmingsplan een begrenzing op perceelsniveau plaatsgevonden. In de beekdalen van de verschillende beeklopen die van van zuidwest naar noordoostlopen liggen karakteristieke, waardevolle elementen die beschermd dienen te worden.

Om een invulling te geven aan deze bescherming wordt er geen extra ontwikkelingsruimte geboden (geen intensivering) in de beekdalen voor de boomteeltsector. In voorliggend bestemmingsplan zijn de Aa of Weerij, Bijloop en de Kleine Beek bestemd als 'Agrarisch met waarden - Beekdal'. Voor de begrenzing van deze beekdalen is aangesloten bij de begrenzing van de hier geldende bestemming (AHS - landschappelijk waardevol) in het bestemmingsplan buitengebied Zundert (1997). Deze beekdalen zijn in de Structuurvisie van de provincie opgenomen als Kerngebied - groenblauw, binnen de Groenblauwe structuur. Delen van de beekdalen zijn in de structuurvisie opgenomen als Waterbergingsgebied. Deze waterbergingsgebieden hebben in voorliggend bestemmingsplan daartoe een dubbelbestemming 'waterbergingsgebied' gekregen.

In de gemeente liggen ook beekdalen die vanuit het geldende bestemmingsplan (oude Streekplan) niet beschermd zijn. Om ook deze beekdalen en de karakteristiek aanwezige waarden te beschermen zijn deze voor een deel, ongeveer 50 meter rondom de beek via maatwerk ingetekend.

Agrarisch met waarden - Groenblauwe mantel

De begrenzing van de bestemming 'Agrarisch met waarden - Groenblauwe mantel' komt voort uit de structuurvisie van de provincie Brabant. De gronden die in de structuurvisie zijn opgenomen binnen de Groenblauwe structuur en zijn aangeduid als groenblauwe mantel zijn hebben deze bestemming gekregen. Dit zijn vaak gronden die in de Interim Structuurvisie van de provincie waren opgenomen als GHS-landbouw (kwetsbare soorten) of AHS-landschap (Struweelvogelgebied, RNLE-landschapsdeel) of in het kader van de EHS beheersgebied zijn. Ook gronden in de EHS die agrarisch in gebruik zijn hebben deze bestemming gekregen, voorzien van een dubbelbestemming.

Bos

Voor het toekennen van de bestemming 'Bos' heeft de volgende afweging plaatsgevonden. Het gaat om gronden van enige omvang waar houtopstanden, bomen aanwezig zijn en die niet zijn opgenomen in de EHS, in de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant en niet kunnen worden aangemerkt als landschapselement, conform de systematiek die daarvoor is gehanteerd.

Natuur

Binnen de bestemming Natuur zijn alle gronden opgenomen die in de structuurvisie van de provincie Noord-Brabant binnen de Groenblauwe structuur zijn opgenomen als Kerngebied groenblauw en in de verordening zijn opgenomen als EHS, exclusief de gronden die in het Natuurbeheerplan 2011 zijn opgenomen als 'nieuwe / te ontwikkelen natuur'. Deze gronden hadden in de bestemmingsplannen buitengebied van de voormalige gemeenten Zundert en Rijsbergen, veelal ook al een bestemming t.b.v. natuur. Dit zijn ook de gronden die zijn opgenomen in de EHS, conform de Verordening ruimte van de provincie Brabant.

Waarde - Natuurontwikkelingsgebied

Binnen de EHS van de provincie (Verordening ruimte) zijn gebieden opgenomen die nog ontwikkeld moeten worden. Dit zijn de gebieden die binnen het Natuurbeheerplan 2011 het beheertype 'nog om te vormen naar natuur (inrichting)' hebben. Aan de hand van de informatie uit het Natuurbeheerplan 2011 hebben gronden de Dubbelbestemming Waarde - Natuurontwikkelingsgebied gekregen, om zo onder voorwaarden de EHS daadwerkelijk te kunnen realiseren. Voor diverse ontwikkelingen zijn voorwaarden geformuleerd waaraan een omgevingsvergunning moet worden getoetst: bijvoorbeeld het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden.

Wro-zone wijzigingsgebied ecologische verbindingszone

De EVZ's (zoekgebied voor ecologische verbindingszone) uit de verordening ruimte zijn opgenomen in de verbeelding. Aan weerszijden van de beeklopen of wegen is een zone opgenomen van 25 meter waarbinnen de ecologische verbindingszone kan worden aangelegd. Binnen de bestemmingen Agrarisch - AHS plus en Agrarisch - Boomteeltontwikkelingsgebied is een wijzigingsbevoegdheid gekoppeld aan de Wro-zone wijzigingsgebied ecologische verbindingszone voor het mogelijk maken van een ecologische verbindingszone. Binnen de bestemmingen (Agrarisch, Agrarisch met waarden - Beekdal en Agrarisch met waarden - Groenblauwe mantel) is generiek een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor de wijziging naar natuur (voor nieuwe natuur)

Waarde - attentiegebied EHS

In de structuurvisie van de provincie Brabant (verordening ruimte) is een Attentiegebied EHS opgenomen. Het attentiegebied EHS en de natte natuurparel zoals deze vroeger was opgenomen in de reconstructieplannen komen qua begrenzing en ook inhoudelijk overeen. Qua begrenzing en regeling is aan gesloten bij het beleid, zoals verwoord in Structuurvisie en Verordening van de provincie Noord-Brabant.

Wro-zone zoekgebied beekherstel

Wro-zone - zoekgebied beekherstel is qua regels opgenomen conform de Verordening van de provincie Noord-Brabant om hier het herstel van een beek mogelijk te maken (meanderen / aanpassen insteek, etc.). Op de verbeelding is deze zone opgenomen met een breedte van 50 meter, 25 meter aan weerszijden van de beeklopen. Deze Wro-zone valt samen met verschillende gebiedsbestemmingen.

Hoofdstuk 6 Juridische aspecten

6.1 Indeling van de regels

De bij dit plan behorende planregels zijn onderverdeeld in 4 hoofdstukken, te weten:

1. Inleidende regels;
2. Bestemmingsregels;
3. Algemene regels;
4. Overgangs- en slotregels.

6.2 De regels

De hoofdstukindeling zoals hiervoor genoemd, is opgebouwd conform de richtlijnen uit de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP 2008).

6.2.1 Hoofdstuk 1 Inleidende regels

In hoofdstuk 1 worden de in de planregels gehanteerde begrippen nader verklaard, zodat interpretatieproblemen zoveel mogelijk worden voorkomen. Er is in de definities aansluiting gezocht bij de definities uit de Verordening ruimte. Daarnaast wordt aangegeven op welke wijze bepaalde afmetingen dienen te worden gemeten.

6.2.2 Hoofdstuk 2 Bestemmingen

In hoofdstuk 2 worden de op de verbeelding aangegeven bestemmingen omschreven en wordt bepaald op welke wijze de gronden en opstallen gebruikt mogen worden. Tevens worden per bestemming de bebouwingsmogelijkheden vermeld.

6.2.3 Hoofdstuk 3 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat bepalingen die van toepassing zijn op meerdere bestemmingen, zodat het uit praktische overwegingen de voorkeur verdient deze in een afzonderlijk hoofdstuk onder te brengen.

6.2.4 Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

In hoofdstuk 4 is omschreven welke gebouwen en gebruik onder het overgangsrecht vallen.

Hoofdstuk 7 Handhaving

7.1 Inventarisatie

Voorafgaand aan het daadwerkelijke opstellen van het bestemmingsplan buitengebied heeft een uitvoerige inventarisatie plaatsgevonden op perceelsniveau. Vervolgens is de bestaande situatie getoetst aan de bestaande planologische situatie. Wanneer de bestaande situatie afweek van het vigerende planologische kader is beoordeeld in hoeverre de afwijkende situatie in het nieuwe bestemmingsplan kan worden opgenomen. Dit heeft geresulteerd in ca. 260 knelpunten. Deze knelpunten zijn alle gezien en hebben geleid tot een nadere afweging of legalisering in het kader van onderhavig bestemmingsplan mogelijk is.

Ten behoeve van de legaliseringsvraag is een aantal criteria ontwikkeld aan de hand waarvan een afweging in een individueel geval kan worden gemaakt of de bestaande situatie positief in het bestemmingsplan kan worden bestemd. Achtereenvolgens zijn de knelpunten getoetst aan de geldende situatie.

De volgende criteria doen zich voor:

Overgangsrecht

Toetsing aan het overgangsrecht levert vaak situaties op die sinds jaar en dag bestaan en die legaal tot stand zijn gekomen op basis van het voorheen geldende planologische regime. Bij de inventarisatie is een groot aantal jaren terug in de tijd gegaan. Daaruit is gebleken dat een beroep op het overgangsrecht vaak direct blijkt maar soms ook waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk is. Tenslotte doen zich situaties voor die thans reeds aanwezig zijn op basis van het overgangsrecht van het geldende bestemmingsplan.

Indien vaststaat dat een beroep op het overgangsrecht kan worden gedaan, is ervoor gekozen om zoveel mogelijk de situatie positief te bestemmen. Soms is evenwel volstaan met het onder het overgangsrecht brengen van de situatie. Ook is soms gebruik gemaakt van de mogelijkheid zoals deze in het Bro is opgenomen om voor een tijdelijke oplossing te zorgen.

De situaties zijn allemaal beoordeeld aan de hand van een lijst die ten grondslag heeft gelegen aan de keuzes voor de diverse bestemmingen.

Op grond van de in de jurisprudentie bevestigde lijn dat het overgangsrecht niet tweemaal mag worden toegepast, is ervoor gekozen om in die gevallen de situatie positief te bestemmen.

Beleid Provincie Noord-Brabant

Ten behoeve van het bestemmingsplan Buitengebied is de recent vastgestelde Verordening ruimte (fase 1 en 2) van groot belang. Het komt voor dat een in het verleden ontstane situatie die strijdig is met het regime van de provinciale Interim-Structuurvisie (voorloper Structuurvisie met Verordeningen), wel past in de regels of in de mogelijkheden van de Verordening ruimte. In die gevallen is ervoor gekozen om de afwijkende situatie binnen de regels van de provinciale Verordening ruimte positief te bestemmen.

Beleid gemeente Zundert

In het recente verleden is een aantal beleidsnota's vastgesteld die bepalend zijn voor de legaliseringsvraag. Het betreft de beleidsnota's, bestemmingsplannen buitengebied en de BOG-visie. Beide beleidsstukken zijn op 23 april 2009 vastgesteld en zijn de basis voor de regels die in het bestemmingsplan zijn opgenomen. Verder is op een aantal thema's verder uitgewerkt beleid vastgesteld, zoals ook elders in deze toelichting beschreven. Het betreft daarbij onderdelen die verder in de vorm van afwijkmogelijkheden in de regels zijn opgenomen. Voorbeelden zijn mantelzorg, beroep en bedrijf aan huis, Bed & Breakfast, etc. De voorwaarden voor het toestaan

van ondergeschikte ontwikkelingen zijn opgenomen in deze beleidsnota's alsmede in de regels van dit bestemmingsplan. Indien situaties zijn aangetroffen die voldoen aan de inhoud van de beleidsnota's en de daarin genoemde afwijkingsmogelijkheden is aan de eigenaren van de percelen waar dit speelt een brief gestuurd met het verzoek om een omgevingsvergunning aan te vragen.

Toezeggingen of verwachtingen anderszins

Het kan voorkomen dat in het verleden toezeggingen zijn gedaan of verwachtingen zijn gewekt, waardoor burgemeester en wethouders bestuursrechtelijk niet meer de mogelijkheid hebben om thans tot handhaving over te gaan. In die situaties is een situatie positief bestemd of is maatwerk verricht.

Retrospectieve toets

Er is een vergelijking gemaakt tussen de vigerende bestemmingsplannen en de thans toegekende bestemmingen. De verschillen worden in tabelvorm verklaard. De retrospectieve toets gaat als bijlage bij de toelichting.

Hoofdstuk 8 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

8.1 Inspraak ingevolge de inspraakverordening en overleg ingevolge artikel

3.1.1 Bro

Het vooroverleg heeft plaatsgevonden met inachtneming van de procedure als bedoeld in het Besluit ruimtelijke ordening. Gelijktijdig met het vooroverleg is de gelegenheid geboden om inspraakreacties te geven op het voorontwerp. De inspraken, vooroverlegreacties en de antwoorden daarop zijn verwerkt in een eindverslag inspraak en vooroverleg. Per inspraakreactie en per vooroverlegreactie is aangegeven of deze heeft geleid tot aanpassing van het voorontwerp. De Nota van inspraak gaat als bijlage bij de toelichting.

Bijlagen bij toelichting

Bijlage 1 Beleidskader

1.1 Europees beleid

1.1.1 Kaderrichtlijn Water

Sinds 2000 is de Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht. Deze Europese richtlijn streeft naar duurzame en robuuste watersystemen en is gericht op zowel grondwater als oppervlaktewater.

De KRW gaat uit van het standstill-principe: de ecologische en chemische toestand van het grond- en oppervlaktewater mag vanaf 2000 niet verslechteren. Andere belangrijke uitgangspunten uit de KRW zijn een brongerichte aanpak en "de vervuiler betaalt".

In de periode tot 2009 worden de ecologische doelen voor waterlichamen opgesteld en vastgesteld. De doelen dienen in 2015 gerealiseerd te zijn. Onder bepaalde voorwaarden mogen de doelen ook later gehaald worden of worden verlaagd. Voor beschermde gebieden zoals zwembaden en Vogel- en habitatrichtlijngebieden kan echter niet van de deadline van 2015 afgeweken worden. Hoewel de uiteindelijke chemische normen en ecologische doelstellingen nu nog niet bekend zijn, zullen gemeenten en andere partijen naar verwachting de huidige maatregelen moeten aanscherpen.

In de Kaderrichtlijn water staan de internationale stroomgebieden centraal. Een internationaal stroomgebied wordt een stroomgebiedsdistrict genoemd. De Nederlandse wateren behoren tot de stroomgebieden van de Eems, Rijn, Maas en Schelde. De gemeente Zundert behoort tot het stroomgebiedsdistrict van de Maas. Nederland maakt voor elk van deze stroomgebieden aparte beheersplannen.

In stroomgebiedbeheersplannen worden alle milieudoelstellingen voor het grond- en oppervlaktewater en de beschermde gebieden opgenomen, evenals de maatregelen om deze doelstellingen te bereiken. In 2009 moeten de lidstaten van de EU voor ieder stroomgebiedsdistrict een eerste stroomgebiedbeheersplan klaar hebben. Dit plan wordt elke zes jaar herzien.

1.1.2 Verdrag van Malta

Om de archeologische waarden in Europa te beschermen is het Verdrag van Malta (Valeto) opgesteld. Het gaat dus om archeologische resten als nederzettingen, grafvelden, en gebruiksvoorwerpen. Uitgangspunt van het verdrag is dat het archeologisch erfgoed integrale bescherming nodig heeft en krijgt. De belangrijkste bepalingen uit het verdrag zijn:

Opname van de archeologie in de processen van ruimtelijke ordening (Artikel 5)

Financiering van archeologisch onderzoek ten laste van de ontwikkelaar (Artikel 6)

Communicatie met het publiek (Artikel 9).

Om het bodemarchief beter te beschermen en om onzekerheden tijdens de bouw van bijvoorbeeld nieuwe wijken te beperken wordt voorgesteld om steeds vooraf onderzoek te laten doen naar de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Op deze manier kan daar bij de ontwikkeling van de plannen zoveel mogelijk rekening mee worden gehouden.

Algemeen geldt de verplichting dat er onderzoek gedaan moet worden wanneer de ondergrond verstoord wordt. Op 19 december 2006 is het wetsvoorstel op de Archeologische Monumentenzorg aangenomen. Hiermee is het Verdrag van Malta uit 1992 in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd.

1.1.3 Vogel- en habitatrichtlijngebied

Dit betreft de Natura 2000 gebieden; zie hiervoor ook Natuurbeschermingswet 1998 onder Rijksbeleid. De aanwijzing van Natura 2000-gebieden is in 2007 begonnen. De Europese Habitatrichtlijn voorziet in een afwegingskader voor de beoordeling van

plannen en projecten in of nabij een richtlijngebied. Voor alle plannen, projecten en handelingen die ingrijpen op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied moeten gemeenten een voortoets uitvoeren, eventueel gevolgd door een passende beoordeling.

Met deze Habitattoets moet duidelijk worden gemaakt dat uitvoering van het besluit niet strijdig zal zijn met de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden, oftewel inschatten of ten gevolge van het plan zelf dan wel de uitvoering van het plan, de verbodsbepalingen Natura 2000-gebieden zullen worden overtreden. Als dit het geval is, moet zij aannemelijk maken dat daarvoor een vergunning Natuurbeschermingswet zou kunnen worden verkregen.

In de gemeente Zundert zijn geen Natura2000-gebieden gelegen. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied is het Ulvenhoutse Bos bij Breda. Dit staat via de Aa of Weerij in verbinding met de gemeente Zundert.

1.2 Rijksbeleid

1.2.1 Nota Ruimte

Het ruimtelijke rijksbeleid is vastgelegd in de Nota Ruimte (2006). Dit beleid zet in op vier hoofddoelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden en;
- borging van de veiligheid (onder meer tegen het water).

De Nota Ruimte stelt ruimte voor ontwikkeling centraal en gaat uit van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet'. De nota ondersteunt gebiedsgerichte, integrale ontwikkeling waarin alle betrokkenen anticiperen. Het accent verschuift van toelatingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie. Ruimte voor ontwikkeling betekent ook dat het Rijk voor ruimtelijke waarden van nationaal belang waarborgen creëert om die te kunnen behouden en ontwikkelen.

De vitaliteit van het platteland wordt versterkt door ruimte te geven aan hergebruik van bebouwing en nieuwbouw in het buitengebied, vergroting en aanpassing van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden en door ruimte te bieden aan een duurzame en vitale landbouw en overige economische activiteiten die zich verdragen met de kwaliteit van het landschap.

De doelstellingen voor het ruimtelijk beleid voor water en groene ruimte omvatten:

- borging van veiligheid tegen overstromingen;
- voorkoming van wateroverlast en watertekorten;
- verbetering van water- en bodemkwaliteit.

Daarnaast hecht het Rijk bij de uitvoering van het ruimtelijk beleid grote betekenis aan:

- borging en ontwikkeling van natuurwaarden;
- de ontwikkeling van landschappelijke kwaliteit, en van bijzondere (ook internationaal erkende) landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

1.2.2 Agenda Vitaal Platteland

De Agenda Vitaal Platteland (AVP) is een integrale rijksvisie op het platteland. De nota is tegelijkertijd met de Nota Ruimte aan de Tweede Kamer aangeboden. Daar waar de Nota Ruimte het ruimtelijk beleid beschrijft, gaat de AVP uit van een integraal perspectief en gaat het in op de economische, ecologische en sociaal-culturele aspecten van het platteland.

Aan de hand van de thema's verbreding van de landbouw, leefbaarheid, natuur en landschap en milieukwaliteit wordt de rijksvisie geformuleerd. In het algemeen wil het kabinet het beleid voor het landelijk gebied sturen op hoofdlijnen en niet meer regelen dan noodzakelijk is. Het rijk voert alleen specifiek beleid op bepaalde terreinen zoals de Ecologische Hoofdstructuur en de twintig nationale landschappen. Integratie en uitvoering van het beleid dienen op gebiedsniveau plaats te vinden. De overheid wil

ruimte scheppen voor investeringen in groen, door vermindering van regelgeving. Ten aanzien van natuur en landschap wil het kabinet de mogelijkheden verruimen om het platteland te beleven. Hiertoe dienen de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor recreatie en toerisme in het agrarische cultuurlandschap te worden verbeterd.

1.2.3 Reconstructiewet

De Reconstructiewet (officieel de 'Reconstructiewet concentratiegebieden' geheten) is van toepassing op de zogenaamde concentratiegebieden (zandgebieden in Oost- en Zuid-Nederland) en kan het beste worden gekarakteriseerd als een speciale Landinrichtingswet. De reconstructiewet moet een impuls geven aan de kwaliteit van het landelijk gebied in de concentratiegebieden.

Voor de verschillende reconstructiegebieden zijn reconstructieplannen opgesteld. In de verschillende reconstructieplannen worden gebieden aangewezen waar de functies wonen en natuur het primaat krijgen (extensiveringsgebieden), gebieden primair bestemd voor de ontwikkeling van intensieve veehouderij (landbouwontwikkelingsgebieden) en gebieden waar deze functies samengaan (verwevingsgebieden).

De reconstructieplannen bevatten maatregelen die vestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen in extensiveringsgebieden voorkomen en tegelijkertijd hervestiging en uitbreiding van deze bedrijven in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden regelen.

De gemeente Zundert ligt in het reconstructiegebied De Baronie. Voor dit gebied is in 2005 het reconstructieplan vastgesteld. Op dit plan wordt bij de beschrijving van het provinciaal/regionaal beleid nader ingegaan.

1.2.4 Verdrag van Valetta

Het verdrag van Valetta regelt de omgang met het Europees archeologisch erfgoed. Nederland ondertekende dit verdrag van de Raad van Europa in 1992. Uitgangspunt van het verdrag is het archeologisch erfgoed zoveel mogelijk ter plekke (in situ) te bewaren en beheermaatregelen te nemen om dit te bewerkstelligen. Daar waar behoud in situ niet mogelijk is, betalen de bodemverstoorders het archeologisch onderzoek en opgravingen. Het Verdrag van Valetta heeft nog geen vertaling gekregen in de Nederlandse wet. Inmiddels wordt er al wel gewerkt 'in de geest van Malta'.

In de Monumentenwet zal worden vastgelegd dat provincies de bevoegdheid hebben om archeologisch waardevolle gebieden aan te wijzen. Deze aanwijzing is verplicht en dient te geschieden op basis van bekende archeologische waarden en reële verwachtingen, zoals vastgelegd op de waardekaarten AMK (Archeologische Monumentenkaart) en IKAW (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden).

In het plangebied komt een groot aantal bekende archeologische monumenten en/of terreinen van archeologische waarden voor. Deze zijn onder andere op de Archeologische Monumentenkaart aangegeven. De IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden) geeft een overzicht van de zogenaamde verwachtingskansen voor archeologische vondsten. Op basis van bekende vondsten, geologische patronen en dergelijke kan een inschatting gemaakt worden van de kans op archeologische vondsten. De verwachtingswaarde varieert van laag via middelhoog tot hoog. De gebieden met een middelhoge of hoge archeologische verwachtingswaarde zijn in het bestemmingsplan opgenomen.

1.2.5 Natuurbeschermingswet 1998

Vanaf oktober 2005 vindt de gebiedsbescherming in Nederland plaats via de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. De natuurbeschermingswet kent de volgende beschermde gebieden:

- De Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde natuurmonumenten (voorheen (staats)natuurmonumenten);
- De Ecologische Hoofdstructuur.

Natura2000-gebieden

In de gemeente Zundert zijn geen Natura2000-gebieden gelegen. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied is het Ulvenhoutse Bos bij Breda. Dit staat via de Aa of Weerij in verbinding met de gemeente Zundert.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten hebben als doel om gebieden met een natuurwetenschappelijke of landschappelijke betekenis te vrijwaren tegen ingrepen. Het kan gaan om gebieden met zeldzame plant- en/of diersoorten, maar ook om gebieden die door hun ontstaan geschiedenis, bodembouw of landschappelijke schoonheid waardevol zijn. Door de Minister van LNV zijn er in of in de buurt van het plangebied geen beschermde natuurmonumenten aangewezen.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De term Ecologische hoofdstructuur werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Uitgangspunt van de EHS is duurzame instandhouding, herstel en ontwikkeling van een zo groot mogelijke verscheidenheid van de in het wild levende dieren en plantensoorten als wel elementen van ecosystemen.

De EHS bestaat uit de door de provincies netto begrensde gebieden die worden aangemerkt als bestaande bos- en natuurgebieden en landgoederen, nieuwe natuurgebieden natuurontwikkelingsgebieden, reservaatgebieden, de beheersgebieden voor zover deze binnen de EHS taakstelling van 90.000 ha beheersgebieden vallen, de netto begrensde robuuste verbindingen, de grote wateren en de Noordzee.

De provincies leggen in hun ruimtelijk beleid vast welke natuurkwaliteit beschermd moet worden. De landelijke natuurdoelenkaart is hierbij sturend en de bepalingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet zijn bindend. De netto begrensde EHS, inclusief de robuuste verbindingen, moet in 2008 in de bestemmingsplannen zijn opgenomen.

De netto begrensde EHS (met uitsluiting van de Noordzee en de grote wateren), de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en de gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet, worden aangeduid als beschermde gebieden. Voor deze beschermde gebieden geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij'-regime. Het ruimtelijk beleid is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van deze wezenlijke kenmerken en waarden, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn. Het rijk is samen met de provincies verantwoordelijk voor de realisatie van de EHS. De concrete uitvoering ligt bij de provincies. In 2018 moet de EHS (inclusief robuuste verbindingen) zijn gerealiseerd.

Op onderstaande afbeelding zijn de EHS gebieden binnen het plangebied weergegeven.

1.2.6 Flora en faunawet

De vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verplichte soortenbescherming van flora en fauna is geregeld in de Flora- en Faunawet. Deze wetgeving is vooral van belang voor natuurwaarden die buiten de EHS en de beschermde natuurgebieden voorkomen. Ontwikkelingen die (kunnen) leiden tot vernieling, beschadiging of verstoring van beschermde planten of voortplantings- of rustplaatsen van beschermde dieren zijn slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Indien er geen alternatieve mogelijkheden zijn (onderzoeksplicht) en aantoonbaar kan worden gemaakt dat er geen significante schade voor waardevolle flora en fauna zal optreden, kan voor bepaalde maatregelen een ontheffing of vrijstelling worden verleend. Dit kan ook wanneer er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Er geldt dan wel een compensatieplicht.

1.2.7 Waterbeleid 21e eeuw

Naar aanleiding van de wateroverlast in het laatste decennium van de vorige eeuw heeft de Commissie Waterbeheer 21e eeuw een advies geschreven over de toekomstige inrichting van het watersysteem in Nederland, inclusief de relatie met de ruimtelijke inrichting. De belangrijkste aanbevelingen zijn:

Drietrapstrategie: overtollig water dient primair te worden opgevangen in het watersysteem waar de wateroverlast optreedt, vervolgens moet voldoende berging worden gezocht en ten slotte kan water gedoseerd worden afgevoerd;

Watertoets: doel van de watertoets is het eerder en explicieter in het planproces betrekken van het aspect water bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke initiatieven;

Stroomgebiedsbenadering: het waterbeleid wordt conform de Europese Kaderrichtlijn per stroomgebied aangestuurd. De vier nationale stroomgebieden zijn opgedeeld in 17 regionale deelstroomgebieden. Voor elk stroomgebied moet worden vastgesteld aan welke eisen het watersysteem op de lange termijn moet voldoen, middels een stroomgebiedsvisie.

1.2.8 Implementatiewet EG-Kaderrichtlijn water

Via de Implementatiewet EG-kaderrichtlijn water is de KRW vertaald in de Nederlandse wetgeving. De wet, een wijzigingswet, regelt dat stroomgebiedbeheerplannen en maatregelenprogramma's worden geïntroduceerd in het planstelsel van de Wet op de waterhuishouding. Verder regelt de wet dat de milieudoelstellingen van de KRW zullen worden geconcretiseerd als milieukwaliteitseisen in het kader van de Wet milieubeheer. Er worden extra inspanningen verwacht voor maatregelen met betrekking tot het herstel en inrichten van oppervlaktewateren, het verminderen van belastende lozingen door RWZI's en rioleringen en het verminderen van emissies uit de landbouw en industrie en andere diffuse bronnen.

1.2.9 Nationaal Waterplan

Op 22 december 2009 is het Nationaal Waterplan vastgesteld. Dit plan geeft op hoofdlijnen aan welke beleid het Rijk in de periode 2009-2015 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan richt zich op bescherming tegen overstromingen, voldoende en schoon water en diverse vormen van gebruik van water. Ook worden de maatregelen genoemd die hiervoor worden genomen. Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande nota's waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan is opgesteld op basis van de Waterwet.

1.2.10 Vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4)

In 2001 verscheen het vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4). In het NMP4 is het doel gesteld om per 2030 de afwenteling van milieuproblemen op volgende generaties en op mensen in arme landen te stoppen.

Dit kan worden bereikt door de grote milieuproblemen in clusters aan te pakken: energiehuishouding, biodiversiteit en hulpbronnen, milieudruk door de landbouw, stoffen, externe veiligheid, milieu en gezondheid en milieubeleid en de leefomgeving. Verandering kan worden georganiseerd via systeem innovatie.

In het kort betekent dit dat ten behoeve van de waterkwantiteit het principe: vasthouden, bergen en afvoeren dient te worden gehanteerd en voor de waterkwaliteit: scheiden, schoon houden en schoon maken.

1.2.11 Wet Geurhinder Veehouderijen

Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder veehouderij (Wgv) van kracht geworden. Deze wet vormt sindsdien het toetsingskader voor de milieuvergunning bij geurhinder vanwege dierenverblijven. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object. Als de geuremissie

van een dier bekend is, wordt met het verspreidingsmodel de geurbelasting op een geurgevoelig object berekend. De geurbelasting op het geurgevoelig object wordt getoetst aan de normen (in de wet 'waarden' genoemd). Als de geuremissie van een dier niet bekend is, stelt de wet minimumafstanden tussen de veehouderij en een geurgevoelig object.

De gemeenten hebben met deze wet de mogelijkheid om een eigen Geurverordening op te stellen, waarbij afgeweken kan worden van de wettelijk bepaalde geurbelasting.

Gemeente Zundert heeft reeds een Geurverordening opgesteld.

1.2.12 Wet Ammoniak en Veehouderij

De nieuwe regelgeving voor ammoniakemissie uit dierenverblijven van veehouderijen kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van kwetsbare gebieden. Gebieden zijn kwetsbaar als ze voor verzuring gevoelig zijn en tevens binnen de door de provincie begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS) liggen. Welke gebieden voor verzuring gevoelig zijn volgt rechtstreeks uit de Wav. Welke gebieden tot de ecologische hoofdstructuur behoren, beslist de provincie.

Bestaande veehouderijen binnen de zone krijgen te maken met een emissieplafond. Binnen dit plafond mogen veehouders zelf weten welke en hoeveel dieren ze willen houden. Wordt een vergunning aangevraagd die boven dit plafond uitkomt, dan zal die geweigerd worden.

1.2.13 Monumentenwet

De Monumentenwet is gebaseerd op het Verdrag van Malta, waar in 1992 Europese afspraken over zijn gemaakt. In de Monumentenwet zal worden vastgelegd dat provincies de bevoegdheid hebben om archeologisch waardevolle gebieden aan te wijzen.

Deze aanwijzing is verplicht en dient te geschieden op basis van bekende archeologische waarden en reële verwachtingen, zoals vastgelegd op de waardekaarten (Archeologische Monumentenkaart) en IKAW (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden). Ook gemeenten kunnen binnen hun gebied (potentieel archeologisch) kwetsbare gebieden aanwijzen, maar alleen in aanvulling op of in afwachting van een provinciale kaart.

In de nieuwe Monumentenwet wordt als richtlijn een ingreep die leidt tot verstoring over meer dan 100 m² genoemd, waarvoor archeologisch onderzoek verplicht wordt gesteld. De gemeente kan daar op basis van een goede onderbouwing (archeologische beleidskaart) naar boven of beneden van afwijken.

De kernen Zundert en Rijsbergen hebben ieder een gebied van redelijk hoge historische waarde. In het plangebied komt verder een groot aantal archeologische monumenten en/of terreinen van archeologische waarde voor. Deze zijn onder andere op de Archeologische Monumentenkaart aangegeven. De IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden) geeft een overzicht van de zogenaamde verwachtingskansen voor archeologische vondsten. Op basis van bekende vondsten, geologische patronen en dergelijke kan een inschatting gemaakt worden van de kans op archeologische waarden. De verwachtingswaarde varieert van laag via middelhoog tot hoog.

1.3 Provinciaal/regionaal beleid

1.3.1 Structuurvisie Ruimtelijke Ordening Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant heeft de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO) waarin het nieuwe beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040) wordt beschreven op 1 oktober 2010 vastgesteld. Het strategische beleid voor de fysieke omgeving in Noord-Brabant was beschreven in de Interim Structuurvisie Noord-Brabant (ISV). De Structuurvisie Ruimtelijke Ordening vervangt de Interim Structuurvisie Noord-Brabant. De structuurvisie is zelfbindend en geeft voor de opgenomen beleidsonderdelen het provinciale belang aan.

Wat betreft het 'Landelijke Gebied' kent de nieuwe structuurvisie een aantal wijzigingen die samenhangen met de zonering van natuur, landschap en landbouw in het 'Landelijke Gebied'. De SVRO kent een kleiner aantal gebiedsaanduidingen dan de ISV. Gebiedsaanduidingen in de ISV zijn (deels) samengevoegd in gebiedsaanduidingen in de SVRO, wat als consequentie heeft dat het gedetailleerde beleid uit de ISV wordt losgelaten. In de SVRO wordt daarbij in het hele 'Landelijk Gebied', buiten de ecologische hoofdstructuur, uitgegaan van een 'ja-mits' benadering terwijl in de ISV een sterk onderscheid wordt gemaakt tussen gebieden met waarden, waarvoor het 'nee-tenzij' principe geldt, en gebieden zonder waarden waar ontwikkelingen mogelijk zijn (ja-principe).

1.3.2 Verordening Ruimte

De Verordening Ruimte is één van de uitvoeringsinstrumenten van de provincie, naast bijvoorbeeld ontwikkelingsgerichte communicatieve en financiële instrumenten.

De Verordening Ruimte draagt bij aan het realiseren van de provinciale ruimtelijke belangen en doelen en bevat hiertoe instructieregels die van belang zijn voor gemeenten bij het opstellen van hun bestemmingsplannen.

De Brabantse verordening is tot stand gekomen in 2 fasen. Fase 1 gaat over de onderwerpen waarvoor het Rijk uitwerking van de provincie vraagt en de onderwerpen die zijn gebaseerd op eerder vastgesteld beleid. Ook de consequenties van de besluiten van Provinciale Staten (PS) over de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderij zijn in de Verordening ruimte fase 1 verwerkt. In de verordening Ruimte fase 2 wordt nadere uitwerking gegeven aan de landschapsinvesteringsregel.

Verordening Ruimte Fase 1

Hieronder is beschreven welke provinciale beleidswijzigingen t.a.v. de intensieve veehouderij zijn opgenomen in de verordening fase 1 die relevant zijn voor het beleid ten aanzien van de intensieve veehouderij in de gemeente Veghel. Het bestemmingsplan 'Buitengebied' zal (minimaal) moeten voldoen aan de regels uit de verordening.

Extensiveringsgebieden

- Geen nieuwvestiging, uitbreiding, hervestiging of omschakeling;
- Vormverandering is uitgesloten;
- Binnen gebouwen mag hooguit één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren;
- Respecteren van bestaande rechten;
- Uitbreiding van bebouwing binnen het bestaande bouwblok van intensieve veehouderijen is maar mogelijk tot 1 oktober 2010. Vanaf die datum geldt als maximum omvang de bestaande bebouwing op die datum of in de in aanbouw of vergunde bebouwing ("slot op de muur").

Verwevingsgebieden

- Hervestiging of uitbreiding mogelijk mits sprake van een duurzame locatie;
- Uitbreiding mogelijk tot 1,5 ha met voorwaarde dat ten minste 10% van het bouwblok wordt aangewend voor landschappelijke inpassing;
- Binnen gebouwen mag hooguit één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren;
- Geen ingreep in bestaande rechten;
- Bouwblokken mogen niet groter worden dan 1,5 hectare. Alleen indien een bouwblok op 20 maart 2010 al 1,5 hectare of groter is en geheel is benut, is een eenmalige uitbreiding tot uiterlijk 1 januari 2013 mogelijk. Echter: alleen om te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen (milieu, gezondheid, dierenwelzijn) en er geen sprake is van een toename van het aantal dieren;

- In de verordening is opgenomen waaraan de toelichting (behorende bij een procedure voor uitbreiding, hervestiging of omschakeling) minimaal aan moet voldoen.

Verordening Ruimte fase 2

Een voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied van Zundert belangrijk onderdeel van de Verordening Ruimte fase 2 is de landschapsinvesteringsregel. De provincie vraagt bij ruimtelijke ontwikkelingen om een investering in het landschap, in het landelijke gebied ter hoogte van minimaal 50% van de waardevermeerdering van de betrokken gronden. De kwaliteitsverbetering moet bij het vaststellen van het bestemmingsplan zijn verzekerd of er moet sprake zijn van een financiële bijdrage (de genoemde 50% van de waardevermeerdering). Op basis van de ontwerp verordening fase 2 gaat deze regel gelden in bestemmingsplannen die voorzien in ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied waarvan het ontwerp na 31 december 2010 ter inzage is gelegd.

De (ontwerp) Verordening ruimte fase 2 waaronder de landschapsinvesteringsregel is een uitvloeisel van de Structuurvisie. Het gaat daarbij vooral om de bescherming van de waarden en potenties op het gebied van natuur, water en landschap binnen de groenblauwe structuur.

1.3.3 Voorbeeldregeling mantelzorg

Er is maatschappelijk steeds meer vraag naar huisvesting ten behoeve van mantelzorg. Om deze mogelijkheden te faciliteren heeft de provincie de volgende twee vormen aangedragen die binnen het bestaande beleid en de regelgeving op korte termijn een oplossing bieden. Het gaat om de bestaande vorm van inwoning (direct toegestaan volgens bestemmingsplan) en een nieuwe vorm:

In de praktijk blijkt behoefte te bestaan aan een meer zelfstandige woonvorm in een vrijstaand of aangebouwd bijgebouw. De Provincie is tot de conclusie gekomen dat onder strikte condities medewerking kan worden verleend aan tijdelijke bewoning van een bijgebouw. Dit onder de strikte voorwaarde dat aantoonbaar is dat er sprake is van zorgbehoefte, welke tijdelijk van aard is. Uitgangspunt is dat er sprake is en blijft van één huishouden op het perceel, waarbij een gedeelte van het huishouden in een bijgebouw is gehuisvest. Er kan dus nooit of te nimmer sprake zijn van een zelfstandige woning.

Om per situatie een goed afweging te kunnen maken geeft de Provincie de voorkeur aan een vrijstellingsmogelijkheid in het bestemmingsplan. De Provincie dient deze mogelijkheid aan als handreiking voor de gemeente.

1.3.4 Provinciaal Waterplan

Het Provinciaal Waterplan 2010-2015 is de strategische basis voor het Brabantse waterbeleid en waterbeheer, voor de korte en lange termijn. Het houdt rekening met duurzaamheid en klimaatveranderingen. Het Provinciaal Waterplan is op 22 december 2009 in werking getreden.

De plantekst beschrijft het provinciale waterbeleid. Het plan bestaat uit een strategisch deel en een operationeel deel. Het laatste vormt de basis voor de provinciale vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen.

De plankaart Waterhuishoudkundige functies laat zien waar de verschillende functies voor het waterbeleid worden toegekend.

1.3.5 Keur van Waterschappen

De Keur is een verordening die regelt wat wel en niet mag in of nabij oppervlaktewater en dijken. Het vaststellen van de Keur is een eigen bevoegdheid van het bestuur van het waterschap. De Keur is van belang voor iedereen die woont of werkt binnen het gebied

van een waterschap. Er zijn drie keuren: Keur oppervlaktewateren, Keur waterberging, Keur waterkeringen. De Keur bevat:

- **Gebodsregels.** Bijvoorbeeld de plicht om oppervlaktewateren goed te onderhouden;
- **Verbodsregels.** Bijvoorbeeld het verbod om een duiker in oppervlaktewateren aan te leggen;
- **Gedooqplichten.** Bijvoorbeeld de plicht te accepteren dat het waterschap de grond van particulieren betreedt om zijn taken uit te voeren.

1.3.6 Waterbeheersplan waterschap Brabantse Delta

In het waterbeheersplan beschrijft het waterschap de leidraad voor het waterbeheer en de zorg voor de waterkeringen. Het plan vormt de basis voor de uitvoering van maatregelen door het waterschap. Momenteel is het Integraal Waterbeheersplan West Brabant II (IWWB-II) van kracht.

In het waterbeheersplan staan voor zowel het waterkwaliteitsbeheer als het waterkwantiteitsbeheer doelstellingen per functie uit het Provinciaal waterhuishoudingsplan weergegeven. In 2018 dienen voor elke functie de geschikte condities te zijn gerealiseerd. Het integraal waterbeheersplan geeft realistisch te achten kwantiteits- en kwaliteitsdoelstellingen per functie weer voor de planperiode 2000-2009.

Het waterbeheersplan (IWWB2) van waterschap Brabantse Delta is verouderd. In 2009 wordt een nieuw waterbeheersplan vastgesteld. In de tussentijd is het plan niet meer geactualiseerd. In plaats van het waterbeheersplan zijn beleidsdoelen vastgelegd in het bestuursprogramma. In het bestuursprogramma 2005-2008 heeft het algemeen bestuur van het waterschap de beleidskoers beschreven. Deze beleidskoers gaat met name in op procedures en communicatie.

1.3.7 Integrale Gebiedsvisie Turfvaart-Bijloop

Hierin is in beeld gebracht wat er dient te gebeuren om tot een goed functionerend watersysteem van dit stroomgebied te komen, waarin zoveel mogelijk belangen en randvoorwaarden en hun bijbehorende consequenties samenkomen. Vanuit deze visie kan eenvoudig tot een concreet inrichtingsplan voor het streefbeeld worden gekomen. In het bestemmingsplan dient er rekening mee te worden gehouden dat dit gebied als EVZ wordt ingericht.

1.3.8 Beken met toekomst! Toekomstvisie voor de Kleine beek en de Aa of Weerij

Deze toekomstvisie geeft aan hoe beide beken in de toekomst optimaal hun EVZ-functie en viswaterfunctie kunnen vervullen. Deze EVZ dient meegenomen te worden in het bestemmingsplan buitengebied.

1.4 Gemeentelijk beleid

1.4.1 Structuurvisieplus Zundert

In 2002 heeft de gemeente Zundert een StructuurvisiePlus opgesteld. Dit is een gemeentelijke beleidsnota waarin het gemeentebestuur haar integrale visie op de meest wenselijke ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente heeft weergegeven. In de StructuurvisiePlus Zundert is bekeken in hoeverre ruimteclaims voor met name natuur, landbouw, recreatie, wonen, werken en winkelvoorzieningen het beste kunnen worden ingepast. De StructuurvisiePlus Zundert is op 14 februari 2002 vastgesteld.

1.4.2 Beeldkwaliteitplan Teeltondersteunende voorzieningen

In het Reconstructieplan de Baronie is een gebied in de gemeente Rucphen en Zundert gearceerd waar een verruiming van de mogelijkheden voor teeltondersteunende voorzieningen (TOV) geldt. In 2007 hebben de gemeente Zundert en Rucphen samen dit Beeldkwaliteitsplan Teeltondersteunende voorzieningen opgesteld om de verruiming aan spelregels te verbinden. Het gaat vooral over landschappelijke inpassing van de

TOV. De ontwikkelingsmogelijkheden zijn gekoppeld aan vier verschillende landschapstypen:

- De beekdalen. Deze dienen open te blijven. Hier is geen ontwikkeling mogelijk.
- De esgronden. De begrenzing uit het reconstructieplan is aangehouden. Inpassing in het landschap kan vorm krijgen door afscherming.
De jonge ontginningen besloten landschappen. Deze mogen niet aangetast worden door glasopstanden. Toename van glas heeft hier teveel versturende invloed op het landschap. Tegen de landgoederenzone van Zundert is inpassing in dit landschapstype soms mogelijk door afscherming en bebossing. De grens tussen open en gesloten is hier zacht. De afwisseling open-gesloten moet dan worden versterkt.

De jonge ontginningen open landschappen. Dit zijn kwetsbare gebieden. De uitbreiding glas dient door een zorgvuldige plaatsing verstoring aan het open karakter te voorkomen.

1.4.3 Monumentenverordening Zundert 2004

In deze verordening is opgenomen hoe de gemeente omgaat met het aanwijzen van beschermde gemeentelijke monumenten, beschermde Rijksmonumenten, beschermde gemeentelijke dorpsgezichten, gemeentelijke archeologische monumenten, archeologische meldingsgebieden en beeldbepalende objecten. Ook is hierin opgenomen hoe omgegaan wordt met schadevergoedingen en slot- en overgangsbepalingen.

1.4.4 Beleidsregels Bed & Breakfast 2010

De gemeente Zundert heeft beleidsregels opgesteld voor Bed & Breakfasts binnen de gemeente. Deze regels kunnen worden geïmplementeerd in de verschillende bestemmingsplannen, waaronder ook het bestemmingsplan buitengebied.

Met deze nieuwe beleidsregels wil de gemeente de mogelijkheden voor het exploiteren van een Bed & Breakfast verruimen waardoor exploitatie aantrekkelijker wordt. Omdat de gemeente hierbij grote waarde hecht aan de kwaliteit van het aanbod, heeft zij een lijst opgesteld met specifieke eisen ofwel criteria. Het beleid verschaft duidelijkheid aan (potentiële) initiatiefnemers van Bed & Breakfasts, over de gemeentelijke visie en de eisen die de gemeente en de regio stellen aan deze vorm van verblijfsrecreatie.

Bij de beleidsregels is een stroomschema opgenomen, waaruit blijkt op welke vorm van verblijfsrecreatie het initiatief betrekking heeft. Vervolgens wordt meteen verwezen naar relevant beleid voor betreffende initiatieven.

De beleidsregels zijn vertaald in de regels van dit bestemmingsplan.

1.4.5 Nota economisch beleid 2008

De economische visie voor de gemeente Zundert is uitgewerkt aan de hand van doelstellingen. De relevante voor het bestemmingsplan buitengebied zijn daarbij:

Versterking bedrijvigheid die past bij het landelijke karakter;

Behoud en versterking van het lokale MKB

Versterking en verankering kansrijke groeisectoren. Hierbij is vooral het agrarisch cluster van boomteelt en zacht fruit, transport en logistiek, de toeleveranciers en zakelijke dienstverleners van belang als onderscheidende en concurrentiekrachtige factor.

Voldoende ruimte om te ondernemen;

Zorg voor voldoende en kwalitatief goed aanbod aan bedrijventerreinen

Bieden van voldoende ontwikkelingsruimte voor de agrarische sector.

Om een belangrijke economische drager voor Zundert te kunnen blijven, zijn binnen de bestaande contouren, ruimere mogelijkheden voor nieuw- en hervestiging nodig, zijn ruimere bouwblokken nodig en zijn ruimere mogelijkheden voor teeltondersteunende voorzieningen noodzakelijk. Hiermee kunnen risico's

verminderd worden, kan het seizoen verlengd worden, en kunnen de opbrengsten per m² vergroot worden. Voor nieuwe grootschalige glastuinbouw en intensieve veehouderij moeten ondernemers uitwijken naar andere gemeenten. De sector zelf gaat als vanzelfsprekend zorgvuldig met de beschikbare ruimte om en innoveert om intensiever ruimtegebruik te kunnen realiseren. Niet-agrarische bedrijven die gelieerd zijn aan de agrarische sector, dienen geclusterd te worden op een (thematische zone van een) bedrijventerrein. Er dient ook ruimte beschikbaar te komen voor een agrologistiek centrum voor de boomkwekerij, waar met name bedrijven in de transport & logistiek ruimte krijgen.

Zorgen voor eigentijdse vestigingsmogelijkheden buiten bedrijventerreinen. Naast ruimte voor bedrijven op bedrijventerreinen zorgt de gemeente voor alternatieve, eigentijdse vestigingsmogelijkheden voor bedrijven. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan woon-werkcombinaties in de kernrandzone, ruimere mogelijkheden voor bedrijvigheid aan huis, starterhuisvesting (bijvoorbeeld bedrijfsverzamelgebouw)². Mogelijk kan vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) worden benut voor huisvesting van startende ondernemers. Ook bedrijven die hoogwaardige zorg bieden, kunnen hier gevestigd worden. Uitgangspunt is dat deze VAB's primair bedoeld zijn voor hergebruik door de agrarische sector en dat startende bedrijven die groeien, verplaatsen naar een locatie op een bedrijventerrein.

Benutten toerisme en recreatie als bindend element buitengebied
Door middel van routestructuren wordt de relatie tussen buitengebied en de kernen versterkt. Aan en om de routes krijgen kwalitatieve kleinschalige dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen, zoals horeca en bijvoorbeeld Bed & Breakfasts, de ruimte. Uitbreiding van het hotelwezen (inclusief hotelruimte voor seizoenwerknemers) is hierbij nadrukkelijk aan de orde. Hierdoor wordt de toeristisch-recreatieve functie versterkt zonder onrecht te doen aan de landschappelijke waarden. De horecavoorzieningen in het buitengebied zijn gericht op passanten (fietsers, wandelaars) en zijn ondersteunend aan de horeca in de kernen.

1.4.6 Woonvisie 2006-2015: Bouwen aan een vitaal Zundert, 2006

In deze woonvisie staat beschreven dat de gemeente de komende jaren vooral wil inzetten op inbreidingslocaties.

De pilot 'bouwen binnen strakke contouren' (BBSC) is de komende jaren bepalend voor de inhoud van het bouwprogramma. Dit geldt in kwantitatieve én kwalitatieve zin, want de gemeente kan binnen de contouren zoveel woningen bouwen als ze zelf wil. Dat biedt veel speelruimte, zeker in vergelijking met de afgelopen jaren en de omliggende gemeenten. Maar ook in kwalitatieve zin, want de strakke contouren beperken de nieuwbouw tot vooral inbreidingslocaties, die veelal klein van omvang zijn en duur in de exploitatie. Niet voor niets bestaat het programma van BBSC voor een groot deel uit gestapelde woonvormen in de koopsector.

1.4.7 Welstandsnota

De gemeente Zundert heeft een welstandsnota opgesteld als beoordelingskader van bouwplannen. Vanuit de zorg voor de schoonheid van gebouwen vragen burgemeester en wethouders voor de afgifte van een bouwvergunning advies aan de welstandscommissie. Bij de beoordeling van initiatieven beoordeelt de welstandscommissie deze ook in relatie tot hun omgeving. Daarom is in de welstandsnota een beeldkwaliteitskader opgenomen voor locatie en situatie. Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan zijn de volgende deelgebieden onderscheiden die verschillen qua beeldkwaliteitskader: bosgebied, agrarisch gebied. Per deelgebied zijn welstandscriteria geformuleerd. In de voorschriften van het bestemmingsplan buitengebied zal worden aangesloten bij de criteria die van toepassing zijn, voor zover

dat juridisch mogelijk is. Met name de massaopbouw is in dit kader van belang (1 bouwlaag met kap).

Auteur

P. Verstraten-Middelink

Datum

7 september 2011

GEMEENTE ZUNDERT

**EXTERNE VEILIGHEID IN HET
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED**



Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Externe Veiligheid	5
1.3	Opbouw rapportage	5
2.	BEVI-INRICHTINGEN	6
2.1	Inleiding	6
2.1.1	Autoservice De Noordhoek	7
2.1.2	Total Wernhout	10
2.1.3	Camping Laarse Heide	12
2.1.4	Ardo B.V.	13
2.1.5	Hazeldonk LPG tankstations	13
2.1.6	Loodet B.V.	15
2.1.7	Conclusie inrichtingen	16
2.2	Grensoverschrijdende risico's.	17
2.2.1	Inleiding	17
2.2.2	Grensoverschrijdende risico's gemeente Zundert.	18
3	VERVOER GEVAARLIJKE STOFFEN	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Rijksweg A16 Zundert	20
3.2.1	Eigenschappen wegtraject	22
3.1.2.	Resultaten groepsrisicoberekening	23
3.2	Provinciale weg N263 Zundert	25
3.3	Randweg	26
4	BUISEIDINGEN	27
4.1	Inleiding	27
4.2	Rekenresultaten	27
4.3	Ontwerp-Structuurvisie buisleidingen	29
5	CONCLUSIE	30
5.1	Inrichtingen	30
5.2	Snelweg (A16/A58)	30
5.3	Provinciale weg N263 en Randweg	30
5.4	Buisleidingen	31

BIJLAGEN

- 1 Rapportage RBM A16/A59**
- 2 LPG rekentool Autoservice De Noordhoek**
- 3 LPG rekentool Total Wernhout**
- 4 Rapportage kern Zundert van 2010 RMD**
- 5 Rapportage kern Rijsbergen van 2010 RMD**
- 6 Rapportage Randweg Oranjewoud**
- 7 QRA hogedrukaardgasleidingen**
- 8 Verantwoording groepsrisico**
- 9 Rapportage groepsrisico berekeningen Tankstations gemeente Breda.**
- 10 Categoriele benadering Loodet B.V.**
- 11 Advies Provincie Noord Brabant Oostvogels Logistics**

1 Inleiding

1.1 Inleiding

De gemeente Zundert werkt aan een nieuw bestemmingsplan Buitengebied. Aanleiding tot het actualiseren en digitaliseren van het bestemmingsplan is het feit dat de huidige twee bestemmingsplannen (voor het buitengebied van de voormalige gemeente Zundert van 1997 en voor het buitengebied van de voormalige gemeente Rijsbergen van 1977) dateren van 1997 en 1977 en daardoor niet altijd voldoende actueel en eenduidig zijn. Beide plannen worden door één bestemmingsplan herzien. Daarnaast dienen de plannen te voldoen aan de huidige wet- en regelgeving. Het bestemmingsplan heeft als doel de huidige planologische rechten te verankeren in een actuele regeling.

In oktober 2010 is de gemeente Zundert officieel van start gegaan met het project Buitengebied en heeft hiervoor een inventarisatie gehouden en een beleidsnotitie opgesteld. Het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Zundert heeft van 21 februari 2011 tot en met 4 april 2011 ter inzage gelegen.

In het kader van het vooroverleg is een inspraakreactie ontvangen van de VROM inspectie. De inspectie heeft verzocht aandacht te besteden aan het onderwerp externe veiligheid en heeft aangegeven de passage in de toelichting van het voorontwerp onvoldoende te vinden. De inspectie heeft in het vooroverleg primair verwezen naar het Besluit externe veiligheid buisleidingen. Concreet verzoekt men:

- De consequenties van de wettelijke verplichtingen uit de Bevb voor de in het plangebied gelegen buisleidingen aan te geven;
- De juiste gegevens over de risicorelevante parameters als onderdruk, diameter en transporteerbare stof van de verschillende buisleidingen in beeld te brengen;
- De PR 10-6 contour te berekenen;
- Voor de aardgasleiding deze te berekenen volgens de meest recente versie van CAROLA;
- Een berekening van het groepsrisico uit te voeren;
- Een verantwoording van het GR op te stellen overeenkomstig de Handreiking verantwoordingsplicht GR;
- Saneringssituaties te beschrijven en aan te geven of maatregelen worden genomen;
- Het Bevb op te lichten als beleidskader in de toelichting van het bestemmingsplan;
- Tot aanpassing van regels en verbeelding over te gaan aan de verplichtingen van het Bevb.

Behalve de verplichtingen op grond van het Bevb dient eveneens onderzocht te worden in hoeverre ook andere aspecten van externe veiligheid bij de opstelling van het bestemmingsplan buitengebied dienen te worden betrokken.

De gemeente Zundert heeft daarom de RMD gevraagd om met betrekking Externe Veiligheid een bestemmingsplanparagraaf op te stellen en daartoe onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. Ten behoeve van de bestemmingsplanparagraaf zullen inventarisaties en berekeningen uitgevoerd moeten worden.

1. Met betrekking tot risicovolle inrichtingen in- en nabij het plangebied zullen alle invloedsgebieden en risicocontouren worden bepaald aan de hand van de gegevens op de professionele risicokaart. Indien deze niet zijn bepaald of berekend zullen de berekeningen worden uitgevoerd. Mogelijke grensoverschrijdende invloedsgebieden vanuit België worden hierin meegenomen. De aspecten met betrekking tot externe veiligheid voor inrichtingen worden in hoofdstuk 2 besproken.

2. Daarnaast vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats binnen het plangebied. Dit is zowel via buisleidingen als over rijkswegen als over provinciale- en gemeentelijke wegen. De binnen de gemeente Zundert gelegen relevante transportroutes zijn de Rijksweg A16,

de provinciale weg N263 en de nieuw aan te leggen Randweg Zundert. De aspecten van externe veiligheid met betrekking tot de A16 worden in hoofdstuk 3 beschreven, de aspecten met betrekking tot externe veiligheid van provinciale en gemeentelijke wegen (de N263 en de Randweg) worden ook in hoofdstuk 3 beschreven.

Tevens zijn er enkele hogedrukaardgasleidingen gelegen binnen het bestemmingsplan. De relevante aspecten van externe veiligheid van deze leidingen worden in hoofdstuk 4 beschreven.

Binnen de gemeente Zundert is geen vaarweg of spoorweg gelegen. Derhalve zijn deze risico's niet relevant.

1.2 Externe Veiligheid

Externe veiligheid richt zich op het beheersen van activiteiten die een risico voor de omgeving kunnen opleveren, zoals milieurisico's, transportrisico's en risico's die kunnen optreden bij de productie, het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen in inrichtingen. Bij de (her)inrichting van een gebied bepaalt de externe veiligheidssituatie mede de ruimtelijke mogelijkheden.

In het kader van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gelezen in samenhang met de regels omtrent externe veiligheid moet worden onderzocht of er sprake is van aanwezigheid van risicobronnen in de nabijheid van de locatie waarop het Wro besluit betrekking heeft en dienen plaatsgebondenrisico (PR) en het groepsrisico (GR), en eventuele toename hiervan, bepaald te worden.

Het PR is de kans per jaar dat een persoon op een bepaalde plaats overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen, indien hij onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven. Het PR wordt weergegeven met risicocontouren rondom de inrichting of langs vervoersassen zoals wegen. De normstelling heeft de status van een grenswaarde die niet overschreden mag worden. Voor bestaande situaties is het gebruikelijk om het niveau van 10^{-5} per jaar als grenswaarde te hanteren, 10^{-6} per jaar geldt als richtwaarde. Voor nieuwe situaties geldt een grenswaarde van 10^{-6} per jaar.

Het GR kan worden beschouwd als een maat van maatschappelijke ontwrichting in geval van een calamiteit (en drukt de kans per jaar uit dat een groep mensen van minimaal 10 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit). De normstelling heeft de status van een oriënterende waarde. Deze waarde is geen vastgestelde wettelijke norm. Desondanks hebben overheden en betrokken private instellingen een inspanningsverplichting om te voldoen aan deze oriënterende waarde en dient een toename van het GR bestuurlijk te worden verantwoord.

1.3 Opbouw rapportage

In deze rapportage wordt in hoofdstuk 2 aangegeven welke risicovolle inrichtingen zijn gelegen binnen het plangebied. Daarnaast zijn ook invloedsgebieden gelegen van buiten het plangebied gelegen Bevi-inrichtingen.

Hoofdstuk 3 wordt het transport van gevaarlijke stoffen over de weg beschreven. Hiervoor zijn berekeningen uitgevoerd. Belangrijke transportroutes voor het bestemmingsplan Buitengebied is de rijksweg A16, de provinciale weg N263 en de nieuwe Randweg om de kern Zundert.

Tot slot van de rapportage wordt het transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen uitgelegd en berekend.

Met de inventarisatie van de risicovolle inrichtingen en transport routes van gevaarlijke stoffen is advies gevraagd bij de Regionale Brandweer Midden- en West Brabant.

2. Bevi-inrichtingen

2.1 Inleiding

Het Bevi is gericht aan het bevoegd gezag inzake de Wet milieubeheer en de Wet ruimtelijke ordening en heeft onder meer tot doel om bij nieuwe situaties toetsing aan de risiconormen te waarborgen. In de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) zijn o.a. standaardafstanden opgenomen waarbij wordt voldaan aan de grenswaarden van het plaatsgebonden risico.

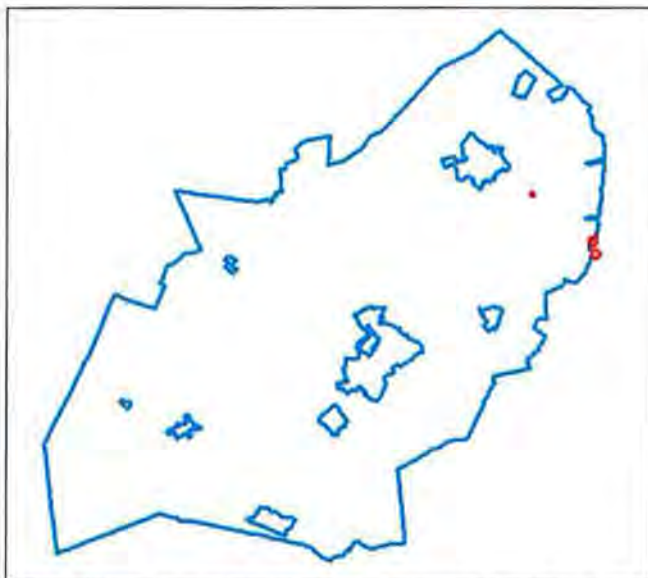
Het Bevi is van toepassing op vergunningsplichtige risicovolle bedrijven en de nabijgelegen al dan niet geprojecteerde (beperkt) kwetsbare objecten. In artikel 2, lid 1 van het Bevi is opgesomd wat wordt verstaan onder risicovolle bedrijven. Voor de toepassing van het Bevi, wordt een nieuw ruimtelijk besluit gezien als een nieuwe situatie.

Om te bepalen of er binnen het bestemmingsplan of in de directe omgeving van het bestemmingsplan, bedrijven zijn gelegen waarop het Bevi van toepassing is, is de professionele risicokaart geraadpleegd. Hieruit blijkt dat **binnen** het plangebied een Bevi-inrichting is gelegen. Het betreft een LPG-tankstation Autoservice De Noordhoek aan de Noordhoeksestraat 1 te Rijsbergen en Shell Hazeldonk west aan de Hazeldonk 5002 te Breda (zie figuur 1).

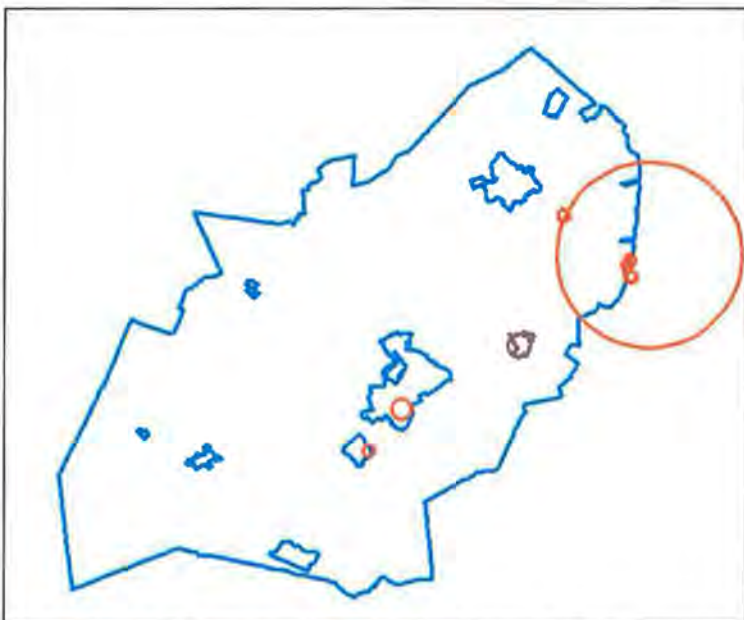
Daarnaast is het Bestemmingsplan gelegen **binnen het invloedsgebied** van meerdere Bevi-inrichtingen (zie figuur 2).

Bevi-bedrijf	Adres en plaats	PR 10 ⁻⁶ [m]	Invloedsgebied [m]	Afstand inrichtingsgrens tot plangebied [m]
Autoservice De Noordhoek	Noordhoeksestraat 1 te Rijsbergen	15, 25 en 45	150	0
Camping Laarse heide	Laarse Heistraat 10 te Zundert	38	292	120
Total Wernhout	Wernhoutseweg 113 te Wernhout	15,25 en 45	150	60
ARDO B.V.	Industrieweg 9 Zundert	85	260	250
Shell Hazeldonk west	Hazeldonk 5002 Breda	15,25 en 110	150	5
Shell Hazeldonk Oost	Hazeldonk 111 Breda	15,25 en 110	150	100
Loodet	Hazeldonk 6803 te Breda	20	2400	360

Tabel 1: Bevi-inrichtingen i.r.t. het plangebied.



Figuur 1: Overzicht alle PR-contouren binnen het plangebied.



Figuur 2: Invloedsgebieden gelegen binnen het plangebied. De blauwe lijn is de grens van het plangebied.

2.1.1 Autoservice De Noordhoek

Binnen het plangebied is het LPG-tankstation gelegen aan de Noordhoekdestraat 1 te Rijsbergen. In de Omgevingsvergunning op grond van de Wabo (Voorheen Wm) is de doorzet aan LPG vastgesteld op maximaal 999 m³ per jaar (revisievergunning Wm d.d. 22 juli 2010). Het betreft een inrichting waarop het Bevi van toepassing is. De afstand tot de rand van het invloedsgebied bedraagt 150 meter gemeten vanaf het vulpunt en vanaf de tank.

Plaatsgebonden risico

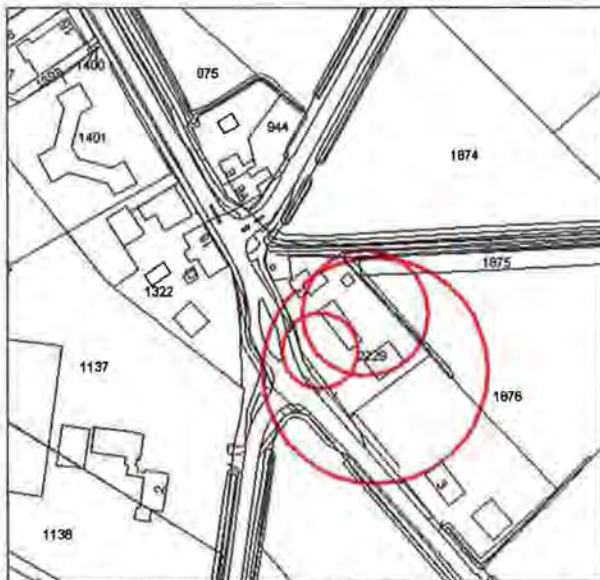
Bij het nemen van een RO-besluit is sprake van een nieuwe situatie, ook al wordt een feitelijke reeds bestaande situatie opnieuw vastgesteld in een bestemmingsplan. Naast nieuwe situaties zijn er bestaande situaties, waarin geen ruimtelijk besluit of milieu besluit wordt genomen. Het onderscheid tussen nieuwe en bestaande situaties speelt bij LPG-tankstations

een rol, in die zin dat bestaande situaties worden getoetst aan de afstanden uit tabel 2a van bijlage 1 van de Revi en dat nieuwe situaties moeten voldoen aan de grotere afstanden uit tabel 1 van bijlage 1 van de Revi.

Dit betekent dat bij het vaststellen van een conserverend plan zoals hier aan de orde, waarbij aan de feitelijke situatie van het LPG tankstation niets verandert, toch getoetst moet worden aan plaatsgebonden risico van 10^{-6} per jaar voor nieuwe situaties. Dat wil zeggen dat een afstand geldt voor kwetsbare objecten van 45 meter vanaf het vulpunt, 15 meter vanaf de afleverzuil en 25 meter vanaf het ondergrondse LPG-reservoir. Het LPG-tankstation kan hieraan niet voldoen waardoor in principe een saneringssituatie ontstaat.

Het LPG-tankstation voldoet echter wel aan de afstanden die gelden voor bestaande situaties. Voor bestaande situaties gelden kortere afstanden omdat rekening is gehouden met toepassing van maatregelen (40 meter vanaf het vulpunt, 15 meter vanaf de afleverzuil en 25 meter vanaf het ondergrondse LPG-reservoir). De maatregelen bestaan uit een hittewerende coating en het toepassen van verbeterde vulslangen. Verbeterde vulslangen worden al toegepast en aanlevering van LPG door tankwagens die zijn voorzien van een hittewerende coating zal door het ministerie op korte termijn verplicht worden gesteld.

De PR 10^{-6} -contouren van zowel het vulpunt als het LPG-reservoir en de afleverinstallatie vallen binnen het plangebied (zie figuur 3). De consequenties van het feit dat niet wordt voldaan aan de eisen van het plaatsgebonden risico voor nieuwe situaties is dat binnen de PR-contour van het station geen nieuwe kwetsbare objecten worden gerealiseerd. Dit wordt in het bestemmingsplan Buitengebied uitgesloten.



Figuur 3: PR-contouren Autoservice De Noordhoek

Groepsrisico

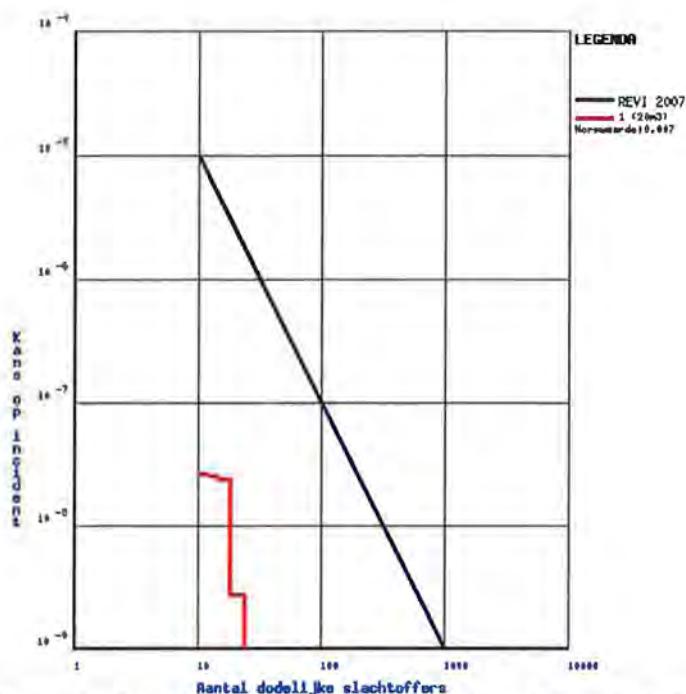
Naast de toetsing van de grens- en richtwaarden van het plaatsgebonden risico is in het Bevi de verantwoordingsplicht groepsrisico opgenomen. Ten behoeve van voorbereidingen voor het bestemmingsplan moet een groepsrisicoberekening met betrekking tot het tankstation uitgevoerd worden d.m.v. de LPG rekentool.

Binnen een straal van 150 meter (van zowel het LPG-reservoir als het LPG vulpunt, zie figuur 5) zijn enkele woningen (over het algemeen met agrarische bestemming) gelegen en het tuincentrum "De Achtertuin". Om het aantal personen te bepalen van het tuincentrum is gebruik gemaakt van de PGS 1 deel 6.

- Voor het tuincentrum wordt met openingstijden gerekend van 6 dagen per week, 12 uur per dag. Respectievelijk 10.5 uur in de dagperiode en 1.5 uur in de avondperiode. Aanvullend hierop is gesteld dat de het tuincentrum 2 dagen in de week 100 % bezet is. De overige 4 dagen is de bezetting 10 %. (koopzondagen en koopavonden zijn verdisconteerd in de openingstijden). Gemiddeld is de verblijftijdfractie:

$$VF_{\text{dag}} = (2/7 \times 10.5/10.5) + ((4/7 \times 10.5/10.5) \times 0.1) = 0.34$$

$$VF_{\text{nacht}} = 6/7 \times 1.5/13.5 = 0.09$$

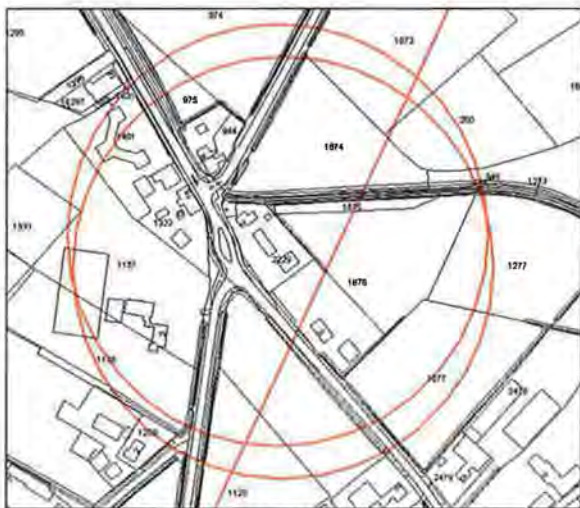


Figuur 4: Groepsrisico Autoservice Noordhoek vanuit de LPG rekentool.

Resultaat LPG-rekentool

In figuur 4 is het resultaat van de GR berekening weergegeven conform Revi 2007. Op de X-as is het aantal dodelijke slachtoffers weergegeven, op de Y-as de bijbehorende kans per jaar. De schuine lijn is de oriënterende waarde voor het GR die als een indicatie geldt. De volledige rapportage van de berekening is in bijlage 2 opgenomen. Het GR ligt ver (meer dan een factor 10) onder de oriënterende waarde.

Omdat het bestemmingsplan ter plaatse van het LPG-tankstation conserverend is, zal het GR niet wijzigen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat bij eventuele planontwikkeling in de nabijheid van het LPG-tankstation rekening moet worden gehouden met de personendichtheid. Bij een toename van de personendichtheid zal het GR stijgen waardoor de oriënterende waarde kan worden overschreden. Een toename van het GR dient op dat moment verantwoord te worden.



Figuur 5: Invloedsgebieden Autoservice De Noordhoek (de nagenoeg verticale lijn is de grens van het invloedsgebied van Loodet te Breda)

Conclusie

Het plangebied is gelegen in de PR-contouren van het vulpunt, de LPG-reservoir en de afleverinstallatie. Het realiseren van kwetsbare objecten binnen deze PR-contouren is uitgesloten.

Omdat binnen het plangebied een Bevi-inrichting is gelegen, is op grond van artikel 13 van het Bevi in het RO-besluit een verantwoording van het GR opgesteld. Hiervoor is (op grond van artikel 13 lid 3 van het Bevi) advies gevraagd aan de Regionale Brandweer inzake de hoogte van het GR en de aspecten met betrekking tot de rampenbestrijding, zelfredzaamheid en hulpverlening. De verantwoording van het groepsrisico is opgenomen in bijlage 8.

2.1.2 Total Wernhout

Buiten het bestemmingsplan Buitengebied is het LPG tankstation Total Wernhout gelegen met een in de Wm-vergunning vastgestelde doorzet van maximaal 499 m³ LPG per jaar. Het invloedsgebied is gelegen over het plangebied.

Plaatsgebonden risico

Bij het nemen van een RO besluit is sprake van een nieuwe situatie, ook al wordt een feitelijke reeds bestaande situatie opnieuw vastgesteld in een bestemmingsplan. Naast nieuwe situaties zijn er bestaande situaties, waarin geen ruimtelijk besluit of milieu besluit wordt genomen. Het onderscheid tussen nieuwe en bestaande situaties speelt bij LPG-tankstations een rol, in die zin dat bestaande situaties worden getoetst aan de afstanden uit tabel 2a van bijlage 1 van de Revi en dat nieuwe situaties moeten voldoen aan de grotere afstanden uit tabel 1 van bijlage 1 van de Revi.

Dit betekent dat bij het vaststellen van een conserverend plan, waarbij aan de feitelijke situatie van het LPG tankstation niets verandert, getoetst moet worden aan plaatsgebonden risico van 10⁻⁶ per jaar voor nieuwe situaties. Dat wil zeggen dat een afstand geldt voor kwetsbare objecten van 45 meter vanaf het vulpunt, 15 meter vanaf de afleverzuil en 25 meter vanaf het ondergrondse LPG-reservoir. Het LPG-tankstation kan hieraan niet voldoen waardoor in principe een saneringssituatie ontstaat.

Het LPG-tankstation voldoet echter wel aan de afstanden die gelden voor bestaande situaties (25 meter vanaf het vulpunt, 15 meter vanaf de afleverzuil en 25 meter vanaf het ondergrondse LPG-reservoir). Voor bestaande situaties gelden kortere afstanden omdat rekening is gehouden met toepassing van maatregelen. De maatregelen bestaan uit een hittewerende coating en het toepassen van verbeterde vulslangen. Verbeterde vulslangen worden al toegepast en aanlevering van LPG door tankwagens die zijn voorzien van een hittewerende coating zal door het ministerie op korte termijn verplicht worden gesteld.

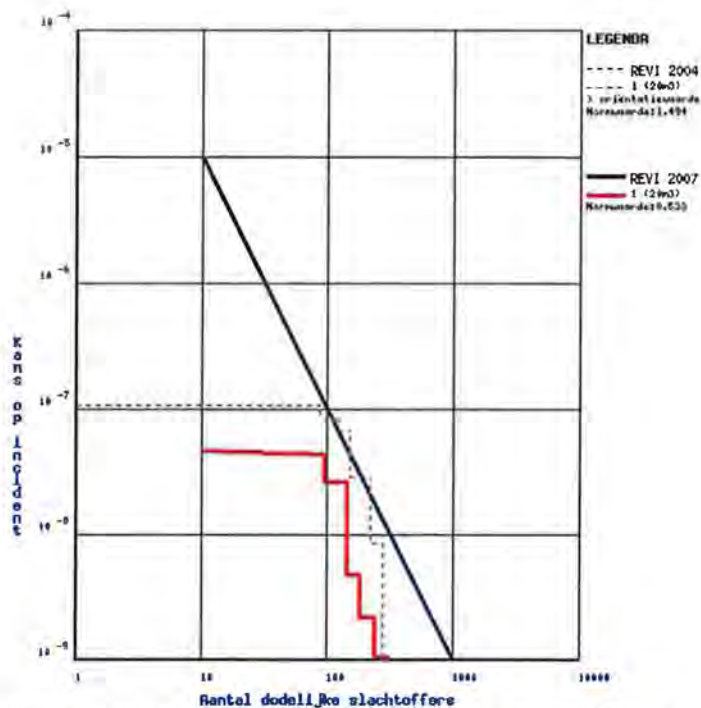
Groepsrisico

Naast de toetsing van de grens- en richtwaarden van het plaatsgebonden risico is in het Bevi de verantwoordingsplicht groepsrisico opgenomen. Ten behoeve van voorbereidingen voor het bestemmingsplan moet een groepsrisicoberekening met betrekking tot het tankstation uitgevoerd worden d.m.v. de LPG-rekentool. Er is een GR berekening uitgevoerd met behulp van de LPG-rekentool, ten behoeve het Bestemmingsplan Kern Wernhout (september 2010).

Resultaat LPG-rekentool

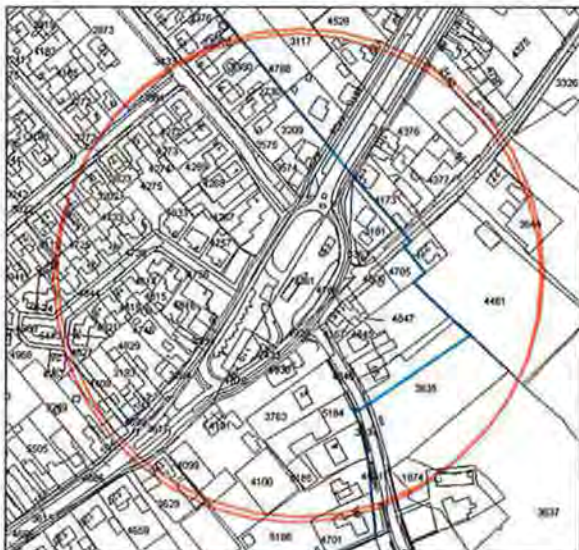
In figuur 6 is het resultaat van de GR berekening weergegeven conform Revi 2004 en Revi 2007 (dat wil zeggen zonder hittewerende bekleding en verbeterde vulslang).

Op de X-as is het aantal dodelijke slachtoffers weergegeven, op de Y-as de bijbehorende kans per jaar. De schuine lijn is de oriënterende waarde voor het GR die als een indicatie geldt. De volledige rapportage van de berekening is in bijlage 3 opgenomen.



Figuur 6: Groepsrisico Total Wernhout vanuit de LPG rekentool.

De PR-contouren van de Bevi-inrichting Total Wernhout vallen niet over het plangebied. Het plangebied is wel gelegen binnen het invloedsgebied (zie figuur 7) van het LPG tankstation. Omdat het bestemmingsplan conserverend is, zal het GR niet wijzigen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat bij eventuele planontwikkeling in de nabijheid (binnen kern Wernhout) van het LPG-tankstation rekening moet worden gehouden met de personendichtheid. Bij een toename van de personendichtheid zal het GR stijgen waardoor de oriënterende waarde kan worden overschreden. Een toename van het GR dient op dat moment verantwoord te worden.



Figuur 7 : Invloedsgebied Total Wernhout gelegen binnen het plangebied. De blauwe lijn is de grens van het plangebied.

Conclusie

Omdat binnen het plangebied een Bevi-inrichting is gelegen, dient op grond van artikel 13 van het Bevi in het RO-besluit is een verantwoording van het GR opgenomen. Hiervoor is (op grond van artikel 13 lid 3 van het Bevi) advies gevraagd aan de Regionale Brandweer

inzake de hoogte van het GR en de aspecten met betrekking tot de rampenbestrijding, zelfredzaamheid en hulpverlening. De verantwoording van het GR is opgenomen in bijlage 8.

2.1.3 Camping Laarse Heide

In een naast gelegen, apart bestemmingsplan is de camping Laarse Heide gelegen. Op het terrein is een bovengrondse propaantank met een inhoud van 18 m³ aanwezig. Vanwege de opslag van meer dan 13 m³ propaan is het Bevi hierop van toepassing en dienen voor de vaststelling van een Wro besluit de risico's door middel van een kwantitatieve risicoanalyse (QRA) in beeld gebracht te zijn.

Door Oranjewoud is een QRA opgesteld welke bruikbaar is voor zowel de vaststelling van het bestemmingplan als voor de noodzakelijke omgevingsvergunning. Hieruit blijkt dat het PR 10⁻⁶ ca. 38 meter bedraagt en niet is gelegen binnen het plangebied.

Het invloedsgebied voor het GR bedraagt 292 meter rondom de opstelplaats van de propaantankwagen. Het invloedsgebied reikt over de inrichtingsgrens waardoor het is gelegen binnen het plangebied (zie figuur 8). Uit de QRA blijkt dat er geen sprake is van een GR.

Omdat het bestemmingsplan Buitengebied conserverend is, zal het GR niet wijzigen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat bij eventuele planontwikkeling in de nabijheid van het camping Laarse Heide rekening moet worden gehouden met de personendichtheid. Bij een toename van de personendichtheid zal het GR stijgen waardoor de oriënterende waarde kan worden overschreden. Een toename van het GR dient op dat moment verantwoord te worden.



2.1.4 Ardo B.V.

Het plangebied is gelegen binnen het invloedsgebied van het bedrijf Ardo B.V. waarop het Bevi van toepassing is. Op 20 september 2010 is een aanvraag voor een uitbreidingsvergunning ingediend.

Ardo B.V. betreft een inrichting waarin een koel- of vriesinstallatie aanwezig is met een inhoud van meer dan 1500 kg ammoniak. De hoeveelheid ammoniak bedraagt minder dan 10.000 kg, daarom betreft het in principe een zogenaamde categoriale inrichting. Dat wil zeggen dat vastgestelde afstanden (Revi) worden gehanteerd tot al dan niet geprojecteerde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Echter omdat de diameter van de ammoniakvloeistofleidingen groter is dan DN80 zijn de afstanden zoals vermeld in tabel 6 uit bijlage 1 van de Revi niet van toepassing op de installatie van Ardo B.V. Daarom is om de risico's naar de omgeving te kunnen beoordelen een kwantitatieve risico analyse (QRA) uitgevoerd.

Naar aanleiding van de uitgevoerde QRA is geconcludeerd dat zowel het plaatsgebonden risico als het groepsrisico is berekend door middel van Safeti-nl 6.54.

Het PR valt niet buiten de inrichtingsgrens.

Het invloedsgebied van Ardo B.V. is 260 meter. Dit betekent dat het plangebied marginaal is gelegen binnen het invloedsgebied van Ardo B.V. (zie figuur 9). Zoals in de voornoemde QRA is berekend ligt het GR ruim onder de oriënterende waarde. Vanwege het feit dat het GR dusdanig laag is, kan zelfs worden gesteld dat er geen sprake is van een GR (minder dan 10 personen, max. 1 persoon).



Figuur 9: Invloedsgebied Ardo B.V. gelegen binnen het plangebied. De blauwe lijn is de grens van het plangebied.

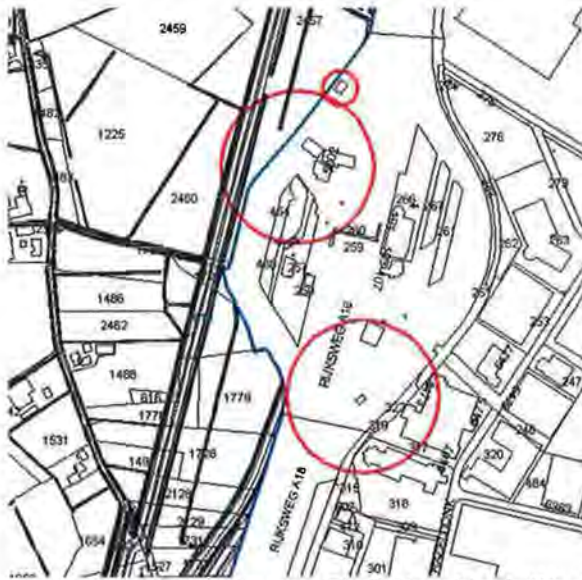
Conclusie

Naar aanleiding van de uitgevoerde QRA (september 2010) kan worden geconcludeerd dat het PR niet is gelegen binnen het plangebied. Het plangebied ligt daarentegen marginaal binnen het invloedsgebied van Ardo B.V. Het berekende GR ligt ruim onder de oriënterende waarde. Gezien het conserverende karakter van het bestemmingsplan Buitengebied zal het GR niet stijgen. Conform artikel 13 is een verantwoording van het groepsrisico opgesteld te worden. Hiervoor is advies te worden gevraagd aan de Regionale brandweer.

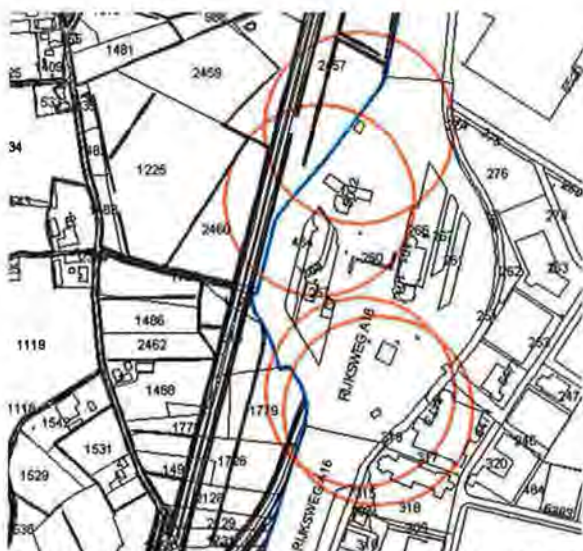
2.1.5 Hazeldonk LPG tankstations

Buiten het plangebied ter hoogte van Hazeldonk liggen twee LPG-tankstations op grondgebied van de Gemeente Breda. Het betreft Shell Hazeldonk-West en Shell Hazeldonk-Oost. De invloedsgebieden van deze LPG tankstations zijn gedeeltelijk binnen het plangebied gelegen.

De PR 10^{-6} contour van het Shell Hazeldonk-West valt voor een klein gedeelte binnen het plangebied (zie figuur 10). Het bestemmingsplan is uitgesloten dat binnen deze contour kwetsbare objecten worden gerealiseerd.



Met betrekking tot het groepsrisico kan worden opgemerkt dat het plangebied is gelegen binnen de invloedsgebieden van beide LPG tankstations (zie figuur 11). In de eerder genoemde rapportage "Groepsrisicotoeetsing LPG-tankstations Breda" is berekend dat het GR is gelegen ruim onder de oriënterende waarde. Door het conserverende karakter van het bestemmingsplan Buitengebied zal het groepsrisico niet stijgen.



Figuur 11 : Invloedsgebieden Shell Hazeldonk West en Shell Hazeldonk Oost gelegen binnen het plangebied. De blauwe lijn is de grens van het plangebied.

Conclusie

Uit de rapportage "Groepsrisicotetsing LPG-tankstations Breda" van de gemeente Breda wordt geconcludeerd dat bij beide LPG-tankstations de oriënterende waarde niet wordt overschreden. Gezien het feit dat het plangebied is gelegen binnen het invloedsgebied van beide LPG tankstations is op grond van artikel 13 van het Bevi in het RO-besluit een verantwoording van het groepsrisico opgesteld. Hiervoor is (op grond van artikel 13 lid 3 van het Bevi) advies gevraagd aan de Regionale Brandweer inzake de hoogte van het GR en de aspecten met betrekking tot de rampenbestrijding, zelfredzaamheid en hulpverlening. De verantwoording van het GR is opgenomen in bijlage 8.

2.1.6 Loodet B.V.

De inrichting Loodet is gelegen op het bedrijventerrein Hazeldonk. Het betreft een inrichting voor het op- en overslaan van gevaarlijke stoffen. Het bedrijf valt onder het BRZO (Besluit Risico Zware Ongevallen) en is verplicht een Veiligheidsrapport (VR) beschikbaar te hebben. Een onderdeel van het VR is een kwantitatieve risicoanalyse (QRA) die in 2007 is opgesteld door AVIV. Het meest recente VR dateert van 2008. Een VR, alsmede het QRA, dient conform het BRZO eens in de 5 jaar geactualiseerd te worden. Voor zover is na te gaan bij de gemeente Breda, is nog geen actualisatie van het VR uitgevoerd/ingediend.

De huidige QRA is opgesteld met een rekenmethodiek die niet meer gebruikt mag worden. De inrichting zou in 2012/2013 een nieuwe QRA in moeten dienen die voldoet aan de nieuwe rekenmethodiek.

Voor Loodet B.V. is in de huidige QRA een invloedsgebied berekend van 9 km. Dit is gebaseerd op 15% stikstof maar berekend met de oude rekenmethodiek. Indien er een nieuwe QRA opgesteld wordt zal dit naar alle waarschijnlijkheid (zie uitleg hiervoor in bijlage 10) met de nieuwe rekenmethodiek ca. 2 km worden. In beide gevallen is het plangebied gelegen binnen het invloedsgebied en is er een verantwoording van het groepsrisico opgesteld.

Omdat de uitvoering van een QRA op dit moment onevenredig hoge kosten met zich meebrengt en het om een conserverend bestemmingsplan gaat is met de Regionale Brandweer en de Regionale Milieudienst afgesproken om de categoriale benadering toe te passen om een indruk te krijgen van de hoogte van het groepsrisico. De categoriale benadering geeft meestal een overschatting van de risico's. Deze categoriale benadering is opgenomen in bijlage 10.



Figuur 12 : Invloedsgebied Loodet B.V. gelegen binnen het plangebied (grootste cirkel). De blauwe lijn is de grens van plangebied.

Conclusie

De $PR 10^{-6}$ contour is niet gelegen binnen het plangebied. Met betrekking tot het GR kan bij benadering geconcludeerd worden dat het ruim onder de oriënterende waarde is gelegen.

2.1.7 Conclusie inrichtingen

Binnen het plangebied is 1 Bevi-inrichting gelegen namelijk Autoservice De Noordhoek aan de Noordhoeksestraat 1 te Rijsbergen. Binnen het plangebied is tevens een PR-contour gelegen van Shell Hazeldonk West gelegen aan de Hazeldonk 5002 te Breda. Tevens is het plangebied gelegen binnen invloedsgebieden van een aantal Bevi-inrichtingen namelijk:

- Camping Laarse Heide aan de Laarse Heistraat 1 te Rijsbergen;
- Total Wernhout aan de Wernhoutseweg 113 te Wernhout;
- Ardo B.V. aan de Industrieweg 9 te Zundert;
- Loodet B.V. op Hazeldonk 6803 te Breda;
- Shell Hazeldonk West te Breda.
- Shell Hazeldonk Oost te Breda.

Er kan worden geconcludeerd dat binnen de PR contouren van de inrichtingen geen kwetsbare objecten zijn gelegen. Ten behoeve van het groepsrisico kan worden geconcludeerd dat in alle gevallen de oriënterende waarde niet wordt overschreden.

Wel is op grond van artikel 13 van het Bevi een verantwoording van het groepsrisico opgenomen in bijlage 8.

2.2 Grensoverschrijdende risico's.

2.2.1 Inleiding

In Nederland neemt externe veiligheid een belangrijke plaats in op de politieke agenda, maar ook in België en Vlaanderen is veiligheid een belangrijk thema. De externe veiligheidswetgeving in beide landen vindt de oorsprong in Europese regelgeving en dan vooral de zogeheten Seveso-richtlijn. Het doel van deze Europese richtlijn is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen.

De Seveso-richtlijn stelt de drempel vast van de hoeveelheden gevaarlijke stoffen waarboven een bedrijf onderworpen is aan de voorschriften betreffende de preventie van zware ongevallen en de beperking van de gevolgen daarvan voor mens en milieu. De Seveso-richtlijn richt zich op het beheersen van de risico's op en de gevaren van zware ongevallen door gevaarlijke stoffen. Dat gebeurt enerzijds door de kans dat dergelijke ongevallen plaatsvinden te verkleinen (preventie). Anderzijds door de gevolgen van een eventueel ongeval te beperken.

Daarnaast heeft het milieu een centrale plek en is er in de richtlijn aandacht voor eventuele risico's voor het oppervlaktewater. Er zijn aanvullende eisen opgenomen die betrekking hebben op veiligheidssystemen, noodplannen, ruimtelijke ordening en de versterking van inspectie- en voorlichtingsvoorschriften. In deze eisen zijn eigen ontwikkelingen op het gebied van risicobeheersing binnen toonaangevende Seveso-bedrijven betrokken.

Een Seveso-bedrijf, in Nederland **Brzo**-bedrijf genoemd, is een bedrijf dat activiteiten ontplooit op het vlak van de behandeling, de productie, het gebruik of de opslag van gevaarlijke stoffen.

De Seveso II-richtlijn laat het aan de lidstaten van de EU over om de taken die uit de richtlijn voortvloeien toe te delen aan de nationale verantwoordelijkheidsstructuren. Ter uitvoering van Seveso II zijn in Nederland de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet), de Wet milieubeheer (Wm), de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo) en de Brandweerwet aangepast en zijn het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) 1999, het Besluit rampbestrijdingsplannen inrichtingen (Bri), het Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen (Bir) en Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) opgesteld. De juridische grondslag voor handhaving van het Brzo 1999 moet dan ook gezien worden in samenhang met deze andere wetten en besluiten.

Naast deze Seveso-richtlijn is voor grensgebieden het Verdrag van Helsinki belangrijk. Dit Verdrag is van toepassing op industriële ongevallen bij risicovolle bedrijven met mogelijke grensoverschrijdende effecten. Het verdrag stelt onder andere procedures vast voor:

- internationale samenwerking op het gebied van wederzijdse bijstand;
- onderzoek en ontwikkeling;
- uitwisseling van informatie;
- overdracht van technologie.

De landen, waaronder Nederland en België, die het verdrag ondertekenen, verbinden zich ertoe passende maatregelen te nemen en onderling samen te werken. Het gaat hierbij om milieuvergunningen, veiligheidsrapporten en kennisgevingen.

Dit alles geldt voor bedrijven die:

- de hoge drempelwaarden van de Seveso-richtlijn overschrijden;
- binnen 15 km van de landsgrens zijn gelegen;
- binnen of langs de bekkens van grensoverschrijdende of grensvormende rivieren en die bepaalde categorieën stoffen opslaan, produceren en vervoeren.

Ten behoeve van de Beleidsvisie is een inventarisatie uitgevoerd van industriële activiteiten in België, welke mogelijk grensoverschrijdende effecten ter hoogte van Zundert kunnen hebben. Hiervoor is gebruik gemaakt van de website van Departement Leefmilieu (<http://www.seveso.be/hp/hp.asp>), Natuur en Energie. Hierin staan alle inrichtingen in België welke vallen onder de Seveso II-richtlijn.



Figuur 13 : Overzicht Belgische Seveso II -inrichtingen

Buiten het verdrag van Helsinki (welke van toepassing is op bedrijven die de hogedrempelwaarden van de Seveso-richtlijn overschrijden en binnen 15 km van de landsgrenzen liggen) schept de wetgeving hier weinig duidelijkheid in. Dit maakt dat hiervoor beleidskeuzes gemaakt dienen te worden. Voor de beschrijving van het Bestemmingsplan Buitengebied is derhalve het wettelijk vereiste geïnventariseerd.

2.2.2 Grensoverschrijdende risico's gemeente Zundert.

Geconstateerd is dat er 2 (Belgische) Seveso-inrichtingen zijn gelegen binnen 15 km van de landsgrens, met mogelijke effecten op het grondgebied van de gemeente Zundert namelijk Oostvogels Logistics aan de Luxemburgstraat 3 te Hoogstraten en Fluxys Loenhout aan de Vorssingerweg 1 te Wuustwezel (beide zijn hoge drempel Seveso-inrichting).

Fluxys betreft een inrichting met een gasopslag. Oostvogels Logistics betreft een inrichting voor de opslag van milieugevaarlijke en zeer licht ontvlambare stoffen. Via de Provincie Noord-Brabant is navraag gedaan bij het Vlaamse gewest. Zij hebben aangegeven dat er vanuit Fluxys geen risico's te verwachten zijn op het grondgebied van de gemeente Zundert. De beoordeling van de provincie Noord-Brabant is in bijlage 11 bijgevoegd.

Met betrekking tot Oostvogels Logistics kan geconcludeerd worden dat de PR 10^{-6} -contour contour niet is gelegen op het grondgebied van de gemeente Zundert.

Uit de risicoberekening van Oostvogels blijkt dat de 10^{-7} -contour wel is gelegen op het grondgebied van Zundert. Hieruit kan worden geconcludeerd dat het invloedsgebied ook is gelegen op het grondgebied van Zundert. Er is geen sprake van een significant groepsrisico (minder dan 10 doden) en het GR zal niet toenemen door het conserverend karakter van het bestemmingsplan Buitengebied. Op grond van het Verdrag van Helsinki is voor het RO-besluit een verantwoording van het groepsrisico opgesteld. Hiervoor is advies gevraagd aan de Regionale Brandweer inzake de hoogte van het GR en de aspecten met betrekking tot de rampenbestrijding, zelfredzaamheid en hulpverlening. De verantwoording van het GR is opgenomen in bijlage 8.

3 Vervoer gevaarlijke stoffen

3.1 Inleiding

Beoordeling van de risico's veroorzaakt door het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, water en weg dient plaats te vinden aan de hand van de circulaire "Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen" uit 2004 en de wijziging daarop van 1 augustus 2008 en 1 januari 2010, waarin grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico en richtlijnen voor de toepassing van de rekenmethodiek en de verantwoording van het groepsrisico zijn opgenomen.

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Het Bevb regelt onder meer de externe veiligheidsaspecten van buisleidingen. Het externe veiligheidsbeleid voor buisleidingen is daarmee in lijn gebracht met het beleid voor inrichtingen en voor vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen langs wegen en vaarwegen die deel uitmaken van het Basisnet Weg of Basisnet Water kan de berekening van het plaatsgebonden risico achterwege blijven. Bij Basisnet Weg gelden bijvoorbeeld de afstanden die in bijlage 5 van de circulaire "Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, 1 januari 2010" zijn opgenomen. Op deze afstanden mag het plaatsgebonden risico vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen niet meer bedragen dan 10^{-6} per jaar. Voor de situaties waarin de afstand '0' is vermeld, betekent dit dat het plaatsgebonden risico vanwege dat vervoer op het midden van de weg niet meer mag bedragen dan 10^{-6} per jaar.

Langs bepaalde (spoor)wegen moeten gemeenten in de toekomst rekening gaan houden met de effecten van een ongeval met brandbare vloeistoffen. Over die (spoor)wegen worden veel brandbare vloeistoffen vervoerd (o.a. benzine, diesel). Bij een ongeval kan zo'n stof uit een tankwagen of tankwagon vrijkomen en in brand vliegen (plasbrand). Dat kan in een zone tot zo'n 30 meter langs de spoorbaan of weg tot slachtoffers leiden. Deze zone is daarom aangeduid als Plasbrand Aandachtsgebied (PAG). Voor waterwegen kan overigens ook een PAG gaan gelden. Bij bouwplannen binnen een PAG moet de gemeente gaan argumenteren waarom op deze locatie wordt gebouwd. Nog onderzocht wordt hoe de gemeente in deze gebieden aanvullende bouwkundige maatregelen kan voorschrijven. Bouwplannen binnen 30 meter van een (spoor)wegen zullen daarom aan generieke bouwkundige voorschriften moeten gaan voldoen.

In het toekomstige Btev (Besluit transportroutes externe veiligheid) zal worden beschreven aan welke voorwaarden het bouwen in een PAG moet voldoen.

Indien binnen het invloedsgebied nieuwe ontwikkelingen zijn voorzien en er een overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico of een significante stijging van het groepsrisico optreedt, dient bij de vaststelling van het ruimtelijke besluit, het groepsrisico te worden verantwoord. Ten aanzien van de verantwoording dient niet alleen het invloedsgebied van de maatgevende vervoersklasse (GF3) voor het groepsrisico te worden beschouwd, maar ook het maximale invloedsgebied dat wordt gegenereerd door overige stoffen die over het wegvak worden vervoerd.

Circulaire "Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen"

Volgens de circulaire gelden geen beperkingen voor het ruimtegebruik voor het gebied dat verder ligt dan 200 m.

Dwz dat indien een plangebied is gelegen op een afstand van meer dan 200 meter van de transport-as, risicoberekeningen niet nodig zijn en dat een verantwoording GR niet aan de orde is.

Het invloedsgebied kan echter wel verder reiken. Indien dat het geval is en het invloedsgebied reikt tot over het plangebied, moeten wel maatregelen worden overwogen bijvoorbeeld in het kader van zelfredzaamheid.

3.2 Rijksweg A16 Zundert

Aan de oostkant van het plangebied is de Rijksweg A16 gelegen. De rijksweg A16 valt niet binnen het plangebied. Derhalve valt het invloedsgebied wel binnen het plangebied.

Overeenkomstig de huidige regelgeving dienen plannen die binnen een afstand van 200 meter van een rijksweg zijn gelegen te worden getoetst. Heeft een weg een veiligheidszone (lees $PR 10^{-6}$ contour) dan mogen binnen de zone geen (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd. Indien de weg een plasbrand-aandachtsgebied heeft dan dienen plannen met geprojecteerde bouwwerken die binnen deze afstand worden gerealiseerd te worden verantwoord. Het GR dient berekend te worden op basis van het huidige vervoer en op basis van het plafondsceario.

Randvoorwaarden met betrekking tot de verantwoording van het GR worden met het basisnet duidelijk omschreven. Is het GR lager dan 0.1 maal de oriënterende waarde (OW) voor het GR dan hoeft het GR niet te worden verantwoord. Indien de toename van het GR beperkt blijft tot 10 % en het GR onder de OW is gelegen dan hoeft het GR niet te worden verantwoord. In de overige gevallen is een verantwoording van het GR wel noodzakelijk.

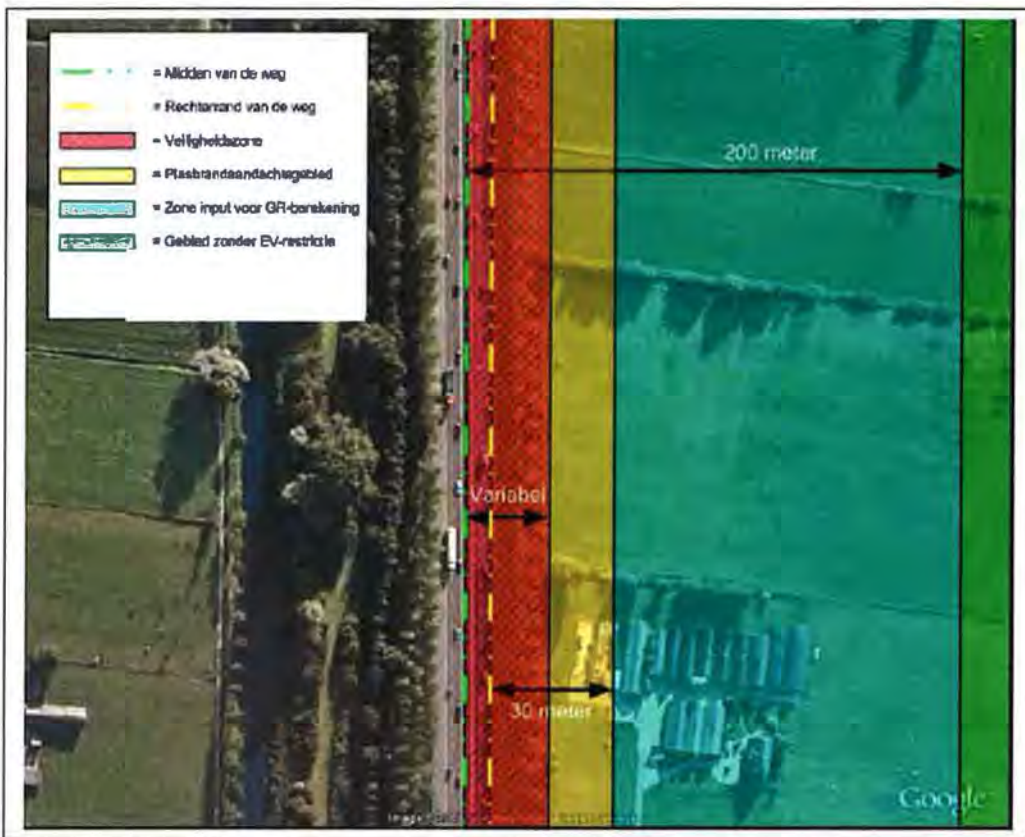
Voor de berekening van de risico's over de A16 zijn de volgende gegevens van belang:

- Eigenschappen wegtraject
- Vervoer gevaarlijke stoffen
- Bevolkingsgegevens

De Rijksweg A16 maakt deel uit van het Basisnet Weg. Op basis van bijlage 5 van de Circulaire blijkt er voor diverse trajecten sprake is van een veiligheidszone ($PR 10^{-6}$). Deze zone wordt vanuit de middenberg gemeten. Vanwege de breedte van de weg zal deze zone zich niet of enkele meters buiten de weg bevinden.

In het Btev (Besluit transportroutes externe veiligheid) zal de systematiek met betrekking tot het Plasbrand-aandachtsgebied (PAG) worden opgenomen. Voor de A16 en A58 zal sprake zijn van een PAG-zone.

Indien binnen deze PAG-zone gebouwd gaat worden, moet dit worden beargumenteerd. Deze argumentatie dient in samenhang te zijn met mogelijkheden tot bestrijdbaarheid van een plasbrand, eventueel in combinatie met maatregelen aan het gebouw.



Figuur 14 Zones langs de rijksweg.

In figuur 14 zijn in één plaatje het principe van de veiligheidszone, het plasbrandaandachtgebied (PAG) en het GR weergegeven. Ter verduidelijking: een en ander geldt ook voor de andere kant van de weg.

Het plasbrandaandachtgebied wordt opgemeten vanuit de rechterrand van de rechterrijstrook, de veiligheidszone vanuit het midden van de weg

De A16 ter hoogte van de gemeente Zundert is opgedeeld in verschillende trajecten. Binnen of nabij de gemeente Zundert zijn de trajecten B40, B116 en B108 (al dan niet gedeeltelijk) gelegen. Het betreft de trajecten vanaf Knooppunt Princeville tot aan de grens met België.

Trajecten

B40	A16/A58	knp Princeville-afrit 15 (Rijsbergen)
B116	A16/A58	afrit Rijsbergen-Knp Galder
B108	A16	Knp Galder-Grens België
B4	A27/A58	Knp Galder-afrit 14 (Ulvenhout)

Naast de trajecten staan tevens in de circulaire maatgevende knooppunten aangegeven welke maatgevend kunnen zijn voor de gemeente Zundert, namelijk:

Knooppunten aansluitingen:

B40	Knp. Princeville aansluiting A58-A16 richting afrit 17 Prinsenbeek.
B4	Knp. Galder aansluiting A16 (afrit 15 Rijsbergen)-A58 richting afrit Ulvenhout.
B4	Knp. Galder aansluiting A16 (van grens België)-A58 richting afrit 14 Ulvenhout.
B108	Knp. Galder aansluiting A58-A16 richting grens België.
B116	Knp. Galder aansluiting A58-A16 richting afrit 15 Rijsbergen.

Uit de tabellen van de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen blijkt tevens dat het GR als gevolg van de A16 in de gemeente Zundert niet hoger is dan 10% van de oriënterende waarde (OW) voor het GR.

Met behulp van het rekenprogramma RBM-II kan het GR als gevolg van de A16 gedetailleerder worden bepaald.

3.2.1 Eigenschappen wegtraject

De eigenschappen van het wegtraject zijn van invloed op de ongevalsfrequentie van het traject. Voor beide trajecten A16 en A58 is het type snelweg gekozen met een breedte van 25 meter. Ter hoogte van de op en afritten kan dit 40 meter zijn.

Berekeningen zijn uitgevoerd uitgaande van het toekomstige vervoer (Basisnet, GF3 plafond) en het huidige vervoer.

Door middel van het uitvoeren van een kwantitatieve risicoanalyse is het GR, dat wordt veroorzaakt door het vervoer van gevaarlijke stoffen over nabijgelegen rijkswegen, bepaald. De risicoberekeningen zijn uitgevoerd met RBM-II.

De situatie met het huidige vervoer (laatste telling van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat van 2006/2007) is vanwege de lage berekende groepsrisico's niet doorgerekend.

Voor het toekomstig vervoer zijn de vervoercijfers gebaseerd op een maximale benutting van de groei ruimte. Deze zijn afkomstig uit bijlage 5 van de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen.

Om bovengenoemde situatie door te kunnen rekenen zijn onder andere de volgende gegevens nodig:

Traject A16	GF3 [aantal]	VA [m]	PAG [m]
B40: A16/A58: knp Princeville-afrit 15 (Rijsbergen)	4728	26	Ja
B116: A16/A58: afrit Rijsbergen-Knp Galder	4295	30	Ja
B108: A16 Knp Galder-Grens België	4000	8	Ja
Traject A58			
B4: A27/A58: Knp Galder-afrit 14 (Ulvenhout)	3950	24	Ja

Tabel 2 Gegevens toekomstig vervoer trajecten (Basisnet weg)

Knooppunten	GF3	VA	PAG
B40: Knp Princeville: aansluiting A58-A16 richting afrit 17 Prinsenbeek	4728	13	nee
B4: Knp Galder: aansluiting A16 (van afrit 15 Rijsbergen)-A58 richting afrit Ulvenhout	3950	12	nee
B4: Knp Galder: aansluiting A16 (van grens België)-A58 richting afrit 14 Ulvenhout	3950	12	nee
B108 Knp Galder: aansluiting A58-A16 richting grens België	4000	5	nee
B116 Knp Galder: aansluiting A58-A16 richting afrit 15 Rijsbergen	4295	15	nee

Tabel 3 Gegevens toekomstig vervoer knooppunten (Basisnet weg)

Bevolkingsgegevens

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van bevolkingsgegevens van de risicokaart aangevuld met gegevens van de gemeente Zundert en waar nodig van de gemeente Breda (Hazeldonk)

Deze inventarisatie levert drie functies op: wonen, werken en gemengd. Voor de functies zijn de volgende aannames gedaan:

- Voor wonen is uitgegaan van overdag 50% van de personen aanwezig en 's nachts 100%.
- Werkende personen zijn 100% overdag aanwezig;
- Bij gemengde doeleinden is een inschatting gemaakt van de verdeling op basis van het aantal woningen in een bepaald gebied. Waarbij uitgegaan wordt van gemiddeld 2,4 personen per woning.
- Voor kantoorgebouwen wordt uitgegaan van 1 persoon per 30 m² bvo.
- Voor restaurants en het hotel is een inschatting gemaakt.

Voor het industriegebied Hazeldonk is via de risicokaart de personendichtheid bepaald. Met betrekking tot de restaurants Mc Donalds, Deli Fresh, Oishii en het Amarath hotel zijn aannames gedaan. Daarnaast is bij beide Shell stations een grote parkeerplaats aanwezig waar ook 's nachts personen verblijven. Ook hiervoor zijn aannames gedaan.

Voor het parkeerterrein zijn de parkeerplaatsen geteld en een zijn aannames gedaan over het aantal constant aanwezige personen in de dag en nachtperiode.

*Aanname volgens PGS 1, deel 6

Object	Aanname	Dag 8-18.30 uur Nacht 18.30-8 uur [Personen]
Amarath Hotel	Middelgroot hotel	D 50 * N 50
La Place (middelgroot)	Middelgroot restaurant	D 50 * N 50
Oishii restaurant (klein)	Klein restaurant	D 10 * N 10
Deli Fresh (klein)	Klein restaurant	D 10 * N 10
Mc Donalds (klein)	Klein restaurant + Mc Drive	D 50 * N 50
Parkeerterrein	35 plaatsen vrachtwagens 100 plaatsen personenauto's	D 20 N 5

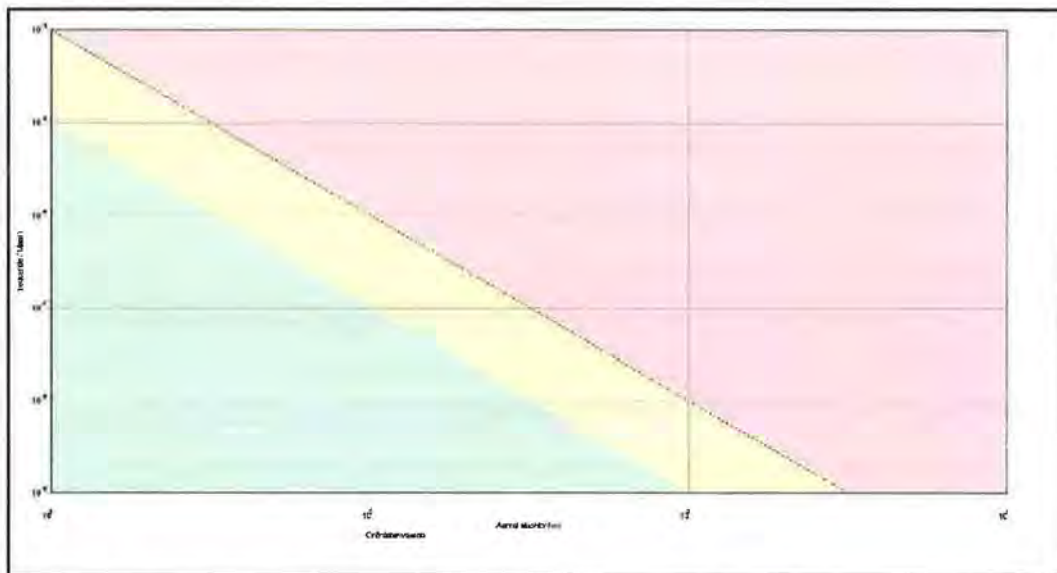
Tabel 4 Objecten langs de A16

In bijlage 1 zijn de ingevoerde bebouwingsgegevens weergegeven in de RBM-II rapportage.

3.1.2. Resultaten groepsrisicoberekening

Bij berekening met RBM-II van het GR in de omgeving van de A16 en A58, uitgaande van het toekomstig vervoer (Basisnet weg), is geconcludeerd dat er geen GR is.

Onderstaande figuur welke is gerealiseerd geeft het resultaat weer van het berekende GR.



Figuur 15: Buitengebied Zundert berekening groepsrisico A16-A58.



Figuur 16: Ingevoerde personendichtheid RBM-II.

Conclusie

Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de A16 leidt niet tot een PR 10^{-6} per jaar binnen het plangebied. De genoemde veiligheidsafstanden in de circulaire vallen namelijk niet binnen het plangebied.

Het GR als gevolg van transport over de weg neemt niet toe (er is zelfs geen GR).

Het plangebied ligt wel binnen het invloedsgebied (200 meter) van de A16. Op grond van art. 6.1.3. van de circulaire, is de Regionale Brandweer in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de planning en invulling van eventueel te nemen veiligheidsverhogende maatregelen. De verantwoording van het GR is opgenomen in bijlage 8.

Wel zal in de toekomst met betrekking tot de A16 sprake zijn van een plasbrandaandachtsgebied (PAG) waardoor er sprake is van een PAG-zone van 30 meter. Binnen het bestemmingsplan Buitengebied is geen bestaande bebouwing aanwezig. Wel is bebouwing middels

een afwijkingsbevoegdheid mogelijk. Indien de regelgeving inzake het PAG in werking treedt dient aan de generieke bouwkundige voorschriften te worden voldaan.

3.2 Provinciale weg N263 Zundert

In opdracht van de Provincie Noord Brabant is in 2010 een onderzoek uitgevoerd met betrekking tot risico's als gevolg van transport van gevaarlijke stoffen over de provinciale wegen. In dit onderzoek is ook de N263 betrokken. De N263 loopt vanaf de A16 (Breda) in zuidelijke richting via de kern Rijsbergen naar de kern Zundert en Wernhout naar België.

In verband met de Structuurvisie gemeente Zundert zijn in 2010 voor de kernen Zundert en Rijsbergen berekeningen van het vervoer van gevaarlijke stoffen uitgevoerd, namelijk:

1. Externe Veiligheid aspecten Vervoer gevaarlijke stoffen Kern Zundert d.d. 23 augustus 2010.
2. Externe Veiligheidsaspecten Vervoer gevaarlijke stoffen Kern Rijsbergen d.d. 15 december 2010.

In bovengemelde rapportages (opgenomen in bijlage 4 en 5) zijn risicoberekeningen uitgevoerd met RBM-II. Hierin zijn de toekomstige bouwambities meegenomen.

Uit de inventarisatie van de kern Rijsbergen is geconcludeerd dat er geen sprake was van een PR 10^{-6} per jaar. Ter hoogte van de Bredaseweg, Ettenseweg en Risten wordt de oriënterende waarde van het GR niet overschreden, in zowel de bestaande situatie als de toekomstige situatie waarbij rekening is gehouden met toekomstige groei van vervoer en de ruimtelijke ontwikkeling.

Kort samengevat komt het erop neer dat het vervoer van gevaarlijke stoffen over de doorgaande wegen in de kern Rijsbergen geen belemmeringen oplevert.

Met betrekking tot de kern Zundert is geconcludeerd dat er ook geen sprake is van een PR 10^{-6} per jaar. Ook hier wordt de oriënterende waarde van het GR niet overschreden in zowel de bestaande situatie als de toekomstige situatie waarbij rekening is gehouden met toekomstige groei van vervoer en de ruimtelijke ontwikkeling.

De N263 loopt door de kernen en Zundert en Rijsbergen. Voor de berekeningen van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico zijn het aantal transporten en de bevolkingsdichtheden langs de weg maatgevend.

Het buitengebied heeft een veel lagere bevolkingsdichtheid dan de beide kernen. Wel zal de snelheid waarmee mag worden gereden op de provinciale weg hoger liggen dan de snelheid binnen de bebouwde kom. Bij een hogere snelheid zijn kansen op ongevallen hoger waardoor het GR hoger kan liggen. Binnen de bebouwde kom is max. 50 km/u toegestaan. Op de provinciale weg zal 60 tot 80 km/uur worden toegestaan. Deze vermeerdering zal niet opwegen tegen het grote verschil in bevolkingsdichtheden. Er kan dus geconcludeerd worden dat ook in het buitengebied geen belemmeringen zijn met betrekking tot het PR en het GR. Het GR zal zelfs beduidend lager zijn.

Ook omdat het bestemmingsplan Buitengebied conserverend van karakter is leidt dit eveneens niet tot een toename van het GR. Een verantwoording van het GR is daarom niet noodzakelijk.

3.3 Randweg

De gemeente Zundert is voornemens aan de noord-westkant van de kern Zundert een nieuwe randweg te realiseren. Het doel van deze nieuwe weg is het verkeer (en met name ook het vervoer van gevaarlijk stoffen richting België) uit het centrum van Zundert te weren en buiten de dorpskern om te leiden.

In december 2010 is door Oranjewoud een risicoberekening vervoer gevaarlijke stoffen over de Randweg uitgevoerd ten behoeve van een apart bestemmingsplan voor de randweg. De berekeningen zijn uitgevoerd met RBM-II.

Uit de berekening is geconstateerd dat er geen $PR 10^{-6}$ contour nabij de randweg is gelegen. Het berekenende GR ligt ruim onder de oriënterende waarde. De aanleg van een nieuwe weg geeft te allen tijde een vermeerdering van het GR en derhalve dient een verantwoording opgesteld te worden. De berekening is uitgevoerd ten behoeve van het bestemmingsplan voor de nieuwe Randweg, en valt derhalve buiten het bestemmingsplan Buitengebied. Wel dient rekening te worden gehouden met mogelijke invloedsgebieden welke binnen het plangebied gaan vallen.

Op grond van art. 6.1.3. van de circulaire, is de Regionale Brandweer in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de planning en invulling van eventueel te nemen veiligheidsverhogende maatregelen. De verantwoording van het GR is opgenomen in bijlage 8.

4 Buisleidingen

4.1 Inleiding

Tot 1 januari 2011 ging de regelgeving uit van bebouwings- en toetsingsafstanden waarbinnen bepaalde ontwikkelingen niet mogen of onder voorwaarden zijn toegestaan. Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Het Bevb sluit aan bij het Bevi en gaat uit van PR en GR. Binnen de PR 10^{-6} mogen zich geen kwetsbare objecten bevinden en binnen het invloedsgebied of inventarisatieafstand dient het GR (berekend en) verantwoord te worden. Dit geldt voornamelijk enkel voor aardgasleidingen en aardolieproducten van de categorieën K1, K2 en K3. Voor de zogenaamde "exoten" (overige aardolieproducten en overige gevaarlijke gassen) is dit nog niet het geval.

In het Bevb is een saneringsregeling opgenomen waarbij de saneringsverplichting bij exploitant van de buisleiding is gelegen. Dit geldt voor bestaande situaties en voor kwetsbare objecten die op grond van het bestemmingsplan zijn toegelaten (geprojecteerde kwetsbare objecten). Conserverende bestemmingsplannen waarin saneringssituaties aanwezig zijn, worden beschouwd als bestaande situaties.

4.2 Rekenresultaten

Op basis van de door de leidingexploitant aangeleverde leidingdata blijkt dat binnen het plangebied diverse hogedruk aardgasleidingen zijn gelegen. Deze leidingen zijn in de onderstaande tabel weergegeven. Hierbij zijn de relevante resultaten uit de risicoberekening vermeld. Per buisleiding is aangegeven of deze een plaatsgebonden risicocontour heeft van 10^{-6} per jaar en per buisleiding is aangegeven of er sprake is van een GR. Hierbij is tevens de hoogte van het GR vermeld t.o.v. de oriënterende waarde.

Eigenaar	Leiding-naam	Diame-ter [mm]	Druk [bar]	PR 10^{-6}	GR t.o.v. OW	100% letali-teit afstand [m]	1% letali-teit afstand [m]
N.V. Nederland-se Gasunie	A-530-05	406.40	66.20	NEE	0	95	210
N.V. Nederland-se Gasunie	A-530	610.00	66.20	JA	< 0,01	140	310
N.V. Nederland-se Gasunie	A-532	914.00	66.20	NEE	0	180	430
N.V. Nederland-se Gasunie	A-614	914.00	66.20	NEE	< 0,01	180	430
N.V. Nederland-se Gasunie	A-657	610.00	66.20	JA	< 0,01	140	310
N.V. Nederland-se Gasunie	Z-520-11	114.30	40.00	NEE	0	25	45
N.V. Nederland-se Gasunie	Z-527-01	406.40	40.00	NEE	0	80	170
N.V. Nederland-se Gasunie	Z-527-02	114.30	40.00	NEE	00	25	45
N.V. Nederland-se Gasunie	Z-527-10	168.30	40.00	NEE	< 0,01	40	70

Tabel 5 Berekende PR en Gr van de buisleidingen.

De leidingen waar de hoogte van het GR 0 is zijn zodanig gelegen dat er binnen hun invloedsgebied weinig tot geen populatie voorkomt, waardoor de kans op een ongeval met

grote groepen mensen vrijwel nihil is. De leidingen zonder PR 10^{-6} contour hebben een klein effectgebied of een zeer kleine faalkans of een combinatie van beiden.

Binnen 110 meter van de buisleidingen zijn geen risicoverhogende objecten aanwezig, zoals windturbines.

Plaatsgebondenrisico

In verband met de bescherming en het beheer van de leiding, wordt de belemmeringenstrook bestemd in het bestemmingsplan Buitengebied. De belemmeringenstrook bedraagt tenminste 5 meter aan weerszijde van een leiding, gemeten vanuit het hart van de buisleiding. Binnen deze afstand is in beginsel geen bebouwing toegestaan.

Er zijn twee leidingen welke een PR 10^{-6} -contour hebben.



Figuur 17: PR 10^{-6} (rood) van buisleiding A-530. In het geel is het invloedsgebied van de leidingen weergegeven.



Figuur 18: PR 10^{-6} (rood) van buisleiding A-657. In het geel is het invloedsgebied van de leidingen weergegeven.

Na beoordeling is gebleken dat er binnen de gemeente Zundert meerdere PR knelpunten aanwezig zijn. Artikel 17 van het Bevb stelt dat de exploitant van de leiding binnen drie jaar na inwerkingtreding van het besluit er voor zorg draagt dat het PR 10^{-6} per jaar bij kwetsbare objecten niet wordt overschreden. Inmiddels heeft de gemeente Zundert deze knelpunten voorgelegd aan de leiding exploitant met het verzoek deze knelpunten op te lossen.

Groepsrisico

Om te bepalen waar de OW van het GR binnen de gemeente wordt overschreden, is voor iedere buisleiding een GR-berekening uitgevoerd. Middels deze berekeningen geconcludeerd dat het GR erg laag is. Voor deze leidingen is dan ook geen sprake van een GR-aandachtspunt.

4.3 Ontwerp-Structuurvisie buisleidingen

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) heeft een Structuurvisie Buisleidingen opgesteld. Deze visie richt zich op buisleidingstransport van aardgas, olie en olieproducten, chemicaliën en CO₂, voor de komende 20 jaar. I&M hanteert in eerste instantie het bundelingprincipe; nieuwe buisleidingen komen naast bestaande. Zodoende ontstaan er buisleidingstroken met ruimte voor 4 tot 8 verschillende leidingen. Uitgangspunt is dat de stroken 70 m breed zijn waar het kan.

De ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen en bijbehorende MER zijn op 1 juni 2011 door I&M ter inzage gelegd voor inspraak. Tot 12 juli 2011 is de gelegenheid geboden om een zienswijze in te dienen.

Uiteindelijk zullen de gemeenten de stroken ook op moeten nemen in de bestemmingsplannen of tenminste de vereiste ruimte moeten vrijwaren. Deze verplichting wordt opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (AMvB Ruimte).

Een ruimtelijke vrijwaring van bebouwing op de stroken is door het Ministerie voldoende geacht. Deze ruimte is meestal binnen iedere gemeente aanwezig, daar de gemeenten nog gedurende 5 jaar na publicatie van de Structuurvisie in de gelegenheid zijn om de door I&M voorgestelde stroken binnen een zoekgebied van 250 m vanaf de voorgestelde leidingstrook te schuiven. Voorwaarde is wel dat de stroken zodanig gekozen moeten worden dat het optreden van planschade vrijwel niet aanwezig is (voor nieuwe leidingexploitanten).

De meeste leidingenstroken in de regio Midden- en West-Brabant betreffen leidingenstroken die reeds via het Structuurschema Buisleidingen 1985, het streekplan van de provincie en de gemeentelijke bestemmingsplannen ruimtelijk verankerd zijn.

Binnen de gemeente Zundert is een nieuwe leidingenstrook voorzien (Woensdrecht – Boxtel) die grotendeels de ligging van de bestaande hogedruk aardgasleidingen volgt. Dit tracé is, op nadrukkelijk verzoek van de Provincie, aangewezen voor alleen aardgas om de effecten langs het tracé beheersbaar te houden en de ruimtelijke beperkingen rondom de stroken die langs veel kernen lopen, minimaal te houden. Voor de strookbreedte zal, om onnodig ruimtebeslag te voorkomen (I&M gaat uit van max. 4 leidingen in dit tracé) ca. 45 m aangehouden worden. De huidige projectie van de stroken geeft nog 70 meter aan.

De structuurvisie gaat dus hoofdzakelijk in op de fysieke reservering van gronden voor nieuwe buisleidingen. Ondanks het feit dat het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen tot de meest veilige transportmodaliteit mag worden gerekend, dienen we toch ook rekening te houden met risico's. Dit is vanaf 1 januari 2011 geregeld in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bebv).

Voor bestaande leidingen hoeft alleen rekening te worden gehouden met het plaatsgebonden risico en het groepsrisico van de leidingen. Uitgangspunt bij nieuwe leidingen is dat de plaatsgebonden risicocontour binnen de leidingenstrook blijft.

5 Conclusie

5.1 Inrichtingen

Binnen het plangebied is 1 Bevi-inrichting gelegen namelijk Autoservice De Noordhoek aan de Noordhoeksestraat 1 te Rijsbergen. Tevens is het plangebied gelegen binnen invloedsgebieden van een aantal Bevi-inrichtingen namelijk:

- Camping Laarse Heide aan de Laarse Heistraat 1 te Rijsbergen;
- Total Wernhout aan de Wernhoutseweg 113 te Wernhout;
- Ardo B.V. aan de Industrieweg 9 te Zundert;
- Loodet B.V. op Hazeldonk 6803 te Breda;
- Shell Hazeldonk West te Breda.
- Shell Hazeldonk Oost te Breda.

Er kan worden geconcludeerd dat binnen de PR contouren van de inrichtingen geen kwetsbare objecten zijn gelegen. Ten behoeve van het groepsrisico kan worden geconcludeerd dat in alle gevallen de oriënterende waarde niet wordt overschreden.

Wel is op grond van artikel 13 van het Bevi een verantwoording van het groepsrisico opgenomen in bijlage 8.

5.2 Rijksweg (A16/A58)

Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de A16 leidt niet tot een PR 10^{-6} per jaar binnen het plangebied. De genoemde veiligheidsafstanden in de circulaire vallen namelijk niet binnen het plangebied.

Het GR als gevolg van transport over de weg neemt niet toe (er is zelfs geen GR).

Het plangebied ligt wel binnen het invloedsgebied (200 meter) van de A16. Op grond van art. 6.1.3. van de circulaire, is de Regionale Brandweer in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de planning en invulling van eventueel te nemen veiligheidsverhogende maatregelen. De verantwoording van het GR is opgenomen in bijlage 8.

Wel zal in de toekomst met betrekking tot de A16 sprake zijn van een plasbrandaandachtsgebied (PAG) waardoor er sprake is van een PAG-zone van 30 meter. Binnen het bestemmingsplan Buitengebied is geen bestaande bebouwing aanwezig. Wel is bebouwing middels een afwijkingsbevoegdheid mogelijk. Indien de regelgeving inzake het PAG in werking treedt dient aan de generieke bouwkundige voorschriften te worden voldaan.

5.3 Provinciale weg N263 en Randweg

Er vindt beperkt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats over de N263. Er is geen sprake van een plaatsgebonden risico van 10^{-6} per jaar. Het groepsrisico is ruim onder de oriënterende waarde gelegen. Ook omdat het bestemmingsplan Buitengebied conserverend van karakter is leidt dit eveneens niet tot een toename van het GR. Een verantwoording van het GR is daarom niet noodzakelijk.

Uit de berekening die zijn uitgevoerd ten behoeve van het bestemmingsplan voor de nieuwe Randweg is geconstateerd dat er geen PR 10^{-6} contour nabij de randweg is gelegen. Het berekenende GR ligt ruim onder de oriënterende waarde. De nieuwe randweg valt buiten het bestemmingsplan Buitengebied. Wel dient rekening te worden gehouden met mogelijke invloedsgebieden welke binnen het plangebied vallen.

Op grond van art. 6.1.3. van de circulaire, is de Regionale Brandweer in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de planning en invulling van eventueel te nemen veiligheidsverhogende maatregelen.

5.4 Buisleidingen

In verband met de bescherming en het beheer van de leiding, is de belemmeringenstrook bestemd. De belemmeringenstrook bedraagt tenminste 5 meter aan weerszijde van een leiding, gemeten vanuit het hart van de buisleiding. Binnen deze afstand is in beginsel geen bebouwing toegestaan.

Voor de hogedruk aardgasleidingen zijn berekeningen uitgevoerd met Carola om het plaatsgebonden risico en het groepsrisico te bepalen. De buisleidingen van de Gasunie hebben een PR 10^{-6} . Deze is over een aantal kwetsbare objecten gelegen.

Op grond van het Bevb geldt voor Gasunie de saneringsverplichting vanwege de bestaande (en geprojecteerde) kwetsbare objecten. De gemeente Zundert heeft voor 1 juli 2011 een overzicht van de geconstateerde knelpunten ingediend bij Gasunie. De Gasunie dient ter plaatse de PR 10^{-6} contour te reduceren. Aangezien de buisleiding is gelegen in het buitengebied waar de personendichtheid zeer laag is, en het groepsrisico nihil.

Het realiseren van kwetsbare objecten binnen deze PR contour is uitgesloten. Wanneer de Gasunie in de toekomst de PR contour van de gasleiding zal verkleinen kan de gemeente Zundert door middel van een afwijkingsbevoegdheid (toetsing) de nu reeds aanwezige kwetsbare objecten toestaan.